

Борис Пентюк

**МОЛИТВА
В ДІДОВОМУ
САДКУ**

Вінниця – 2020

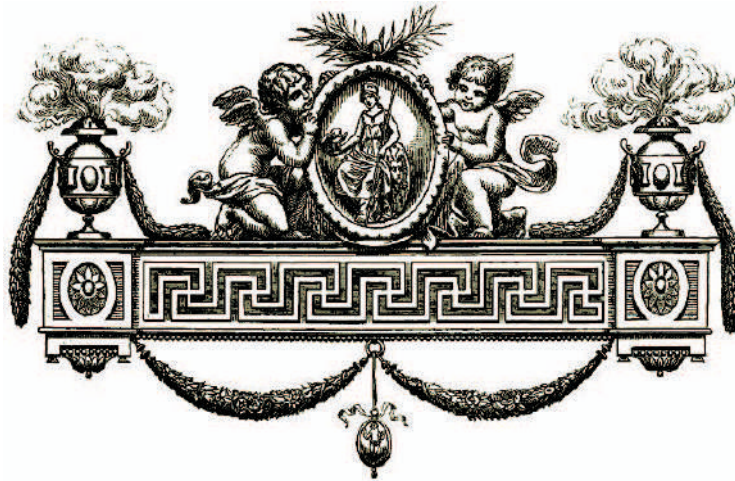
П 25 **Борис Пентюк**

Молитва в дідовому садку / Пентюк Борис Миколайович. – Вінниця : ТОВ «ТВОРИ», 2020. – 256 с.

В роботі досліджено становлення подільського роду Пентюків, висвітлені особливості життя, віросповідання, священнослужіння членів родини у минулому і сьогодні. Матеріали розглянуто з початку XVII і до початку XXI ст. Представлені архівні і сімейні документи, спогади членів роду, показано ствердження Православ'я в окремій родині та на теренах Поділля.

Запропоновані матеріали мають духовне і культурно-краєзнавче спрямування, можуть бути використані при вивченні історії рідного краю та досвіду духовного життя конкретного роду.

Розрахована читачів, які цікавляться особливостями духовного життя, історичним розвитком своєї країни.

ЗМІСТ

Вступ	5
1. Родовід отця Федота Пентюка	7
1.1. Генеалогічне дерево роду Пентюків	9
1.2. Підприємець і священик Федот Іванович Пентюк	17
1.3. Пентюкові садки	27
1.4. Історичні події в Україні та житті родини з першої половини XVII століття	31
2. Відгомін шляхетства	39
2.1. Родовід матінки Анни Тітовни	43
2.2. Родина бабусі Анни	51
2.3. Про геральдику і шляхту.....	57
2.4. Доля краю після 1793 року	66
3. Діти Федота і Анни Пентюк	68
3.1. Тоня (Антоніна) Мала.....	70
3.2. Ніна (Ангеліна) Савуляк.....	76
3.3. Соня (Софія) Біжан.....	84
3.4. Саша (Олександр)	90
3.5. Федя (Федір).....	98
3.6. Маруся (Марія) Вайс	104
3.7. Люда (Людмила) Закринична	110
3.8. Коля (Микола)	116

4. Зустрічі та молитви нащадків	124
4.1. Подорожі до Стіни. В садку Пентюків	124
4.2. Стежинами отця Федота Пентюка	132
4.3. У нащадків Колі Пентюка	142
4.4. Музей «Родинна оселя».....	153
4.5. Гостини у могилівської родини	158
4.6. Зарубіжні зустрічі	167
5. Суєтне і вічне. Роздуми рідних	178
5.1. Спогади батька «Мій життєвий шлях»	178
5.2. Кримінальна справа № 518	190
5.3. Роздуми в день народження батька	195
5.4. Спогади Марії Закриничної	198
6. Православне життя.....	201
6.1. Віросповідання і духовні служителі в роду.....	204
6.2. Момент істини.....	210
6.3. Фотосюжети духовних спілкувань	212
7. За матеріалами періодичних видань	222
7.1. Медведєва І. «Хліб на могильній траві» (витяг).....	222
7.2. Осаволюк С. «Музей під відкритим небом облаштували брати Пентюки в Павлівці».....	224
7.3. Сарахан М. «Дві вершини отця Бориса»	225
Завершення	223
Подячність.....	235
Джерела.....	236
Додатки	239

Вступ

Народ, що не знає своєї історії, є народ сліпців
О. Довженко

Євангеліє від Матвія розпочинається словами: *«Родовід Ісуса Христа, сина Давидова, сина Авраама» (Мтв.1.1)*. Прослідковується родовід три рази по 14 поколінь: *«І так всіх родів від Авраама до Давида – чотирнадцять родів, від Давида до вавилонського переселення – чотирнадцять родів, від вавилонського переселення до Христа – чотирнадцять родів» (Мтв.1.17)*. У нелегкі для життя часи прискіпливо вивчалася історія існування роду на протязі великого відрізка часу. Духовні прагнення і історичні події переплелися у старозавітних писаннях, створили неоціненний приклад великої віри у минулому і є актуальними у сьогоденні.

В роботі досліджено два подільських роди, які утворили один рід Пентюків, з продовженням по восьми гілках рідних. Це селянський рід Пентюків по чоловічій лінії у 9 поколіннях і дворянський рід Ігнатівських у 13 поколіннях. Представлено генеалогічні зв'язки, подано коротку характеристику членів родів з початку XVII і до початку XXI століть.

Знаковою постаттю роду є священник Федот Пентюк. Отець Федот родився в селі Стіна, в якому є місцина «Пентюківка» і хутір «Пентюкові садки». Тут він був успішним землевласником і підприємцем. Одружився, жив в селі Вербка, де насадив садок біля свого млина. Успіхи в підприємстві не зробили трудівника Федота щасливим, духовні потреби стали набувати переважаючого впливу. Розпрощався з господарством і прийняв сан священства. Опікувався садом Слова Божого у своїй душі, серед своїх рідних і вірян села Олександрівка.

Уже сьогодні онуки і правнуки споживають плоди дідового духовного саду. Переживши війни і важкі роки, ніхто із роду не загинув наглою смертю, всі притримуються настанов діда у Православній вірі. Онуки віднайшли місця бувших дідових садків, віднайшли його могилу і встановили пам'ятник. Родина проводить спільні Богослужіння у дідовому храмі, на могилах його близьких.

Продовжувачами справи свого діда-священника стали його онуки і правнуки. Біля музею «Родина оселя» росте молодий садок Пентюків; провідниками

православних віросповідувань в роду стали три священнослужителі в сані архімандрита і протоіереїв, одна із онук – черниця. Усі члени родини сповідають Православну віру, її Таїнства і традиції.

Цікавими є взаємовідносини між членами роду, їх участь у суспільному житті і духовних справах. Спогади і роздуми рідних, їх зустрічі на родинних місцях дозволяють живо відтворити колорит стосунків у родині. А тут переплелися долі українців з поляками, росіянами, татарами, грузинами, фінами, американцями. Переплелися культури, традиції, вподобання, але спільним для усіх є духовні сподівання і вірування. Православна віра, її Таїнства і традиції об'єднують переважну більшість родини, якщо не всіх.

Господи Ісусе Христе, Сину Божий, помилуй нас грішних.

Народження людини важливо само по собі як Божий промисел. Батьки очікують і дбають про своє потомство, надіються на особливу місію свого Божого дарунку, доглядають, підготовлюють до життя по святих заповідях.

Кожен член роду несе свою відповідальність перед минулим і закладає основи для майбутніх поколінь. Про важливість вказаного нагадує одна із основних заповідей Божих: «Шануй батька твого і матір твою, і добре тобі буде, і довго житимеш на землі». Пошана до батьків спонукає до шанування їх батьків та інших батьків по родовому ланцюжку. Чим довший ряд родових поколінь, тим більше інформації про носіїв наших традицій і вірувань, краще оцінити свої наслідувані здібності та напрямки їх розвитку.

Основним посилом роботи є те, що кожен із членів роду прийшов у Божий світ не тільки щоб панувати у ньому, а зобов'язаний наполегливо трудитися. В нашому земному житті з його суєтними і духовними потребами необхідно шанобливо відноситися до минувшини і дбати про своїх наступників, як носіїв неперервних родинних традицій і здобутків. І як важливо, коли ці традиції продовжуються у віках, мають спільну духовну основу – Православну віру.

Все минає, але не Бог і не любов.

Григорій Сковорода

1. Родовід отця Федота Пентюка

Тепер звеличимо славних мужів і батьків нашого роду. Сирах 44.1

Продовжувачем подільського роду Пентюків і початківцем православних Богослужінь у родині був отець Федот. Землевласник, підприємець, який став на шлях священства, а нащадки продовжили розпочатий дідом шлях православного служіння. Розглянуто родовід сім'ї Пентюків у глибину віків, їх походження, віросповідання, спілкування.

Походження прізвища Пентюк
(в архівних документах зустрічається Пинтюк, Пеньтюк)

Пентюк від імені Пантелей (Пантелеймон) в перекладі з грецької означає «всемилостивий» і його зменшувальної форми. До менш поширених і неофіційних відноситься версія Бориса Федоровича Пентюка, який говорив наступне. Предок заробив у пана збіжжям, ніс його у великому мішку (тюку) додому через ліс. Стомився, сів відпочити, а тюк поклав поряд з пеньком. Люди їхали через цей ліс, побачили пенька і тюк за пеньком. Похідною цих слів могло бути прізвище Пентюк.

Місця проживання Пентюків

З середини XVIII ст. і до революції 1917 р. більшість Пентюків проживали в с. Стіна і навколишніх селах Ямпільського повіту Подільської губернії. В наш час Пентюки проживають у багатьох країнах, але їх пращури переважно із с. Стіна.

1.1. Генеалогічне дерево роду Пентюків

На основі сімейних архівів та матеріалів Кам'янець-Подільського міського державного архіву в 1998 році було розроблено генеалогічне дерево роду Пентюків, Термін досліджень більше трьох століть.

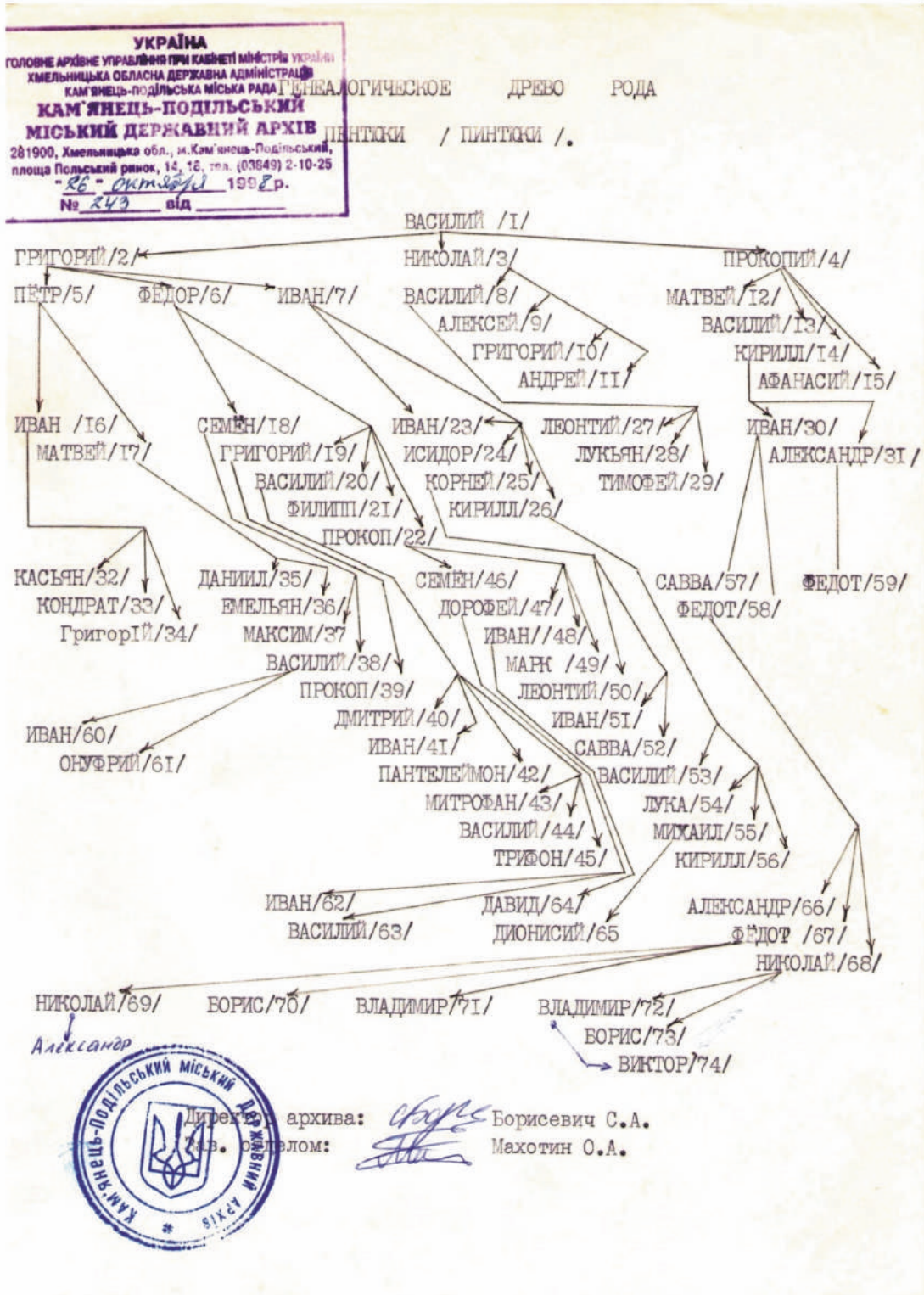

Схема генеалогічного дерева роду Пентюків

**Пояснювальна записка
до Генеалогічної схеми роду Пентюків**

Коліно 1

Василь, близько 1720 рік.

Коліно 2

Григорій Васильович Пентюк/2/ /н.1741 р. – п. 19.02.1811 р./ був одружений з Оленою Пантелеймонівною /н.1745 р./, з якою мав синів: Петра/5/, Федора/6/ і Івана/7/, а також дочку Катерину /н.1783 р./.

Микола Васильович Пентюк /3/ /н.1751 р./ – мав дружину Феодосію Стахівну /н.1760 р./ . У них були сини **Василь /8/**, **Олексій/9/** /н. 1785 р./, **Григорій/10/** /н. 1787 р./, **Андрій/11/** /н. 1789/ і дочки Ганна /н.1780р./, Варвара /н.1783 р./ і Євдокія /н.1792 р./.

Прокіп Васильович Пентюк/4/ /н. 1762 р.– п. 1813 р./–мав дружину Аксинію/Ксенію/ Остапівну /Євстафіївну/ /н.1770 р.–п. 29.05.1832 р./ . У них були сини **Матвій/12/** /н. 09.10.1811 р./, **Василь/13/** /н.1800- п.06.06.1839 р./, **Кирило/14/** і **Афанасій/15/** /н.1809 г.–п.1817 р./, а також дочки Фросина /н. 1788 р./ , Устина /н.1791 р./, Марія /н. 1793 р./, яка вступила в шлюб з Савою Григоровичем Пелбашуком /н. 12.10.1811 р./.

Коліно 3

Петро/5/ /н.1769 г.-п.15.11.1824 р./ мав дружину Агрипину /Горпину/ Євстафіївну /Остапівну/ /н.1785 р./ . У них були сини **Іван/16/** і **Матвій/17/**, а також дочки - Катерина /н.1802 р./, Агафія /н.12.01.1815 р./, вступила в шлюб з Кирилом Петровичем Мануйловим 03.02.1835 р./, Марія /н.04.05.1807 р. /, вступила в шлюб з Кирилом євстафіїчем Перпляковим /н. 26.01.1830 р./, Настя /н.1810 р./, Агрипина /Горпина/ /н.23.06.1818 р./, вступила в шлюб з Феодосієм Пантелєєвичем Лисицею /н. 07.02.1838 р./.

Федір/6/ /н.1770 г.-п.1841 г./ мав дружину Олену Павлівну /н.1776 р./ . У них були сини **Семен/18/**, **Григорій/19/**, **Василь/20/**, **Филип/21/**, **Прокіп/22/** /н.1821 р./ і дочка-Ірина /н.1803 р./, вступила в шлюб з Степаном Яковичем Осипенко /Юсипенко//, Марія /н. 1805 р. - п. 20.12.1830 р./, Агрипина /Горпина//н.1812 р./, одружилася з Миколою Дмитровичем Колибабою 20.01.1829 р.

Іван/7//н.1778 - п.1850 р./ мав дружину Ульяну /Олену/ Леонтіївну /н.1789 р./ . У них були сини **Іван/23/** /н.07.09.1812 р.-п.10.02. 1817 р./, **Сидір/24//н.1814 г.-п.02.06.1815 р./**, **Корнило/25/**, **Кирило/24/** і дочки: Марія /н. 1801 р./, вступила в шлюб з Василем Івановичем Гличком 18.05.1819 р./, Тетяна

/н.1804 р., вступила в шлюб з Василем Федоровичем Івановим 27.01.1829 р./, Параска /н.19.11.1807 р./, Фросина /н. 1812 р., вступила в шлюб з Яковом Олексійовичем Замостним 05.10.1830 р./ і Дарка /н.19.03.1824 р./.

Василь/8/ /н.1775 г.-п.1820 р./ мав дружину Анастасію Олексіївну /н.1779 р./ . У них були сини: **Леонтій/27/** /н.1807 р./, **Лукіян** /н.1808 р./, **Тимофі** /н.20.02.-п.24.02.1812 р./ і дочки: Євдокія /н.І8ІІ р./, Олена /н.1814 р./, Марія /н.1808 р.- п.06.01.1813 р./ і друга Марія /н.21.08.1820 р./.

Олексій/9/ /н. 1785 р./, інші дані відсутні.

Григорій/10/ /н. 1787 р./, інші дані відсутні.

Андрій/11/ /н. 1789р./, інші дані відсутні.

Матвій/12/ /н. 09.10.1811 р./, інші дані відсутні.

Василь/13/ /н.1800- ум.06.06.1839р./, інші дані відсутні.

Кирило/14/ /н. 1801 р.-п. 1847 р./ вступив в шлюб з Мотрею Феодосіївною Павлишиною /н. 1803 р./ 18.05.1820 р., від якої мав синів: **Івана/30/** і **Олександра/31/**; дочок: Марію /н. 09.03.1823 р./, Євдокію /н. 01.03.1838 р./, Надію /н.17.09.1840 р./ і Дарку /н.1844 р./.

Афанасій/15/ /н.1809 р.–п.1817 р./, інші дані відсутні.

Коліно 4

Іван/16/ /н.1803 р./ вступив 28.10.1824 р. в шлюб з Євдокією Матвіївною Заєць /н.1807 р./, від якої мав синів: **Касьяна/32/** /н. 29.02.1828 р./, **Кіндрата/33/** /н. 09.10.1832 р.-п.1836 р./ і **Григорія/34/** /н. 06.06.1839 р./, дочку Олену /н.1837 г.-п.15.01.1839 р. від віспи/.

Матвій/17/ /н.09.08.1811 р.-п.1864 р./ вступив у 1-й шлюб 24.04.1832 р. з Марією Євстафіївною Циган /н.1816 р./, від якої мав синів - **Данила/35/** /н.17.12.1833 р./ і **Омелька/36/** /н.18.07.1841 р./, дочок: Устину /н.15.11.1837 р./, Анну /н.1843 р./, від другої жінки –Ксенії Савівни /н.1828 р./ мав дочок: Євдокію /н.04.08.1848 р./, Анну /н.03.02.1851 р./, Степаниду /н.11.11.1853 р./.

Семен/18/ /н.1799 р./ вступив 06.02.1816 р. в шлюб з Фросиною Антонівною Базюк /н.1808 р./ від якої мав синів: близнюків **Максима/37/** і **Василя/38/**, дочок: Катерину /н.24.11.1819 р. - п. 27.ІІ.1834 р./, Мотрю /н.27.03.1822 р./, вступила в шлюб 22.01.1839 р. з Михайлом Михайловичем Зайцем, Марію /н.10.04.1825 р./, Параску /н.28.10.1828 р./, Євдокію /н.1837 р./ і Фросину /н.04.03.1831р.-п.12.03.1833 р./.

Григорій/19/ /н.1801 р./ вступив 07.02.1819 р. в шлюб з Варварою Васиївною Стадник /н.1804 р./, від якої мав сина **Прокопа/39/** /н. 08.07.1825 р.- п.1846 р. рекрутом від ран/, дочок: Харитину /н.06.11.1822р./, Олександрю /н.18.04.1822 р./, Марію /н.04.03.1831 р.-п.10.09.1838 п./, Анну /н.1838 р., була

одружена з Семеном Петровичем Старовойтом/. Другий раз одружився з Уляною Федорівною, дітей не було.

Василь/20/ /н.1804 р.-п.1863 р./ мав дружину Ксенію Іванівну /н. 1808 р./ з якою мав синів: **Дмитра/40/** /н.1830 р./, **Івана/41/** /н. 1832 р./, **Пантелеймона/42/** /н.28.07.1839 р./, **Митрофана /Трохима/ /43/** /н.29.05.1840 р./, **Василя/44/** /н.30.01.1848 р./ і **Трифона/45/** /н.01.02 1851 р./, дочок: Фросину /н.02.10.1834 р./, Анну /н.03.02.1838 р./, Уляну /н. 1842 р./, Мотрю /н.1846 р./ і Марину /н.1855 р./.

Пилип/21/ /н.03.11.1807 р./ вступив 26.01.1830 р. в шлюб з Фросиною Дмитрівною Сергановою /н.1812 р./, від якої мав синів: **Семена/46/** /н.01.09.1833 р. - п. 1838 р./, **Дорофея/47/**, **Івана/48/** і **Марка/49/** /н. 1842 р.- п.1850 р./, дочок: Дарку /н.08.09.1841 р.-п.07. 10.1841р./, Домку /н. 1849 р./.

Прокіп/22/ /н.1821 р./

Іван/23/ /н.07.09.1812 р.-п.10.02. 1817 р./

Сидір/24//н.1814 р.-п.02.06.1815 р./

Корнило/ 25/ /н. 13.10.1818 р./ мав дружину Харитину /Катерину/ Афанасівну /н. 1825 р./, синів **Леонтія/50/**, **Івана/51/** /н. 1847 р./ і **Саву/52/** /н. 27.03.1853 р./, дочок Катерину /н. 24.10.1840 р./, Мотрю /н. 1851 р./ і Анну /н. 1858 р./.

Кирило/26/ /н. 12.03.1821 р./ мав дружину Акуліну Трохимівну /н. 1625 р./, синів: **Василя /53/** /н. 1845 р./, **Луку /54/** /н. 1847 р./, **Михайла/55/** і **Кирила/56/** /н. 1858 р./, дочку Уляну /Олену/ /н. 21.05. 1851 р./.

Леонтій/27/ /н.21.06.1807 р./, інші дані відсутні.

Лук'ян /28/ /н.1808 р./, інші дані відсутні.

Тимофій/29/ /н.20.02.1809 р.-п.24.02.1812 р./, інші дані відсутні.

Іван/30/ /н. 10.08.1830 р. - п. 10.07.1890 р./ мав дружину Євгенію Герасимівну /н. 1833 р./, синів **Саву/57/** /н. 5.12. 1851 р. - п. 21.01.1853 р./ і **Федота/58/**, дочку Агафію /н. 1856 р./

Олександр/31/ /н. 1833 р./ мав дружину Марію Трохимівну /н. 1840 р./, сина **Федота/59/**, дочку Пелагію /н. 4.05.1876 р./.

Олександр/31/ 13.01.1882 р. купив у надвального радника Фелікса Захаровича Липинського за 500 руб. сріблом ділянку землі розміром 24 дес. 1060 кв. саж. в с. Єльжбіївка Ямпільського повіту /межує з с. Стіна/.

Коліно 5

Кіндрат/33/ /н.09.10.1832 р.-п.1836 р./.

Григорій/34/ /н. 6.06.1839 р./ мав дочку Ольгу/вона одружена з Єфремом Никифоровичем Вознюком/.

Данило/35/ /н. 17.12.1833 р./ мав дружину Євдокію Григорівну /н. 1839 р./, дочок Євдокію /н. 1867 р./ і Ірину /н. 5.05.1876р/.

Омелько/36/ /н.18.07.1841 р./, інші дані відсутні.

Максим/37/, дані відсутні.

Василиль/38/, дані відсутні.

Василь/38/ /н. 29.01.1834 р./ мав дружину Катерину Миколаївну /н. 1834 р./, синів: **Івана/60/** /н. 1855 р./ та **Онуфрія/61/** /н. 1868 р. - п. 26.11.1874 р. від кору/, дочок: Лукерію /н. 1852 р./, Марію /н. 1857 р./; шлюб 16.01.1877 р. з ільком Андрійовичем Рибакком з с. Клембівка Ямпільського повіту/, /н. 1872 р. - п. 1.12.1874 р./.

Прокіп/39/ /н. 08.07.1825 р.-п.1846 р. рекрутом від ран/.

Дмитро/40/ /н.1830 р./, інші дані відсутні.

Іван/41/ /н. 1832 р./ мав дружину Анастасію іванівну /н.1841 р./.

Пантелеймон/42///н.28.07.1839 р./, інші дані відсутні.

Митрофан /Трохим/ /43/ /н.29.05.1840 р./ , інші дані відсутні.

Василь/44/ /н.30.01.1848 р./, інші дані відсутні.

Трифон/45/ /н.01.02 1851 р. /, інші дані відсутні.

Іван/46/ /н. 17.03.1839 р./ мав дружину Акуліну Андріївну, сина **Давида/64/** /н. 24.07.1876 р./, дочку Євдокію /н. 4.06.1874р./

Дорофей/47/ /н. 4.10.1835 р./ мав дружину Анну Романівну /н. 1839 р./, синів: **Івана/62/** і **Василя/63/** /н. 1858 р./, дочку Домку /н. 1855 р./.

Іван/48/ , дані відсутні.

Марк/49/ /н. 1842 р.-п.1850 р./, інші дані відсутні.

Леонтій/50/ /н. 1843р./ мав дружину Меланю Матвіївну,

Іван/51/ /н. 1847р./ , інші дані відсутні.

Сава/52/ /н. 27.03.1848р./, інші дані відсутні.

Василь /53/ /н. 1845 р./, інші дані відсутні.

Лука /54/ /н. 1847 р./, інші дані відсутні.

Михайло/55/ /н. 1853 р./ мав дружину Євфимію Василівну, сина **Діонісія/65/** /н. 1.06.1876 р./.

Кирило/56/ /н. 1858 р./, інші дані відсутні.

Сава/57/ /н. 5.12. 1851 р. - п. 21.01.1853 р./

Федот/58/ /н. 1863 р. - п. 01.1941 р./ мав дружину з дворян Анну Титівну Ігнатовську з с. Вербки Волоські Ольгопільського повіту /н. 1875 р. - п. 1948 р./, синів: **Олександра/66/**, **Федора/67/** і **Миколу/68/**; дочок: **Антоніну/**, **Ангеліну/**н. 1896 р./, **Софію /**н. 1903 р./, **Людмилу /**н. 1909 р./ і **Марію /**н. 1911 р./.

МОЛИТВА В ДІДОВОМУ САДКУ

Федот /59/, дані відсутні.

Іван/60/ /н. 1855 р./, інші дані відсутні.

Онуфрій/61/ /н. :868 р. - п. 26.11.1874 р. від кору./

Іван/62/, дані відсутні.

Василь/63/ /н. 1858 р./, інші дані відсутні.

Давид/64/ /н. 24.07.1876 р./, інші дані відсутні.

Донисій/65/ /н. 1.06.1876 р./, інші дані відсутні.

Коліно 6

Олександр/66/ /н. 1904 р. - п. 1985 р./ мав 1-у дружину і 2-у дружину Олену Андріївну, дітей не було.

Федір/67/ /н. 1907 р. - п. 1966 р./, мав 1-у дружину Олену, від неї синів **Миколу/69/**, **Бориса/70/**, позашлюбного сина **Володимира/71/**, дочок **Надію і Валентину**; від 2-ої дружини Ганни дітей не було.

Микола/68/ /н. 9.02.1913 р. – п. 5.09.1997 р./, мав дружину Ганну Максимівну Панасюк /н. 26.12.1917 р. – п.23.08.2006р../, синів **Володимира /72/ і Бориса /73/**.

Микола/69/ /н. 30.12.1936 р/, з першою дружиною Ірідією має дочку **Емму**, з другою дружиною Тамарою – сина **Олександра /н. 4.6.1974 р./**.

Борис/70/ /н. 4. 07. 1932 р., п 18.02.2011р./. З дружиною Валентиною мав дітей: **Наташу /н. 7.11.1955р./**, **Марину /н. 20.06.61р./**.

Володимир/71/ /н. близько 1935 р./, проживав у Донецьку, інші дані відсутні.

Коліно 7

Володимир/72/ /н. 30.08.1949 р./ мав дружину Валентину Андріївну Вольську /н. 1954 р. – п.6.03.2009 р./, має сина **Віктора/74/ /н. 1.05.1974 р./** і дочку **Наташу/75/ /н.21.04.1979 р./**.

Борис/73/ /н. 21.01.1955 р./ має дружину Ірину Констянтинівну Печерицину /н. 10.06.1954 р./, дочку **Вікторію/76/ /н.1.07. 1976 р./**.

Коліно 8

Віктор/74//н. 1.05.1974 р./ має дружину Ганну Петрівну Герасимюк /н.20.12.1965 р./, сина **Андрія/77/ /н.16.07.2008 р./**

Доповнення

Наташа/75//н.21.04.1979 р./, з Віталієм Володимировичем Рожановим /н.7.01.1969 р./, мають дітей: **Феодосія /н.15.06.2009 р./**, **Лукію /н.11.04.2012р./**, **Фросину /н.1.10.2015 р./**, **Марка /н.25.01.2018 р./**.

Вікторія/76//н.1.07.1976 р./ має дітей: **Євгенія/82/ /н.15.06.2007 р. / і Бориса/83//н.15.06.2007 р./**

Коліно 9

Андрій/75/ /н.16.07.2007 р./

Феодосія/78/ /н.16.07.2007 р./

Лукія /н. 11.04.2012 р./

Фросина /н.1.10.2015 р./

Марко /н. 25.01.2018 р./

Євгеній/82/ /н.15.06.2007 р. в м. Ялта/, проживає в м. Вінниця

Борис/83/ /н.15.06.2007 р. в м. Ялта/, проживає в м. Вінниця.

У **Івана/30/ Кириловича Пентюка** (прадіда) окрім вказаних дітей **Сави/57/**, **Федота/58/** (наш дід) і **Агафії (Маня)** були сини **Дем'ян і Михайло**, дочки **Надія і Марія**.

У **Мані** були сини **Віталій і Анатолій**, проживали в с. Стіна.

Дем'ян мав сина **Гордія** і дочку, проживали в с. Стіна.

Михайло був глухуватий, мав сина **Тимофія**.

У **Марії** були дочки **Параска і Сусанна**, які проживали в с.Стіна.

Надя одружилася з **Мартинюком**, мала дітей **Василя, Степана, Панадю, Ганю**.

Василь Мартинюк мав два сини і дочку (одного із синів звали **Григорій**).

Григорій Мартинюк одружився з троюрідною своєю сестрою **Євгенією Ніловною Савуляк** - онукою **Федота Івановича**, проживали у **Вапнярці**, мали дві дочки **Таню і Галю**, (далі дивись гілку тьоті **Ніни Сауляк**)

Галина Григорівна Мартинюк (Прадун) /н.12.06.1957 р./, одружилася з **Миколою Володимировичем Прадуном**, має дітей: **Віталія і Наталію**, проживає в **Ізяславі**.

Тетяна Григорівна Мартинюк (Кочмарук) /н.23.02.1960 р./ з **Сергієм Півнем** має сина **Сергія**, з **Михайлом Кочмаруком** - **Світлану і Андрія**, проживає в м. **Жмеринка**.

Із доповнень Євгенії Ніловни Савуляк

коліно 1 Василь с. Стіна

коліно 2 Прокіп /н. 1762-п.19.02.1813 р./, с. Стіна

коліно 3 Кирило /н. 1801-п.1847 р./, с. Стіна

коліно 4 Іван /н. 1830-п.1890 р./, с. Стіна

коліно 5 Федот /н. 1863р. с. Стіна – п.1941 р., с. Олександрівка/ , Вербка

коліно 6 Микола /н. 9.02.1913 р., Вербка – п. 1976 р., Павлівка/

коліно 7 Володимир /н. 30.08.1949 р., Павлівка/, Калинівка

Борис /н. 21.01.1955 р., Павлівка/, Вінниця

коліно 8 Віктор /н. 1.05.1974 р., Павлівка/, Вінниця

Вікторія /н. 1.07.1076 р./, Вінниця

Наташа /н. 21.04.1979 р., Калинівка/, Вінниця

коліно 9 Євгеній і Борис /н. 15.06 2007 р., Ялта/, Вінниця

Андрій /н. 16.07. 2008 р./, Вінниця

Феодосія /н. 15.06.2009 р./

Лукія /н. 11.04.2012р./

Фросина /н. 1.10.2015 р./

Марко /н. 25.01.2018 р./

Схема поколінь сім'ї по роду Пентюків

Інформація про непрямих нащадків міститься в розділі 3

Борис ПЕНТЮК

1.2. Підприємець і священник Федот Іванович Пентюк

(1863-1941роки)

МОЛИТВА В ДІДОВОМУ САДКУ

Народився Федот Іванович 1863 року в с. Стіна Ямпільського повіту Подільської губернії в родині «огородника» Івана Кириловича Пентюка і його дружини Євгенії Герасимівни.

Фото Федота Івановича, кінець XIX ст.

Згідно «Ополченського билета» Федот Іванович проходив військову службу в 5-й резервній артилерійській бригаді, розквартированій у м. Таганрог. 15.09.1892 року звільнений в запас старшим писарем.

1.05.1894 року одружився з дворянкою Анною Тітовною Ігнатовською.

Дід Федот тримав монополію у с. Стіні, торгував горілкою, мав корчму. В кінці 90-х років Федот Іванович працював в с. Лопатинці Краснянської волості Ямпільського повіту продавцем казенної винарні. 1896 року в с.Захаряшевка, з 1902 р. проживав в с. Уяринці Ямпільського повіту, потім в Брацлавському повіті, с.Кирнасівка, а з 1913 р. в с.Вербка-Волоська Ольгопільського повіту.

Федот Іванович був підприємцем і постійно цікавився питаннями придбання сільськогосподарської землі. Від батька Івана Кириловича він отримав наділ в розмірі 4 десятини. В 1898 році пише прохання на ім'я Київського, Подільського і Волинського генерал-губернатора, генерал-ад'ютанта Драгомирова і отримує дозвіл на право придбання земельної ділянки в розмірі сорока п'яти десятин. Відомо, що 10.03.1903 р. Федот Іванович разом з селянином із с. Бабчинці Ямпільського повіту Петром Григоровичем Беднарським купили 5 ділянок землі в с. Бабчинці розміром 25 десятин 1424 кв. сажень за 5500 рублів у селянина Івана Матвійовича Остромецького.

В 1913 році Федот Іванович придбав водяний млин, садок і земельну ділянку у Демунихи в с. Вербка-Волоська біля дідизни (наслідуваної землі) своєї дружини. Заплатив 40 тисяч золотом. Всієї суми у нього не було, мав борги, тому

приходилось заощаджувати на всьому, навіть на хлібові. Багато допомагала рідня дружини, особливо, шурина Аверкій. Дружна сім'я Пентюків з допомогою рідні освоювала для обробітку нову землю і новий для себе промисел зернопереробки.

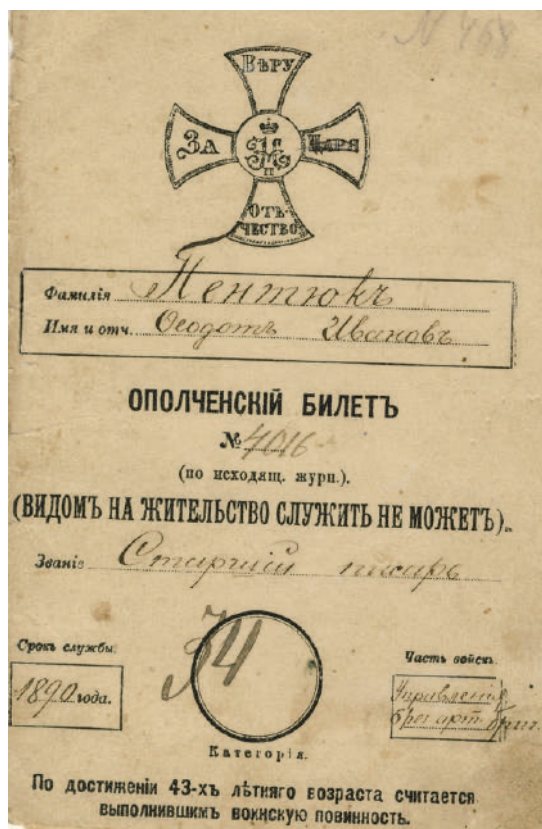

Сім'я Федота Пентюка, 15.08.1908 р., с.Кирнасівка. Зліва направо: Анна Тітовна, Софія, Ангеліна, Саша, Федот Іванович, Федя, Антоніна

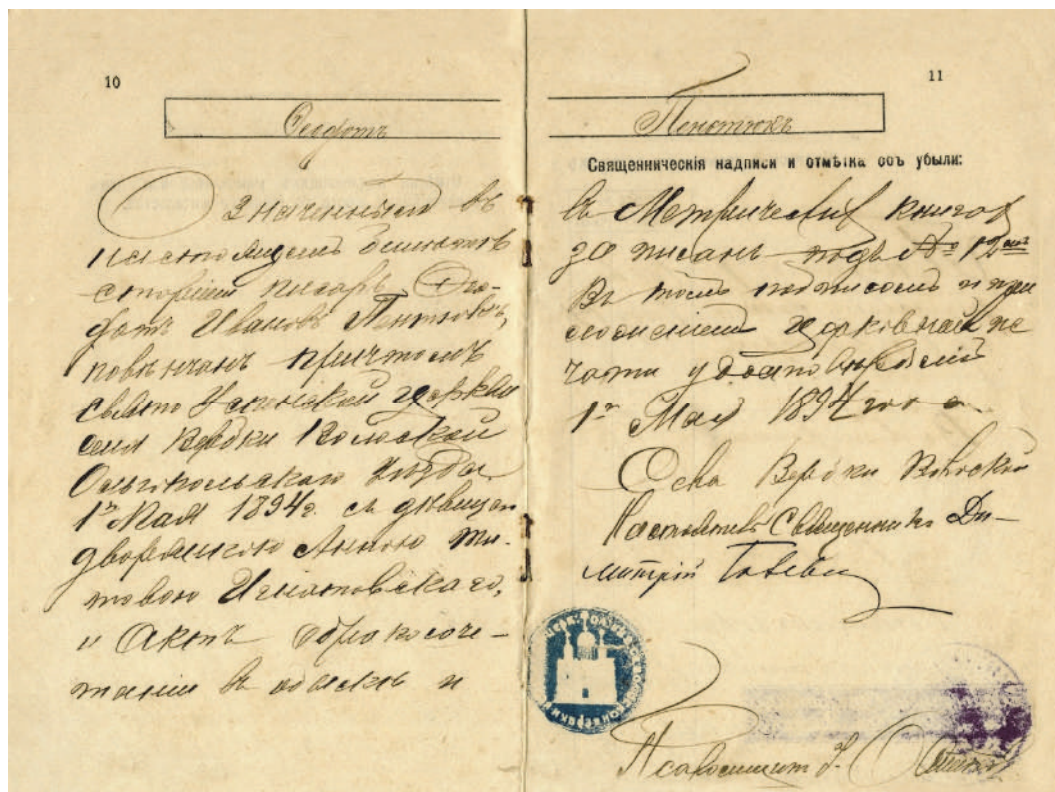
Федот Пентюк та Анна Ігнатовська народили восьмеро дітей, троє синів та п'ятеро дочок. Діти навчалися в Ямпільській гімназії, місцевій школі, а у вільний час допомагали батькам у великому господарстві. Усі діти вирости працьовитими, мали гарну освіту.

Переворот 1917-го року був надзвичайно важким для власника землі та млина. За родинними переказами Федота Пентюка двічі ставили „до стінки". Двічі котовці наводили на нього зброю: „золото давай, золото, а то... плі!" І двічі Федота Пентюка рятувало диво. Диво у прямому розумінні слова. «Націлять на людину карабіни, а тут, неначе з-під землі, з'являється дідок у білому, що заслоняє смиренну жертву. Червоноармійців наче вітром здувало».

МОЛИТВА В ДІДОВОМУ САДКУ

«Ополченский билет» Федота Пентюка

Запис про одруження Пентюка Федота та Ігнатовської Анни

Годъ, мѣсяцъ и число по- ступленія бумаги.	№ по порядку.	№ посту- пившей бумаги.	Краткое содержаніе вступающей бумаги.	Кому или куда отп- сана бумага, когда именно и за каковою и къ какому № дѣ- ла она относится.
			<u>г. Шмариновъ.</u> Возв. вавуцѣвск. мѣлншн. влад. Федотъ Шемов. Пентынок и Анна Михайловна Пентынок млыншн. Здание Симеоновъ, камн и дерев. крѣпко млыншн. 3 ^я этажное. Молотки камн. крѣпко млыншн в 2 ^я этажномъ Молотки камн. крѣпко млыншн, 2 ^я этажномъ. домикъ по шимобиднитъ, крѣпко млыншн. 1. Турбина сист. «Купертъ» - вертл - кашоты. - Мощность 22 сил. 2. Трансмиссія. 2 шхн. 3. 4 валу. штанка сист. «Самсонъ» и 2 - «Бронза» и 1 - «Брайв-Израилъ и Беловъ» 4. Очистительная машина-Надежда - Рентадна 5. Анкимо-машина 120 валовъ «Бергаманъ» 6. Курношобудникъ. 7. 15 Буратов безъ сист. 8. - Круповейно, «Резерв», «Дек» и др. 9. Мѣлншнъ Фивайоровъ. 10. - И др., оценокъ 55.	

Опис стану млина Федота і Анни Пентюк, 1926 р.

У 1920-ті роки (під час НЕПу) Федот Іванович обробляв свою землю, доглядав садок, молот борошно, ростив і навчав дітей. В кінці 20-х років розпочалася колективізація. Почали вимагати інвентар, землю, млин. Усе напрацьоване важкою працею віддав без нарікань. Млина забрали і віддали в аренду євреям, які зробили розтрату і підкупили мельника Коцюбинського, щоб той спалив млин. Коцюбинський на Святий вечір взяв керосинову лампу і пішов у млин, розбив лампу, розлив керосин і запалив млин. Поки йшло слідство, заарештували Федота Пентюка з дочкою Людою. Пізніше їх відпустили і не судили.

Колгоспні активісти шукали дідове золото і зруйнували житловий будинок, з остатків кам'яного будинку збудували вівчарник, який згодом розібрали на особисті потреби. Сільським пролетарям чуже добро на користь не пішло - сплюндрували, пустили за вітром. Млин згорів, садок занедбали, будинок зруйнували, згодом вівчарню розібрали на власні потреби.

Потрібно було виживати у цей вижкий час. Федот Пентюк доглядав пасіку, працював агрономом на землі, яка ще вчора належала йому. Але не зміг прийняти душею нового режиму. Відраду для душі Федот Іванович і Анна Тітовна знаходили в сільській церкві, яку вербівчани не дали зруйнувати у часи атеїстичних гонінь.

Вівчарня в садку Федота Пентюка, яка збудована із матеріалів зруйнованого дідового будинку. Фото 80-х років ХХ ст.

Поступово дід Федот почав допомагати місцевому священику, вникав у особливості Богослужіння. Йшов 1932 рік. Підросли діти, старші дочки одружилися, а найменшому Колі було 19 років, він уже почав пробивати свій шлях самостійного життя. Голодомор. Репресії. У такий жорстокий час Федот Пентюк сказав домашнім: „Прийшов час подумати про душу!“. Діти відмовляли батька від священства. Освічені, при посадах (троє були вчителями), вони розуміли: мама дворянка і батько священик – це мітка для додаткових випробовувань у радянський атеїстичний час!

Проте все сталося по волі Божій.

Посвідчення отця Федота

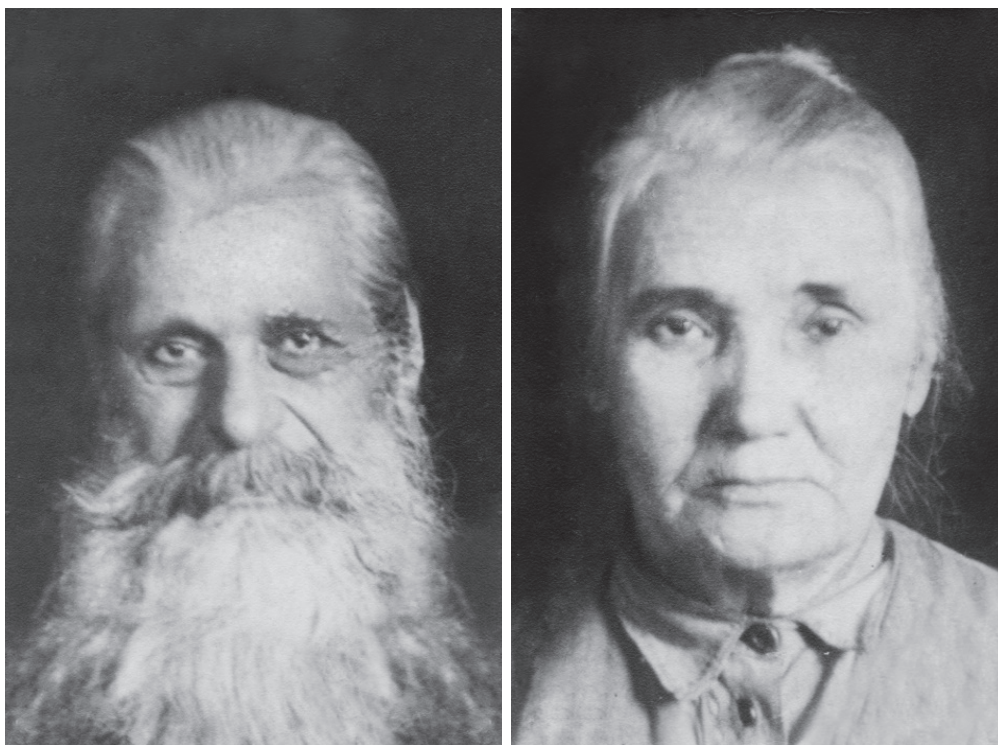
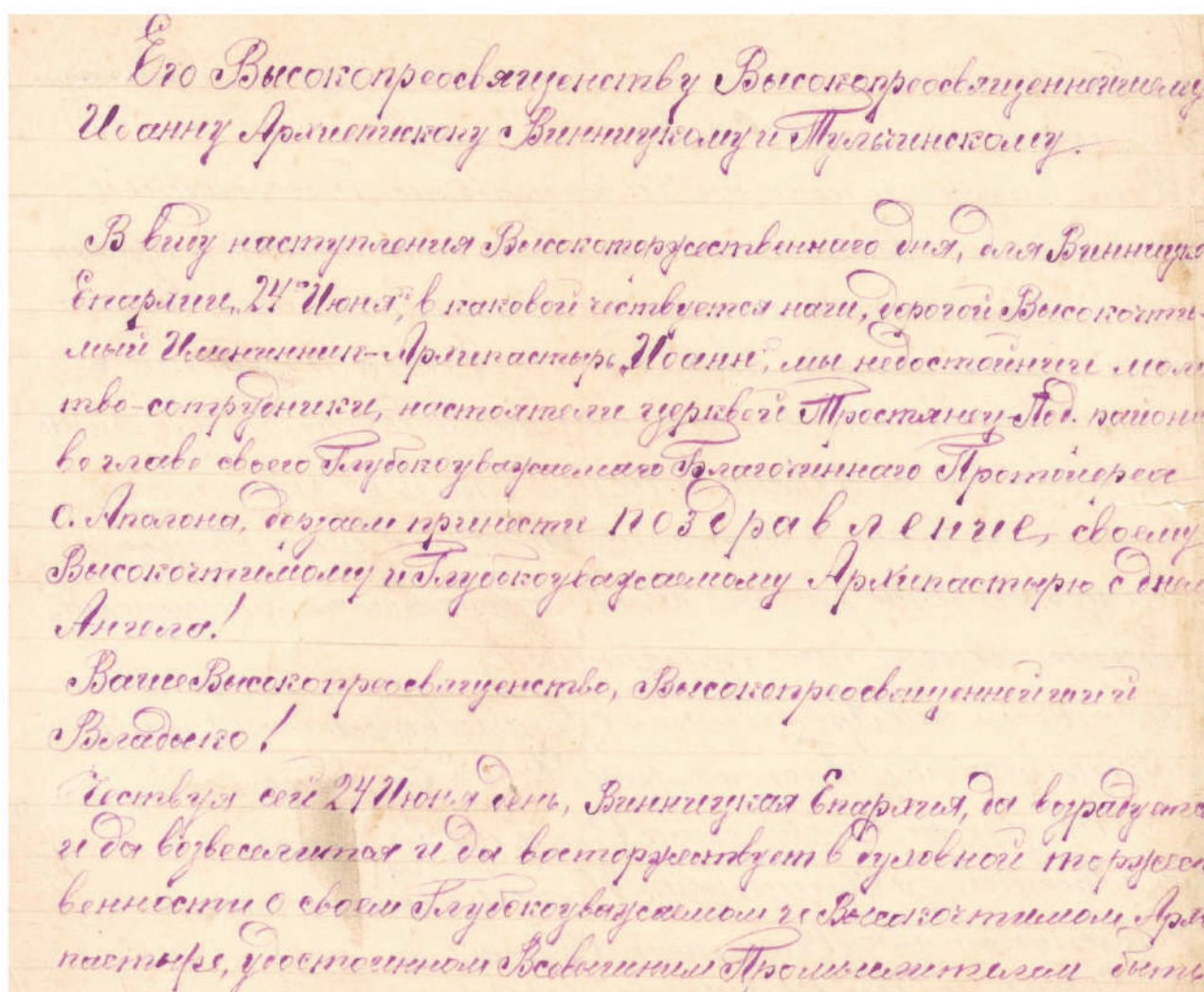

Фото Федота Івановича і Анни Тімовни, 30-ті роки

МОЛИТВА В ДІДОВОМУ САДКУ

19 грудня 1932 року Його Високопреосвященством Високопреосвященнішим архієпископом Вінницьким і Тульчинським Іоанном у Свято-Преображенському соборі м. Вінниці Федот Пентюк був рукопокладений у сан священника. Отець Федот отримав направлення на прихід у с. Олександрівка Тростянецького району Вінницької області.

Нелегку пастирську ношу отець Феодот Пентюк ніс у роки атеїстичної істерії, голодомору, катувань. Не мав власного житла, наймав його у місцевого жителя. Втіхою були дружина Анна, дочка Людмила та молитва Богу. Людмила була помічницею і хранительницею сімейних цінностей. Вона зберегла сімейні документи: ополченський білет батька Федота; копію метрики мами Анни; фотографії батька, мами, сім'ї, похорону батька; листи батька; посвідчення про рукопокладання батька Федота у сан священника, службові книги.

Его Високопреосвященству Високопреосвященнішому
Иоанну Архидіакоу Вінницькому и Тульчинському.

В день наступления Высочайшего Вашего, для Винницкой
Епархии, 24 Июня, в часовую именуется нами, дорогой Высочайши-
мый Иерархический Архидиакон, Иосиф, на недостойности мо-
твостраждения, настоятеля церковной Пространной Фед. района
во главе своего благоуважаемого благогогого Пространного
с. Апостола, воззвал пригласити на управление, своему
Высочайшему и благоуважаемому Архидиакону с. Иосифу
Анатолю!

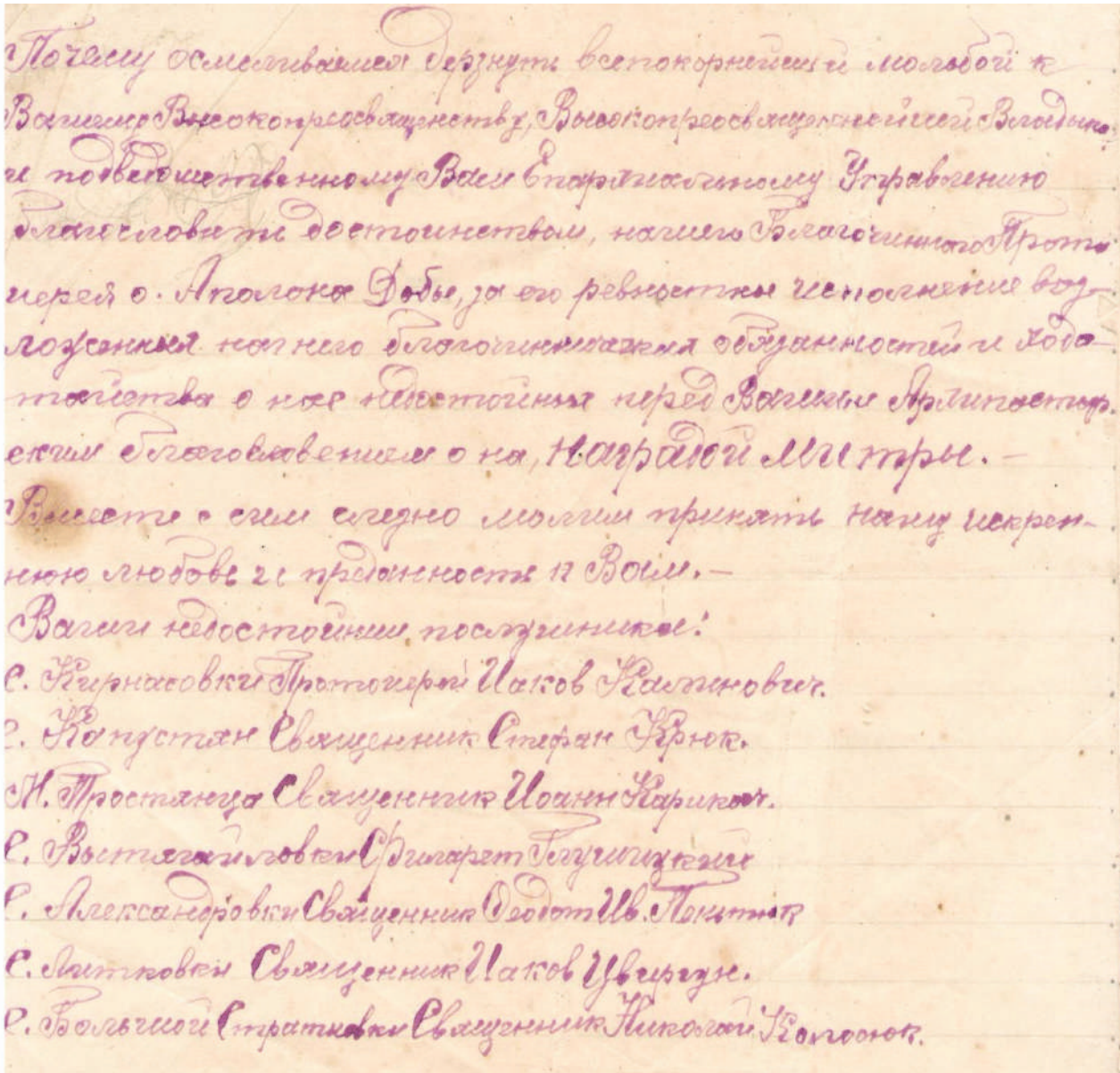
Ваше Высочайшее, Высочайшее святейшее
Владычество!

Именуется еще 24 Июня день, Винницкая Епархия, да возрадуются
и да возвеселятся и да восторжествуют в часовую именуется
Венности с своим благоуважаемым и Высочайшим Архидиакон-
ном, настоятелем Иосифом Пространным и Иосифом

Із листа о. Федота владиці

Жили досить скромно. Важкі часи голоду, поневірянь людей. Потрібно було духовно окормляти вірян, заспокоювати і втішати, проводити в останню путь. Нелегко це робити, коли і сам не захищений, постійно відчуваєш утиски від влади. Вся надія на Божу милість.

Отець Федот приймає активну участь у житті Тростянець-Ладизинського благочиння. В оригіналах листів, які писав бувший старший писар Федот, вітання архієпископу Вінницькому і Тульчинському Іоанну з днем Ангела; «Смиреннійше Прошеніє» нагородити благочинного протоієрея отця Аполона Добью «Наградною митрою»

Почему осмелившись дерзнуть всепокорнейше и любовию к
Вашему Высокопреосвященству, Высокопреосвященнейшему Владыке
и повелению вашему, Всем Святейшему Управлению
и всем словесно востановив, на имя Святейшего Прото-
иерей о. Аполон Добья, за его ревностные и усердные воз-
можные хлопоты и благожелательную деятельность и доб-
роты о нас известия перед Вашим Святейшеством,
если благоволишь о нас, наградой митрой. —
И просит о сему следую молитвы принять нами искрен-
ною любовью и преданности к Вам. —
Вашим недостойным послужившим:
1. Журнаковски Протоиерей Иаков Кавинович.
2. Копустян Свещенник Стефан Гурюк.
3. Тростянец Свещенник Иоанн Кариков.
4. Востряковски Свещенник Григорий Гурюков.
5. Александровски Свещенник Федот Иль. Полицей.
6. Литковски Свещенник Иаков Увергуе.
7. Бельгийски Свещенник Николай Голосов.

Из листа-прохання священників Тростянець-Ладизинського благочиння

Чіткий рівний пропис, незвичні звертання до владики, лаконічне обґрунтування прохання. Цим поживклим листам без малого 100 років, але вони дочекалися тієї пори, коли не потрібно з ними ховатися від сторонніх очей. Вони мають можливість бути оприлюдненими і свідчити про високу освіченість дописувача, можуть бути прикладом для нащадків у відношенні до своїх обов'язків і духовних справ.

Холодна зима і сімейні потреби спонукали отця Федота йти до лісу заготовляти дрова. Працював, розігрівся, промерз, захворів і на Різдво 1941 року о. Федота не стало. Поховали біля церкви навпроти виходу із вівтаря. В останню дорогу проводжали дружина Анна, дочка Люда і духовні послідовники священника.

*Похорон о. Федота Пентюка, січень 1941р., с. Олександрівка.
Справа крайні: дружина Анна Тітовна, дочка Люда, духовні чада отця*

Дружина Анна була з дочкою Людмилою, згодом у сина Саші в Сальнику і знову з дочкою Людою у рідній Вербці, де і представилася.

Нелегкою була доля у дочки Людмили. Виростали дві дочки: Софія і Марія. Пройшов час, обидві дочки стали прабабусями. Софія пішла шляхом духовного служіння, прийняла постриг чернецтва з іменем Іуліанія. Син Іуліанії Олександр рукопокладений у священство, прийняв чернечий постриг і виконує послух архімандрита з іменем Адам. Справу дідуся Федота продовжує онук протоієрей Борис Пентюк, правнучка Світлана заміж за протоієреєм Олександром Лапко. Розпочату дідуся Федотом справу духовного православного служіння продовжують нащадки у різних поколіннях.

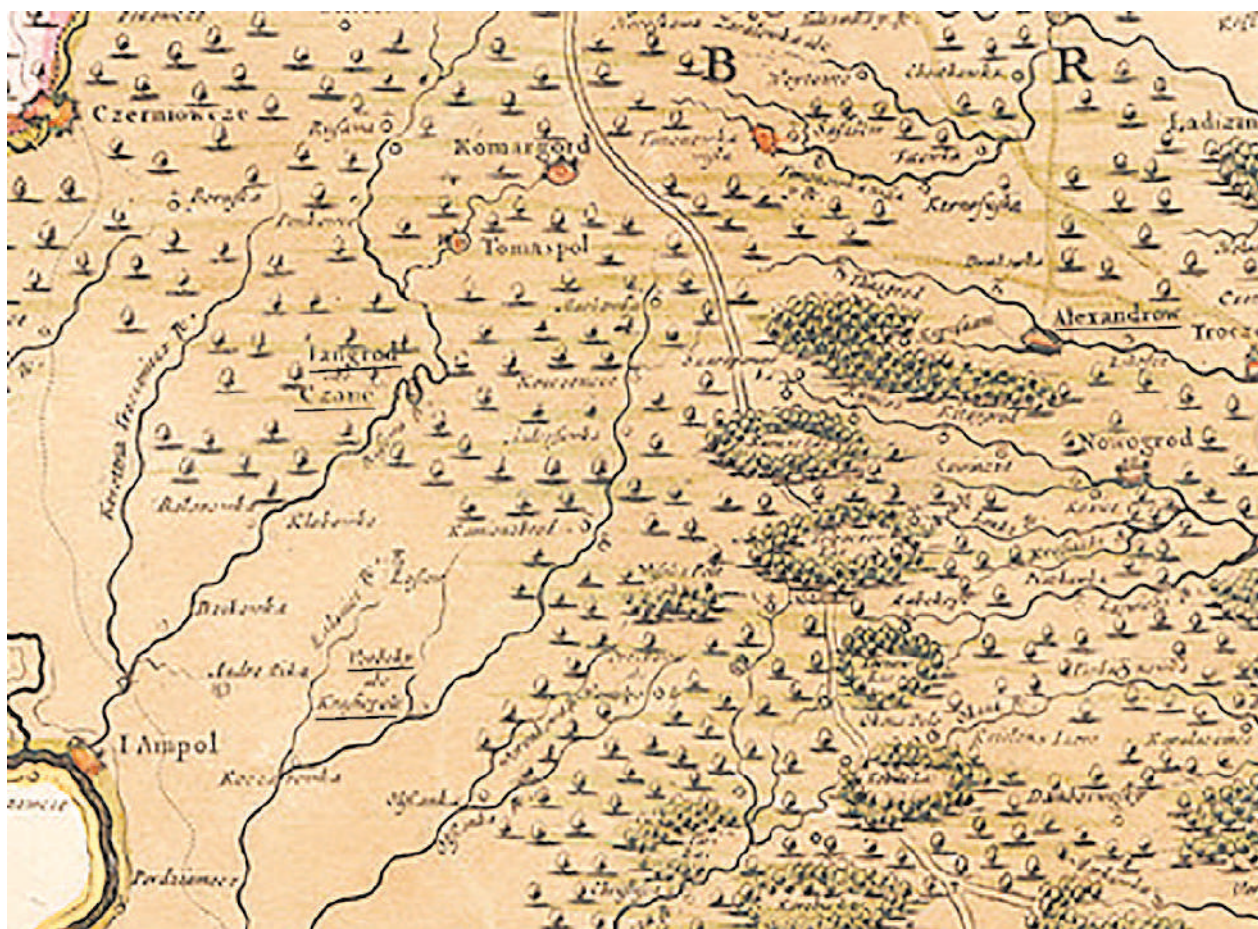
Боже, будь милостивим до нашого роду.

1.3. Пентюкові садки

Село Стіна, із якого походить більшість членів родини з прізвищем Пентюк, розташоване у долині річки Русави, притоки Дністра. Тут виявлено чотири поселення трипільської культури. Село згадується як поселення зі скальним монастирем, пора заснування якого сягає пори заснування Києво-Печерської лаври.

Перша згадка про село згадується в XVI ст., коли воно належало польським дворянам і мало дві назви: Янгород або Стіна. Село знаходилося на рубежі з татарами, тому тут будувалися захисні споруди. В середині XVII ст. в селі був замок, який не змогли подолати польські війська в 1651 році.

Мапа Брацлавщини 1670 року. Виділені Янгород (Стіна), Вербка (Красне поле), Олександрів (Олександрівка)- місця проживання о. Федота

Фортечні мури на сьогодні не збереглися. Сам замок розміщувався на горі з крутими схилами, яка називається Замковою. На Замковій горі, в центрі фортеці, з незапам'ятних часів існував невеликий кам'яний храм, мурований в квадрат, досить гарний.

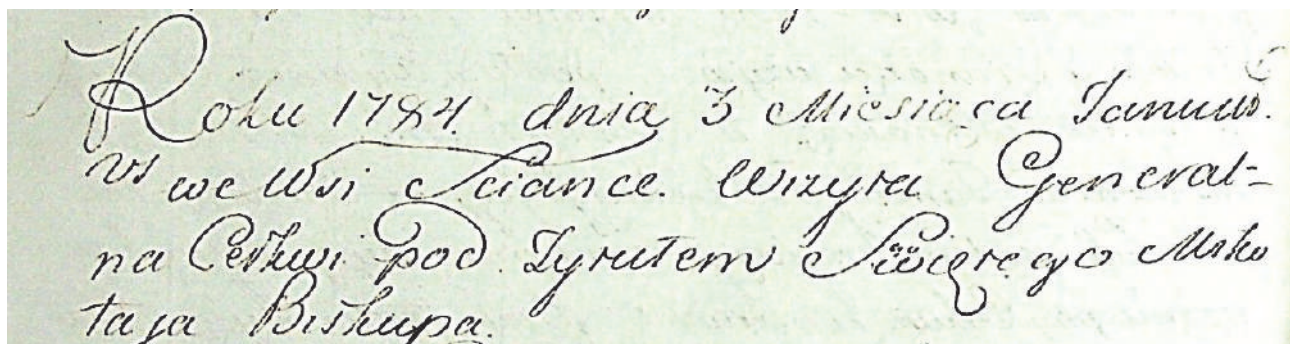
Згідно генеральної візити (перевірки) церкви Святого Миколая у селі Стіна від 3 січня 1784 року, храм був з трьома дерев'яними верхівками, у вигляді куполів, критих гонтою. Мав невеликі вікна зі склом і хрестами, кам'яні овальні

зводи всередині. Дзвіниця з дубового дерева з одним куполом, в якій 5 дзвонів. Цвинтар огорожений, біля цвинтаря школа.

В храмі наявні книги почаївського, київського, московського друку. Відомі посилення на ерекцію (встановлюючі документи) на землю під церкву, яку видав воєвода Брацлавський Станіслав Любомирський у Варшаві 1769 року, 14 грудня.

Відомо, що в складанні візити брали участь мешканці села господарюючі: **Іван Пентюк**, старший брат 50 років, **Степан Бузильський** – 70 років, **Іван Войт** – 70 років, **Василь Пентюк** - 70 років, та інші парафіяни села, понад 30 осіб, які підтверджували візиту та відведені церкві ґрунти.

Згадуваний Василь Пентюк є першим із відомих наших пращурів (див. р.1.1). Іван Пентюк значно молодший і може бути родичем Василя Пентюка по іншій родовій гілці, адже відомому Івану Григоровичу Пентюку (онуку Василя) в 1784 році було лише 12 років.

Візита церкви Святителя Миколая в селі Стіна від 1784 року (вступ)

На цей час священиком був **Євстахій Ченкановський**, який рукопокладений **Феліціаном Подковичем**, митрополитом всієї Русі, разом з отриманням направлення до Стіни у 1771 році. Під страхом втрати здоров'я та маєтностей отець Євстахій під час українських бунтів (коліївщина-авт.) тимчасово вийшов із унії та повернувся в неї в 1775 році.

Інформація про візиту надана вперше, повний переклад надано у додатках.

Перебудовано храм в 1843 році, тоді встановили один купол, збільшили розміри вікон, збудували кам'яну дзвіницю і огорожу.

В 1884 році з фасаду зробили прибудову до храму.

Наприкінці XVII ст. Стіна спорожніла. Оборонні споруди на Замковій горі втратили своє захисне значення і зруйнувалися. Протягом XVII ст. містечко перетворилося на село з навколишніми хуторами. До нашого часу поблизу села в південно-східному напрямку на відстані біля 3-х кілометрів зберігся хутір (Одая), який називають «Пентюкові садки».

Назва «Пентюкові садки» тісно пов'язана з родом Пентюків, прізвище яких є одним з найпоширеніших в селі. Місце компактного проживання Пентюків, яке знаходиться біля мосту і продовольчих магазинів, досі ще називають «Пентюківка». Пентюки зберегли в пам'яті багатьох поколінь історію появи пращурів у Стіні наприкінці XVIII ст., коли цариця Катерина розігнала Запорозьку Січ в 1775 році. За переказами старожилів декілька козаків разом з сім'ями та дітьми рятувалися від влади і оселилися на цій землі, де їх важче було знайти.

Нащадок Пентюків Василь Лазарович із Стіни згадував:

“Та Одая (хутір) Пентюків ... якого там тільки не було дерева! Там і черешні, і сливи, і грушки. Рай був! Ставок, сажавка, рівчак протікає. Кринички з однієї сторони, з другої були. І мочили там прядиво, сіяли різні злаки. І там птиця зліталася - вона мала що їсти. Садили і сіяли, родило все гарно. Запрягають воли і орють собі”.

Оскільки земля була дуже родюча, то її використовували виключно для садків і городів. Ніякої забудови в Одаї (хуторі) не було, крім куреня, а садиби влаштували на камінні вздовж річки.

Сучасний вигляд на село і храм

Під час колективізації рід Пентюків з їх хутора вигнали, землю забрали і занедбали. І тепер тільки видовбаний з каменю півтораметровий хрест біля вікового дуба і криничка у видолинку нагадують про тих, хто тут жив, облаштував цю захищену від вітрів місцину і успішно господарював.

МОЛИТВА В ДІДОВОМУ САДКУ

Спеціалісти стверджують, що хрест виготовлено в 1791 році і встановлено Григорієм Пентюком на його хуторі. Із вказаного слідує, що тут, в цих Одаях господарював Григорій Васильович Пентюк – наш пращур у другому коліні, син Василя Пентюка (див. р.1.1).

В садку Пентюків. Криниця і хрест з надписом Пентюка

Усі стіняни молилися, але тільки наш пращур поставив відомий до сьогодні хрест у його садку, для нас залишив своє прізвище на ньому. Більше двох століть простояв хрест, тепер нагадав про Божі справи пращурів. Наявні архівні документи і хрест підтверджують високий молитовний стан роду Пентюків у той далекий час. В храмах і земних садках пращури молилися за свої родини і духовні садки в душах їх нащадків.

Будь милостивим, Боже, до пращурів і нащадків нашого роду!

1.4. Історичні події в Україні та житті родини з половини XVII століття.

Рід Пентюків висвітлено з XVIII століття. В цей час на теренах України відбулося багато важливих подій, в яких безпосередню участь брали члени родини. Для більшого розуміння особливостей історичних подій і життя люду, подано історичний опис країни і частково родини з половини XVII століття (в цей час відомий рід бабусі Анни Ігнатівської) і до початку XX століття.

Після повстання Богдана Хмельницького, який змінив форми політичного існування України, український народ розділився на дві групи - козаки і посполиті. Підставою для такого поділу служила різниця в характері повинностей, які несла кожна група на користь держави. На козаках лежала військова служба; за це вони звільнялися від більшості інших повинностей. Посполиті несли службу земську і повинні були сплачувати платежі у військову скарбницю, здебільшого у вигляді натуральних повинностей.

Спочатку козаки і посполиті були строго відокремленими одна від одної групами населення. Між ними йшло постійне спілкування: козак міг стати посполитим, посполитий - козаком. Головну роль в цих переходах грали причини суто економічного характеру, так як військова служба, пов'язана з великими витратами, вимагала і більшої майнової спроможності. У XVIII столітті, посполство остаточно відокремилось від козаків. Український селянин (посполитий) був особисто вільний, за власним бажанням міг міняти своє місце проживання, володіти землею та іншим майном на праві повної власності. На цей час приходяться перші відомості про Пентюків.

У 1660-их роках зі спустошеного майже безперервними війнами правого берега Дніпра починається масове переселення народу. Це був, в більшості випадків, розорений, бездомний люду, який не міг вести самостійного господарства. Йшли до більш заможних власників, користуючись тими пільгами від повинностей, які надавалися в перші роки поселення. Поселенці залишалися вільними і могли, з дотриманням певних умов, залишати свого господаря і

переходити до іншого, але вони відрізнялися від посполитих першого розряду тим, що не були власниками землі, а як би орендарями її.

Число посполитих, які перебували в залежності від власників, швидко збільшувалася; разом з тим росла і влада над ними державців. Останні належали до класу старшини, які вийшли з рядового козацтва і завдяки своїм статкам мали сильний вплив на політичне життя. До старшин фактично перейшов вибір гетьмана і все управління країною. Старшина утворила з себе сильний, досить згуртований клас, який врешті-решт і підпорядкував собі поспільство. Процес закріпачення відбувався поступово, протягом другої половини XVII і в XVIII столітті. Перший крок до нього проявився в тому, що власники маєтків стали довільно, всупереч звичаю, підвищувати повинності посполитих. Селяни зверталися зі скаргами до гетьмана, в суди, але скоро повинні були переконатися, що цим шляхом вони нічого не доб'ються. Гетьманська влада і суди фактично перебували в руках тієї ж старшини, на зловживання якої скаржилися посполиті. Їм залишався ще один спосіб для захисту своїх інтересів - право вільного переходу, і вони цим широко користувалися. Разом з переходами виникло питання про право власності селян на землю, яку вони залишали.

У 1723 генеральна військова канцелярія, за скаргою військового товариша Андрія Лизогуба, видала наказ, за яким посполиті "без відома державного" не повинні були продавати свої землі стороннім особам; ніхто не смів купувати їх, під загрозою втрати і землі, і заплачених за неї грошей. У 1720-их роках серед українського суспільства починають появлятися думки, що посполиті - люди начебто невільні. Перша спроба узаконити закріпачення селян була зроблена при гетьмані Данилові Апостолі.

У 1752 році генеральна старшина звернулася до гетьмана Розумовського з "найнижчим доношенієм", в якому, виходячи зі своїх турбот про інтереси скарбниці і загальний стан держави, домагалася припинення селянського переходу і загального закріпачення селян. Перехід, однак, заборонений не був. Перехід був вільний, але власникам не можна було приймати до себе посполитих

без відпускнуої колишнього їх власника; в іншому випадку дозволялося стягувати збиток через суд. Переходи, між тим, не дивлячись на всі заходи і укази, не припинялися. Власники маєтків боролися проти переходу різними шляхами - укладали, наприклад, один з одним договори, зобов'язуючись взаємно не брати посполитих. Найчастіше власники силою намагалися утримувати у себе посполитих.

Українське дворянство в більшій частині його було прямим наступником козацької старшини часів Гетьманщини (1648 –1782рр.), причому старшина, складова правлячого класу в краї, вийшла головним чином з народної маси в найширшому сенсі цього слова. Лише незначна кількість українських дворянських родів належить до потомства "шляхти", що жила ще до Хмельницького.

В цей час родина бабусі Анни Ігнатовської перебуває на Поділлі. В 1671 році король Михайло Болеслав призначає дворянина Адама-Мартіна Летичівським військовим. Рід Ігнатовських відносився до герба «Новина», до якого були приписані як польські, так і українські дворянські роди.

Указом від 18 січня 1762 р. гетьману Розумовському наказано було всьому українському шляхетству надіслати в герольдію "списки з точними доказами про шляхетство і показаннями отриманого ними шляхетства від польських королів і від російських государів". Подібних списків і грамот старшина пред'явити не могла. Зважаючи на такий тривожний час, деякі із старшин домагаються пожалування їх дворянством великоросійським, інші надходили на службу і дослужувалися до чинів, що давали право на дворянство.

В кінці 1750-х років серед старшини виникла думка, щоб користуючись силою гетьмана Розумовського при дворі, організуватися в стан, на зразок польського шляхетства. Особи, які не зуміли представити до 01.01.1839 року доказів на спадкове дворянство і не придбали у цивільних обер-офіцерських чинів особистого дворянства, мали після закінчення цього терміну переходити в козацький стан із заборонаю іменуватися надалі дворянами, але при цьому не позбавлялися права доводити своє дворянство згодом.

Наступ феодалів і феодальної держави на трудове козацтво, що почався з 2-ої половини XVII ст. і особливо посилювався з середини XVIII ст., супроводжувався захопленням старшиною козацьких земель і закріпачення самих козаків. Маніфестом імператриці Катерини II від 28 липня 1765 року рядові слобідські козаки були позбавлені своїх привілеїв, а слобідські козацькі полки реорганізовані в регулярні гусарські. Пільги були скасовані, і слободи перетворилися в звичайні села. Одночасно козацька старшина була зрівняна в правах з російським дворянством і перетворилася в поміщиків.

1760 рік. Розумовський видає універсал, що стосується переходів селян від одного власника до іншого. Сама можливість переходу скасована не була, але все рухоме майно, нажите селянами, мало б залишатися при переході за тим власником, у якого посполитий жив досі. Всім власникам заборонено було під загрозою покарання приймати до себе посполитих без письмових відпусток від

колишніх власників. Останні, щоправда, зобов'язані були давати відпустки, коли посполитий хотів піти, але на практиці це виконувалося рідко і викликало масу зловживань.

10 листопада 1764 року вийшов указ Катерини II про скасування гетьманства в Малоросії і звільнення К.Г. Розумовського від гетьманського чину і від усіх малоросійських справ.

4 червня 1775 року - російські війська увійшли в Запорозьку Січ. Козакам було оголошено маніфест імператриці Катерини II про ліквідацію Січі і Війська Запорозького. Кошовий отаман Петро Іванович Калнишевський, суддя Головатий і писар Глоба були заарештовані і вивезені в Санкт-Петербург. Військові клейноди, церковні реліквії та архів Запорозької Січі були реквізовані і також вивезені. Землі і майно Запорозької Січі були описані.

1783 рік - скасовано козацьке самоврядування. Десять тери-торіальних полків замінені регулярними кавалерійськими полками, набраними з малоросійських козаків, з обов'язковою 6-річною військовою службою. У зв'язку з цим перейменовані козацькі чини в чини, прийняті на території Російської імперії.

3 травня 1783 року - юридично оформлено кріпосне право на Лівобережній Україні, яка відноситься до Росії. Запроваджено подушні податки, а селянам- посполитим заборонений вільний перехід з місць, до яких вони були приписані по останній ревізії. В цей час формується яскраво виражений дворянський прошарок. Для того, щоб забезпечити собі його підтримку, царський уряд дарував йому всі ті права, які мали російські дворяни. Поступово більша їх частина піддається русифікації та почала рахувати себе росіянами. Влада Росії в Україні в цей час стає необмеженою.

У 1861 році, в зв'язку зі скасуванням кріпосного права, в Росії було введено місцеве селянське самоврядування. Створюються нові адміністративні одиниці - волості з населенням від 300 до 2000 чоловік з власним правлінням, що обирається на 3 роки волосним сходом. Волосний сход обирав також на три роки волосного старшину і волосний суд, який судив селян даної волості по дрібних кримінальних і цивільних справах. Старшина була главою волосного правління, до якого входили сільські старости і збирачі податків. Волосне управління на підставі Загального Положення про селян 1861 року становило: волосний сход, волосний старшина з волосним правлінням і волосний селянський суд. Всі ці селянські установи знаходилися під управлінням системи органів урядово-дворянського нагляду.

Виникає поняття тимчасово зобов'язаних селян - категорія («розряд») колишніх поміщицьких селян, звільнених від кріпосної залежності. За користування землею тимчасово зобов'язані селяни виконували феодальні повинності (оброк або панщину). Поміщик був «підкувальником» сільської громади тимчасово зобов'язаних селян, отримував в ній права вотчинної поліції, міг вимагати зміни сільського старости та інших осіб сільської адміністрації.

Селяни перебували у тимчасово зобов'язаному стані аж до укладення викупної угоди. На перших порах термін цього стану не вказувався. 28 грудня 1881 року він був зрештою встановлений. Згідно з постановою від 28 грудня 1881 року всі тимчасово зобов'язані селяни переводилися на викуп з 1 січня 1883 року. Подібна ситуація мала місце лише в центральних регіонах імперії. На околицях держави тимчасово зобов'язаний стан селян зберігався аж до 1912 –1913 рр.

Під час тимчасово зобов'язаного стану селяни зобов'язані були за користування землею платити оброк і працювати на панщині. Розмір оброку за повний наділ становив 8 –12 рублів на рік. Прибутковість наділу і розмір оброку ніяк не були пов'язані.

Викуп наділу залежав від угоди з поміщиком, який міг зобов'язати селян викупляти землю на свою вимогу. Ціна землі визначалася оброком, капіталізованим з 6% річних. У разі викупу за добровільною згодою селяни повинні були внести поміщику додатковий платіж. Основну суму поміщик отримував від держави. Селянин повинен був негайно сплатити поміщику 20% викупної суми, а решту 80% вносила держава. Селяни повинні були погашати борг протягом 49 років щорічно рівними викупними платежами. Щорічний платіж становив 6% викупної суми. Таким чином, селяни сумарно сплачували 294% викупної позики і фактично (з урахуванням відсотків за кредитом) сплачували потрійну суму, що становило предмет критики з боку спостерігачів, які стояли на народницьких позиціях.

МОЛИТВА В ДІДОВОМУ САДКУ

До 1881 р. тимчасово зобов'язаних селян по відношенню до всіх колишніх поміщицьких селян залишалося всього 15%. Переведення їх на викуп завершилося до 1895 р.

Перехід з «тимчасово зобов'язаних» в «викупні» не давав селянам права покинути свою ділянку (тобто обіцяної свободи), але значно збільшував тягар платежів. Викуп землі за умовами реформи 1861 р. для переважної більшості селян розтягнувся на 45 років і представляв для них справжню кабалу, оскільки вони не були в змозі виплачувати такі суми. Розмір недоїмок по викупних платежах постійно збільшувався. Лише в 1906 р, після того як селяни протягом 1905 року спалили близько 15% поміщицьких маєтків в країні, викупні платежі і накопичені недоїмки були скасовані, а «викупні» селяни нарешті отримали свободу, обіцяну їм 45 років тому.

Під час вказаних подій дід Федот отримує від батька Івана Пентюка 4 десятини землі і продовжує скуповувати іншу. Так в 1882 році купляє землю у Ліпінського. В 1898 році отримує дозвіл на право придбання земельної ділянки в розмірі сорока п'яти десятин і разом з Петром Бернацьким купує 5 ділянок землі в с. Бабчинці Ямпільського повіту розміром 25 десятин. Дід тримає монополію на торгівлю спиртним, має магазин в рідному селі Стіна, організовує торгівлю в навколишніх селах.

В 1913 році Федот Іванович продав усі земельні ділянки і купив водяний млин, садок і земельну ділянку в с. Вербка-Волоська біля дідизни (наслідуваної

землі) своєї дружини. Дід Федот одружився з дворянкою Анною Тітовною і об'єднав можливості дворянського і сильного селянського родів. Дід був прикладом активного наслідувача столипінської земельної реформи, яка сприяла реалізації особистих здібностей господарів і економічному розвитку краю в цілому.

Від Столипіна до Сталіна

Найважливішою історичною подією для роду була столипінська реформа. Майбутній аграрний лад Росії представлявся Столипіну у вигляді системи дрібних і середніх фермерських господарств, об'єднаних місцевими самокерованими та чисельними по розмірах дворянськими садибами. На цій основі повинна була статися інтеграція двох культур – дворянської і селянської. Столипін робив ставку на "міцних і сильних" селян, не вимагаючи повсюдної однаковості. Там, де в силу місцевих умов громада економічно життєздатна, необхідно самому селянинові обрати той спосіб користування землею, який найбільш його влаштовував. Аграрна реформа складалася з комплексу послідовно проведених і пов'язаних між собою заходів.

Цей період стимулював енергійних підприємливих людей, до яких належав мій дід. Однак вся ця активна діяльність і величезний труд був знищений Сталіним і його помічниками. Спочатку вони знищували поміщицькі господарства силовими методами, а потім такими ж методами знищували підприємливих і працьовитих людей на землі, роблячи ставку на сільських пролетаріїв, яким в колективі легше приховати свої лінощі і отримати більше за рахунок інших, прикриваючись своєю бідністю.

Дата 20 березня 1925 р. стала закінченням епохи існування поміщицького господарства в країні. У цей день газети «Правда» і «Известия» опублікували постанову ЦВК СРСР «Про позбавлення колишніх поміщиків права користування землею і проживання в належних їм до Жовтневої революції господарствах». На додаток до цього документу 20 червня 1925 р. ВЦВК видав декрет «Про порядок виселення колишніх поміщиків і ліквідації з ними майнових відносин». За даними на 14 травня 1926 року на території Української РСР було виселено 3000 колишніх поміщиків і завершилося знищення поміщиків «як класу». Особливий період почався для діда з початком колективізації. Генеральну установку на вирішення цього загальнодержавного завдання дав XV з'їзд ВКП(б), що відбувся в грудні 1927 року. У своїх рішеннях з'їзд записав: «У даний період завдання об'єднання і перетворення дрібних індивідуальних селянських господарств у великі колективні повинно бути поставлено в якості основного завдання партії на селі».

До кінця 1930 року суцільна колективізація на всій території району практично завершилася. У кожному селищі одноосібні господарства залишалися одиничними.

МОЛИТВА В ДІДОВОМУ САДКУ

Мій дід Федот мав нагоду у цей нелегкий для трударів час, передати землю, сад, млин органам влади («котовцям»), а сам працював на різних посадах (бджолярем, агрономом т. ін.). Окрім цього добровільного вчинку з передаванням матеріальних цінностей державі, дід іде далі у своїх благих намірах, приймає сан священника і служить небесному Богу, допомагає людям у їх духовних потребах.

«Не збирайте собі скарбів на землі, де черв і тля точать, і де злодії підкопують і крадуть. Збирайте ж собі скарби на небі, де ні черв, ні тля не точать і де злодії не підкопують і не крадуть, бо де скарб ваш, там і серце ваше» (Мф .6.19-20).

2. Відгомін шляхетства

La noblesse oblige – Походження зобов'язує

Дружиною отця Федота Пентюка була Анна Тітовна, яка походила із старовинного польського шляхетського роду Ігнатовських герба «Новина». Цей рід мав військові заслуги, з середини XVIII ст. перебував на Поділлі.

Походження прізвища

Основою прізвища Ігнатовський могло бути церковне ім'я Ігнатій (Гнат). Чоловіче хрестильне ім'я Ігнатій в перекладі з латинської означає «вогненний» (по другому варіанту «невідомий»). В основі прізвища є видозмінена форма імені – Ігнат.

В багатьох випадках (до 30%) прізвище давалось предкам священнослужителям, коли випускалися з семінарій. Керівництво училища могло давати прізвище відповідно до місцевості, церковного свята, імені святого. Зустрічаються герби Ігнатовських «Новина», де замість меча зображено хрест.

Можливо, що прізвище Ігнатовський походить від топоніму Ігнатово, Ігнати. Населені пункти з такими назвами широко поширені в Україні і Польщі. Не виключено, що предок був жителем одного із них. Це схоже із нашим родом Ігнатовських. Так Ігнатовські були власниками поселень Ігнати (Ігнатовець) в Польщі XVII ст. і в Херсонській губернії (Ігнати біля Ананьїва) у XIX ст. Також вони давали назву своїм поселенням відповідно до прізвища.

Дворянський рід Ігнатовських в деяких документах згадується як Гнатовські. Перші з Ігнатовських (Гнатовських), Стефан (1), Василь-Михайло (2), Адам-Мартин (3) і Василь (4) носили також прізвище з добавкою «Дидіковичі», а всі наступні - Ігнатовські з цим прізвищем уже не згадуються.

Місця проживання

Рід Ігнатовських має походження із Польщі. До середини 17 століття вони проживали в Белзькому воєводстві, населений пункт Ігнатовець (Ігнати). Друга половина XVII - середина XVIII ст. - в Свічній Летичівського повіту, друга половина XVIII ст. - в Браїлівці, Маслоборах, Кружелівці Ушицького повіту. З початку XIX ст. переважна більшість нашого і споріднених родів Ігнатовських проживали в Ольгопільському повіті Подільської губернії (в наш час це Крижопільський район Вінницької області) в селах Вербка Волоська (Вербка), Леонівка, Марківка, Мар'янівка, М'ястківка (Городківка), Шмідтово (Долинка), Петранівка, Кастанівка, які географічно розташовані близько від села Вербка.

Тіт Ігнатовський жив на своїй дідизні, дотепер цей куток (місцину) у Вербці називають «Дідизною». Тіт купив землю сину **Аверкійові** на Хуторах Качківських, а на дідизні у Вербці двом синам **Никифору** і **Пилипу (Філіпу, Фількові); Федору** – купив на хуторі поблизу Ананьїєва, який назвав Ігнатівці Херсонської губернії. Дочка **Філя (Пилагея)** вийшла заміж за **Трофана (Трифона) Колосовського** та побудувала хату поряд на дідизні.

На дідизні жили **Миханько (Михайло)** і **Тунько (Тимофій) Левицькі** - двоюрідні брати Аверкія і Анни Ігнатовських. Їхня мама **Олександра** (сестра Тіта Ігнатовського) була видана заміж за **Левицького Луку (Лукаша)**, що жив на дідизні. Так підряд на дідизні жили: Нікіфор Ігнатовський, Трофим (Трофан) Колосовський, Тунько Левицький, Михайло Левицький і дочка Філя (Пилагея) зі своїми сім'ями.

Віросповідання

До 70-х років XIX ст. майже всі Ігнатовські за винятком тих, які з кінця 90-х років ХУІІІ ст. мешкали в Херсонській губернії, були римо-католики. З 70-х років XIX ст. деякі Ігнатовські переходять в Православ'я, а частина з них, як і раніше, залишається римо-католиками. Останні були прихожанами М'ястковецького (Городківського) костелу, а православні, які проживали в с. Леонівка і с. Джугастра, відвідували церкву в с. Джугастра Ольгопольського повіту Подільської губернії; проживаючі в с. Петранівка, с. Шляхетна, с. Шуми і с. Кастанівка - церкву в с. Вербка-Волоська того ж повіту (*всі ці села перебували поруч одне з одним*).

Дід Анни Тітовни Миколай (Гжесь) прийняв Православ'я, і в подальшому нащадки були православного віросповідання.

Храм Успіння Пресвятої Богородиці у Вербці

Вербка-дідизна Ігнатовських у XIX - XIX ст.

Вербка — село у Крижопільському районі Вінницької області. Стара назва – Вербка Волоська, Красне поле. Село назване від заростей верб, які густо вкривають береги річки Марківка. На цій річці знаходився водяний млин Федота Пентюка. У 1770 р. село мало назву Нова Вербка, у 1780-1800 рр. - Мала Вербка. Гори довколо села мали назви Підзамча, Уманська, Котоніївська. На вершині Підзамчої гори були величезні вали і канали; там знаходили стремена, кулі - було укріплення. Знайдено декілька братських могил, скелети лежали обличчями донизу. На Уманській горі, де проходила Косницька дорога, було 3 кургани. На Котоніївській горі були низькі кургани. На одній із цих гір дід Федот посадив абрикосовий сад, а внизу біля річки яблуневий сад. Тут була дідизна Ігнатовських і його млин.

2.1. Родовід матінки Анни Тітовни

Матінка Анна Пентюк була із старовинного роду Ігнатовських. Її родовід підтверджується наявністю дворянською книгою Ігнатовських.

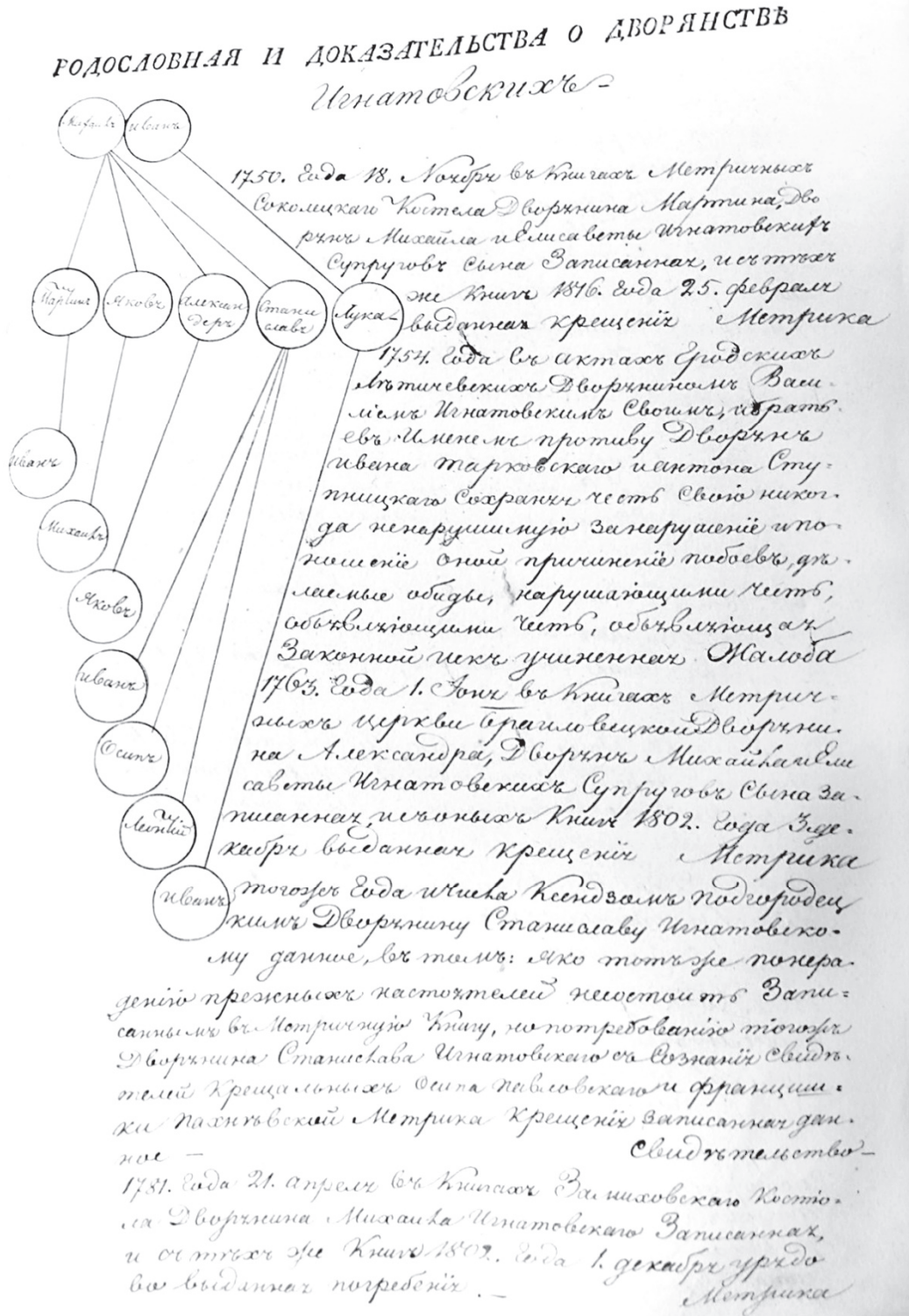

Схема роду Ігнатовських, 1-й лист дворянської книги

МОЛИТВА В ДІДОВОМУ САДКУ

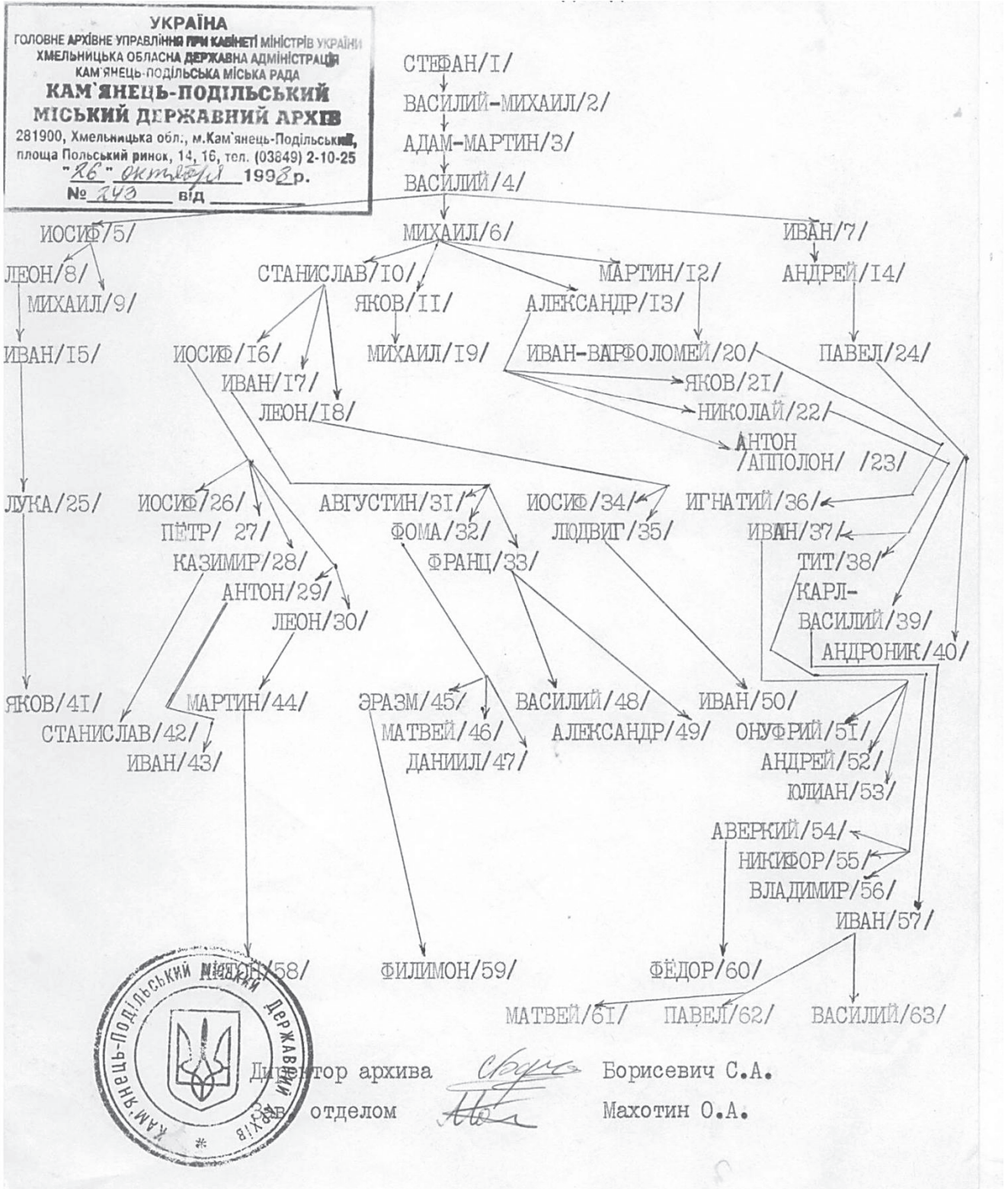

Схема генеалогічного дерева роду Ігнатівських

Пояснювальна записка до Генеалогічної схеми роду Ігнатовських - Дидікович

Коліно 1

Про **Степана /1/** даних не знайдено.

Коліно 2

Син Степана /1/ **Василь -Михайло /2/** в 1636 р. подарував дворянам Старжинським частину спадкового маєтку с. Ігнатовець / називалося ще с.Ігнати або с.Ігнатъє/ Белзького воєводства. У 1736 р. нащадки Старжинських подарували назад частину с.Ігнатовець дворянам Ігнатовським.

Коліно 3

Адам-Мартін /3/, який проживав в с. Свічна Летичівського повіту Подільського воєводства, 06.06.1671 р . отримав від польського корля **Михайла-Болеслава** чин Летичівського войськового (войськовий забезпечував громадський спокій на ввіреній йому території). Він мав сина Василя /4/.

Коліно 4

У **Василя /4/** народилися сини **Йосип /5/**, **Михайло /6/** та **Іван /7/**.

Коліно 5

Йосип /5/ 1772 р. разом з братом Михайлом /6/ продали частину с.Ігнатовець в Белзькому воєводстві дворянину Івану-Олександрю Белзецькому, **Йосип /5/** мав синів **Леона /8/** і **Михайла /9/**.

Михайло /6//народ. – невідомо - помер 21.04.1781 р. /мав дружину **Ельжбету /Єлизавету/**, з якою нажив синів **Станіслава /10/**, **Якова /11/**, **Мартіна /12/** і **Олександра /13/**. В кінці ХУІІІ ст. проживав з сім'єю в Ушицькому повіті Подільського воєводства Речі Посполитої.

Іван /7/мав сина **Андрія /1 /**, даних не знайдено.

Коліно 6

Леон /8/ мав сина **Івана /15/** і проживав з сім'єю в Ушицькому повіті Подільської губернії.

Про **Михайла /9/** даних не знайдено.

Станіслав /10/ мав дружину **Маріанну**, з якої нажив синів **Йосипа /16/**, **Івана /17/** і **Леона /18/**. Проживав з сім'єю в с. Браїловка Ушицького повіту.

Яків /11/ мав дружину Єлизавету, від якої у нього був син Михайло /19/. Проживав з сім'єю в с.Браїловка Ушицького повіту.

Мартін /12/ /н.18.11.1750 р./ був одружений на Христині, з якою нажив сина Івана-Варфоломія /20/. В кінці ХУІІІ ст. разом з сім'єю проживав в Ушицькому повіті, з початку ХІХст.-в Херсонській губернії.

Олександр /13//н.01.06.1763р./ мав дружину Маріанну з Гарновських, синів: Якова /21/, Миколу /22/ і Антона / Апполона / /23/. Проживав разом з сім'єю в с. Браїловка Ушицького повіту Подільської губернії.

Андрій /14/ мав сина Павла /24/. Більше ніяких даних не знайдено.

Коліно 7

Іван /15/ мав дружину Євдокію, сина Луку /25/. Проживав з сім'єю в Ушицькому повіті. Помер 08.05.1802 р. в с. Кужелівка того ж повіту.

Йосип /16/ /н.01.04.1792 р./ в дитинстві і юнацтві жив в родині батька Станіслава /10 / в с. Браїловка. Маючи вже свою сім'ю, в 20-40-х рр. ХІХ ст. жив в с. Леонівка, потім в с. Мар'янівка Ольгопільського повіту, а з початку 50-х років ХІХ ст. - в с. Марківка Ямпільського повіту, де й помер від холери 04.07.1855 р. Мав дружину Анну з Лігоцьких /нар.1790 р./ з якою нажив синів: Йосипа /26/, Петра /27/, Казимира /28/, Антона /29/ і Леона /30/, а також дочок Марцеліну і Францишку.

Іван /17/ /н. 23.10.1787 р./ в дитинстві і юнацтві проживав в родині батька Станіслава /10/ в с. Браїловка, з початку ХІХ ст., маючи вже свою сім'ю – в с. Леонівка Ольгопільського повіту. З дружиною Маріанною з Могельницьких ростив синів Августина /3/, Фому /32/ і Франца /33/.

Леон /18/ /н.26.07.1798 р./ до створення своєї сім'ї проживав в родині батька Станіслава /10/, з початку ХІХ ст. в с. Леонівка. З дружиною Везалією з Вольських виховував синів Йосифа /34/ і Людвіга /35/.

Михайло /19//н. 27.09.1791 р./ проживав в дитинстві і юнацтві в родині батька Якова /11/ в с. Браїловка Ушицького повіту. Більше ніяких даних не знайдено.

Іван-Варфоломій /20/ /н. 08.08.1798 р./ мав сина Ігнатія /36/ /н. 29.01.1837 р./

Яків /21/ /н.16.07.1795 р./ до початку ХІХ ст. проживав в родині батька Олександра /13/ в с. Браїловка Ушицького повіту, а після цього в м. Маріановка Ольгопольського повіту. Більше ніяких даних не знайдено.

Микола/22/ /н. 17.11.1810 р./ в дитинстві проживав м. Маріанівка Ольгопільського повіту, з 50-х років XIX ст. вже зі своєю сім'єю в с. Джугастра, а з 70-х років XIX ст. - в с. Шляхетна того ж повіту. Помер у віці понад 90 років. Мав дружину Маріану з Могильницьких, синів Івана /37/ і **Тита** /38/, дочку **Олександрю** /н.1851 р./, яка вступила в шлюб 13.05.1879 р. з Лукою Левицьким.

Антон /Апполон/ /23/ /н. 03.06.1816 р./ проживав в родині батька Олександра /13/ в с. Маріанівка Ольгопільського повіту. Більше ніяких даних не знайдено.

Павло /24/ в кінці ХУІІІ ст. витратив свої особисті кошти на заселення земель півдня Російської імперії, заснувавши с.Ігнатівку в Ананьївському повіті Херсонської губернії. Мав синів: Карла-Василя / 39 / і Андроніка /40/, доньку Тетяну.

Коліно 8

Лука /25/ /н.18.10.1782 р./, проживав в с. Кожелеве Ушицького повіту в родині батька Івана /15/, потім, вже зі своєю сім'єю в с. Маслобори того ж повіту. Мав дружину Ларію Яківну, сина Якова /41/ /н. 21.10.1810 р. /.

Йосип /26/ /н. 16.11.1819 р./ - в 20-40 роки XIX ст. жив в родині батька Йосипа /16/ в с. Леонівка Ольгопільського повіту, з 50-х років XIX ст. в с. Марківка Ямпільського повіту. Даних про дітей, не знайдено.

Петро /27/ /н. 13.10.1826 р / - в 20-40 роки XIX ст. жив в родині батька Йосипа /16/ в с. Леонівка Ольгопільського повіту, з 50-х років XIX ст. - в с. Марківка Ямпільського повіту, з 70-х років XIX ст. в с. Шляхетна Ольгопільського повіту. Мав дружину Розалію з Пашковських, дочок: Маріанну /н. 28.03.1856 р./, Францішку /н.03.12.1857 р./, Анну /н. 1874 р. – п. 22.03.1875 р./, Аполон /н.19.02.1876 р./ і Антоніну /н. 28.01.1882 р. /.

Казимир /28/ /н.25.02.1829 р. / - в 20 -40 роки XIX ст. жив в родині батька Йосипа /16/ в с. Леонівка, з 50 -х років XIX ст. - в с. Марківка, з 70-х років XIX ст. - в с. Шляхетна. Мав дружину Марію-Розалію, сина Станіслава /42/ /н. 08.09.1882 р. /.

Антон /29/ /н. 18 .02.1839 р./ - в 30 - 40 роки XIX ст. жив з батьком Йосипом /16/ в с. Леонівка, з 50 -х років XIX ст. - в с. Марківка, з 70 -х років XIX ст. - в с. Шляхетна. Мав дружину Павлину з Космачевських, сина Івана /43/.

Леон /30/ /н.17.01.1841 р /. Місце проживання змінювалося, як і у братів Антона /29/ і Казимира /28/. Мав дружину Брігід з Монятківських, сина Мартіна /44/ і дочку Єлизавету /н.19.11.1875 р./.

Августин /31/ /н. 28.12.1822 р./ У 20-40 роки ХІХ ст. жив в родині батька Івана /17/ в с. Леонівка, потім з 50-х років ХІХ ст. зі своєю сім'єю в с. Вербка-Волоська Ольгопільського повіту. Мав дружину Анну Матвіївну, дочок: Юлію /н. 04.I 86I р. – п. 186I р. / і Олександрю /н.25.11.1859 р. /.

Фома /32/ /н.16.12.1826 р. / . Місце проживання змінювалося, як і у брата Августина /31/. Його дружина Анастасія з Бучацьких /н.1828 р. - п. 25.11.1908 р./, з якою нажив синів: Еразма /45/, Матвія /46/ /н.22.01.1853 р. - п. в ранньому дитинстві/ і Данила /47/ /н. 01.01.1857 р. / . 06.02.1884 р. одружився син Данило /47/ с Феклою Миколаївною з Замлинських.

Франц /33/ /н.05.10.1827 р./ - міняв місця проживання, як і його брати Августин /31/ і Фома /32/ 25.01.1853 р. одружився з Ганною Антонівною з Дзіваловських. Від цього шлюбу у нього були сини: Василій /48/ /н.01.01.1858 р. - п. 07.11.1861 р. / і Олександр /49/ /н. 15.03.1860 р./, друга дружина у нього була Єфросинія Василівна, від якої 28.08.1862 р. народилася дочка Олександра.

Йосип /34/ /н. 13.03.1827 р. / в 20-40 роках ХІХ ст. проживав в родині батька Леона /18/ в с. Леонівка Ольгопільського повіту, з 50 -х років ХІХ ст. вже зі своєю сім'єю в с.Вербка Волоська того ж повіту. Мав дружину Олександрю з Кульчицьких і дочку Маріанну /н.18.07.1875 р /.

Людвіг /35/ /н. 20.10.1835 р./ . Змінював місця проживання, як і брат Йосип /34/. З дружиною Гоноратою з Бандровських /шлюб 21.01.1857 р./ народив сина Івана /50/, який одружився 16. 09.1884 р. на Марії з Фенціцьких.

Ігнатій /36/ /н. 29.01.1837 р. / . Даних немає.

Іван / 37 / /н.25.10.1854 р / . У 50 -х роках ХІХ ст. жив з сім'єю батька Миколи /22/ в с. Марьянівка Ольгопільського повіту, потім в с.Джугастра, а з 70 -х років ХІХ ст. вже зі своєю сім'єю в с. Шляхетна того ж повіту. Мав дружину Феофілу Йосипівну з Ярушевських /н.1860 р./ і синів Онуфрія /51/, Андрія /52/ /н.1877 р. – п. .26.09.1880 р. / і Юліана /53/ /н.15.02. 1892 р./, дочок: Меланію /н.1883 р./, Феодору /н.1898 р./, Килину /н. 1900 р./ і Ольгу.

Тит /38/ жив в 60-х роках ХІХ ст. в родині батька Миколая /22/ в с. Джугастра, з 70-х років - в с. Шляхетна. Мав дружину Марію Матвіївну /н.1845 р. – п. 07.05.1891 р./, синів **Аверкія /54/**, **Никифора /55/** /н. 1880 р./, який одружився в 1882 р. на Пелагеї, і **Володимира /56/** /н. 15.08.1882 р. – п. 07.02.1883 р./ **Дочка Ганна /н.1875 р. - п. 1949 р./**, яка 01.05.1894 р. вийшла заміж в с. Вербка-Волоська за Федота Пентюка.

Карл-Василь /39/ проживав в с.Ігнатовець разом з дружиною Онисією і сином Іваном /57/

Андронік /40/, даних не знайдено.

Коліно 8.

Яків /41/, даних не знайдено.

Станіслав /42/ /н.08.09.1882 р. /, даних не знайдено.

Іван /43//н. 27.01.1876 р. / проживав з сім'єю в с. Шляхетна Ольгопільського повіту. Мав дружину Антоніну з Корчанських і дочку Альбіну /н.1895р. /, яка вийшла заміж 3.07. 1911 р. за Захарія Левульського.

Мартін /44/ /н.1881 р. /проживав з сім'єю в с. Шляхетна Ольгопільського повіту. Мав дружину Єлизавету з Томашевських і сина Антона /58/ /н.10.05.1911 р. /.

Еразм /45/ /н. 01.06.1846 р. /проживав в 40-50 роках ХІХ. ст. в с.Леонівка, потім в с.Вербка - Волоська. Мав сина Филимона /59/.

Коліно 9

Аверкій /54/ проживав в с. Шляхетна Ольгопільського повіту. Мав сина Федора / 60 / /н.1902 р. - п. 27. 08. 1905 р. /.

Никифор /55/ /н. 1880 р./, який одружився в 1882 р. на Пелагеї, дітей не мали, проживали на дідізні у Вербці. (див редакторську помітку на сторінці рукопису)

Володимир / 56 / /н.15.08.1882 р. /, а помер 07.02.1883 р.

Іван / 57/ /н. 05.02.1810 р. / проживав в 20 - 30 -х роках ХІХ ст. в родині батька Карла-Василя /39/, потім вже зі своєю сім'єю в Ананьїві Ананьївського повіту Херсонської губернії, де працював в Херсонському губернському казначействі. Мав синів: Матвія /61/, Павла /62/, Василя /63/, які служили канцеляристами в земському суді.

Антон /58/, даних немає.

Филимон/59//н.1874р./, жив в с.Вербка- Волоська Ольгопільського повіту. Мав дружину Надію Фомову /н.1875 р. – п. .27 .08. 1905 р./, дочку Єлизавету /н.10. 1904 р. - п. 18. 01. 1905 р. /.

Федора /60/ /н.1902 р. – п. 27.08.1905 р. /.

Доповнення по нащадках Тіта Миколайовича /38/ (батька бабусі Анни Тітовни)

Тіт/38/ окрім синів **Аверкія**/54/, **Никифора**/55/, **Володимира**/56/, дочки **Анни** мав синів **Федора** і **Філя** (Пилипа).

Аверкій/54/ проживав на Хуторах Качківських, окрім сина **Федора**/60/ мав дітей: **Модеста**, **Михайла**, **Олену**, **Євдокію**.

Модест Аверкійович з дружиною **Наталією** мали сина **Юліана**, який працював вчителем, втопився у річці Південний Буг, перебуваючи у Вінниці.

Михайло Аверкійович мав двох дочок **Ліду**, яка проживає в Молдові, м. Бендери, і **Любу** /н. 1931 р./, що живе у Вербці і одружена з **Іваном Бойко** та має двох дочок: **Валю Косніцьку** (по чоловікові) і **Галю**.

Олена Аверкіївна проживала в Качківці.

Євдокія (Донька) Аверкіївна проживала в Шмідтово, згодом у дочки **Євгенії Андріївни Дідик** в Одесі за адресою Овідеопольське шосе, селекційний інститут.

Філь (Пилип) Тітович мав дві дочки **Ксенію** і **Палашку**.

У **Ксенії Фільової** був син **Іван** і дві дочки, одну з яких звали **Мася**.

Палашка Фільова з чоловіком **Митрофаном Івановичем Колосовським** мали сина **Івана**, який з дружиною **Марією** проживали у Горячківці і народили сина **Олександра** і дочку **Валентину**.

Олександр Іванович Колосовський разом з дружиною **Галиною** проживають в Горячківці і мають дітей: **Люда, Наташа, Ярослав**.

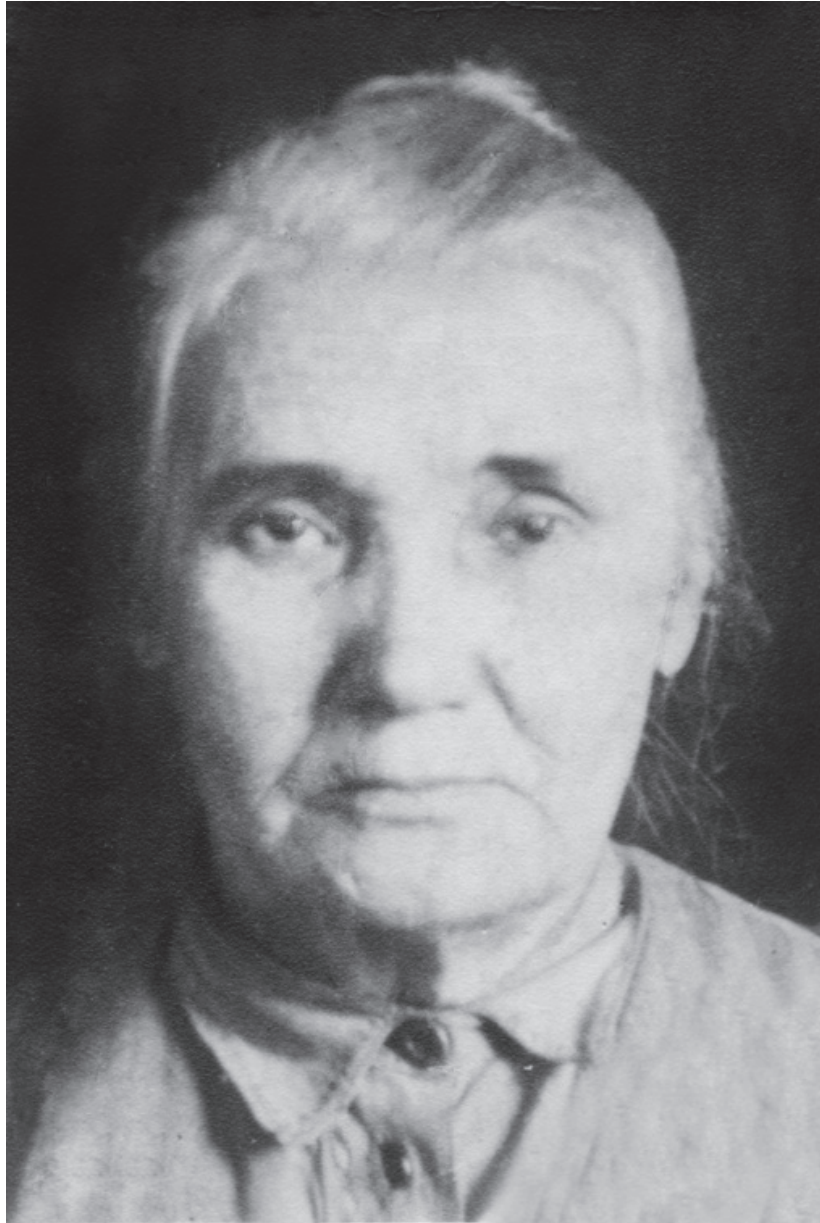
Валентина Іванівна Колосовська разом з чоловіком **Жердецьким Василем Федоровичем** проживають у Вінниці і мають дітей: **Сергій і В'ячеслав**.

Федір Тітович жив у Піщанці і працював лікарем, мав дітей: **Олександр** емігрував до Америки, **Михайло** проживав в Одесі, **Володимир** вибув до Києва, **Євгенія** одружилася з **Лукою Івановичем Колосовським**, дітей не було.

**В доповненнях використані спогади Євдокії Аверкіївни і її дочки Дідик Євгенії Андріївни м. Одеса*

2.2. Родина бабусі Анни

Анна Тітовна, кінець 30-х років

(3.02.1875-1948 роки)

МОЛИТВА В ДІДОВОМУ САДКУ

Матінка Анна Тітовна була красивою і богобоязною, любила чоловіка і дітей, доглядала за домашнім господарством, допомагала чоловікові у Богослужіннях.

Згідно копії метричної виписки від 1900 року місяця червня 30 дня бабуся Анна Тітовна Ігнатівська народилася 1875 року місяця лютого 3-го дня, а хрещена 6-го дня в церкві Святої-Параскеви села Петрашівка Ямпільського повіту Подільської губернії. Батьки хрещеної Анни: села Петрашівка потомствений дворянин **Тіт Миколайович Ігнатівський** і законна дружина його **Марія Матвіївна**, обоє православного віросповідання. Хрещені батьки: того ж села казенний селянин **Михайло Андрійович Сорочан** і **Якова Миколайовича Головацького** жінка **Марія Григорівна**. Таїнство хрещення звершував приходський священник **Семен Крижанівський**.

Бабуся була хресною у свого племінника Тіта Лукича Левіцького, спілкувалася з двоюрідними сестрами Ксенією та Іриною Блажевськими із Дорошівки.

*Тіт Лукович Левіцький, племінник,
похресник Анни Тітовни*

*Блажевські Ксеня і Ірина
Володимирівна, двоюрідні сестри Анни
Тітовни, с. Дорошівка, 18.05.1908 р.*

1 травня 1894 року Анна Тітовна одружилася з підприємцем і землевласником із с. Стіна Федотом Івановичем Пентюком. В шлюбі мали вісім дітей: **Антоніна, Ангеліна, Софія, Олександр, Федір, Марія, Людмила, Микола**.

На дідизні Ігнатівських в с. Вербка Пентюки придбали водяний млин, землю, садок. Бабуся Анна Тітовна підтримувала свого чоловіка Федота

Івановича у його підприємницьких справах, а згодом і на ниві духовного служіння. Приділяла багато уваги сім'ї і дітям, постійно підтримувала добрі стосунки зі своєю ріднею, яка проживала тут же на дідизні і в навколишніх селах біля Вербки.

Брат і родич Анни Тітовни Ігнатовської

Після 1932 року переїхала з чоловіком священником в с. Олександрівку Тростянецького району на Вінниччині. Після смерті отця Федота в 1941 році разом з дочкою Людою знову у рідній Вербці.

«Ганна Пентюк була дуже вродливою. Останні роки свого життя прожила у с. Вербка з дочкою Людою, жили дуже бідно. Рідні часто їх провідували, допомагали продуктами, особливо, у голодні 1946 – 1948 роки. Коли Ганна померла в 1948 році, моя мама допомагала Людї поховати», - згадує Євдокія Аверкіївна Ігнатовська.

Діти встановили пам'ятник на могилі мами, частими гостями тут у Вербці бувають онуки і правнуки. Відбуваються спільні Богослужіння у місцевому храмі Успіння Пресвятої Богородиці, а також заупокійні молитви на могилі бабусі Анни Тітовни.

*Упокій, Боже, отця Федота, р. Анну і спочилих їх рідних
у царствії Твоєму!*

Відвідування родинних місць Ігнатівських

21.04.1964 р. Вербка. Новозбудований пам'ятник Анні Тітовні. Біля пам'ятника: дочка Софія з чоловіком Карлом Христофоровичем, сусіди

Молебен онуків на могилі бабусі у Вербці

Вербка 9.07.2012 р. Нащадки Ігнатівських на діди́зні

Ікона і картина для музею «Родинна оселя» від Ігнатівських

коліно 1 Степан

коліно 2 Василь - Михайло. 1636 рік, дарує частину с.Ігнати (Ігнатовець, Ігнатівці).

коліно 3 Адам-Мартин. Проживає в с. Свічна на Ігнатах Летичівського повіту. 6.06.1671р. король Михайло-Болеслав призначає летичівським військовим.

коліно 4 Василь (Дидікович). В 1736 році повертають с. Ігнати, 1754 рік – позив на Івана Тарковського (брата дружини).

коліно 5 Михайло /помер 21.04.1781 р./ В 1773 р. - продав частину с. Ігнати Белзького воєводства, проживав в с. Свічна на Ігнатах Летичівського повіту. Останній в роду мав подвійне прізвище Ігнатовський–Дидікович.

коліно 6 Олександр /н.1.06.1763 р./, проживав в Браїлівці Ушицького повіту. Католик. В 1817 році підтверджено дворянство роду.

коліно 7 Микола (Гжесь) /н. 17.11.1810 р./, прожив 90 років, дитинство в Мар'янівці Ольгопільського повіту; з 50-х років в Джугастрі; з 70-х років в Шляхетній біля Вербки. В 1870 році уже був православним.

коліно 8 Тіт проживав з батьком.

коліно 9 Анна /н.1845р., с. Петрашівка, Ямпільського повіту – п.1948 р., с. Вербка/

коліно 10 Микола /н. 9.02.1913 р., Вербка – п. 7.09. 1976 р., Павлівка/

коліно 11 Володимир /н. 30.08.1949 р., Павлівка/, Калинівка

Борис /н. 21.01.1955 р., Павлівка/, Вінниця

коліно 12 Віктор /н. 1.05.1974 р., Павлівка/, Вінниця; Вікторія /н.1.07.1076 р./, Вінниця; Наташа /н.21.04.1979 р., Калинівка/, Вінниця

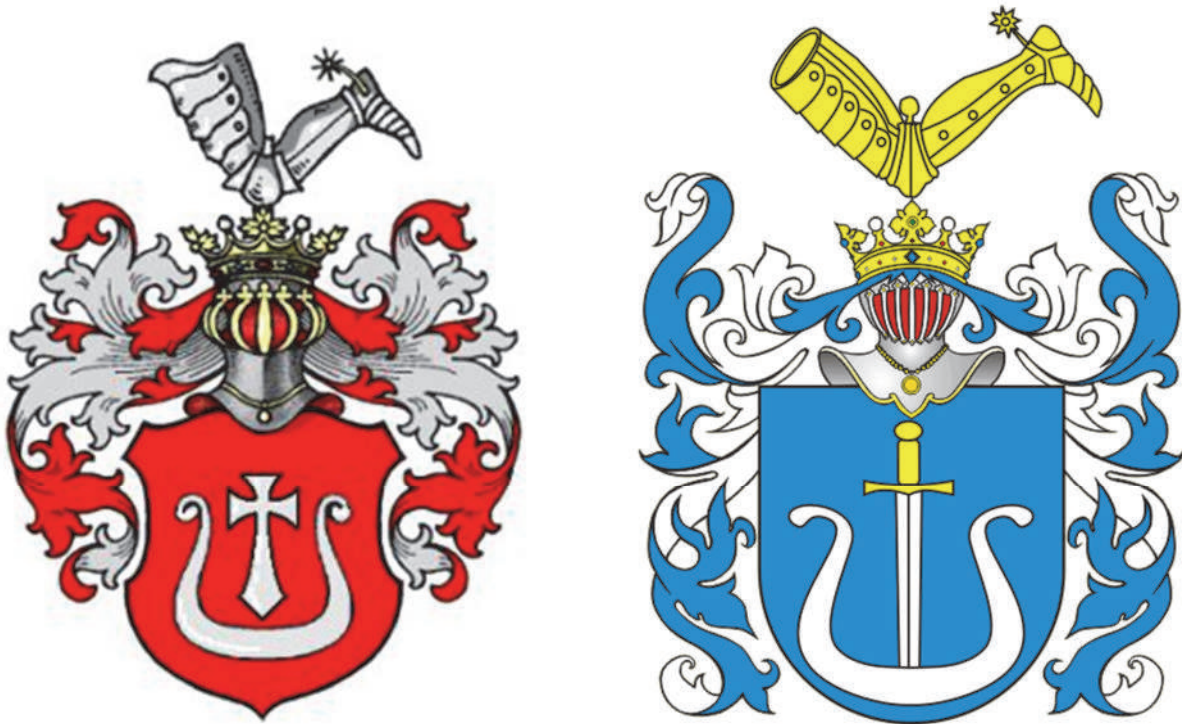
коліно 13 Євгеній, Борис /н. 15.06. 2007 р., Ялта/, Вінниця; Андрій /н.16.07.2008р./, Вінниця; Феодосія /н.15.06.2009 р./, Лукія /н.11.04.2012 р./, Фросина /н.1.10.2015 р./, Марко /н.25.01.2018 р./

Схема поколінь нашої сім'ї по роду Ігнатовських

2.3. Про геральдику і шляхту

Родина Ігнатівських відносилася до герба **Новина** (Войня, Златоголеньчик, Завиша) – в голубому (зустрічається червоному) полі човен (pawa, navis), або, за поясненнями інших, ручка від котла, кольору білого, згином вниз, з увіткненим в середину її срібним з золотою рукояткою мечем (зустрічається хрестом); над шоломом і короною зігнута в коліні нога в латах і з шпорою, ступнею зверненою вліво.

Варіанти оформлення герба НОВИНА

Розказують, що в 1121 році герб цей був жалуваний королем Болеславом Кривоустим одному ротмістру (батько якого був мідником) за те, що у війні з галичанами він замість пораненого під королем коня, з небезпекою для життя дістав йому нового. Потім, коли потрапив в полон в Чехії і був закутий в одну з Болеславом колоду, він, щоб розв'язати узи, не пошкодував своєї ноги, відсік її собі і таким чином звільнив короля. Цими подіями пояснюють різні назви герба «Новина».

Найстаріша печатка з гербом «Новина» датована 1293 р. Цим гербом було відзначено близько 130 родин. В польській геральдиці герб зберіг характер родового знака, що походить від зображення на прапорі, навколо якого об'єднувалися всі родичі і васали. Число таких прапорів було постійним (близько 300) і особи, які одержували дворянство, приписувалися до одного з існуючих.

Пізніше прапори були підпорядковані правилам геральдики і стали гербами польських дворянських родів, при цьому одним гербом користувалося кілька дворянських прізвищ, так звана «гербова спорідненість». Зазвичай до свого імені і прізвища шляхтич додавав назву свого родового герба.

Картина з епізодом «Відрізана нога»

Корінна відмінність польських гербів від західноєвропейських лицарських, які, як вираз доблестей, не можуть бути абсолютно однаковими навіть у двох рідних братів. Польські герби відрізняються простотою геральдичних фігур і їх незмінністю. Найчастіше це одна фігура, за обрисами зазвичай проста. Як тільки в ній допускається будь-який відступ від одного разу прийнятої норми, вона отримує іншу назву або утворює новий (другий, третій) вид старого герба.

Використання польських гербів не вимагало затвердження в Департаменті Герольдії. Затверджений герб відрізняє лише те, що він вносився до Загального Гербовник. Це було важливим для російського дворянства, яке з самого початку не мало гербів. У поляків же герби були у всієї шляхти і були внесені в різні гербовники XVI-XVII століття.

Відомо, що дворянські роди, які проживали в одному населеному пункті, мали нащадків з однаковими іменами. Тому, перед назвою герба і прізвища писався ще і псевдонім або прізвисько (*przydomek*), щоб відрізнити однофамільців з однаковими іменами.

Зустрічаються такі написання як Яворський Сас, Драго-Сас. Пояснюється це все тією ж польською особливістю геральдики, яка заснувала колективний початок при відсутності особистих фамільних гербів і незначною кількістю власне польських гербів.

Шляхта (польською, *szlachta*, від др. – верхнем. *Slahta* – рід, порода), в ряді країн Центральної Європи (особливо в Польщі та Литві) назва основної частини панівного феодального класу. У Польщі та в Великому Князівстві Литовському дворянська гідність надавалася тільки двома способами: по праву народження і пожалуванням. Дворянин по праву народження, тобто з діда-прадіда, передавав свої права і стан законній дружині, незалежно від того, з якого вона була стану, і законнародженим дітям, і нащадкам обох статей. Дарування дворянства до 1578 г. (до Стефана Баторія) виголошувалося польським королем, одночасно великим князем Литовським, і підтверджувалося за його підписом привілеями (або грамотами). Після 1578 р. дарування дворянства по цивільній лінії надано було тільки сейму. Воно здійснювалося оприлюдненням прізвища і внесенням його на підставі постанови сейму в акти, що входили в зібрання законів (*Volumina Legum*).

Дарування дворянства по військовій лінії було надано гетьманам, але з наступним затвердженням загальним сеймом. При цьому видавалися привілеї (або грамоти). Обдарований дворянин (не іноземець) називався новим дворянином або скартабелем, а видана йому грамота – нобілітація; іноземець називався індигоном, а видана йому грамота – індегинатом. Доречно підкреслити, що титули, такі як граф або барон, у поляків були не прийняті. Тільки після поділу Польщі її сусідами в XVIII і XIX ст. поляки стали приймати іноземні титули, хоча це вважалося непатріотичним.

Шляхта звільнялася від усіх податків і повинностей, від тілесних покарань, могла займатися будь-яким видом діяльності, мала монополне право володіння населеними маєтками, тобто кріпаками, які ні при яких обставинах не підлягали конфіскації і залишалися в роді, отримали право на корпоративну організацію з обмеженим самоврядуванням. Окреме положення було з дворянством в Царстві Польському. З 1836 р. там існувала своя Герольдія, що приступила в 1849 р в Варшаві до складання "Польського Гербовника". Діяльність Герольдії Царства Польського була скасована після повстання 1863 – 1864 р.

Шляхта володіла імунітетом: мала власність, звільнялася від деяких повинностей, мала судову владу над селянами. За Кошицьким привілеєм 1374 року шляхта звільнялася від всіх державних повинностей, за винятком платежу поземельної податі в розмірі 2 грошів з льону, отримала виняткове право займати посади воєвод, каштелянів, суддів, підкоморієм і ін. Шляхта володіла гербами. Вона сильно переймалася корпоративним духом, почуттям станової солідарності і енергійно відстоювала свої станові інтереси, які часто перебували в суперечності з інтересами інших станів.

Формою організації шляхти був сеймик – збори всієї шляхти, що належала до однієї і тієї ж місцевої громади, як до одного суспільного цілого. Маючи політичну силу в своїх руках, шляхта обмежила спочатку самоврядування селянських общин, підпорядкувавши їх своєму контролю. Шляхта видавала закони, судила, обирала королів, оберігала державу від ворогів, вела війни, укладала угоди про мир і договори і т.п. Шляхта була відкритим станом воюючих панів, в масі своїй – малоземельної («дробової») «неаристократичної» знаті, яка під час війни перетворювалася в дворянське ополчення. Проте, навіть бідні шляхтичі чітко дистанціювали себе від «хлопів» (пол. Chłop - селянин), яких вони називали «бидло» (пол. Wudło - велика рогата худоба, в широкому розумінні аналог російського лайки «скотина»).

Шляхтичі відрізнялися загостреним почуттям власної гідності - «гонором» (лат. Honor – честь) і демонстративною хоробрістю. Короля сприймали як рівного собі «пані-брата» і завжди залишали за собою право на рокош. Почуття солідарності та рівності шляхтичів виражалося в тому, що кожен з засідаючих в сеймі володів правом вето. Основними заняттями більшості шляхти в мирний час були полювання, бенкети, танці та інші галантні розваги.

Специфікою польської шляхти була її відносна численність (в 16 ст. – 8%, в Мазовії і Підляшші – понад 20% населення) при наявності категорій малоземельної і безземельної шляхти. Панівне привілейоване її положення поєднувалося з традиційною забороною "нешляхетських" занять (ремесло, торгівля та ін.). Після розділів в XVIII ст. Речі Посполитої шляхта була, як правило, зрівняна з дворянством Росії, Австрії і Пруссії. Одним із заходів царизму після придушення Польського повстання 1830-31рр. з'явився «розбір» шляхти – перехід дрібної шляхти в однодворці. Така ж спроба, очевидно, була зроблена і по відношенню до Ігнатовських.

Привілеї та обов'язки дворянства складали єдине ціле. Прямим обов'язком польського шляхтича було несення військової служби. Селяни не мали служити, і якщо починалася війна, вони як працювали на землі, так і продовжували це робити далі. Шляхтич брав на війну загін, який складався з селян і слуг. За те, що шляхта несла на собі всі обов'язки військової служби, у неї були певні привілеї. Так, шляхтич мав право на володіння землею, носіння зброї. До речі, по всій Європі існували закони, які регламентували носіння одягу, і прості люди не мали права одягатися як благородні люди. Особливо яскраво це простежувалося на прикрасах: так, міщани мали право носити тільки один перстень, а шляхтич – скільки завгодно.

Існує французький термін «noblesse oblige», що в перекладі означає «положення зобов'язує». Тобто, ти народився з хорошим родоводом, у тебе чудові батьки, твої предки зробили багато для того, щоб ти міг ними пишатися, але що зробиш ти для того, щоб твої спадкоємці могли так само пишатися своїм прізвищем?

З 1802 року видача свідоцтв про дворянське походження можлива була тільки після Указу Урядового Сенату. Після Жалуваної грамоти дворянства 1785 року оформилися «корпоративні» права дворянства Російської імперії. Всі дворянські роди повинні були бути внесені до книги родоходів, для чого потрібно було надати докази свого благородного походження. Для шляхти вимагалось надати документи, що задовольняли Російським юридичним нормам, а не тим, які були прийняті в Речі Посполитої. Указ від серпня 1800 року встановив термін для подання документів на 2 роки. Оскільки в число однодворців потрапили і збіднілі нащадки старовинних дворянських родів, що мали дворянські грамоти, 5 травня 1801 було надано право відшукувати і доводити втрачену їх предками дворянську гідність.

Але вже через 3 роки наказано було розглядати їх докази" з усією строгістю", спостерігаючи при цьому, щоб в дворянство не були допущені люди, що втратили його "за провини і ухил від служби". В дворянській книзі Ігнатовських наявні чисельні листи та інші документи про підтвердження їх дворянства, при цьому окремо вказується вклад членів роду в укріплення держави.

Розгляд права на дворянство надавалося Дворянському депутатському зібранню, яке складалося з губернського Предводителя дворянства і повітових депутатів, по одному від кожного повіту, що обираються за балами через кожні три роки. Депутатські збори, при знаходженні доказів достатніми, вносило рід в книгу родоходів і давало про те грамоту.

У 1831 р. польська шляхта, що не оформила доказів, передбачених Жалуваною грамотою, була записана в однодворці або "громадяни". З липня 1845 р. правила про повернення дворянського стану в однодворці були поширені на осіб колишньої польської шляхти.

Після повстання 1830 – 1831 років Комітет Західних губерній, крім іншого, зайнявся вирішенням проблем шляхетського стану. 19 жовтня 1831 був виданий закон «Про розгляд шляхти в Західних губерніях і про впорядкування такого роду людей». Правлячий Сенат Указом від 11 листопада 1832 припускав розділити людей, що відносяться до «колишньої шляхти», на три категорії. Дворянин 1-го розряду: той, хто визнаний в дворянстві Герольдією Правительствующого Сенату, або невизнаний, але має нерухомість, населену селянами (зустрічалися випадки поміщиків, у яких був 1 селянин). Дворянин 2-го розряду – за законом 1831 р.: той, хто визнаний лише Дворянським депутатським зібранням, але указу Герольдії про його затвердження не було, і не володіє нерухомими маєтками з селянами. Дворянин 3-го розряду – за законом 1831 р.: шляхтич, записаний в такому статусі в шляхетські ревізські сказки, але Дворянським зібранням не визнаний з тих чи інших причин (всі були декласировані в 1832-1834 рр. і записані в однодворці або в громадяни).

Цим же указом Дворянським депутатським зібранням заборонялося видавати підтвердження дворянства без затвердження Герольдії. У 1842 році була проведена спеціальна ревізія в усіх Західних губерніях, якій підлягали однодворці, громадяни та євреї. Після указу від 17 березня 1847 р. шляхта, яка

не надала вчасно сімейних списків, підлягала запису в державні селяни, а тих, хто подав - в однодворці або громадяни.

Придушення повстання 1863 року супроводжувалося введення нових обмежень в правилах підтвердження дворянства. Указ від 10 грудня 1865 року забороняв «полякам», тобто католикам, купувати маєтки. Указом від 19 січня 1866 року всі шляхтичі, які не довели свого дворянства, записувалися селянами або міщанами. Стани однодворців і громадян були скасовані після указу від 19 лютого 1868 р., однодворці були прирівняні до селян, а громадянам давався рік, щоб зробити вибір, між селянським і міщанським станами.

Після Жовтневої революції всі більш-менш багаті роди – в основному виїхали в Польщу або інші країни. Залишилася лише дрібна, так звана «застенковая шляхта». Надалі, в роки сталінських репресій доля шляхтичів склалася по-різному. Тих, хто мав землі більше 30 десятин, розкуркулили і заслали в Сибір, багатьох розстріляли. Небагаті шляхтичі перенесли цей період дещо легше. Там, де склад населення був більш однорідним, шляхта збереглася, а де майнове становище селян і шляхти відрізнялося, їх швиденько «зрівняли». Писалися доноси, на підставі яких людей розстрілювали і засилали, майно конфісковували.

Українець на польському престолі

Дослідження роду Ігнатовських привело до цікавої обставини. Наш предок проживав в с. Свічна Летичівського повіту. В 1671 році 6 червня Адам-Мартін отримав від польського короля Михайла чин Летичівського військового (збережено стиль польського оригіналу). Військовий забезпечував громадський порядок у повіті, який знаходився у колі інтересів різних політичних сил. Окрім вимог польської шляхти, це постійні протестні виступи козаків і місцевого населення, завойовницькі напади турецького султанату. В цей непростий час король ставить нашого предка на відповідальну посаду. Постає самого польського короля Михайла, першого і єдиного українця на польському престолі, досить цікава і дещо призабута, тому зупинимося на його походженні та особливостях сходження на трон.

Михайло Корибут-Вишневецький – польський король, який водночас належав до великого й могутнього українського князівського роду, а предки його залишили по собі помітний слід в історії обох народів. За його знаменитого батька, **князя Ієремії Корибута-Вишневецького**, масштабного розвитку отримали східно-українські землі, понівечені до того татаро-монгольською навалою. За князя Ієремії на сучасних українських землях відбудовувалися фортеці, зводилися й розквітали міста, в яких було введено магдебурзьке право, тобто право на самоврядування. А це дало могутній поштовх не лише культурі, а й суттєво зміцнило їхню економіку.

До того ж, король Михайло Корибут-Вишневецький походить від молдавського роду господарів Могил, адже його бабуся **Раїна Могилянка** – двоюрідна сестра знаменитого **Петра Могили**, митрополита Київського. Раїна, або Регіна, Могилянка була відомою меценаткою, яка, зокрема, заснувала існуючий й досі поблизу міста Лубни Мгарський монастир. А її чоловік, князь **Михайло Михайлович Вишневецький**, заклав Густинський та Ладинський монастирі поблизу міста Прилуки.

Сам же Петро Могила, який приходився королю Михайлу двоюрідним дідусем, - добре знаний сучасниками, адже його внесок у вітчизняну історію й культуру переоцінити неможливо. По-перше, саме Петро Могила блискуче провів низку реформ в українському богослужінні. Зокрема, впорядкував догматику й обрядовість православної церкви, наблизивши їх до національних українських традицій, і переклав Біблію українською (тоді русинською) мовою! Така реорганізація призвела до популяризації й підвищення авторитету православ'я. Не кажучи вже про його діяльність зі створення навчальних закладів, включаючи Києво-Могилянський Колегіум, кошти на який, до речі, виділив князь Ієремія Вишневецький, батько майбутнього короля Речі Посполитої Михайла Корибут-Вишневецького. Митрополит Петро Могила, також не без фінансової допомоги князя Ієремії, опікувався відбудовою старовинних храмів і особисто наглядав за збереженням Софійського собору й Києво-Печерського монастиря.

Але й це ще не все. Адже бабуся короля Михайла **Катерина Олександрівна** вела свій рід від князів Острозьких, й зокрема, від князя **Костянтина Острозького**, засновника Острозької Академії (1576 р.), першого вищого навчального закладу на теренах Східної Європи, й видавця знаменитої Острозької Біблії, надрукованої **Іваном Федоровим** (1581 р.)!

Добрі справи своїх предків Михайло Корибут-Вишневецький продовжив вже на польсько-литовському престолі (**1669-1673**), висловлюючись сучасною мовою, на вищій керівній посаді тодішньої держави Речі Посполитої, до складу якої частково входила сучасна Україна. Феноменальне досягнення для тодішніх часів! Хоча б тому, що радикально католицька Річ Посполита вороже ставилася до переважно православних українців. Як же тоді, хоч і католик, але все ж таки українець, син князя Ієремії Корибут-Вишневецького Михайло потрапив на польсько-литовський трон? Дуже просто. Під час конвокаційного сейму князя підтримала більшість його родичів-шляхтичів: серед них князі Радзивілли й Потоцькі, а також князь Дмитро-Юрій Вишневецький, який свого часу був вихованцем батька Михайла князя Ієремії Вишневецького та героєм Збаразької облоги (1649 р.).

Його обрали більшістю голосів сейму 19 червня 1669 р. за наполяганням шляхти, яка, вочевидь, вбачала у такому королі запоруку насамперед економічного процвітання. І не помилилася. Шкода тільки, правління Михайла Корибут-Вишневецького було недовгим і тривало всього 4 роки.

Король Михайло Корибут-Вишневецький. Фото: wikipedia

Помер король Михайло Корибут-Вишневецький у власному будинку, хоча, можливо, й від отрути, у самому розквіті сил і, до речі, у віці Христа – у 33 роки (10 листопада 1673 р.). Тоді тільки-но почали набирати оберти проведені ним реформи.

Про українця-короля іншої держави, здається, варто було б написати у підручниках. На жаль, він – не єдина постать, яку в забуття відправила суто українська історична "неуважність".

Летичів. Наш пращур Адам-Мартін мав безпосереднє відношення до Летичева, тут він був військовим. На той час Летичів згадується як процвітаюче місто. Люстрація 1765 року застала Летичівський замок в доброму стані, в ньому зберігалися всі міські архіви. Замок був оточений ровами та палісадом, зі сторони міста подвійним палісадом. В'їзд до замку був через міст. В'їзна брама за мостом була з дуба, при ній був будинок для жовнірів та в'язнів.

Внаслідок другого поділу Речі Посполитої 1793 року Летичів було приєднано до Російської імперії. З травня 1795 року Летичів стає повітовим містом Подільського намісництва, а з грудня 1796 року – Подільської губернії.

Домініканському монастирю у Летичеві понад 400 років.

В 1789 році в місті було 137 християнських будинків: в ринку 36 і затильних 39. На передмісті Замурному – 6 християнських будинків і на Заволоку – 47. Крім того, в місті знаходився замок, будинок суду, були також добре впорядковані мости та переправи. Князь Чарторийський вибудував тут нову вежу, яка вигідно оздоблювала місто.

На сьогоднішній час оборонний комплекс Летичівського замку це, насамперед, мури та вціліла вежа. Охайні споруди, які постійно відновлюються, є окрасою міста.

Свічна. Село проживання предків Ігнатовських біля Летичева, яке знаходиться в чудовій місцині над Південним Бугом. Стара панська криниця засипана і знаходиться в одному із сільських городів. Інша стара криниця з чудовою водою збереглася над річкою. Панський будинок був зруйнований в радянські часи і на його місці побудували школу, яка також зруйнована. Залишилися старі липи, якими була обсажена панська оселя з земельною ділянкою. Все заростає, відходить у забуття. Руйнується і саме село, все менше жителів. Селяни їдуть в місто на роботу. Поступово втрачаються традиції і сама пам'ять про минуле.

Використані матеріали із Wikipedia

2.4. Доля краю після 1793 року

Уклавши в 1793 році мир з Туреччиною, Росія за договором з Прусією здійснила другий поділ Польщі. При цьому до Росії відійшли українські та білоруські землі, в тому числі Київське, Брацлавське, Подільське, Мінське і частина Віленського воєводства.

Шляхта, незадоволена другим розділом, підняла повстання, на чолі якого став Тадеуш Костюшко (1746-1817). Керівником віленських повстанців був військовий інженер полковник Яків Ясинський. Навесні 1794 повстанці роззброїли російське військо і зайняли Вільно, де була створена Вища національна рада Литви. Варшава теж була в руках повстанців. Але вже в серпні 1794 російські війська зайняли Вільно, російські та пруські війська взяли в облогу Варшаву. Тричі поранений Костюшко був узятий в полон. 4 листопада 1794 р. козаки Суворова взяли штурмом Прагу, передмістя Варшави.

Розправившись з повстанцями, Росія, Австрія і Прусія в 1795 році зробили третій поділ Речі Посполитої. Таким чином, частина території Речі Посполитої, на якій мешкали наші предки, відійшла до Росії і це визначило її подальшу долю.

Після Польського повстання 1830 –1831 рр. російські імператори взяли курс на поступову русифікацію Польщі і повну інтеграцію Польщі в складі Росії. Після ряду адміністративно-територіальних перетворень польські землі в складі Росії втратили свій автономний статус. У 1831 значна кількість політично активних поляків було вислано з Польщі та розселено в інших губерніях Російської імперії. Польська армія, польська конституція, польський Сейм і вся автономна місцева адміністрація були розпущені. У 1832 р. польську валюту злотий замінили на російський рубль. У 1837 р. польські воєводства зрівнюються в статусі з іншими російськими губерніями, переходячи під прямий контроль російських монархів. В 1839 р. католицька церква піддається гонінням і її майно націоналізується, а греко-католицька церква після з'їзду в Полоцьку саморозпускається і офіційно переходить в підпорядкування Московському православному патріархату.

Нове польське повстання 1863 р. жорстоко придушується російськими військами. Після цього починаються масові репресії і висилки. За причетність до повстання було страчено 128 осіб; 12500 було вислано в інші місцевості, зокрема, в Сибір (частина з них згодом підняла Навколобайкальське повстання в 1866 році), 800 відправлено на каторгу. Масові репресії торкнулися сімей, причетних до повстання, які висилалися в центральні губернії Росії.

Після повстання особам чоловічої статі, крім селян, заборонялося віддалятися з місця проживання більш ніж на 30 верст без дозволу місцевої влади. Польська шляхта була позбавлена можливості відзначати навіть сімейні свята, існувала заборона збиратися разом кільком особам. За це накладався штраф.

У 1863 –1875 рр. завершується русифікація, в результаті офіційна освіта і діловодство переходять на російську мову. Робляться спроби перекладу польської мови на кирилицю (польська кирилиця). У 1867 р. введено назву «Привіслінський край».

Повстання прискорило проведення селянської реформи, при цьому для поляків на більш вигідних для селян умовах, ніж в решті Росії. Указом 19 лютого (2 березня) 1864 року не польські селяни отримали у власність ті орні землі, які вони обробляли. Поміщики отримали з казни компенсацію так званими ліквідаційними паперами згідно з оцінкою відчужених земель. 10 грудня 1865 р. Олександр II затвердив закон, за яким усім висланим із західних губерній пропонувалося протягом 2-х років продати або обміняти свої землі, а купувати їх могли тільки православні. Влада вжила заходів з розвитку початкової школи, розраховуючи, що просвіта селянства в російському православному дусі спричинить політико-культурну переорієнтацію населення.

В розділі 2.4 і 2.5 використані матеріали, які любязно надав В.В. Карначов

3. Діти Федота і Анни Пентюків

Людина пізнається у дітях своїх. Сирах 11.28

У Федота і Анни Пентюків було вісім дітей: три сини і п'ять дочок.

Федот був у 6-му поколінні відомих Пентюків, а Анна – у 10-му Ігнатовських. Роди Пентюків та Ігнатовських досліджені із залученням сімейних і державних архівів, періодичних видань, спогадів тощо.

В даному розділі представлена узагальнена схема об'єднання двох родів по їх поколіннях.

Продовження нащадків роду по кожному із восьми рідних дітей Федота і Анни Пентюків виконано окремо, і розглянуто в порядку народження їх дітей

Ігнатовські

Стефан *коліно 1*

Василь-Михайло *коліно 2*

Адам-Мартин *коліно 3*

Василь *коліно 4*

Михайло **Йосип** **Іван** *коліно*

Олександр *коліно*

Микола **Яків** **Антон** *коліно*

Тіт **Іван** *коліно*

Анна **Аверкій** **Никифор** *коліно 9*

коліно 6/10

Пентюки

коліно 1 **Василь**

коліно 2 **Григорій** **Микола** **Прокіп**

коліно 3 **Матвій** **Василь** **Афанасій** **Кирило**

коліно 4 **Олександр** **Іван**

коліно 5 **Марія** **Михайло** **Демян** **Федот**

Антоніна **Ангеліна** **Софія** **Олександр** **Федір** **Марія** **Людмила** **Микола**

3.1. Тоня (Антоніна) Мала

(1.02.1895 - 23.03.1988 роки)

Схема продовження роду тьоті Тоні

Тьотя Тоня була найстаршою у родині Федота і Анни Пентюків. Отримала освіту у Ямпільській гімназії, була активною по життю, мала багато друзів серед гімназистів. Підтримувала дружні стосунки з родинами Ігнатовських, Левіцьких, Дорошенків, Осипенків. Одружилася з заможним землевласником із Вербки Іларіоном Малим. Батьки були задоволені таким вибором дочки, адже можна було мати надію на можливу взаємодопомогу у веденні двох господарств. Не все сталося, як мріялось. У період колективізації Іларіона Малого з дружиною і малими дітьми Олександром і Марією вислали в Карелію, а хату з публічного торга купив Гуменний Петро.

Під час Карело-Фінської війни сім'я потрапляє до Фінляндії, де згодом продовжує жити.

Дочка Шура (Олександра) народилася 10.02.1926 року у Вербці. В Фінляндії працювала на риболовецьких суднах. Одружилася з фіном Рісто Калліо, проживали в м. Турку, дітей не мали.

Дочка Марія одружилася з росіянином емігрантом Олександром Єрмолаєвим, мала трьох дітей: Василя, Володимира, Ніну. Василь помер дитиною, Віктор був успішним менеджером по продажах автомобілів, загинув у автокатастрофі.

Ніна Єрмолаєва народилася 27.11.1954 року, одружилася з фіном Арто Екебом і проживає біля Хельсінкі в м. Еспоо, дітей немає.

Тьотя Тоня постійно переписувалася з рідними в Україні. У 1961 році вона наважилася приїхати у рідні місця. Побувала у Вербці на могилі матері, провідала рідню і колишніх сусідів. Відвідала Колю в Павлівці. Основне місце перебування було у Могилеві-Подільському, де проживали її рідні: Саша, Соня, Федя, Люда, Маруся. Зустрічі були теплі, а розмови довгі. Тьотя Тоня була ініціатором встановлення пам'ятника на могилі матері Анни Тітовни у Вербці, який згодом був встановлений зусиллями тьоті Соні і її чоловіка Карла Христовича.

Через рік тьотя Соня з візитом побувала в Фінляндії у сестри Тоні, яка з чоловіком Ларчиком проживала в будинку біля залізничного переїзду, неподалік від Турку. Провідала племінниць Шуру в Турку і Марію біля Хельсінкі.

Прожила Тьотя Тоня довше від усіх в рідні. У віці 93 роки 29.03.1988 року представилася і була похована рядом з чоловіком у Турку на православному цвинтарі. Тьотя передала церкві у Турку свої ікони і збереження на догляд за

сімейною могилою у подальшому. В т.Тоні зосталося багато сімейних реліквій з періоду проживання в Україні, деякі вона привезла під час поїздки додому 1961 року. Адже цим документам, книгам і фото було безпечніше тут у Фінляндії, ніж у краї їх початкового використання.

Після 60-х років з фінською ріднею велася тільки переписка. Наприкінці 80-х років Ірочка Пентюк була у Фінляндії по туристичній путівці. В Турку її тепло зустріли Шура і Рісто. Згодом я і Ірочка їздили до Фінляндії по запрошенню Шури. Враження незабутні після відвідування православного храму, до якого тьотя Тоня віддала свої ікони, і тихої молитви. Спілкування на кухні і на дачі Меріторпа, лазня і купання в водах Балтики. Поїздка до Ніни і Арто в Еспоо, знову лазня по-фінськи. Прогулянки по Хельсінкі; морський порт і грандіозний морський пором - як окреме місто в місті; невдала спроба скуштувати авокадо, яке, завдяки своїм незвичним смаковим якостям, досталося білочкам. На завершення - купівля двокасетного побутового магніфона і відеоманіфона – мрія усіх туристів у західні країни.

Згодом Шура, Рісто, Ніна і Арто побували в Москві, провідали Колю Пентюка, Льоною Вайса, багато спілкувалися, відкривали для себе нових представників великої родини, які приїхали з України і Кавказу.

Через рік Шура з Рісто приїхали до мене в Вінницю. Провідали мою маму в Павлівці, брата Володю в Калинівці, батьків Іри у Вінниці. Їздили у Вербку, де народилася Шура, взяли землі з могилки бабусі Анни Тітовни для могилок у Турку. Почитали молитву за упокій бабусі Анни Тітовни і спочилих родичів. Незабутні зустрічі з ріднею у Могилів-Подільському.

В таких зустрічах відчувалося родинне тепло і бажання спілкування. Різний вік, різні статки, різні уподобання і країни, але всі були єдиною родиною. Боже, укріпи наш рід, даруй біблейську мудрість земного життя, щоб ми гідно прийшли до Тебе на сповідь зі своїми достойними здобутками на духовній ниві!

Тоня, 18 років

*Ларчик (Ларіон) Малий, солдат
Російсько-Японської війни 1905 року*

Друзі т.Тоні по Ямпільській гімназії

Пожружжя Малих: Тоня і Ларчик

*Осипенко Архип Сидорович,
двоюрідний брат т.Тоні,
Одеса 1.04.1917 р.*

Ніна Єрмолаєва, 9 років

Рісто, Шура, т. Тоня

Онук Віктор Єрмолаєв у бабусі

*Шура, Рісто, Ніна, Арто на могилі Антоніни і Ларчика Малих.
Турку, Фінляндія*

3.2. Ніна (Ангеліна) Савуляк (Пентюк)

(1896 - 30.03.1969 роки)

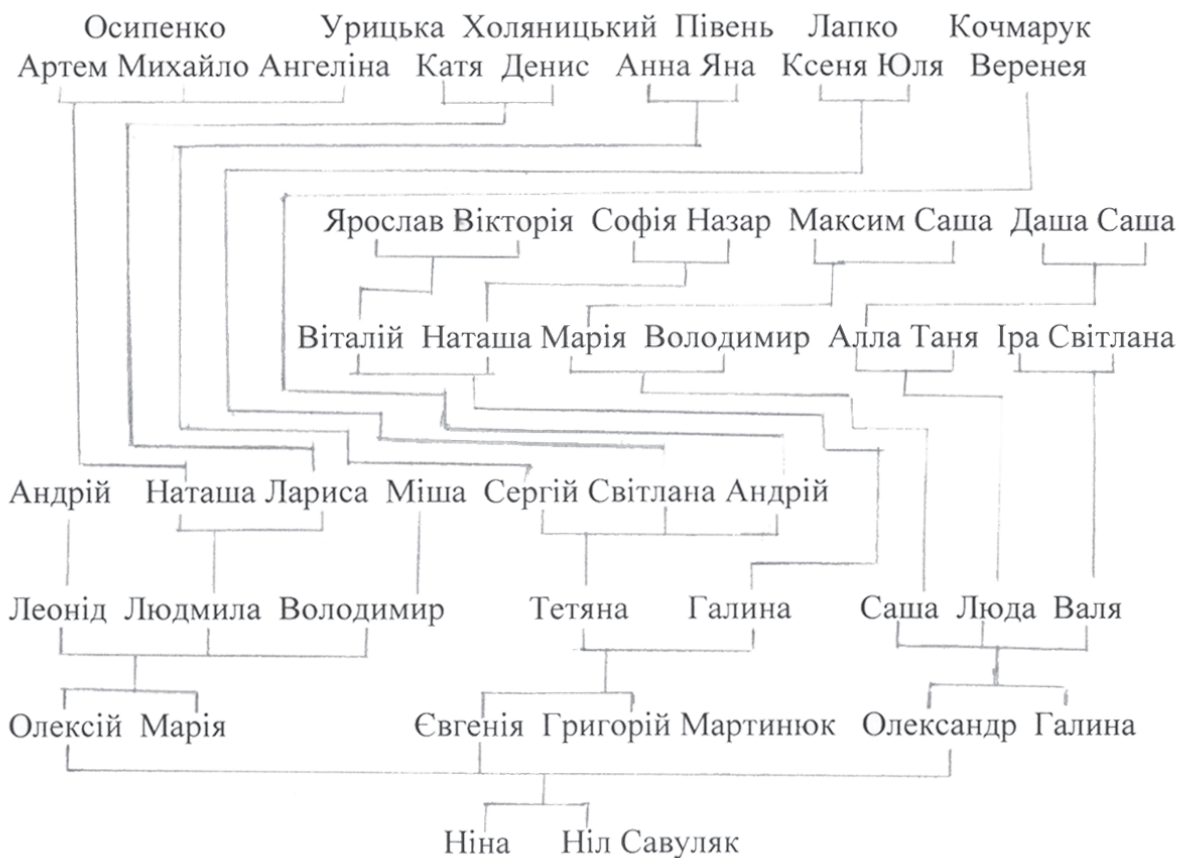

Схема продовження роду по тьоті Ніні

Тьотя Ніна народилася 1896 року в с. Стіна Томашпільського району, вийшла заміж за Ніла Максимовича Савуляка. В сім'ї було троє дітей: **Олексій, Євгенія, Олександр**. Чоловік Ніл Савуляк до війни очолював місцевий колгосп. Під час війни Ніл евакуювався, а т. Ніна жила в с. Шмідтово біля Вербки у родичів Ігнатовських. Після війни знову с. Стіна.

Сім'я часто навідувалася до рідних у Могилів-Подільський, Ніл товаришував з братами дружини, бували у сестри Соні у Зведенівці.

Померла тьотя Ніна 30.03.1969 р., похована у с. Стіна.

Олексій (Альоша) Нілович Савуляк народився 15.10.1927 р., помер 12.12.1997 р., був одружений з Марією Парандюк /н. 18.01.1941 р., п. 21.01.1997 р./, мав дітей **Леоніда** /н. 6.06.1953 р. - , п. 2002 р./, **Людмилу** /н. 8.04.1956 р./, **Володимира** /н. 4.01.1960 р./, працював у місцевому колгоспі бригадиром садово-городньої бригади. Проживав у Стіні разом з батьками.

Леонід (Льоня) Олексійович Савуляк закінчив місцеву школу, працював на сільгоспроботах, мав сина **Андрія** /р. 09.1981 р./, проживав в с. Олександрівка у Жмеринському р-ні.

Людмила (Люда) Олексіївна Савуляк (Осипенко) працювала поштарем, з Осипенко Іваном має двох дочок **Наташу** і **Ларису**, проживає в с.Стіна.

Наташа Іванівна Осипенко народилася 10.09.1978 р., працює в садово-городній бригаді, з Осипенко Леонідом має трьох дітей: **Артема**

/н. 17.09.1995 р./, **Михайла** /н. 8.08.2000 р./, **Ангеліну** /н. 23.04.2015 р./, проживає в хаті Ніла Савуляка в с. Стіна.

Лариса Іванівна Осипенко народилася 23.02.1982 р., закінчила Одеський економічний інститут, працювала продавцем, з Урицьким Юрієм має дочку **Катерину** /н.16.06.2003 р./, з Миколою Холяницьким – сина **Дениса** /н. 20.10.2002 р./, проживає в с. Стіна.

Володимир (Вова) Олексійович Савуляк народився 4.01.1960 р. в с. Стіна, закінчив місцеву школу, працює в автотранспорті, з дружиною Любою має сина **Михайла** /н. 5.04.19??./, проживає в м. Вінниця.

Євгенія Нілівна Савуляк (Мартинюк) - онука Федота Івановича, народилася 14.04.1931 року, вийшла заміж за троюрідного брата **Григорія Мартинюка**, проживали у Вапнярці, має дві дочки: **Галю і Таню**.

Галина Григорівна Мартинюк (Прадун) народилася 12.06.1957 р., одружилася з Миколою Володимировичем Прадуном має дітей: **Віталія і Наталію**, працювала закрійницею по пошиву одягу, проживає в Ізяславі.

Віталій Миколайович Прадун народився 13.10.1977 р., з дружиною Тетяною має двох дітей : **Ярослав** /н. 1.04.2014 р./ і **Вікторія** /н.29.06.2017 р./, працює охоронцем в тюрмі, проживає в Ізяславі.

Наталя Миколаївна Прадун (Семенюк) народилася 30.11.1980 року, з чоловіком Віктором Павловичем Семенюком виховують двійнят **Назара і Софію** /н. 23.02.2010 р./, працює продавцем, проживає в Ізяславі.

Тетяна Григорівна Мартинюк (Кочмарук) народилася 23.02.1960 р., з Сергієм Півнем має сина **Сергія**, з Михайлом Кочмаруком - **Світлану і Андрія**, працює диспетчером на автостанції, проживає в м. Жмеринка.

Сергій Сергійович Півень народився 8.10.1980 р., працює жестянщиком, з дружиною Ольгою виховують дочок **Анну** /н.19.02.2009 р./ і **Яну** (Іоанну) /н.19.04.2011р./, проживає в м. Жмеринка.

Світлана Михайлівна Кочмарук (Лапка) народилася 8.09.87 р., вийшла заміж за священника **Олександра Лапка**, має дочок **Ксенію** /н. 20.02.2012 р./ і **Юлію** /н.5.06.2014 р./, працювала бухгалтером, проживає в Чернятині Жмеринського району.

Андрій Михайлович Кочмарук народився 27.11.1988 р., разом з дружиною Світланою ростять дочку **Теону (Веренея)**, працює столярем, проживає в м. Жмеринка.

Олександр (Саша) Нілович Савуляк народився 25.04.1938 р., помер- 12.12.1997 р., був одружений з Галиною /н. 18.01.1941 р. – п. 21.01.1997 р./, мав дітей **Олександра, Людмилу, Валентину**. Проживав у Вапнярці. Працював на залізниці.

Олександр (Саша) Олександрович Савуляк народився 24.12.1962 р., з дружиною Ларисою /н.13.04.1966 р./, мають дочку **Марію** /н. 5.11.1985 р./ і сина **Володимира** /н. 3.07.1988 р./, проживає у Вапнярці. Працює машиністом екскаватора.

Марія Олександрівна Савуляк (Десюк) народилася 5.11.1985 р., з чоловіком Дмитром Десюком має синів **Максима** /н.7.08.2005 р./ і **Олександра** /н.10.07.2011 р./. Працює у ветеринарній аптеці, Проживають у Вапнярці.

Людмила Олександрівна Савуляк (Рурак) народилася 25.06.1965 р., одружена з Михайлом Рураком, мають дітей **Аллу** /н. 8.04.1986 р./ і **Тетяну** /н. 28.01.1990 р./. Проживає у Вапнярці. Працює бухгалтером і приватним підприємцем.

Алла Михайлівна Рурак (Залуцька) народилася 8.04.1986 р., закінчила Вінницький Національний технічний університет за спеціальністю менеджмент. Працює бухгалтером фінансового відділу у райвиконкомі. З чоловіком Вадимом Залуцьким мають дітей **Дашу** /н.15.12.2010 р./ і **Олександра** /н.3.05.2017 р./, проживають у Ямполі.

Валентина Олександрівна Савуляк (Павліченко) народилася 6.06.1969 р., з Юрієм Павліченко має дочку **Ірину** /н. 7.07.1988 р., проживає в Одесі/, з Олександром Ключарем має дочку **Світлану** /н.26.04.2004 р./. Працює вагарем на елеваторі, проживає у Вапнярці.

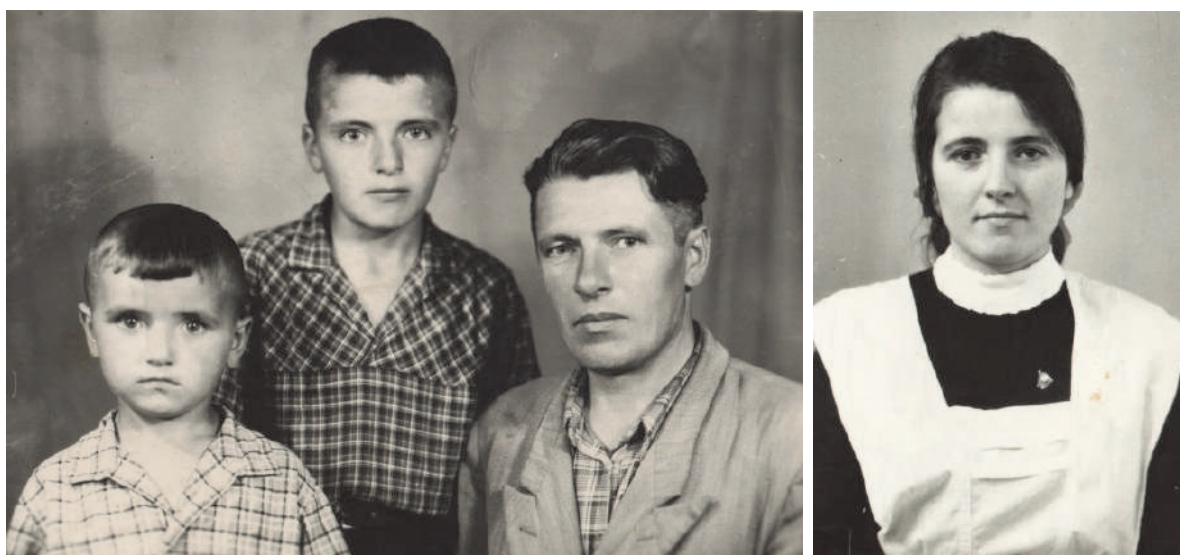

Село Стіна. Олексій (онук), Маруся (невістка), тьотя Ніна, Олексій(син), Ніл Савуляк (чоловік)

МОЛИТВА В ДІДОВОМУ САДКУ

*Три друга: дядя Саша, Ніл Савуляк, Карл Христофорович
(чоловік тьоті Соні), 1966 р., Могилів-Подільський*

Олексій Савуляк і його діти: Володя, Олексій, Люда

Весілля Олександра Ніловича Савуляка у Вапнярці. Біля молодят сидять Григорій і Євгенія Мартинюки; за молодими стоять справа наліво: Маруся Савуляк, тьотя Маруся Вайс, ?, тьотя Соня Біжан, тьотя Ніна Савуляк, сестри Маруся і Соня Закриничні, рідня

Похорон тьоті Ніни у Стіні, в останньому ряду стоять зліва направо: Олексій та Олександр Савуляки, батько Микола Пентюк, ?, Ніл Савуляк, Гріша Мартинюк, рідня...

Онуки тьоті Ніни Савуляк в Олександрівці біля церкви, зліва направо: Іра Павліченко, Валя Павліченко, Світлана Ключар, Женя Мартинюк, Люда і Алла Рурак.

Женя і Гріша Мартинюки

Борис Пентюк і Женя Мартинюк (Савуляк), 2012 р., Вапнярка (найменший і найстарша з двоюрідних живих)

Іра і Світлана, діти Валі Павліченко (Савуляк)

3.3. Соня (Софія) Біжан (Пентюк)

(1903-1989 роки)

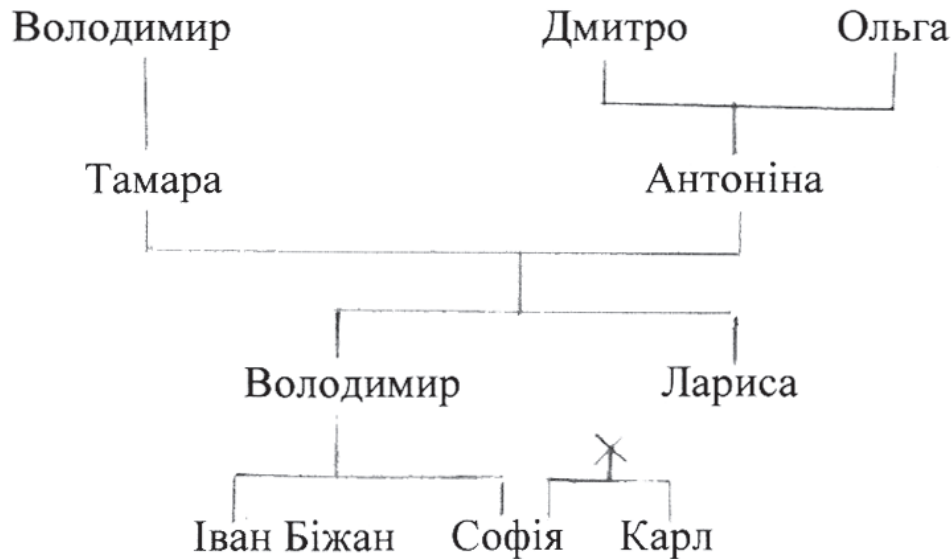

Схема продовження роду по тьоті Соні

Тьотя Соня (Софія) була третьою дочкою у сім'ї, народилася 1903 року. Вчителювала, вийшла заміж за Івана Біжана з Яланця. Після війни чоловік був директором школи у Зведенівці Шаргородського району. У Зведенівку часто приїжджала рідня, в тому числі, і мій батько Коля. У т. Соні єдиний син Володя був військовим офіцером. Згодом т. Соня розійшлася з Іваном Біжаном, переїхала жити в Могилів-Подільський, де у зрілому віці побралася з латишем Карлом Христофоровичем. Прожила т. Соня 86 років і померла у 1989 році, похована у Могилеві-Подільському біля свого сина Володі.

Володимир Іванович Біжан, син тьоті Соні, народився 30.07.1927 року, навчався у військовому училищі, працював по обслуговуванню військових літаків. У Володі з дружиною Ларисою були дві дочки: **Тома (Тамара)** і **Тоня (Антоніна)**, які були радістю для бабусі. Володя був у другому шлюбі, дітей не було, проживав на Далекому Сході Росії. Перед своїм 44-річчям вирішив поїхати до мами у Могилів-Подільський, хотів з нею зустріти свій день народження. Вантажівка, на якій Володя їхав із військової частини, перекинулася на повороті дороги, і він загинув 21.07.1974 року, не доживши 9 днів до свого дня народження. Важкий був удар долі для мами і рідні. Загинув син, який був надією і радістю.

Упокій, Боже, душу раба Твого Володимира.

Антоніна (Тома) Володимирівна Біжан проживає з сином Володимиром і мамою Ларисою у Вінниці. Працювала інженером-проектувальником на будівництві.

Антоніна (Тоня) Володимирівна Біжан народилася 26.01.1953 року, проживала в Вінниці, працювала в лікарняних закладах. Ростить двоє дітей: **Дмитра** /н.24.8.1975 р./ і **Ольгу** /н.9.01.1984 р./. Одружилася вдруге і проживає в Австрії, м. Лінц.

МОЛИТВА В ДІДОВОМУ САДКУ

*Син Володя, невістка Лариса,
тьотя Соня і чоловік Іван Біжан*

З онуками Тонею і Томою

*Рідня в Зведенівці. Коля, Люда, Маруся, Федя,
Соня, Ніна, онуки Тома і Тоня на руках у Марусі*

Син Володя з дружиною Ларисою

МОЛИТВА В ДІДОВОМУ САДКУ

*Приїхав син Володя.
т. Лена, Валя, друга дружина Володі, Володя*

*З Карлом Христофоровичем
(другий чоловік)*

На могилі у сина

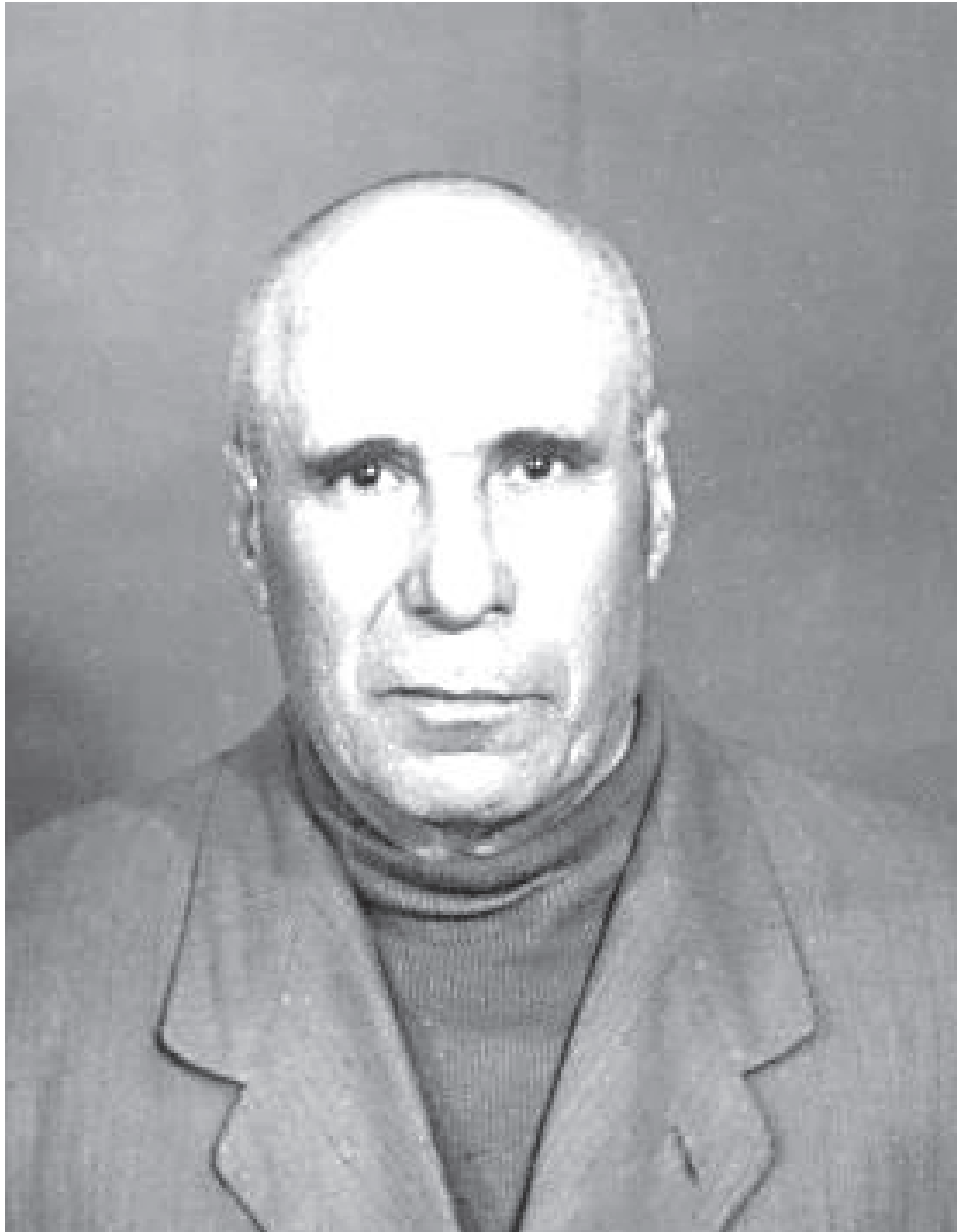
Племінники Борис, Володя, Борис у т. Соні

Вінниця, 1989 р. Борис, Тома, Ольга, Тоня, Володимир, Льоня Вайс

3.4. Олександр Федорович Пентюк

(1904 -1976 роки)

Борис ПЕНТЮК

Дядя Саша народився в с. Стіна 1904 року. Закінчив лише початкову школу у 1921 році, Стінянську агрономпрофшколу, з 1925 по 1927 роки працював в Ольшанському радгоспі. Закінчив Тульчинський педтехнікум у 1929 році, Вінницький державний учительський інститут у 1941 році. Працював вчителем в с. Остапківці Брацлавського р-ну, з 1935 до 1947 року в с. Сальник Калинівського р-ну. З 1938 року пошкодив ногу і мав інвалідність.

Тульчин, 1926 рік (Саша справа)

Дядя Саша в молоді роки постійно вчився. Працював директором школи у с. Сальник з 1935 по 1947 роки. По причині інвалідності залишився на окупованій фашистами території у с. Сальнику, де продовжував працювати директором школи. До 1947 року проживав з дружиною Прохоровою Анною Андріївною і мамою Анною Тітовною. В березні 1947 року був заарештований органами КДБ.

Згідно матеріалів архівної справи № 518 СБУ у Вінницькій обл., в Калинівці діяла націоналістична група, в складі якої були:

1. **Найда Василь Петрович**, 1898 р.н. в Одесі, українець, проживав в с. Сальник, ветфельдшер.
2. **Намець Микола Іванович**, 1955 р.н., в с. Байківка, українець, завідувач школи в Іванові.
3. **Кравчук Арсеній Лукич**, 1899 р.н. в с. Шипіївка, українець, рахівник на залізничній станції Холоневська (біля Іванова).
4. **Рибалко Семен Якович**, 1915 р.н. в с. Мухівці Немирівського р-ну, українець, вчителював у Сальнику.
5. **Лисенко Василь Іванович**, 1922 р.н. в с. Іванів, українець, набірник в друкарні «Калинівські вісті».
6. **Пентюк Олександр Федотович**, 1904 р.н. в с. Стіна, українець, завідувач школи у с. Сальник.

Основним звинуваченням було те, що в період окупації вказані особи були учасниками української націоналістичної організації ОУН, дали присягу на вірність ідеалам українського націоналізму. Конкретно Олександр Пентюк мав кличку «Сизий», носив знак «Тризуб», організував кружки «Просвіта», ввів в школі вивчення «Закону Божого» і націоналістичної брошури «Мала історія України», написав статтю націоналістичного характеру в газету «Вінницькі вісті» про «Поневіряння сільського вчителства», приймав участь в проведенні у нього на квартирі нелегальних зібрань оунівців, де обговорювали питання боротьби з радянською владою і створення «Самостійної України».

Звертає увагу той факт із матеріалів слідства, що на окупованій території проводилися нелегальні зібрання націоналістів, де «обговорювалися питання боротьби з радянською владою». Виникає запитання, чому боротися нелегально з владою, якої немає на окупованій території? Тобто оунівці являли загрозу як окупаційній так і радянській владі. В чому доцільність такої нелегальною діяльності при обох режимах? Очевидно одне, жити у своїй державі, незалежній від ненажерливої волі імперій, знати свою історію, нести слово Боже своєму народу, навчати по Заповідях Божих.

9 червня 1947 року Олександра Пентюка та інших підозрюваних по судовій справі № 518 згідно статті 54-1 «а» УК УРСР засудили до 10 років позбавлення волі в ВТТ (виправно-трудоий табір) з позбавленням прав по п. а,б,в,г ст.. УК УРСР на 5 років.

Дружина Прохорова Анна Андріївна подала позов голові Ради міністрів про невинність Олександра Пентюка, який розглянули, але не задовільнили.

Запізніла реабілітація. Згідно висновків військового прокурора від 5.5.1995 року встановлено, що «в матеріалах кримінальної справи відсутні дані про злочинну діяльність Пентюка О.Ф.»

Дядя Саша повністю відбув свій термін заслання. З 1947 по 1955 роки в Казахстані у ВТТ. До 1959 року працював в Караганді на шахті № 55 машиністом вентилятора.

Постійно вів переписку з ріднею. Повернувся в Україну на початку 60-х років, одружився з подругою сестри Марусі - Оленою Андріївною, яка була із репресованих в Прибалтиці. Переїхав до рідні у Могилів-Подільський, де проживав у колі своєї численної родини. Спочив вічним сном у 1976 році.

Дітей у дяді Саші не було, але він завжди мав теплі стосунки з своїми племінниками і онуками. Зваженість і розсудливість завжди були притаманні нашому дяді Саші. Він водив мене на екскурсії до краєзнавчого музею в Могилів-Подільському, який був розміщений у бувшому храмі. Вражала величавість споруди, але дядя звертав увагу, що раніше у храмі були Богослужіння і відвідувачів було значно більше.

Олександр Федорович Пентюк, 1946 рік

Українська
Радянська Соціалістична Республіка

Народний Комісаріат Освіти
УРСР

АТЕСТАТ

НА ЗВАННЯ УЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Олександр Федорович Гелітюк
(ім'я, по батькові, прізвище)

ЩО ЗАКІНЧИВ В 1930 РОЦІ Педагогічний

технікум

І ВІДБУВ встановлений іспитовий стаж педагогічної
роботи в школі, удостоєний, на підставі
постанови Центрального Виконавчого Комітету і Ради
Народних Комісарів Союзу РСР про запровадження пер-
сональних звань для учителів від 10 квітня 1936 року,
ЗВАННЯ УЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ.

№ 50640

1 вересня 1938 р.

Народний КО

Автобіографія
Пентюка Александра Федоровича. 259
Я народився 1904 года в семье крестьянина, д. Бороба в селе Стена Тюльгинского района, Винницкой обл. УССР.
В 1921 году окончил высшеначальную школу.
С 1922 по 1925 год учился в Стенянской агро-профшколе. С 1925 по 1927 год работал в Ольшанском совхозе Крышопольского р-на Винницкой обл. агрономом-практикантом.
С 1927 по 1929 год учился в Тюльгинском политехникуме. А с 1929 года по 1947 год работал учителем (до 1935 года в селе Остаповцах Брацлавского р-на Винницкой обл., а с 1935 года по 1947 год в селе Салнишке Калиновского р-на Винницкой обл.).
С 1947 года по 1955 год был в неправительственных трудовых лагерях.
С 1955 года по настоящее время работаю на шахте № 70 гор. Караганда п/о 17 в качестве машиниста вентилятора.
30 октября 1959 года
Пентюк.
Мой адрес: УзССР, гор. Караганда, п/о 17, ул. Раковой 81, кв. 3.

Автобіографія, витяг із судової справи № 518

З сестрами Сонею і Марусею

*У колі сім'ї брата Феді.
Д. Саша, Валя, Емма, Марина, Надя з дочкою*

*На весіллі Наташії Пентюк (Воробець).
Дядя Саша, т. Маруся, т. Лена, Борис, Іра, Валя Пентюки*

Тьотя Лена - друга дружина дяді Саші

3.5. Федя (Федір) Пентюк

(1907- 1966 роки)

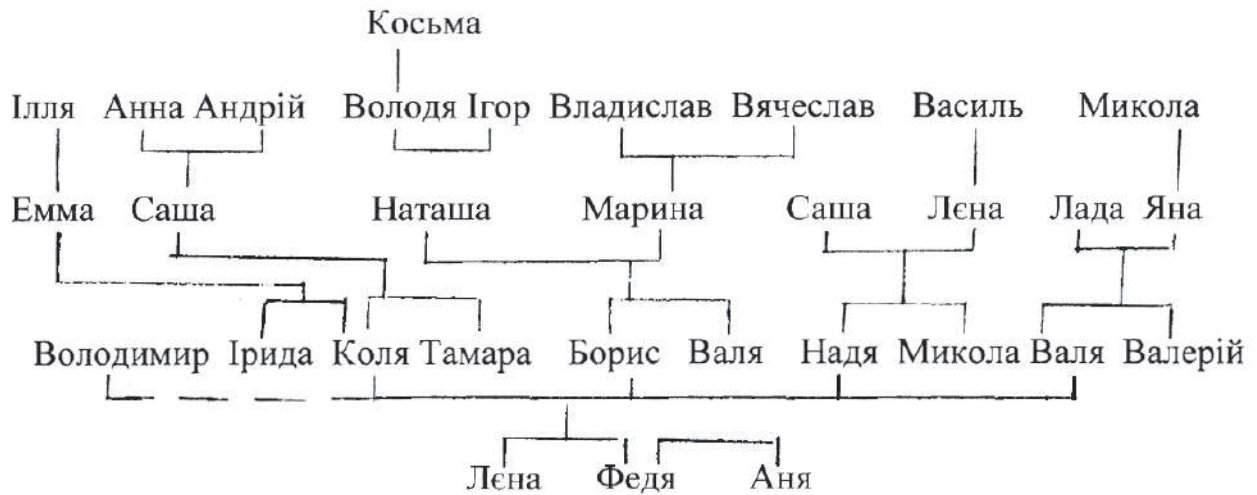

Схема продовження роду по дяді Феді

Дядя Федя народився 1907 року в с. Стіна, помер 1966 року, похований в Могилеві-Подільському.

Закінчив ФЗУ у Чоботарівці (Заболотне). Направлений на роботу в Могилів-Подільський, короткий час працював на Донбасі, там мав сина **Володимира**. Переїхав у Могилів-Подільський, працював на машинобудівному заводі. Постійно був у роботі, з дружиною Леною мав дітей: **Бориса, Колю, Надю, Валю**.

Володир Федорович Пентюк /н. близько 1935 р./, проживав у Донецьку, періодично провідував рідню у Могилеві-Подільському, Вінниці.

Борис Федорович Пентюк /н. 4. 07. 1932 р., помер 18.02.2011 р./. З дружиною **Валентиною** мав дітей: **Наташа** /н.7.11.1955 р./, **Марина** /н.20.06.1961 р./. Працював на машинобудівному заводі усе трудове життя. Проживав помер і похований у Могилеві-Подільському.

Брат Борис працював токарем, виготовляв різні пристосування і механізми у своїй домашній майстерні. Жив з батьком, згодом придбав власний будинок біля міського парку (міськсад). В домі завжди було людно. Усміхнена і привітна дружина Валя готувала незабутні смачні обіди з запашним українським борщем приправленим сметаною, апетитними котлетами і салатом зі свіжих огірків і помідорів. Дочки Наташа і Марина були душею усіх дорослих зібрань. Брат був великий майстер і трудяга з крутуватим настирливим характером, завжди знав, що йому робити.

Микола (Коля) Федорович Пентюк народився 30.12.1936 року, з першою дружиною **Іридою** має дочку **Емму**, з другою дружиною **Тамарою** – сина **Олександра** /н. 4.6.1974 р./. Закінчив Московський енергетичний інститут. Працював і проживав у м. Жуковському під Москвою, згодом вдруге одружився і переїхав жити і працювати у Москві (Росія).

Надія (Надя) Федорівна Пентюк (Брильова) /н. 25.11.1941 р./, чоловік **Брильов Микола**, син **Саша** /н.21.3.1970 р./, дочка **Лена**, у якої син **Василь**. Проживає у Петушках поблизу від Москви (Росія).

Валентина (Валя) Федорівна Пентюк (Єрмолева) /н. 23.02.1945 р./, лікар, чоловік **Валерій Єрмолаєв**, дві дочки: **Лада** /н.13.11.1970 р./ і **Яна**, яка має сина **Миколу**. Проживають в Армавірі (Росія).

Наташа Борисівна Пентюк (Воробець) /н.7.11.1955 р. в Могилеві-Подільському/, закінчила СШ № 6, одружилася з **Олександром Воробцем**, виїхала до Севастополя, має двох синів **Володимира** і **Ігоря**, працювала у ресторанному бізнесі, після захоплення Криму переїхала до Могилева-Подільського в батьківський будинок.

Марина Борисівна Пентюк (Горбачова) /н. 20.06.61 р. в Могилеві-Подільському/, закінчила СШ № 6, переїхала до сестри в Севастополь, одружилася з **Олександром Горбачовим** /н.12.04.1961 р./, має двох синів: **Владислав** і **Вячеслав**. Після захоплення Криму тимчасово проживає в Херсоні. Чоловік Саша працює в торговельному флоті України.

Емма Миколаївна Пентюк (Половінкіна) /н. 10.12.1964 р./, чоловік **Кирило Половінкін**, син **Ілля**, займається спортивними танцями.

Олександр (Саша) Миколайович Пентюк /н. 4.6.1974 р./, має дітей: **Анна** /н.8.01.2001р./ від **Ольги** /н.4.2.1978 р./, **Андрій** в другому шлюбі (*один із двох Андріїв - прямих нащадків Пентюків*).

Володимир Олександрович Воробець /н. 14.07.1982 р. в Севастополі/, закінчив Севастопольський державний університет, працює сюрвеєром (морський реєстер), дружина **Акуліна (Келлі Роус)**, син **Косьма** (Космас, Кузьма) /н. 20.08.2015 р./, проживає в США Хьюстон, Сіетл.

Ігор Олександрович Воробець /н. 16.09.1984 р. в Севастополі/, одружився 9.12.2017 р. з **Настею Осиповою** /н. 12.10.1990 р./, працює механіком в торговому флоті України, проживає в Херсоні.

Владислав Олександрович Горбачов /н. 09.1990 р. в Севастополі/, закінчив Севастопольський державний університет, працює штурманом у торговому флоті України, проживає в Херсоні.

В'ячеслав Олександрович Горбачов /н. 27.04.1996 р. в Севастополі/, навчається в Херсоні (морська академія).

Борис ПЕНТЮК

Коля, т. Лена, д. Федя, Борис. 16.02.1941 р.

Коля і Емма

Тьотя Лена, тьотя Маруся, дядя Федя, Маруся

Прощання з братом, батьком, дідусем. Тьотя Маруся, т. Соня, батько Коля, т. Аня (друга дружина), д. Саша, Валя, Борис, т. Лена (перша дружина)

*На могилі д Феді. Дядя Саша, д. Карл, т.Маруся, т.Соня,
т.Лена, Валя, Марина, Борис, Наташа*

Москва. Саша Пентюк, Єрмолеви Валера, Лада, Валя

3.6. Маруся (Марія) Вайс (Пентюк)

фото 4.09.1956 рік

(8.06.1911-22.10.1987 роки)

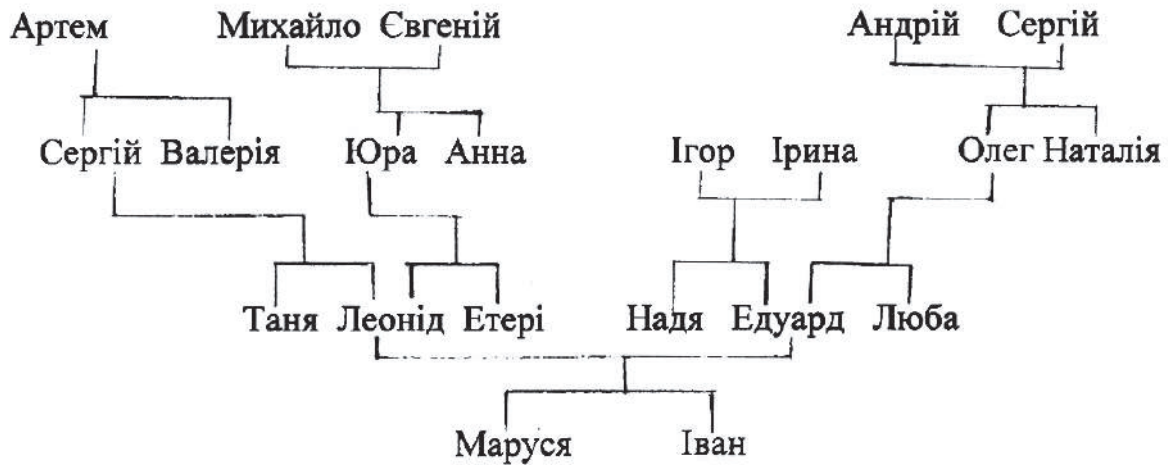

Схема продовження роду по тьоті Марусі

Тьотя Маруся народилася 8.06.1911 року, одружилася з Іваном **Вайсом** /н. 26.6.1912 р. – загинув 19.07.1941 р./ До війни проживала з чоловіком- офіцером в Ташкенті (Узбекистан), народила двох синів: Леонід (Льоня) і Едуард (Едік), згодом переїхали в м. Мари (Туркменистан). Після війни з дітьми переїхала ближче до рідні в Могилів – Подільський, купила будиночок, працювала кухарем у військовій частині. В кінці свого життя переїхала до сина Леоніда в Москву. Померла 22.10.1987 року, похована на солдатському цвинтарі у Москві.

Леонід (Льоня) Іванович Вайс народився 23.08.1938 року в Ташкенті, з дружиною **Тетяною** має сина **Сергія**, з другою дружиною **Етері (Ера)** – сина **Юрія**. Закінчив Московський енергетичний інститут, працював в системі Академії наук СРСР, проживає в Москві.

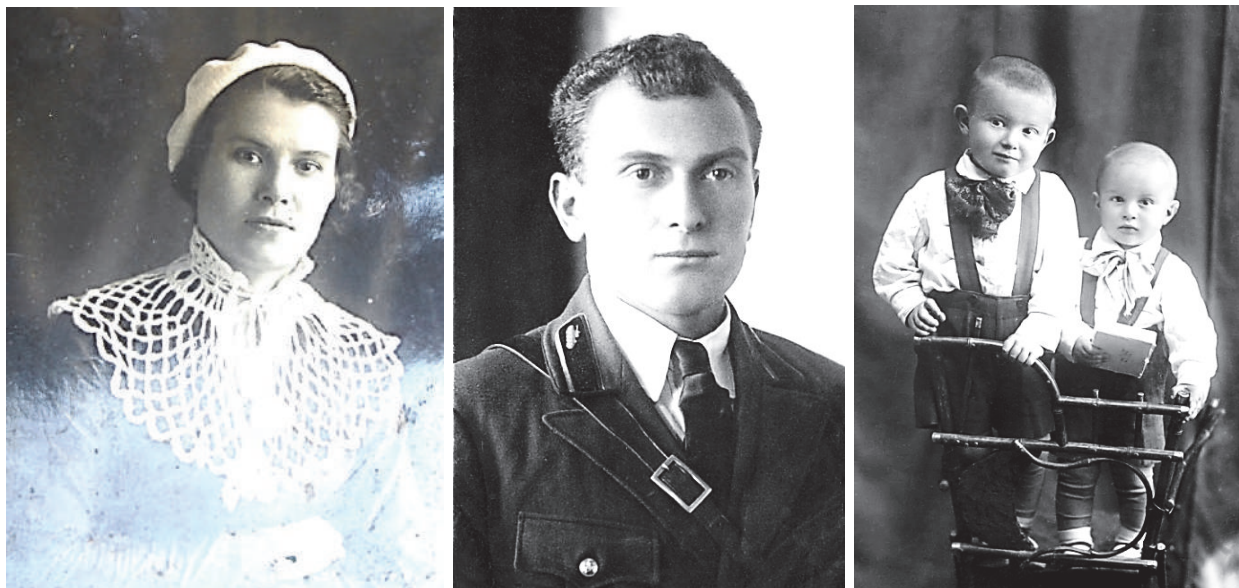
Едуард (Едік) Іванович Вайс народився 20.12.1939 року в Ташкенті, з дружиною **Надією** має сина **Ігоря** і дочку **Ірину**, з другою дружиною **Любою** – сина **Олега**. Проживає з Любою в Єсентуках. Закінчив Ашхабадський університет, працював на керівних посадах в будівельному тресті м. Єсентуки, учасник ліквідації наслідків землетрусу у Спітаку (Вірменія).

Сергій Леонідович Вайс народився 30.03.1961 року в Москві, з дружиною **Валерією (Лера)** має сина **Артема** (р.15.01.1988 р. в Ташкенті). Проживає в Філадельфії (США).

Юрій Леонідович Вайс народився 19.10.1976 року в Москві, з дружиною **Анною** виховує синів: **Михайло** /н.13.03.2010 р./ і **Євгеній** /н. 18.07.2014 р./ . Закінчив МВТУ, працює інженером - програмістом, проживає в Москві.

Олег Едуардович Вайс народився 3.10.1970 року. З дружиною **Наталією** (р. 22.11.1970 р.) виховують синів **Андрія** і **Сергія**. Проживає в П'ятигорську Ставропольського краю Росії.

МОЛИТВА В ДІДОВОМУ САДКУ

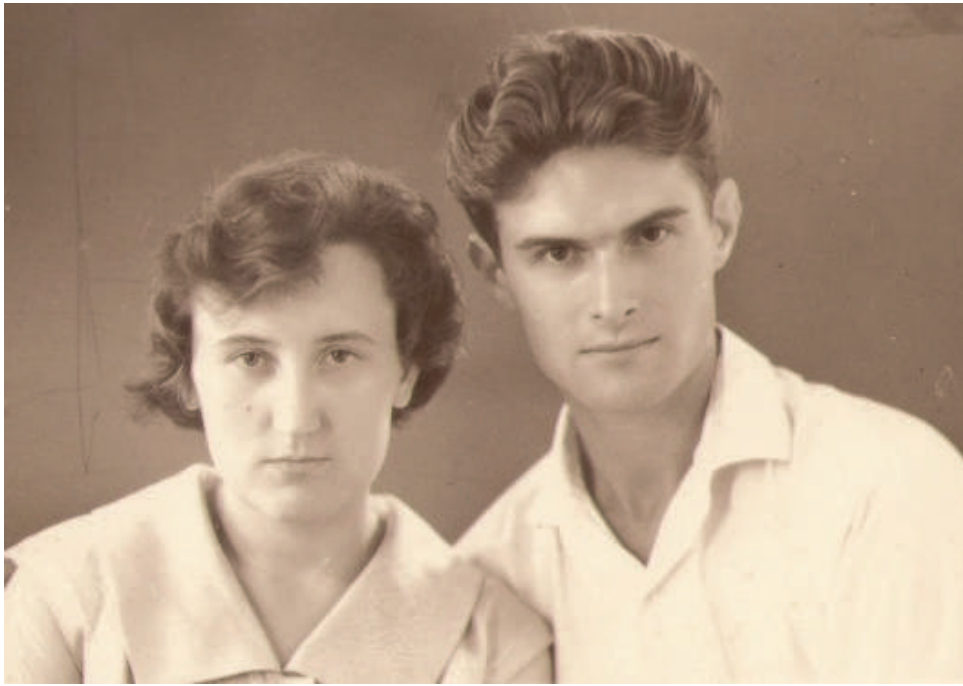

Маруся з Іваном Вайсом, їх діти Льоня і Едік. 1941 рік

Коля Пентюк і Катерина Вайс (свекруха т.Марусі)

Борис ПЕНТЮК

Едік і Надя

*Могилів-Подільський, Островки. У т. Марусі: т.Маруся, д.Саша,
Борис Пентюк, Сергій Вайс, Маруся Закринична, Люба і Едік Вайси*

МОЛИТВА В ДІДОВОМУ САДКУ

Сергій Леонідович і Ігор Едуардович Вайси

Відпочинок в Степашках. Юра і Ера Вайси, Іра і Віка Пентюк

Борис ПЕНТЮК

Юра, Льоня, Міша Вайси

Америка. Сергій, Валерія, Льоня Вайси

3.7. Люда (Людмила) Закринична (Пентюк)

(29.8.1908 - 9.01.1994 роки)

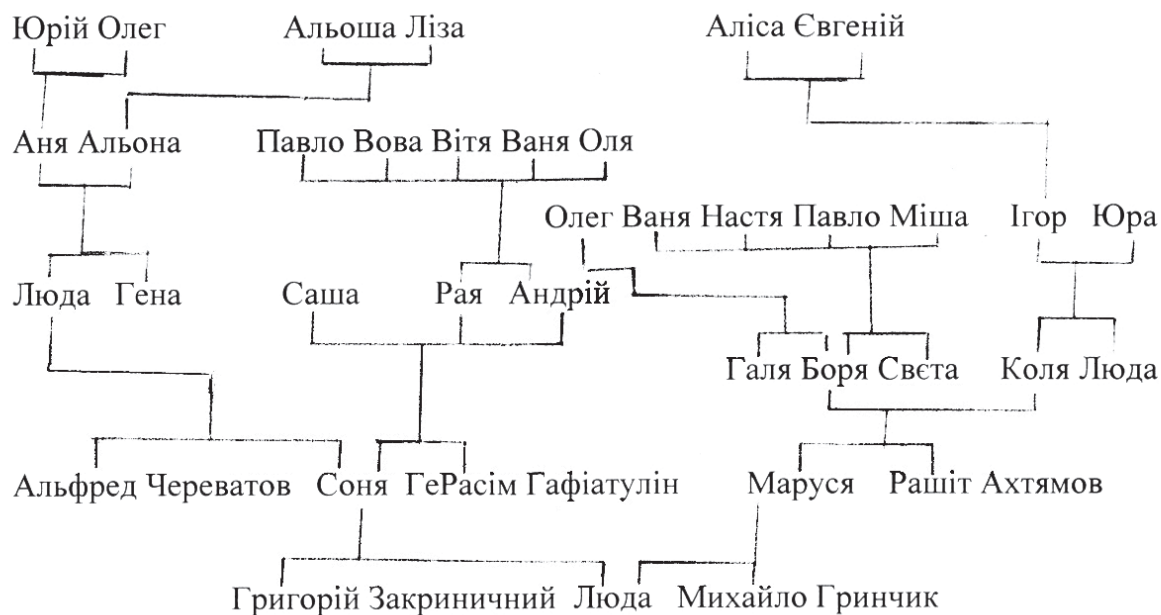

Схема продовження роду по тьоті Люді

Тьотя Люда народилася 29.8.1908 року, проживала разом з батьками в Вербці, Цибулівці, Олександрівці, знову Вербці, згодом райцентрі Хатерчі Самаркандської області в Узбекистані і разом з ріднею у Могилеві-Подільському до закінчення земного життя 9.01.1994 року. Одружилася з **Григорієм Закриничним**, який пропав безвісти під час війни, мала з ним дочку **Софію** (Соня). З **Михайлом Назаровичем Гринчиком** з Торканівки Тростянецького району мала дочку **Марію (Маруся, Маша)**. Працювала т.Люда на молочарні сепараторницю, де також працював чоловік Михайло.

Софія Григорівна Гафіатуліна народилася 28.08.1941 року, має дітей: **Людмила**, **Раїса** /н. 7.06.1967 р./ і **Олександр** /н. 18.03.1971 р./, в Каларашівському монастирі (Молдова) прийняла постриг у чернецтво з іменем **Іуліанія**.

Марія Михайлівна Закринична народилася 27.08.1946 року в Цибулівці Тростянецького району. Закінчила Вільшанську школу (9 класів), одружилася з з Рашітом Ахтямовим і переїхала до чоловіка в Хатерчі Самаркандської області (Узбекистан). Закінчила медичне училище, працювала по спеціальності, народила синів: **Борис і Коля**. Згодом переїхала до Могилева-Подільського, купила будинок, працювала на хлібзаводі. Проживає з сином Миколою і його сім'єю: дві невістки **Людмила і Валерія**, два онуки **Ігор і Юрій**, правнук **Євгеній** та правнучка **Аліса**. Маруся була і є симпатичною, багатьом подобалася, проте залицяння закінчувалися однаково: «Кому потрібні мої діти!?!». Ось так в невеличкій хатині-рукавичці проживають дружно чотири покоління роду.

Людмила Олексіївна Череватова народилася 7.08.1963 року, має двох дочок **Анну і Олену**.

Раїса Расімовна Куторій народилася 7.06.1967 року, має п'ятеро дітей: **Павло** /н. 25.05.1988 р./, **Володя** /н. 26.8.1992 р./, **Іван** /н. 6.07.2001 р./, **Ольга** /н. 22.07.2003 р./, **Віктор**.

Олександр Расімович Гафіатулін народився 18.03.1971 року. Прийняв духовний сан священника, згодом пострижений у чернецтво з іменем Адам, удостоєний духовного звання архімандрит.

Борис Рашитович Ахтямов народився 3.05.1967 року в Хатерчі (Узбекистан). З дружиною Галиною має сина **Олега**, з другою дружиною **Світланою** четверо дітей: **Іван** /н. 10.09.2007 р./, **Настя** /н. 26.12.2011 р./, **Павло** /н. 9.06.2012 р./, **Михайло** /н. 10.07.2015 р./. Проживають в Григорівці біля Могилева-Подільського.

Микола Рашитович Ахтямов народився 18.01.1969 року в Хатерчі (Узбекистан). З дружиною **Людмилою** має двох синів: **Ігоря** /н. 7.12.1991 р./ і **Юрія** /н. 28.08.2003 р./. Проживають в Могилеві-Подільському.

Ігор Миколайович Ахтямов народився 7.12.1991 року в Могилеві-Подільському, закінчив технологічний коледж, працює кондитером. З дружиною **Валерією** виховують дочку **Алісу** /н. 18.05.2015 р./ і сина **Євгенія** /н. 18.12.2016 р./. Проживають в Могилеві-Подільському.

PS. За побажанням монашествуючих членів родини інформація про їх сім'ї надана не повною.

Соня і Маруся Закриничні

Рідня з онуками т.Люди. Сидять: т.Маруся, Коля у т.Соні, Боря у т.Люди; стоять: Маруся, д.Саша, д.Карл, т.Лена

Могилів – Подільський. Сидять: Саша, Маруся, Коля, т.Люда, Борис; стоять: Расім (Герасим), Соня, Галя, т.Лена, д.Юра

МОЛИТВА В ДІДОВОМУ САДКУ

*Рідні і двоюрідні у Соні. Сидять: Соня, Борис, Юра, Маруся, Ігор, Володя;
стоять: Коля і Люда, Борис, Саша, Вітя, Борис*

*В Григорівці у Бориса. Борис з Мішою, Володя з Іваном,
Настя, Світлана з Павлом, Олег*

*Батюшка Олександр, Володя, ____, Люда, Олег і Аня з сином, Льоня,
в першому ряду: онуки Соні, Маруся, черниця Іуліанія (Соня)*

3.8. Коля (Микола) Пентюк

(9.02.1913 – 5.09.1997 роки)

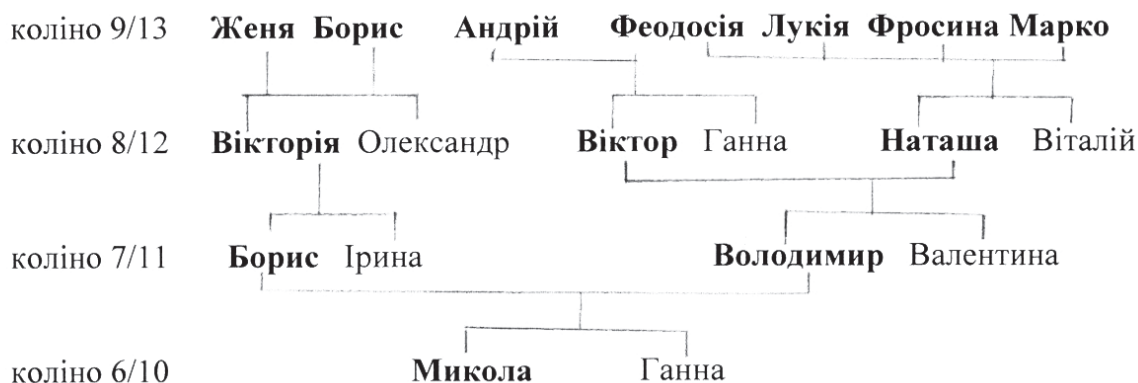

Схема продовження роду Миколи Пентюка

Мій батько Коля був наймолодшим у сім'ї Федота і Анни Пентюків. Народився 10.02.1913 року у Вербці, закінчив школу, по комсомольській путівці працював на Уралі: ковалем, зчіплювачем вагонів, вагоновожатим; на Донбасі - шахтарем і навчався на робфаці, згодом у гірничому інституті. З першого і до останнього дня війни був у рядах захисників Вітчизни, був артилеристом, офіцером, нагороджений бойовими орденами та медалями.

Після демобілізації проживав у Павлівці, вчителював у місцевій школі. Одружився з вчителькою молодших класів Ганною Максимівною Панасюк /н.26.12.1917 р.- п. 23.08.2006 р./, з якою мав двох синів **Володимира** і **Бориса**.

Помер батько Коля 5.09.2006 р., похований в Павлівці разом з батьками дружини.

Володимир Миколайович Пентюк народився 28.08.1949 року в Павлівці, закінчив школу, Вінницький залізничний технікум, Українську сільськогосподарську академію, працює в системі лісозахисту залізниці. Проживає в Калинівці. З дружиною Валентиною Андріївною Вольською /н.14.11.1954 р. - п. 6.03.2009 р./ народили сина **Віктора** і дочку **Наташу**.

Віктор (Вітя) Володимирович Пентюк народився 1.05.1974 р. в Павлівці, закінчив Калинівську СШ №1, Вінницький політехнічний інститут за спеціальностями інженер-механік та інженер-електрик. Працює на керівних посадах в системі енергозабезпечення. Одружився з Ганною Петрівною Герасимчук /н.20.12.1965 р./, яка працює дитячим лікарем. Мають сина **Андрія** /н.16.07.2008 р./.

Наталя Володимирівна Пентюк (Рожанова) народилася 21.04.1979 р. в Павлівці, закінчила Калинівську СШ №1, Вінницький політехнічний інститут за спеціальностями інженер-електрик і менеджмент. Працювала в бухгалтерії електричних мереж Вінницького району. Одружилася з Віталієм Володимировичем Рожановим /н.7.01.1969 р./, мають дітей: **Феодосія** /н. 15.06.2009 р./, **Лукія** /н. 11.04.2012 р./, **Фросина** /н. 1.10.2015 р./, **Марко** /н. 25.01.2018 р./ . Тимчасово проживає з чоловіком на хуторі Заводище Городищенського р-ну Черкаської обл.

У тьоті Соні в Зведенівці. Зліва направо: Гріша і Женя Мартинюки, т.Люда, т.Маруся з дітьми Томою і Тонею Біжан, т. Соня, Лариса Біжан, т.Ніна, Борис, дівчата-сусідки, батько Коля, Льоня Вайс, д.Федя, Олексій Сауляк, дві жіночки сусідки.

Вербка. На могилі мами

З братом Федором

Борис Миколайович Пентюк Народився 21.01.1955 року (записаний у паспорті 23.02.1955 року) в Павлівці Калинівського р-ну Вінницької обл.. Закінчив Павлівську середню школу в 1976 р., Вінницький політехнічний інститут в 1976 році, аспірантуру Московського вищого технічного училища ім. М. Є. Баумана, захистив дисертацію кандидата технічних наук в 1985 році. Має близько 140 наукових праць, дві монографії, авторські свідоцтва та патенти на винаходи, нагороджений знаком «Винахідник СРСР», медаллю АН УРСР для молодих вчених, лауреат премії НТО України. Працював з 1977 року у Вінницькому політехнічному інституті (згодом Вінницький Національний технічний університет), з 2007 року в Вінницькому соціально-економічному інституті університету «Україна» на посадах проректора та ректора.

В 2007 році прийняв сан диякона, а 2008 року рукопокладений митрополитом Вінницьким і Барським Симеоном (Шостацьким) у сан священника Української Православної Церкви. З 2014 року настоятель храму «Собора Іоанна Предтечі» у м. Вінниця. Закінчив Почаївську духовну семінарію і Київську духовну академію, захистив дисертацію кандидата богослов'я.

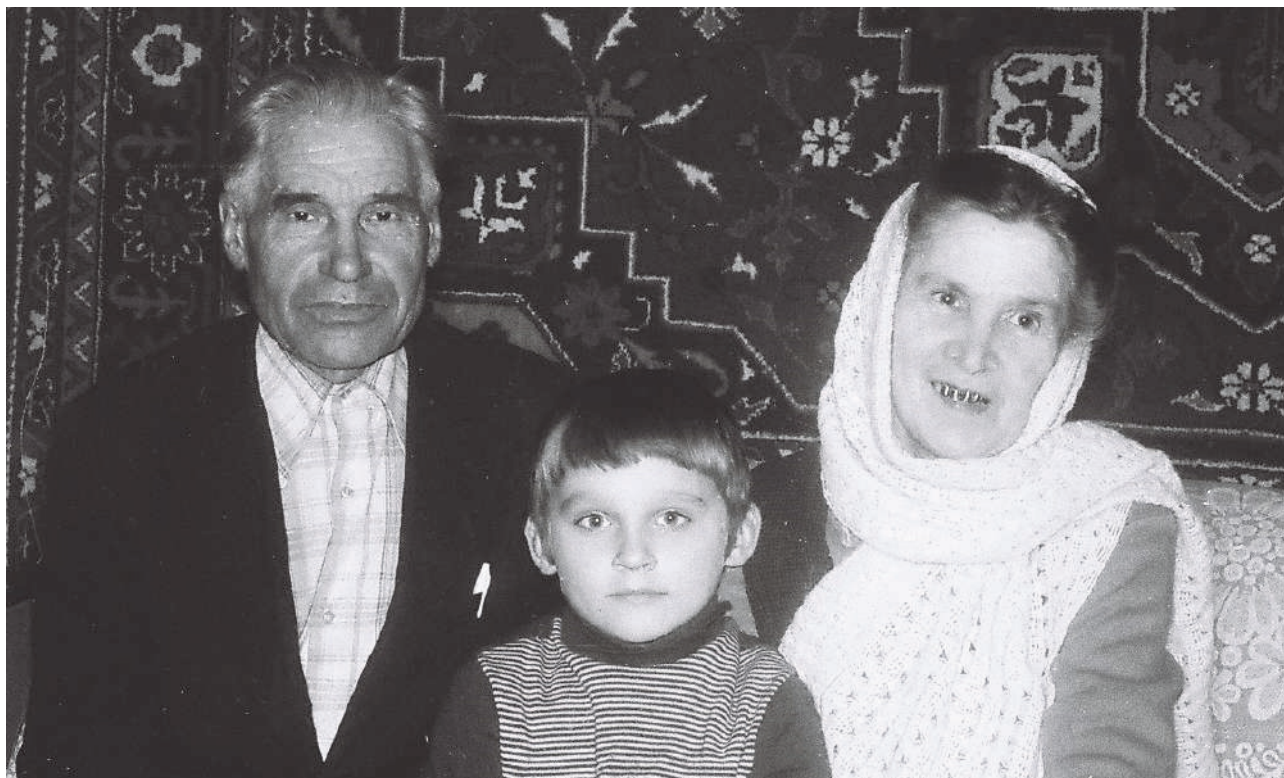
27.09.1975 року одружився з однокласницею по інституту Іриною Печерициною. Має дочку **Вікторію** /н.1.07.1976 р./ і двох онуків **Євгенія і Бориса** /народилися 15.06.2007 року/.

Ірина Костянтинівна Пентюк (Печерицина) народилася 9.06.1954 року в м. Вінниця. Закінчила Вінницьку СШ №4 в 1971 році, Вінницький політехнічний інститут в 1976 році (спеціальність інженер-механік), заочно Тернопільський фінансово-економічний інститут, захистила дисертацію кандидата економічних наук, удостоєна звання «Заслужений економіст України».

Працювала в системі енергетики і вищої школи України на посадах фінансового директора ПАТ «Вінницяобленерго» та доцента у вінницьких ВУЗах відповідно. Відзначена рядом державних і галузевих нагород, званням «Королева успіху», комунікабельна, наполеглива, цілеспрямована, працелюбна, найкраща бабуся для онуків.

Вікторія Борисівна Пентюк (Добродєєва) народилася 1.07.1976 року у Вінниці. Закінчила СШ № 25 в 1993 році, Вінницький політехнічний інститут в 1998 році, Міжнародний інститут менеджменту, стажувалася в США.

Працювала в системі енергетики на посадах заступника гендиректора ПАТ «Одесаобленерго» по фінансових питаннях, начальника економічного відділу ПАТ «Вінницяобленерго». Має двох дітей: **Євгена і Бориса** /народилися 15.06.2007 року/. Проживають у Вінниці.

З першим онуком Віктором

Онуки у бабусі Гані: Вітя, Віка, Наташа

З синами. Володя, мама Ганя, батько Коля, Борис

Спільний відпочинок: Віка, Іра, Борис, Наташа, Аня, Вітя, Володя, Валя

Команда «БоЖеБо»: Боряня, Женятко, Борис

Правнуки дідуся Колі: Андрій, Женя, Борис

На батьківській могилі. Валя, Андрій Болюбаш, Соня, Володя, Аня і Наташа, Галя Панасюк, Іра, Расім, Віка, Борис, __, Саша, Вова

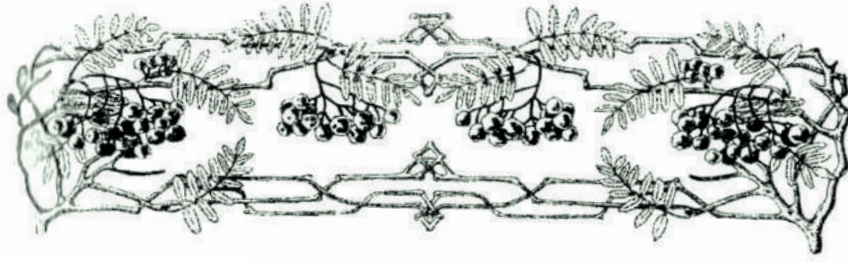
PS. Розглянуто родоводи отця Федота Пентюка та матінки Анни Ігнатовської, які злилися в один з продовженням по восьми гілках дітей. Представлені дані про кожного із рідні на протязі століть, вказані місця проживання на Поділлі, їх заняття та вірування. Родинні зв'язки важливі для вивчення роду, але не є головним посилом цього дослідження.

В свій час Апостол Павло наставляв: «Не займатися байками та нескінченними родоводами, які більше викликають суперечки» (1 Тим. 1:4). Тут звертається увага на мудрування іудеїв-законників, які своїми толкуваннями Старого Завіту і спорами про родовід від Авраама до Давида відволікали від справи «Божого утвердження у вірі». При цьому Апостол Павло акцентує увагу: «А ми знаємо, що добрий Закон, коли хто законно вживає його».

Отже, розглянувши наш подільський родовід, зосередимся на діяннях пращурів і нащадків у прославленні православних істин і добрих справах во славу Божу. Важливими тут виступають зустрічі і спілкування рідних, їх роздуми про суєтне і небесне, спільні молитви за живих і мертвих. Актуальним є те, що усі події в родині ґрунтуються на основах Православної віри, віри в Воскресіння Ісуса Христа Сина Божого, який дарував усім нам надію на життя вічне.

Вознесемо хвалу Ісусу Христу Сину Божому!

4. Зустрічі та молитви нащадків

Від зарозумілості виникає розбрат, а в тих що радяться, - мудрість
Притчі 13.10

4.1. Подорожі до Стіни. В садку Пентюків

Важливою складовою родинних відносин є постійні зустрічі, поїздки по місцях проживання і погребіння пращурів, спільні молитви за живих і померли. Одним із таких місць є село Стіна, де проживали Пентюки і народився отець Федот.

Перша поїздка до Стіни відбулася з Льонею Вайсом у далекі 60-і роки ХХ ст. Запам'яталися мій двоюрідний брат Олексій Савуляк і його діти: Ляня, Люда, Володя. Двоюрідні племінники були старші і однолітки мені, тому з ними проводив багато часу по стінянських горах і печерах. Олексій працював бригадиром садово-городньої бригади. Одного разу надійшла пропозиція поїхати до Вапнярки, відвезти на овочеву базу огірки. Їхали з Льонею в кузові вантажівки серед ящиків з городиною. Вітер, тепле повітря, свобода. Після суєти на базі, заїхали до куми у Вапнярці. Традиційний обід: борщ, смажені курячі яйця, салат з огірок і помідор, сало. Екзотика дорослого життя, як рівного серед братів пригощали і самогоном, не в захваті, але потрібно було відповідати статусу.

А ввечері - ігри в шахи і шашки на переможця, розмови про рідних.

Друга поїздка з Вербки через Яланець до Стіни з Вайсом Льонею і братом Володею. Вітер, тепле повітря, свобода. Безмежні поля, далекі хвилясті горизонти, круті схили, кам'яні дороги через села. Перебування було не довгим. Завершилося дарунком від Люди Савуляк – фото родини Пентюка Федота за 1908 рік. Щаслива родина, п'ятеро дітей із восьми, ще немає мого батька Колі. Рідні із минулого наче вітали нас ненароджених.

Третя поїздка. Познайомився з інформацією про село Стіну - як одного із переможців в номінації «Перлина Вінниччини». Цікаві історичні, краєзнавчі, природні пам'ятки. На свято Святого Миколая 2018 року з братом Володею і товаришем **Болденюком В.М.** із Антонівки побували в Стіні. Зустріла **Люда Савуляк (Осипенко)**, відвідали хату **Ніла Савуляка**, в якій проживає його правнука Наташа з сім'єю.

Біля хати Ніла і Ніни Савуляк

Провідали знану майстриню **Зою Чорну**, яка зробила важливий внесок у збереження пісенних і народних традицій стінян. Згодом поїздка до старої церкви Святого Миколая, яка величаво стоїть на Замковій грі.

Старий Свято-Миколаївський храм

Відбулася спільна молитва і трапеза біля церкви, заупокійна панахида за померлими стінянами, в тому числі і нашими пращурами. Цікавим було спілкування зі знавцем старовини **Миколою Олександровичем Ярушняком** і місцевим небайдужим стінянином **Миколою Івановичем Осипенком**. Спільне відвідування старого цвинтаря з віковими хрестами, розповіді про хутір

МОЛИТВА В ДІДОВОМУ САДКУ

«Пентюківку», де був великий сад і проживала більшість Пентюків. В саду був оригінальний хрест з написами, який зберігся до нашого часу.

Зі стінянами біля церкви

В центрі села Стіна (місце сучасного продуктового магазину) жив Федот Пентюк, мав продуктову і винну лавку. У Стіні проживає дві сім'ї Пентюків. Нащадки Ніни Сауляк (Пентюк) змінили свої прізвища відповідно до своїх одружень. У селі пам'ятають про Пентюків, є місця, де вони проживали, працювали і упокоїлися.

Біля могил Савуляків після заупокійної літії

Микола Ярушняк розповідає, що чоловік Гунька переказував за Пентюків. Батько Матвія Пентюка поїхав в Одесу за мануфактурою. Був з валкою (обозом) в с. Роздільна. По базару бігає поліція і ловить жуліка (зłodія). Жулік тікає і кидає торбу на віз Пентюка і кричить: «Сховай!». У заїзді (постоялий двір) Пентюк подивився до торби і знайшов гроші, заборпав (сховав) гроші в гріб новий (свіжу

могилу). Наймає Каленія із Стіни і в Роздільній ночують. Знайшов гроші і поїхав додому з другою валкою. Купив поле, яке програла пані з Гажбіївки (хутір Калинці).

Переказували, що ці гроші допомогли купити землю і мотор (двигун) марки «Тріумф» для олійні. Цей двигун був першим в селі, працював від детонації. На головці циліндра була змінна куля. Цю кулю нагрівали «до червоного», встановлювали на циліндр і заводили його. Двигун встановлювався на дерев'яній рамі, мав маховик 150 кг. Роботу двигуна було чути до Клембівки.

У Стіні, як в ніякому іншому селі, багато старих кам'яних хрестів. Величні і різних розмірів на старому цвинтарі, який на високій Замковій горі. Таке враження, що вони не підвладні часу, тим більше атеїстичним гонінням. Величне місце на горі, поряд з церквою, стоять гуртом у своїй величі протягом століть (див. р.1.3).

Стоять і лежать (?) хрести біля церкви, в саду Пентюків. Відомі п'ять «фігур», тобто хрестів, які встановлені на «підструменках» (високих камінних постаментах). Такі хрести були встановлені і частково збереглися на дорогах зі сторони Яланця, від Гнаткова і Безводного, біля тракторного стану і нового цвинтаря.

Ці хрести-охоронці села мають різну долю і різний у них стан, але вони невимушено продовжують виконувати свою місію – нагадувати православним про небесне буття і відвертати від неправедних справ.

Перлина Поділля село Стіна зве до своїх пращурів, притягує багатими історичними місцями і подіями, неповторною ландшафтною красою, вертлявою Русавою, духм'яним запахом весняних квітів, неповторною гялявою з сон-травою. Величний храм нагадує відвідувачам про вічне, а старий цвинтар просить уваги і допомоги по його благоустрою. Тут немов у плині одвічного життя без часу і життєвої суєтності народжуються почуття поваги до живих жителів села, які зберігають кращі духовні традиції пращурів, бережуть красу свого краю.

Четверта поїздка до Стіни з дружиною Іриною та онуками Євгеном і Борисом. Бажання знову зустрітися з перлиною Поділля, яка вражає своєю природою, прекрасною старою церквою на Замковій горі. Бажання спілкуватися з нащадками Пентюків і стінянами, з якими раніше були теплі зустрічі та інтригуючі розповіді про Пентюківку і хрест в садку Пентюків.

Отже, на в'їзді до села появилася новий банер «Я люблю тебе, Стіна». Звідси прекрасний вид на село з величавим Свято-Миколаївським храмом.

В селі зустрічає Люда Осипенко (Савуляк) і її онук Михайло. Міша співорганізатор фестивалю «Еко-центр Стіна», він зустрічає гостей цього заходу. Проїхали до центру організації фестивалю, який розташований у старенькій хаті, познайомилися з Ярославом - організатором фестивалю із Вінниці, і програмою фестивалю. Тут же був мій знайомий стінянин історик – любитель Микола Ярушняк.

Люда Осипчук (Савуляк), Женя, Борис, Ірина, Борис, Міша

Із усього вразило те, що стіняни, молоді і у віці, разом із волонтерами з п'яти зарубіжних країн досліджують та беруть участь у збереженні культурної спадщини села, популяризують її у вигляді фестивалю.

Разом з Миколою Ярушняком провідали місцину «Пентюківка», яка знаходиться в центрі села на лівому березі річки Русави.

«Пентюківка»

Місцина «Пентюківка» знаходиться в центрі села біля мосту через Русаву. Кожного приїзду вона зустрічала нас, але до пори не відкривалася. Із останньої поїздки до Стіни взнаємо, що на «Пентюківці» проживали Пентюки: Денис, Оксентій, Мирон. Микола Ратушняк розповідає: оселя Оксентія була на місці сучасної сільської ради; рядом був магазин Федота (сучасний продовольчий магазин); Матей внаступному будинку, де зараз медпункт.

Через дорогу від них (зараз це місце між старою і новою дорогами) оселі **Парфенія і Прокопа**. В городі **Олекси Гунька** (зять Пентюків) збудовано пам'ятник радянським воїнам, які загинули при відступі в 1941-му році.

По вулиці, яка тягнеться вздовж Русави (біля сучасного «Торгового центру»), жили Пентюки: **Яків, Анатолій**, невістка **Тодосія (Феодосія) Пентюка Килина** із Клембівки; приймаки Пентюків: **Бабійчук Гліб, Старовіт Гавриїл**; навпроти, нижче дороги: **Аполінарій** - голова сільської общини за румунів.

Тут же на «Пентюківці» зустріли жіночку **Тетяну**, її мама **Марія** – дочка **Сидора і Тетяни Пентюків**. Ось так! Які сумніви відносно «Пентюківки»?!

Розговорилися. Тетяна показала за новими спорудами стару хату і господарчі будівлі Тодосія Пентюка. Дочка Тодосія померла, два сини в Києві, а самотня хата стоїть, доживає свого віка.

Борис ПЕНТЮК

Нащадки Пентюків на Пентюківці

Стара оселя Тодосія Пентюка

Водопій на Русаві. За мостом - Пентюківка Хрест загиблим хлопцям

Хрест в саду Пентюка

Наступною була поїзка в садки Пентюків. Проїхали мимо оселі Савуляків Ніла та Ніни, пам'ятника трьом хлопцям, які загинули в 1949 році від гранати воєнної пори. Через поле близько, 3 кілометри, але тут гушавина та бур'ян, які садки?

Та раптом відкривається галявина, на ній чисельні вулики без бджіл, старий поруйнований «темник» - будиночок для збереження вуликів зимою, одинокий будинок серед дерев і високої трави. Біля струмка криничка (накрите камінням від дощу джерело), нижче гребля.

О, диво! Під крилатим товстим дубом стоїть камінний хрест. Хрест немов сховався від літньої спеки і сторонніх очей під своїм захисником. Мимоволі задаєшся питанням, а хто кого оберігає? Обидва величаві і великі! Гарний дуб і рукотворний хрест незвичної форми. А ще, на хресті чіткі цікаві зображення і надписи: «Сей хрест сооруділ раб Божій Григорій Пентюк, которого футор» (див. р.1.3).

Микола Ярушняк розказує, що у атеїстичні 70-ті роки хрест стояв тут же біля хати, але працівники вирішили вберегти його від сторонніх очей і перенесли під дуб. Несли хрест четверо чоловік за кілька переходів.

Дивна і цікава знахідка минувшини, яка разом із посиленням на участь Пентюків у церковних справах, вказує на високий молитовний стан наших пращурів. Ці відкриття вражають, адже по молитвах Пентюків у минулому і волі Божій, в роду появилася низка священнослужителів: протоієрей Федот, архімандрит Адам, протоієреї Борис і Олександр, черниця Іуліанія. В своїх молитвах вони поминали і зараз поминають пращурів Пентюків, дякують за плоди їх духовності, які закладені у молитвах земних і духовних садків давнини.

Біля хреста в саду Пентюків

В Стіні відчувається дух минулого, твоїх предків, виникає почуття безвладдя часу. Цей надзвичайний стан доповнюється перебуванням в оселі Миколи і Ольги Ярушняків. Кам'яні паркани, старі шевченківські вікна (без налічників) у сусідній оселі, криниця і калина біля неї, прості сільські знаряддя. Все просто в побуті, в молитві перед трапезою, спілкуванні. Прекрасна вишиванки чорним по полотні на бабусиній старій сорочці, квітасті подушки у великій світлиці з килимами ручної роботи. Так і хочеться повторитися: «Де просто – там ангелів до ста, де мудрування – там їх ховання».

Ось така зустріч сьогодення і минувшини, а завтра в Стіні продовження фестивалю «Еко-центр Стіна» і участь у ньому нащадків Пентюків, а у нас – Божа служба у храмі «Собора Іоанна Предтечі» м.Вінниця, за живих і померлих рідних, які всі живі у Бога.

Минуле живе серед нас у своїх справах, все залежить від нашої уваги і бажання його бачити «...і хто шукає, знаходить, і тому, хто стукає, відчиняють» (Матфея 7.8).

4.2. Стежинами Федота Пентюка

Вербка

Це місце народження мого батька, тут дідизна бабусі Анни Тітовни по Ігнатовських, місце успіху планів діда-підприємця Федота Івановича і крах його мирських мрій. У Вербці рідня ходила до Господнього храму. Під керівництвом настоятеля храму протоієрея Володимира Гулевича дід Федот готувався до духовного служіння.

*На могилі бабусі. Борис, Соня, Іра, Коля, о.Олександр,
Надя, Володя, Льоня, Маруся, Борис*

Вербка - місце проживання і упокоєння багатьох поколінь Ігнатовських. Сюди на могилу Анни Тітовни регулярно приїжджали діти і онуки з різних країн і куточків України. Тьотя Тоня з Фінляндії, тьотя Соня з Могилева-Подільського, рідня з Павлівки, Калинівки, Вінниці, Вапнярки, Москви. Тісні зв'язки нащадків Пентюків-Ігнатовських з вербівською релігійною громадою храму Успіння Пресвятої Богородиці. Особливі відносини з сім'єю покійного старости храму Степана Ніколіці і його дочкою дияконісою Наталією. Сім'я Ніколіц передала до родинного музею старі рушники, ткацький верстат, «софки»-спеціальні дивани-скрині, які характерні для даної місцини і є нагадуванням про наших пращурів; допомагає доглядати за могилкою бабусі Анни Тітовни.

Вербка. Вид на дідизну Ігнатовських, 23.07.2009 рік

Зліва направо: Юра, Люда, Ігор, Коля Ахтямови, Саша Гафіатулін, Соня, Женя, Маруся, Ахтямов Боря, Череватова Люда, Льоня Вайс, Вітя, Борис, Володя Пентюки, Шпотаковського Івана сини

У Вербці проводяться спільні Богослужіння місцевих священослужителів і священників нашого роду (архимандрит Адам і протоієрей Борис). Служби відбуваються в храмі і на могилі бабусі. Після молитов продовжується спілкування на спільних обідах біля храму і залишків зруйнованого млина і греблі Федота Пентюка.

Нащадками роду встановлено почесне звання «Старійшина роду Пентюк-Ігнатовський» за заслуги у розвитку родинних відносин, з врученням диплома, який підписують нащадки роду, і медалі на стрічці. Вручають ці знаки на зібранні родини у місцях перебування пращурів. До старійшин роду занесені: Леонід Вайс, Володимир і Борис Пентюки, Олександр (архимандрит Адам) Гафіатулін.

Тут на зібранні було прийнято рішення побувати у храмі, де служив і був настоятелем протоієрей Федот Пентюк і по можливості знайти його могилу.

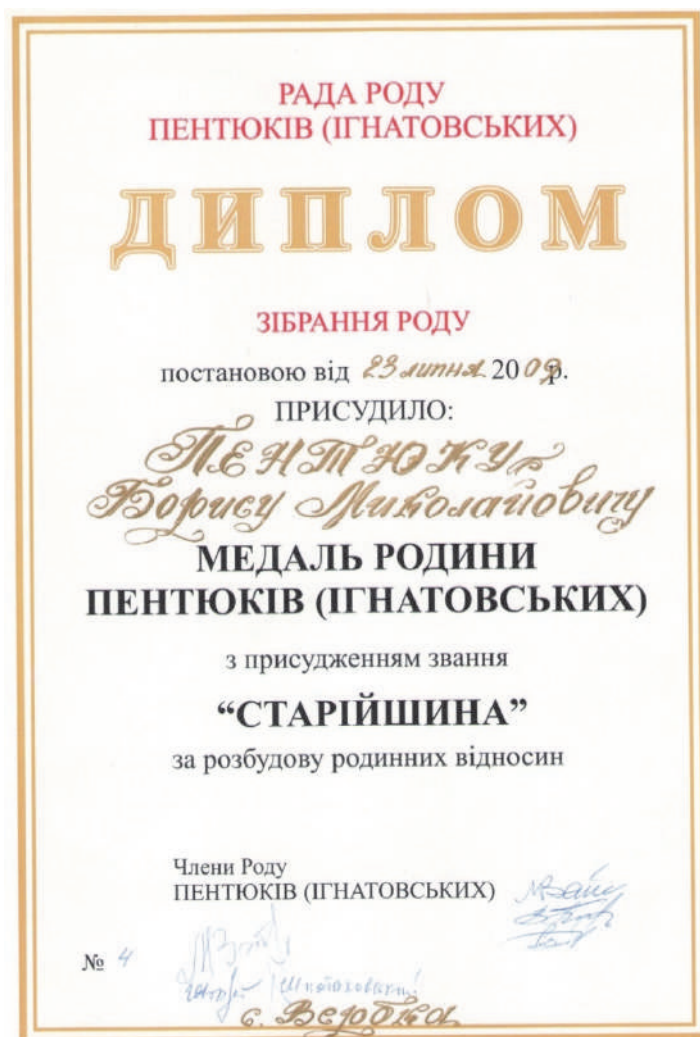
До цього часу у Вербці і навколишніх селах проживають нащадки Ігнатовських. На дідизні залишилася Антоніна Флорівна Андрусевич родичка по брату Анни Тітовни, яка передала ікону і сімейну картину до музею «Родинна оселя».

*23.07.2009р., с.Вербка. Біля церкви після спільної молитви.
Вербівчани і нащадки отця Федота*

Біля зруйнованої греблі та млина

Диплом і медаль «Старійшина» роду

*Вербка. Вручення дипломів «Старійшина» роду біля зруйнованого млина.
Зліва направо: Маруся, Володя, Женья, Вітя, Павло Куторій, Ігор, Люда, Юра,
Борис, Коля Ахтямови, Льоня, Саша Гафіатулін, Дмитро, ?, Іван і Марія
Шпатковські, Люда, Іуліанія(Соня)*

Вербка 9.07.2012 р. Дарунки для музею від нащадка Ігнатовських

Олександрівка

Храм духовного служіння отця Федота (за матеріалами періодичної преси)

Храм Різдва Богородиці в Олександрівці видно здалека, він нагадує величний камінь, що міцно стоїть на порослій травною землею.

У 1739 році на цьому пагорбі пращури поставили дерев'яну церкву. А літа 1795, акурат на Великдень, налетіли татари. Людолови сподівалися на легкий ясир. Прорахувалися, не знали, що Олександрівка - село козацьке, яке мало фортифікаційні укріплення (див. р.1.3). На ті часи, за реєстрами, в селі перебувало 800 шлюбних пар, козаків та козачок. Село ділилося на сотні кількістю шість (і нині старожили кажуть не „вулиця", а „сотня"). Православні зустріли „гостей" плече до плеча, під стінами церкви. Билися люто, нещадно - і козаки, й козачки, й козачата. Багато чужинців забили прямо під церквою.

Решта кинулась навтьоки, але, зосліпу, втрапили туди, де сходяться дві річки. Там і загрузли в болоті навіки. Ще й досі, бува, копає хтось погрібець та вигортає черепи і кості.

То був останній наліт татарви на тутешні краї. Може, тому, що оборонці Олександрівки, котрих заступила Пресвята Богородиця, покровителька храму, відбили охоту ризикати по ясир.

У 1851 році дощату церкву розібрали, а натомість звели кам'яний, п'ятикупольний храм. Кошти видав граф Потоцький, який, доки маєтності не перейшли до зятя Сабанського, жертвував на храм щорічно дві тисячі рублів.

«Виконробом» будівництва став отець Іоан Сулима - третій у священницькій династії: до цього в церкві служив його дід Олександр та батько, Феодосій Сулима.

Церква вціліла у смутні погромні часи. Правда, її обезглавили, зруйнували дзвіницю, обернули на склад для селітри...

Згодом, на іншому кутку подвір'я, з'явилося ще одне негласне кладовище, там закопали 11 румунських рекрутів. Як би не було, розсудили сільчани, правнуки козаків та козачок, це християнські душі, вони невинні, що їх погнали проти нас!..

Отак і склалося, що двір церкви Різдва Богородиці - суцільний цвинтар. В одному кутку - бусурмани, в іншому - нещасні румуни, а посередині - могили настоятелів, бо так ведеться, що отців ховають там, де вони зверталися до Бога.

Протоієрей Іоан Сулима, будівничий церкви, служив Богу та громаді 49 років. Він залишив могутній слід: поставив школу для селянських дітей, купив цінне культове начиння й рідкісні ікони, за день до смерті заповів на церкву 1800 рублів і ще 2000 на спомин душі. Батюшка Іоан мав чимало землі, млин, сіножаті, садок, де працювали наймані селяни. Половина зиску була наймитам, половина - церкві.

У 1932 році церкву очолив колишній міцний господар із Вербки отець Федот Пентюк.

Протягом останніх років Борис Пентюк разом із братами збирали матеріали про своїх пращурів. Про бабусю Ганну Ігнатовську, родове коріння на Поділлі якої сягає 350 років, і про діда Федота Пентюка, який мав чимало землі, млин, фільварки. Всі помістя Федота Пентюка відійшли новій державі. Виховував восьмеро дітей: чотири доньки та чотири сини. Всі вони отримали освіту і реалізовували себе. Сам же працював агрономом у місцевому господарстві.

Після встановлення пам'ятника отцю Федоту

Але, напевно, не зміг прийняти душею нового режиму. І пішов у священники. Йшов 1932 рік. Попереду - голодомор. Репресії. У такий жорстокий період Федот Пентюк був рукопокладений у священника і отримав прихід, у якому до нього правив відомий протоієрей Іоан Сулима.

У січні 1941 року Федота Пентюка не стало. В останню путь його проводжали дружина Ганна, дочка Людмила та віряни. У пам'ять залишилися фотографії похорону, які до сьогодні зберігаються вже у домашньому архіві сім'ї.

Спільний обід в Олександрівці

Місцеві жителі пригадували, що на третій день після смерті о. Федота хтось намагався розкопати його могилу. Думали, що у труну священика поклали золоті церковні речі. Довершили справу війна та радянські часи, коли було зруйновано могилу отця Федота Пентюка і отця Іоанна Сулими.

Біля сімейних реліквій

Одного разу двоюрідні брати та сестри зібралися разом у Вербці. Пригадували дитинство, юність, своїх батьків. Саме тоді виникла ідея знайти могилу діда. Приїхали у Олександрівку. За допомогою місцевих жителів знайшли місце, де був похований дід. Вирішили встановити діду Федоту пам'ятник.

В Олександрівку на могилу діда з'їхалося 12 двоюрідних братів та сестер із різних куточків земної кулі. Були тут нащадки із Вінниці, Калинівки, Могилева-Подільського, Вапнярки, Донецька, Москви. За півстоліття розвіяла

доля великий рід по різних містах та країнах. Але зібрав всіх і об'єднав у велику родину дід — Федот Пентюк.

Робоча зустріч в церкві

Один із братів, який зараз працює у Московському інституті проблем управління, Леонід Вайс, має змогу приїхати в Україну лише в серпні. Саме 15 серпня, за традицією, всі ми з'їжджаємося на могилу до діда. Всього збирається близько 50 родичів. Вже із внуками та правнуками.

Цього року привід особливий. Вирішили родичі встановити ще й пам'ятник першому священику Олександрівської церкви — Іоанну Сулимі, про якого тут ходять справжні легенди. У неділю сюди з'їдуться не лише родина Пентюків, а й запрошені на освяту священики. У сусідньому селі за допомогою отця Миколая та керівника місцевого господарства Андрія Тучика будується нова церква. Рід Пентюків у пам'ять про діда допомагає у будівництві.

Без свого коріння, без міцної родини кожен з нас нічого не вартий у цьому світі. На жаль, за останні 100 років ми, українці, забули про своїх пращурів, про їхні традиції. Напевно, настав час відновити все те, що було роками заховано в архівах, те, про що говорили лише пошепки. Родині Пентюків вдалося зібрати архівні матеріали і спогади для наших нащадків. Нехай пишаються тим, що вони українці, і тим, що ми така багата духовна нація.

Наталія Болховська, газета «33 канал» від 11 серпня 2004 р.

Вапнярка

Вузлова залізнична станція, селище міського типу, знаходиться на шляху із Вербки до Олександрівки.

У Вапнярці проживали Женя Савуляк з Григорієм Мартинюком і Олександр Савуляк з дружиною Галиною. На даний час у Вапнярці проживають діти Саші Савуляка: Люда Савуляк (Рурак) і Валя Савуляк (Павліченко) зі своїми сім'ями.

До цього часу у Вапнярці зберігся будинок, до якого від дочки із Жмеринки приїжджає Євгенія Мартинюк (Савуляк).

При поїздках до Олександрівки, місця служіння і погребіння діда отця Федота нащадки гостюють у Вапнярці в Савуляків.

Вапнярка. У Жені Мартинюк. Зліва направо: Женя Мартинюк, Маруся Ахтямова, Льоня Вайс, Володя Пентюк, Павло Куторій, о.Олександр Гафіатулін, Володя Куторій, Соня Гафіатуліна, Валя, Люда, Саша Свауляки

4.3. У нащадків Колі Пентюка

Павлівка

Село розташоване поблизу райцентру Калинівка. З півдня і заходу села - ліс, на півночі - поля, на сході - Калинівка і автотраса Київ - Вінниця. Господарства селян знаходяться серед великих земельних угідь і сінокосів. Село велике, близько чотирох тисяч населення, значна кількість промислових і продовольчих магазинів.

В Павлівці постійно проживають сім'ї Панасюків - родина моєї мами Гані. Батько Микола одружився з мамою в 1948 році і обоє поселилися в дідівській хаті. Батьки працювали в місцевій школі, батько - директором вечірньої школи, мама - вчитель молодших класів.

Моя сім'я. Батько Коля, Борис і Володя, мама Ганя

В Павлівці народилися в них сини: Володя і Борис. Було ще два сини, які померли під час пологів.

Батько збудував нову хату на місці старої дідівської. Він був великим трудягою і любив дітей.

Моя перша зустріч з близькими і рідними відбулася в морозну ніч на третій день Водохреща 1955 року. Мені було добре у моєї неньки, а там зовні непередбачуваний і зовсім не комфортний світ. Прийшлося постійно шукати прихистку у своїх ненав'язливо люблячих батьків.

Жив і привикав, потім споглядав, цікавився, навчався, а надалі почав вдосконалювати механізми і пристосовувати їх до потреб життя. Навчався методів механічної обробки матеріалів і цікавився особливостями буття світу. Досяг певних результатів в освіті і науці, створив сім'ю, придбав житло.

Родинна оселя: зліва - хата д.Корнила, в центрі - хлів і хата діда Максима станом до 1964 року, справа (не видно) хата д.Прокопа

Результати наяву, але «бачив я також, що всякий труд і всякий успіх у ділах викликають між людьми взаємну заздрість. І це - суєта і томління духу!» (Екклезіаст 4.4).

Почав більше перейматися духовними цінностями життя. Навчався у духовних школах, прийняв духовний сан, збудував Божий храм. Поступово визріла потреба дослідити історичні стежки нашого роду в переплетінні з духовними потребами і надбаннями родини.

Отже, безтурботне дитинство пройшло в Павлівці. Трудяга **батько Коля**, уважна **мама Ганя**, щирий **брат Володя**, любяча **тьотя Мартоха** (сестра мами) переймалися моїм вихованням.

Чисельне сімейство Панасюків (рідня по мамі), яке проживало рядом в хатах по обидва боки від нашої дідівської оселі, були основним колом моїх інтересів і спілкувань.

В школу пішов у 6 років. Були гарні куткові друзі-однокласники: **Остапцов Іван**, **Самсонюк Валерій**, **Гуменчук Василь**, **Кугай Саша**, **Козицький Саша**. Часто ватагою ходили до школи, але то уже інші справи та інтереси.

Одного разу в Павлівку приїхав батьків брат **дядя Саша**. Величавий і повільний у своїх рухах, світлосірий капелюх на великій лисій голові, світлий піджак і паличка в руці. Все це разом було незвичним для села, майже з іншого світу, тому виникла цікавість, як живуть там, де наші інші родичі.

Лагідна усмішка дяді знімала усі перестороги, і цікавість переходила у тепле спілкування. При щорічних приїздах дяді Саші любили ходити на долину до копанки, періодично влаштовували обіди під батьківськими березами. Батько в присутності брата був спокійнішим і менше переймався незавершеними справами, які весь час були притаманні його невгамовному працелюбному характеру.

Приїзд дяді Саші. Дядя Саша, батько Коля, мама Ганя, Емма із Москви, тьотя Лена і капелюх дяді Саші

Льоня Вайс, мама Ганя і батько Коля, Наташа, Борис, Борис Пентюки

Періодично до нас приїжджали тьотя Соня, тьотя Маруся, тьотя Люда з Могилева-Подільського, тьотя Тоня з Фінляндії, але вони не справили на мене малого такого враження, як перший візит нашого доброго дяді Саші.

Відвідували дядю Колю в Павлівці діти дяді Феді: син Коля з дочкою Еммою, син Борис з дочкою Наташею, дочка Валя; від тьоті Марусі: Льоня і Едік з дружиною Любою; від тьоті Люди: дочки Соня і Маруся з дітьми; від тьоті Тоні з Фінляндії: дочка Шура з чоловіком Рісто Калліо.

Борис ПЕНТЮК

Кожен рік хтось із батькової рідні нас відвідував. Мені подобалися візити Пентюків, завжди було щось нове, виникала нагода подорожувати з рідними. Частіше катався з Льонею і Едіком Вайсами. Їздив до Могилева-Подільського, звідти до Стіни і Вапнярки. З Едіком Вайсом незабутня поїздка на 3-ій полиці загального вагона до Могилева-Подільського, все по-дорослому, без батьківської опіки.

6.09.1997 рік, візит фінів. Рісто Калліо, Борис, мама Ганя, Олександра Калліо, Володя

*З синами і онуками до батька на цвинтар.
Володя, Віка, мама Ганя, Наташа, Борис*

Мамині родичі із Панасюків були завжди поряд з нами, а рідня батька – святково-приїжджа. Коли були Пентюки, то роботи сповільнювали свій темп, ставало більше розміреності і поважності. Дітей не посвячували у дорослі розмови, але завжди приділяли увагу, не забували про подарунки. Багато рідні приїхало на річницю по смерті батька. Усі знаходили спільну мову і спільні справи незалежно від віку і місця проживання. Відслужили заупокійну літію, за трапезою помянули покійного і кожен своїх померлих. Взаємна підтримка у важку хвилину об'єднує родину, скріплює духовно, особливо, коли всі належать до Православної віри, а свій рідний священослужитель здійснює Богослужіння.

Калинівка

Калинівка - райцентр Вінницької області. Містечко розташоване на автостраді Київ – Вінниця, тут проходить залізнична колія Київ – Одеса. На підприємстві дерево-стружкових плит працював брат Володя, згодом брат пішов працювати по спеціальності - майстер по озелененню Калинівської ділянки залізниці.

Брати: Борис, Володя, Борис, Льоня

На роботі Володя отримав частину будинку і земельну ділянку. Разом з дружиною Валентиною і сином Віктором переїхали з Павлівки до Калинівки, тут народилася дочка Наташа.

Дев'ять двоюрідних: Коля, Володя, священник, Борис, Маруся, Соня, Валя, Льоня, Валя, Аня, Борис, Емма

Фіни в Калинівці. Шура, Валя, Рісто, Борис, Наташа, Володя, Віка

Проїздом до Павлівки і на ювілеї брата в Калинівці часто збиралися двоюрідні із родини Пентюків. Шура і Рісто з Фінляндії, Коля і Емма Пентюк із Москви, брати Льоня і Едік Вайси, Ахтямови і Гафіатуліни з Могилева-Подільського. Одного разу зібралось дев'ять двоюрідних із родини Пентюків.

Вінниця

Поступово місцем зустрічей і організації поїздок по родинних місцях стало обласне місто Вінниця. Тут навчалися мама Ганя, батько Микола, дядя Саша, Володимир, Борис, Вікторія, Віктор, Наташа Пентюки, їхні онуки Женя, Борис, Андрій; Антоніна і Тамара Біжани. У Вінниці проживають: Борис і Ірина, Вікторія, Євгеній і Борис, Віктор, Аня і Андрій, Наташа; Тамара Біжан з сином, Володимир Савуляк з сином Михайлом.

Під час навчання у Вінницькому політехнічному інституті Борис Пентюк одружився з одноклассницею Іриною Печерициною. Почали проживати у батьків дружини на Старому місті.

Борис захистив дисертацію і працював доцентом у Вінницькому Національному технічному університеті, згодом був ректором Вінницького соціально-економічного інституту університету «Україна», нині - протоієрей храму «Собора Іоанна Предтечі».

У Бориса. Віка, Валя, Володя, мама Ганя, Борис

Борис ПЕНТЮК

Дружина Ірина працювала фінансовим директором ПАТ «Вінниця-обленерго», дочка Вікторія – зав. плановим відділом ПАТ «Вінницяобленерго», онуки Євгеній і Борис – учні.

Віктор Пентюк навчався у ВНТУ, працює начальником високовольтної підстанції 380 кВольт «Вінницька», дружина Аня - дитячий лікар, син Андрій - учень.

Наташа Пентюк працює бухгалтером районних електричних мереж, з Рожановим Віталієм народили четверо дітей, темчасово проживають в Черкаській області.

Тамара Біжан працювала в проектній будівельній організації, син Володимир - студент.

Володимир Савуляк працює в військовій частині.

Частими гостями у Вінниці бували Коля Пентюк і Льоня Вайс із Москви, Володя із Донецька, Едік з Єсентуків, Борис, Ігор і Євгеній Ахтямови, архимандрит Адам (Олександр Гафіатулін) і черниця Іуліанія (Софія Гафіатуліна).

*Біля собору у Вінниці. Саша Гафіатулін, Борис,
Марія Ахтямова, Софія Гафіатуліна*

Приїзд колоритного Едіка Вайса проїздом Спітак (центр землетрусу у Вірменії) – Кишинів – Вінниця – Спітак. Емоційні розповіді про стихію і побачене. Тональність розмов тепла і близька, як раніше, майже не відчувається різниця у літах. Ми – рідня!

*50 років Борису. Володя Пентюк (Донецьк), мама Ганя,
Борис, Валя, Аня, Володя*

Примітною була зустріч, обумовлена хворобою моєї мами Ганни. Останні роки мама періодично хворіла і лікувалася в госпіталі інвалідів. Мамі стало важче і вирішили її пособорувати і причастити.

Приїхав отець Олександр (Гафіатулін) зі своєю мамою Сонею з Могилева-Подільського, зібралися всі мамині нащадки. Таїнства Соборування і Причастя відбулися при повній свідомості мами. Згодом родина разом пообідала, а ми з братом залишилися з мамою. За годину по обіді мами не стало.

У Віті Пентюка. Вітя і Аня, Льоня Вайс, Наташа, Коля

Борис ПЕНТЮК

Племінник отець Олександр з його мамою Сонею повернулися з автовокзалу. Відслужили заупокійну літію. На наступний день, за православними традиціями, під проводом отця Олександра нашу маму Ганю припровадили на вічний спочинок в рідну їй Павлівку. Відслужили похорон і похоронили біля нашого батька Колі серед чисельного сімейного поховання пращурів Панасюків.

Льоня і Ера Вайси з Москви на весіллі у Віки

На Водохреща: Вітя, Аня, Андрій, Борис, Женя, Ірочка

Марина Пентюк (Горбачова) з сином В'ячеславом у Вінниці

Селфі. Борис Пентюк, Валерія, Ігор, Євгенія Ахтямови

У Вінниці часто бували гості з Москви, Єсентуків, Севастополя, Могилева-Подільського, Вапнярки, Стіни. Звідси рідня їде відвідувати місця проживання і перебування дяді Колі в Павлівці та Калинівці.

4.4. Музей «Родинна оселя»

У Павлівці по провулку Шевченка № 3, № 5, № 7, № 9 проживають нащадки **Максима Андрійовича Панасюка**. Ще до революції 1905 року його батько **Андрій Омелянович Панасюк** купив тут своєму синові землю і збудував хату з двома входами і двома димарями. Згодом поруч з хатою **Максима Панасюка** побудувалися сини **Прокіп і Корнило**. У старій хаті, яка належала раніше дядьку Корнилу, і новозбудованій цегляній хаті своїх батьків Борис Пентюк заснував музей «Родинна оселя».

Стара хата була відремонтована з дотриманням давніх технологій будівництва і традицій побуту.

Подвір'я музею «Родинна оселя»

У світлиці встановлені сімейні ікони павлівчан, які прикрашені мальовничими рушниками місцевих майстрів. Над дерев'яним ліжком на стіні з глини відновлено дерево роду з розмальованими гілками, листочками і квітами. У старій шафі зберігаються церковні книги, архівні документи, публікації про село та його працівників.

У новій цегляній хаті зберігаються вишиті і писані різними методами картини, рушники, килим. Автори робіт переважно односельчани або знатні подільські майстри. Тут є традиційний гончарний посуд, оригінальні меблі, сімейні фото, знаряддя праці різних часів.

У вихідні та церковні свята в музеї буває людно. Односельчани та гості села приходять до оселі, щоб доторкнутися до старожитностей рідного краю, відпочити, заспівати колядки, змолоти в жорнах зерно, стовкти в ступі кутю, виготовити на гончарному крузі горщик, прясти полотно на ткацькому верстаті чи просто похристуватися на Великдень.

Сільський музей часто відвідують учні місцевої школи і недільної церковної. Діти приносять старі знаряддя праці, допомагають в облаштуванні клумб і наведенні порядку серед експонатів. Тут діти знайомляться з духовною літературою, церковною історією села, цікаво проводять час на просторому подвір'ї серед старих дерев, возів зі скринями, зменшеної копії вітряка, який працював неподалік на початку минулого століття.

МОЛИТВА В ДІДОВОМУ САДКУ

Владика Варсанофій в музеї «Родинна оселя»

Виїзне засідання краєзнавців Вінниці

Священики Вінницької єпархії з нащадками Максима Панасюка та нащадками поета Степана Руданського

Настоятелі і віряни храмів «Всіх скорботних Радість» с. Павлівка і «Собора Іоанна Предтечі» м. Вінниця

МОЛИТВА В ДІДОВОМУ САДКУ

70-років брату. Рідня від Пентюків, Панасюків, Вольських

В родинній оселі Пентюки і Панасюки

Пентюки і Ахтямови біля озера з ліліями

Відвідують стару оселю молоді подружжя, випускники школи, гості села, зустрічаються тут духовні пастирі, письменники, художники, історики, краєзнавці. Невимушений дотик до старовини і духовних цінностей надихає на створення нових творчих доробків.

Поєднання історичного минулого, етнографічних і духовних елементів у сільському музеї допомагає на конкретних прикладах показати побут наших предків, постійне бажання духовних справ не лише в храмі, а й у повсякденному житті. Традиції духовних обрядів, молитовні потреби передавалися з покоління в покоління, незалежно від освіченості і матеріальних статків. Це наглядно показано в сімейному музеї.

4.5. Гостини у могилівській родині

Могилів-Подільський

Це особливе місто в Україні і долі нашої родини. Розташоване на лівому березі стрімкого Дністра. Завжди було прикордонним між Україною і Молдовою. Тут жили предки Гоголя, Олена Пчілка.

Тут і клімат особливий. 120 км від Вінниці, а весна на два тижні раніше, ніж в обласному місті.

Першим із Пентюків в місті оселився дядя Федя, який після закінчення ФЗУ (фабрично-заводське училище) працював на машинобудівному заводі ім. Кірова. На цьому заводі усе трудове життя пропрацював його син Борис.

*Приїзд т.Тоні. Тьотя Соня, т.Люда, д.Федя,
син Феді Володя, т. Тоня, т.Маруся*

В повоєнний час до Могилева-Подільського приїхала тьотя Соня із Зведенівки, тьотя Маруся із Туркестану, дядя Саша із Казахстану, тьотя Люда із Узбекистану.

Перша поїздка в моєму житті відбулася до величного Могилева-Подільського. Нічний потяг Київ – Могилів-Подільський. Зустрічає некваплива тьотя Соня, і ми йдемо по нічній Пушкінській вулиці. Літня ніч, хмари нічних метеликів біля ліхтарів, затишок і спокій. Переночував у тьоті біля хлібзаводу, і ранковий похід через місто і горсад (парк) до її сина Володі Біжана.

*Приїзд Колі і Ані. Стоять: д.Карл, д.Саша, батько Коля,
сидять: т.Маруся, т.Соня, мама Ганя, т.Лена*

Мені подобалися і запам'яталися прогулянки з дядями і тьотями по горсаду. Там в літньому театрі відбувалися вистави і виступи самодіяльних колективів. Згодом біля парку придбав будинок Борис Федорович Пентюк, у якого часто зупинялися онуки діда Федота. Всі любили бувати у Бориса, разом відвідували парк, гуляли по місту і провідували чисельну рідню.

Отже, погостював у тьоті Соні, і вона відвела мене до дяді Саші. Невеликий будиночок, коротенькі вузькі вулички, сусіди двір у двір. Всі знають все про сусідів, колорит південного містечка з елементами побуту сусідньої Молдови. Пізніше дядя Саша переїхав у багатоквартирний будинок по центральній вулиці міста, але шум примусів, запах від горіння кєрогазів в перемішку із запахами борщу і смажених страв доносився від старих будинків.

*Зустріч Пентюків. Верхній ряд: Борис, Володя, д.Саша, Коля;
другий ряд: Валя, Валя, Марина, т.Маруся;
третій ряд: Надя, д.Карл, т.Соня, т.Лена*

З дядею Сашею провідали Бориса Пентюка з його дружиною Валею і дочками Наташею і Мариною. Дівчатка були дещо молодші за мене, досить цікаві і привітні, любили разом гуляти, проте мені завжди було комфортно і затишно з моїм дядею Сашею.

Візит до Бориса запам'ятався надовго через екзотичний продукт, який мав незвичайну продовгувасту форму і, особливо, темно-синій до фіолетового колір. Дуже сподобався, але я дивувався, чому мене цим продуктом не пригощають? Двоюрідна сестра Надя з Армавіра з байдужим виглядом складає чудо-продукт в миску і чомусь не здогадується, що мені нестерпно хочеться скуштувати цей витвір природи. Так вперше побачив, вподобав і до цього часу завжди бажаю його величність «баклажана», правда, тільки в приготовленому вигляді.

По місту росло багато цікавих дерев. Акації з довгими стручками, дерева з розкішним довгим листям, багато абрикосів, червоно-жовтий колір яких нагадував про прекрасну пору року.

А найкращі абрикоси були у тьоті Марусі в Островках: великі, спілі на розлогих високих гіллях. Рай малих абрикосів, які називають «жерделі», був на горі за будинком. Під горою було джерело, туди з коромислом і відрами ми з братом Льонею ходили по смачну воду. Був похід з братом на швидкий і прохолодний Дністер, заплив Льоні на молдавську сторону і назад. Вочевидь, брат раніше не один раз проходив через подібне випробування.

*У тьоті Марусі. Тьотя Маруся, д.Саша, Борис, Сергій Вайс,
Маруся Ахтямова, Надя і Едік Вайс*

Могилів-Подільський - одне із найяскравіших вражень мого дитинства. Відчуття спокою і уваги серед чисельної рідні, яку знав раніше і познайомився вперше. Дяді та тьоті передавали мене з рук в руки. Не хотілося залишати одних, а цікавість приводила до інших. Мені не потрібно було пристосовуватися до родичів, я насолоджувався пізнаванням світу і рідні. Тут я вперше побачив великий храм, в якому був розміщений краєзнавчий музей з диковинками природи. Я найменший у найменшого «мізинчика» Колі постійно щось збирав і розпитував, тому мені багато розказували і показували.

Добре, що є такі куточки, де тебе чекають, тебе чують, тобі раді тому, що ти є на цьому світі.

Як добре нам, Боже, тут на землі, рядом з близькими і рідними.

У 80-х роках в місті проживало 5 із 8 рідних Пентюків: д.Федя, т.Соня, д.Саша по вул. Пушкінській, т.Маруся в Островках, що на краю міста в сторону Ямполя, т.Люда з дочками Сонею і Марусею біля заводу газової апаратури (навпроти машинобудівного заводу).

Чисельне сімейство нащадків Федота і Анни Пентюків часто спільно проводили час, були співучасниками сімейних зустрічей, допомагали у важку хвилину один одному.

Дотепер такі відносини характерні у родині. Як приклад, оформляється Боря Ахтямов до контрактної служби в армії. Телефонує Маруся, телефонує Соня, турбуються про службу, за квитки на проїзд, щоб на вокзалі не зустрів «шпану». Безумовно, вислуховую материнські і родинні переживання, купую

квиток, зустрічаю і проводжаю. А сам думаю, напевно, це і є життя, коли ти комусь потрібен, тобою турбуються, навіть у твої 50 років, коли і у тебе своїх п'ятеро дітей.

У Бориса. Отець Олександр, Борис, Льоня, Борис, Володя, Борис, Коля, Ігор, сидять: черниця Іуліанія (Соня), Маруся

Таке відношення між батьками і дітьми властиве у родині незалежно від матеріальних статків і кількості вищих освіт. Це такий стан, коли батьки хочуть-нехочуть, а беруть активну участь у житті своїх нащадків незалежно від вікового і громадського статусу.

З іншого боку, напрошується думка, пора нам дорослим забезпечувати спокій нашим мамам, бабусям і прабабусям, не створювати причин для їх хвилювань. Це як блага побажання, а ніяк не вказівка до виконання. Адже цей процес має тісний і взаємний зв'язок, який не має конкретних причинно-наслідкових властивостей, а тільки бажання співучасті і взаємодопомоги.

Ось так, повсякчас, переплітається у клубку життя: відповідальне і не дуже, добре і не зовсім, а життя йде своїм шляхом.

Все по волі Божій! Помилуй і допоможи нам, Боже, нерадивим Твоїм чадам!

Нині у Могилеві-Подільському і його околицях проживають нащадки тьоті Люди: дочки Соня (черниця Іуліанія) і Маруся, їхні діти: Люда Зеленова, Саша (отець Олександр, він же архимандрит Адам) Гафіатулін, Рая Куторій;

Борис ПЕНТЮК

Боря і Коля Ахтямови; онуки: Аня, Ваня, Оля, Вітя, Ваня, Настя, Павло, Міша, Ігор, Юра; правнуки: Юрій, Олег, Аліса, Євгеній. Зберігся будинок і ділянка Бориса Федоровича Пентюка, який відновлюють його дочки Наташа і Марина.

За чаєм. Отець Олександр, Льоня, Вітя, отець Борис, Володя, Маруся, черниця Іуліанія

*Після заупокійної літії.
Стоять: Володя, Борис, Коля, Юра, Люда, ____, Льоня, ____, о.Олександр, о.Борис; сидять: ч.Іуліанія, Люда, Маруся, Вова, Рая*

По усьому світу є чимало нащадків Пентюків, але Могилів-Подільський те місце, де вони проживали в мирі і без гонінь. Тут їх поховання на Шаргородській горі, це: д.Федя і т.Лена, т.Соня і її син Володя Біжани, т.Люда і зять Герасим (Расім) Гафіатулін, Борис і Валя Пентюки, чисельні поєднані родичі. Онуки і правнуки провідують своїх спочилих, проводять заупокійні молебни на гробках своїх предків. Богослужіння проводять родинні священики архимандрит Адам (в миру Олександр Гафіатулін, він же отець Олександр) і протоієрей Борис Пентюк.

Григорівка

Розміщена за 10 км від Могилева-Подільського в глибокому яру. Тут протікає річка Котлубаївка (Брониця), яка впадає в Дністер через 4 км. В селі проживає близько 400 осіб, відноситься до Броницької сільської ради.

У Бориса. Іван на руках о.Бориса, Люда, Юра, Ігорі, Іра, Борис, Маруся, Олег, Світлана з дітьми, Люда, черниця Іуліанія, о.Олександр

В Григорівці проживає Борис Ахтямов з другою дружиною Світланою, у них 5 дітей. Тут часто буває бабуся Марія.

Оселя Бориса знаходиться біля річки, яка весною розливається і завдає господарям клопоту. Дорога до його хати проходить через місток в оточенні густих зарослей.

Севастополь

Портове місто в Україні. Дочасно перебуває під владою окупаційної адміністрації Росії. Тут проживали сім'ї Наташі Пентюк (Воробець) і Марини Пентюк (Горбачова), які родом із Могилева-Подільського.

Перебуваючи з сім'єю на відпочинку, провідав багато гарних місцин від Євпаторії до Судака, по усьому Південному Березі Криму. Кілька разів зустрічався в Севастополі з Наташею Воробець і Мариною Горбачовою - дочками Пентюка Бориса Федоровича. Дружні і привітні племінниці зустрічали нас зі своїми чисельними родинами. Раніше найменша і смиренна Маринка тепер стала доброзичливою господинею і люблячою мамою, в багатьох своїх вчинках дуже нагадувала свою маму Валю із пам'ятного Могилева-Подільського.

Літнього дня у Марини зібралися: Борис, Ірина, Віка Пентюки; Марина, Саша, Владік Горбачови, Наташа і Саша Воробець та Іра Печерицина (племінниця Іри Пентюк). Обід з традиційним борщем, знайомства і спогади, неповторне катання на катері через бухту, відвідування Херсонесу і його музеїв, новобудови храму Рівноапостольного князя Володимира. Цікаві історичні місця, емоційні враження, але було при цьому головне: відносини між рідними здалися щирими і відкритими, як на зустрічах в Могилеві-Подільському і Павлівці.

Севастополь. У Марини. Марина, Саша і Наташа Воробець, Іра Печерицина, Борис і Віка Пентюки, Владислав і Саша Горбачови

На сьогодні сім'я Марини Горбачової тимчасово перебуває в Херсоні, Наташа Воробець з чоловіком Олександром в Могилеві-Подільському в батьківському будинку біля парку. У Севастополі залишилася нерухомість і знайомі. Рідні їхнього батька Бориса: дядя Коля, тьотя Валя, тьотя Надя проживають в Росії. Спілкування у них зовсім обмежене, особливо після подій із захопленням Криму.

МОЛИТВА В ДІДОВОМУ САДКУ

Ось так, «благі наміри» державотворців призвели до обмеженого спілкування між рідними. Раніше постійні приїзди із Росії (Москва, Армавір, Єсентуки, Петушки) були стимулом для зустрічей нащадків роду. Тепер поодинокі телефонні перемовини, які не завжди підтримуються засобами зв'язку. Родинні зв'язки значно обмежені новими порядками в Криму.

Херсонес. Марина з Владиславом, Іра, Віка, Борис

Раніше фінсько-карельська війна 1938 року призвела до втрати зв'язків з родиною тьоті Тоні Малої, в наш час ситуація нагадує минулі часи, коли «сильний» хоче провчити «слабкішого», незважаючи на те, що називає його «своїм кровним братом».

Події із захопленням Криму значно віддалили Росію від України, спілкування стало стриманим і упередженим. Чомусь мирні українці за лічені місяці стали агресивними націоналістами, хоча, при захопленні Криму

«зеленими чоловічками» бурятської зовнішності, вистрілів не було. Наївно при цьому звучали настанови українцям смиренності при захопленні їх власності і територій. Протиправні кроки призвели до непорозумінь між державами, які вилилися у військове протистояння на Донбасі. Це знову зачепило нашу родину. На даний момент відсутні дані про Пентюка Володимира Федоровича, який проживав в Донецьку, періодично провідував родину свого батька і братів.

Питання відносин між сусідніми, довгий час братніми (так вважалося) державами, актуальне надзвичайно. Але хочеться зупинитися на кращих прикладах братніх стосунків у неоднозначних і складних ситуаціях.

У нашій родині склалася ситуація, коли один із братів був ветеран війни, орденоносець, комуніст, а другий брат - засуджений на 10 років ВТТ і 5 років позбавлення прав за націоналізм і впровадження у навчання «Закону Божого». Не зважаючи на соціальні протиріччя позицій, брати не давали причин для розбрату, завжди разом дбали про спокій у родині і державі.

Обидва брати по православному відійшли в інше життя, тільки Бог їм суддя. А ми будемо молитися за них у цьому житті, молитися і дякувати за те, що наші рідні не давали нам причин для розбрату у родині по політичних та інших питаннях, які часто далекі від Божих справ.

*Управ, Боже, наші родинні відносини,
дай спокій і мир православному люду*

4.4 Зарубіжні зустрічі

Москва

Столиця Росії. Особливе місто у моєму житті. Місто моєї молодості і наукового становлення, місто моїх братів Льоні і Колі, першої спільної поїздки з Ірочкою за обручками і весільними облаштунками.

Тут навчався з вірменами Арсеном Петросяном і Сергієм Тавакляном в аспірантурі на кафедрі АМ-6 МВТУ ім. Баумана під керівництвом професора, доктора технічних наук Бочарова Юрія Олександровича.

Зустрічі і провадження. Іра, Віка, Ера, Льоня

У Ери. Юра, Іра, Ера (Етері), Віка

Багаторазові поїздки, цікаві зустрічі по навчанню і з родичами, завжди в колі однодумців, Цікаво, як факт, ніколи не проживав у готелі. Навіть у однокімнатній квартирі на Госпітальному валу, 5, де проживала сім'я Льоні Вайса із 4-х чоловік, мені завжди знаходили теплий куточок і кватрочку чаю.

Москву вперше відвідав у 1972 році під час канікул (1-й курс ВПІ). Був у Колі і Томи, коли ще жили батьки Томи, корінні москвичі із району Перово. Зустріли по-родинному тепло. Позналили з околицями Перово. Рядом було метро і універсам з небаченою до цього кількістю продуктів; яскравими апельсинами і загадковими бананами.

У Колі. Стоять: Коля, Саша і Тома (Пентюки), Валера Єрмолев (Армавір, Кавказ), Льоня Вайс, Борис; сидять: Валя Єрмолева, Шура і Рісто Калліо (Турку, Фінляндія)

Пригадую похід до кіно-концертного державного палацу в готелі «Росія». Дивився з Томою і Колею виступ Ленінградського мюзік-холу, найкращого колективу держави у своєму репертуарі, у найкращому концертному залі Москви; згодом був Палац з'їздів на території Кремля, грандіозна споруда для найбільших зібрань, величні холи з безліччю бутербродів і газованих напоїв у антракті, велика концертна програма.

Далі більше: відвідування найпрестижнішого у країні Будинку моделей у найбільшому державному універсамі міста (ГУМ). Показ моди «Весна-літо 1972 року», у молодого невігласа з Павлівки голова обертом; все най- і найкраще і все перед ним.

Думаю, що Коля і Тома не часто відвідували такі знакові заходи, але в цей раз самі подивилися і мені показали. Деякі асоціації з Могилевом-Подільським – там мене супроводжували дяді і тьоті, знайомили з містом і самі відпочивали, а в Москві - старший брат опікувався меншим братом. Безумовно, менший брат Борис отримав масу вражень, сприймав усе як належне, адже був у своїй родині.

Коля Пентюк

Перше враження від Москви було і є неперевершеним. Я любив Москву, часто тут бував, тут здобув науковий статус, тут були мої друзі, тут любила мене моя рідня. Бував у Москві частіше від інших міст.

Другий знаковий візит до брата Колі – це захист дисертації. На столі лежить сигнальний примірник дисертації з численними орфографічними помилками, часу обмаль, потрібно зробити виправлення і 5 ксерокопій. З Колею і Томою розмістилися в їхній спальні і займалися Борисовими науками.

Захист на докторській спеціалізованій вченій раді МВТУ, вечеря в «Слов'янському базарі» - ресторан біля Красної площі. Ірочка рядом, Коля і Тома в групі підтримки, друзі-вірмени, як співучасники захисту. Прийшла пора діяти, оправдовувати надані мені кредити довіри у минулому. МВТУ – знаковий технічний ВУЗ країни, «Слов'янський базар» - оспіваний багатьма особистостями минулого. Старався, як міг, сталося, як бажав, але навіть не очікував.

Дякую уже зараз, Боже, за усе!

Двоюрідні брати: Коля Пентюк, Льоня Вайс, Борис Пентюк

Ось такі вони, спогади від зустрічей в Москві з Колею Пентюком і його сім'єю, а ще є брат Льоня Вайс, дорогі нашій сім'ї Етері (Ера) і Юра, приїзд фінів до Москви, але то вже інші спогади і враження.

Брат Леонід.

Особливі відносини у мене з близьким по родинних справах братом Льонею Вайсом. Різниця у віці 17 років, але справи спільні: обидва науковці; спільно досліджували дерево роду.

Разом відвідували Могилів-Подільський, Стіну, Вербку, Олександрівку, Калинівку, місця проживання рідних в Павлівці, Вінниці і Москві. Зустрічі бували переважно в літню пору, коли Льоня приїжджав у відпустку і ми подорожували, досліджували, складали плани на майбутнє.

Хочеться зупинитися на зустрічах з Льонею у Москві. Спочатку був Госпітальний вал, 5, однокімнатна квартира, а в ній Льоня, Ера, їх син Юра, мама Ери - Катерина, нащадок грузинського княжого роду. В цій рукавичці знаходилося місце і мені.

1986 рік – чорнобильське лихо в Україні. Дітей відправляють подалі від Чорнобиля. Ера в Москві організовує для Віки путівку від АН СРСР в піонерський табір у Підмосков'ї. Ми з Вікою в Москві, у Ери готуємо речі і бірочки з прізвищем «Пентюк» до них. Щира грузинка Ера опікається Вікою як власною дочкою.

З піонерського табору Віка майже кожен день присилає листи у Вінницю, описує прекрасні умови відпочику, але через неділю Віка в Москві у Ери. А сталося так. Льоня поїхав провідати Віку і не встояв перед її проханням забрати додому. Так Віка деякий час перебувала в Москві. Ера була і залишається самою близькою старшою подругою дочки.

Так у важкий час ми стали з братом Леонідом ще ближчими через спілкування і участь у проблемах наших сімей. Згодом Ера з Юрою були у Вінниці, разом відпочивали на базі відпочинку, Ера з Льонею були бажаними гостями на весіллі у Віки.

Похорон тьоті Марусі. 1987 рік. Важливий рік у духовному спілкуванні родини. Тьотя Маруся останні роки проживала у Льоні в Москві. Коли тьотя померла, то невістка Ера організувала поховання біля однофамільців Вайсів на Солдатському цвинтарі у Лефортово. Похорон відбувався у храмі при цвинтарі, близько години стояли на заупокійному служінні.

Спочатку цікавість, потім легка втома, згодом відволік увагу плач дитини, яку несли до хрещення. Поступово питання вічності існування почали займати думки. Все переплетено: сьогодення життя і буття у вічності; одна дійсність відходить у вічність, а інша - приходить у це неспокійне земне життя. Церква приймає і проводить, процес безперервний. Священик несе відповідальну місію перед Богом і людьми: зустрічає, воцерковляє, наставляє і провадить людину у вічність.

Церковне препровадження покійної тьоті Марусі мало свій душевний відгук і спонукало до роздумів, адже всього тиждень до цього був на похороні знайомої заслуженої у Вінниці людини, полковника, орденоносця, відповідального військового чиновника обласного рівня. Заорганізованість похорону, протокольні промови, гучні постріли, все чітко і швидко. І обід, і усе! Був-немає!

А в заупокійній молитві прокидається душа від життєвих марнот, є час для спогадів, роздумів і смиренної молитви. Постійне звертання до Бога з проханням прощення душі покійної та прохання їй життя вічного. Спокій, тиша, неспішна молитва з кадінням і піснеспівами. В храмі проводжають людину і християнина, а в офіційному світському – начальника, під гучні звуки труб і постріли зброї.

Ось так в тиші молитви провадили тьотю Марусю - маму, солдатку, християнку у її вічне життя. Тут же на цвинтарі її похоронили.

Фіни в Москві. Після поїздок Іри і Бориса Пентюків до Фінляндії, приїхали до Москви нащадки тьоті Антоніни Федотівни Пентюк (Малої) в Фінляндії: Шура і Рісто Каллію, Ніна і Арто Екебом.

На вокзалі. Ера, Коля, Шура і Рісто, Юра і Льоня, Саша, Валера і Валя, Ніна Екебом (Єрмолаєфф), Іра, Борис і Віка. Фотографує Арто Екебом

Фіни зупинилися в готелі. Разом відвідували Колю і Льоню, спільно ходили на вистави і зустрічалися в кафе. Приїжджали на зустріч рідні з Вінниці і Армавіра. Були дружні спілкування, знайомилися і пізнавали своє родове коріння, було 15 представників великої родини і їх близькі. З Фінляндії: Шура і Рісто Каллію, Ніна і Арто Екебом; москвичі: Льоня, Ера і Юра Вайси, Коля, Тома і Саша Пентюки; з Армавіру: Валя і Валера Єрмолаєви; з Вінниці: Борис, Іра і Віка Пентюки. Всі дружно проводжали родину із Фінляндії на залізничному вокзалі Москви.

Єсентуки

Місто в Ставропольському краї Росії, відомий курорт, 17 км від П'ятигорська. В цьому місті проживає наш веселий і емоційно-ширий брат Едік (Едуард) Іванович Вайс. Едік любив бувати з візитами на Вінниччині, своїм оптимізмом і життєрадісним характером заряджав усю рідню. Я вирішив провідати брата на його неодноразове запрошення.

Отже, срібляста стріла реактивного ТУ-134, і за дві година з Борисполя перемістився до Мінвод, далі курортні Єсентуки на Кавказі. Приватний будинок брата недалеко від міського парку. Дружина Люба подає обід, і відразу з братом

прогулянка по місту. Багато зелені, величаві старі і нові санаторії. Едік був головним інженером у Кавказкурортбуді (*назва може бути не точною*). Його знали, він був причетний до багатьох будов від Кисловодська до П'ятигорська. Паркові зони, історичні місця, прекрасні курорти, казкові бювети мінеральних вод, які будував або реставрував брат.

Двоюрідні брати. Едуард Вайс і Борис Пентюк

В черговий раз збираємося в поїздку, проходимо повз православний храм. Брат запропонував пом'янути наших родичів. Зайшли до храму, поставили свічки, мовчки постояли, вклонилися і пішли далі по справах.

Постало запитання, чому балагур і весельчак Едік прийшов до храму? Хто вчив його хреститися? Це було новим для мене, адже Едіка знаю давно. З його братом Леонідом Вайсом я бував у Загорську, вклонявся мощам Сергія Радонежського, цікавився духовним життям ченців, архітектурою лаврських і московських храмів. Це була цікавість до незвіданого духовного, більше бажання пізнання, ніж сила вірування у той час. Вочевидь, цікавість і бажання були початком віри, її першими кроками! Але чому Едік, широка натура, успішний виробничник, напоказ впевнений у собі, веде мене до храму? Так по ходу наших справ у нас пробивалися промінчики духовних потреб. В міру розуміння ми їх задовольняли і знаходили час поклонитися животворящому Хресту, зайти до Його храму. Москва, Кремль, Загорськ (Сергіїв посад), Єсентуки – це тільки мала частка духовних промінчиків, які дозволили в свій час побачити світло Христового світіння.

Усьому свій час, і час всякій речі під небом Екклезіаст 3.1

Едік проймався моїми бажаннями дослідження роду і збирання родинних реліквій. Із своїх збережень передав золоту монету 1899 року. Цей дарунок до сьогодні зберігається у родинних зібраннях.

Фінляндія

Після колективізації в 30-ті роки із Вербки були вислані в Карелію тьотя Тоня з чоловіком Ларчиком (Іларіоном) Малим і дітьми: Олександром, Марією, Віктором.

Під час російсько-фінської війни тьотя Тоня з сім'єю потрапляє на фінську територію. У Фінляндії працюють на залізниці і проживають на одному із залізничних переїздів, який недалеко від міста Турку. Дочка Шура працювала на риболовецькому флоті, познайомилася з фіном Рісто Калліо, одружилася і стала проживати в Турку.

Після смерті Іларіона Малого тьотя Тоня проживала в Турку у дочки Шури. Син тьоті Тоні Віктор помер дитиною. Дочка Марія з чоловіком Олександром (із емігрантів після революції 1917 року) проживали недалеко від Хельсинкі, мали троє дітей: Віктор, Василь і Ніна. Василь помер дитиною. Віктор загинув у автокатастрофі, Ніна проживає з Арто Екебом в Еспоо біля Хельсинкі.

Першою Фінляндію провідала тьотя Соня у 60-х роках. Вражень було багато. Подарунки кожному із рідних безпосередньо і по пошті.

*Турку. Тьотя Соня у тьоті Тоні.
Зліва направо: Шура, т. Соня, т.Тоня і Рісто*

Борис ПЕНТЮК

Наступною була туристична поїздка Ірини Пентюк в кінці 80-х років. В Турку Іра зателефонувала Шури, та одразу приїхала з Рісто. Були вдома у Шури і на дачі, їздили на цвинтар і провідали могилки в Тоні і Іларіона Малого.

У місцях проживання тьоті Тоні. Шура, Рісто, Іра

Через рік Борис і Ірина Пентюки по запрошенню Шури приїхали до Фінляндії. Перебували в Турку у Шури, на дачі Меріторпа, де бували у сауні і купалися в затоці Балтійського моря.

Фінляндія. Іра, Шура, Борис

У Шури. Ніна, Шура, Арто

З Шурою їздили в Еспоо до Ніни і Арто. Скрізь дивовижні машини, прекрасні дороги, вишукані магазини і розмірене спокійне життя. З Ніною і Арто відвідали сімейну сауну по-фінськи, каталися на Балтику і купалися в гідрокостюмах у прохолодних водах затоки. Згодом їздили по Хельсінки у вантажному мініавтобусі, де мені приходилося лежати, щоб не помітила поліція. Гуляли по місту і набережній, споглядали величне диво морських круїзних паромів, які подібно велетням стояли біля причалу, майже в центрі міста.

Гори, каміння, ліси і озера, близько до полярного кола, а країна забезпечує себе власними продовольчими товарами. Як же так, адже у нас такі безмежні поля, а країна постійно бореться за урожай! Ми (СРСР) найуспішніші в світі, найпередовіші, а дійсність дещо інша. Не такий він і «загниваючий» цей «Захід».

У емігрантки Шури достаток і соціальний захист. Виникає запитання, то хто із нас живе у своїй країні? Можливо, у будівництві світлого майбутнього, стараннях забути минуле, відкинувши духовні основи батьків, ми самі загубилися у своїх примарних бажаннях? Можливо, там добре, де нас немає? Проте достаток без рідного дому і рідної країни не дає повноти свободи. Ларчик казав: «Якщо вдома забрали, то і тут можуть! Хто ми тут?». Тьотя Тоня і Ларчик не мали власного житла, жили в орендованому.

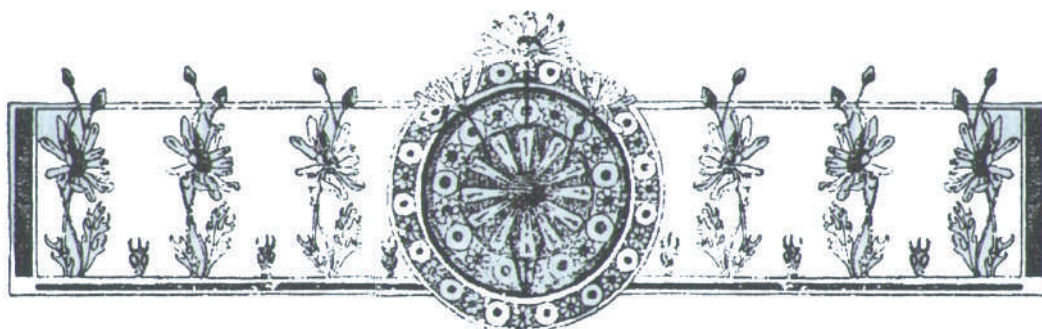
Забезпечена Шура говорила: «Я не їхня, фіни завжди це відмічають для себе!», тому свобода відносна. Пісні з поговірками у сестри залишилися українські, з її дитинства.

Тож необхідно будувати свою вільну, духовно міцну Україну, ніде не буде краще, ніж у своєму домі.

В Турку ходили на православний цвинтар до могил Тоні і Ларчика Малих, тут же провідали православний храм. У цей храм Тоня передала свої ікони і збереження на утримання цвинтаря, тому скрізь чисто, покошена трава, відсутня зайва рослинність, спокій.

У тьоті Тоні збереглися дитяча Біблія з цікавими ілюстраціями, Псалтир, багато фотографій дореволюційної пори. Більшість фото і документів привезені з України, де були небажаними у вжитку і могли бути причиною для непорозумінь. Цілий сімейний скарб, який приховували у місцях його походження, а тут у далекій і чужій стороні бережуть як спадок своїх пращурів, як наслідування вірування батьків. Захист для наших людей від життєвих проблем на чужині був у Православній вірі, яка давала духовний зв'язок з пращурами, з Україною, надавала сподівання на об'єднання з родиною у майбутньому.

5. Суєтне і вічне. Роздуми рідних

Історія мого життя становить частину історії моєї батьківщини
Тарас Шевченко

У спогадах людей проявляються деталі їх життя, думок, духовних потреб, переживань. Чіткіше проявляються існуючі проблеми і причини конкретних поступків. Цікавим і насиченим було життя мого батька Миколи Федотовича Пентюка, яке він спробував описати у своїх спогадах «Мій життєвий шлях».

5.1. Спогади батька «Мій життєвий шлях»

Вступ. Описуючи свій життєвий шлях, я не маю наміру змінювати, ні прибавляти, ні утаювати події. Звичайно, на це нема ніякої потреби, хочу лише обґрунтувати документально та підтвердити фактами.

Батьки. Років народження батьків не пам'ятаю. Батько народився в сім'ї селянина села Стіна Томашпільського р-ну. Закінчив двокласне училище в м.Ямпіль. Проживав в Клембівці, Кирнасівці, Одесі, Вербці, більше не знаю, де і ким працював.

Батько Федот Іванович Пентюк поселився на постійне місце помешкання на місцевості моєї мами с. Шмідтово М'ястківецького р-ну Тульчинського округу, де купив млин в 1912 році. Млин знаходився недалеко від батьківщини моєї матері (дідизни). Мати Ігнатівська Анна Тітовна, полька, з дворянської сім'ї.

Сім'я складалася з десяти осіб: п'яти дочок Тоня, Ніна, Соня, Люда, Маруся та трьох синів : Саша, Федя і я - Коля. Батько помер в 1941 році, мама в 1947 році.

Я народився в с. Шмідтово Вербецької с/р в 1913 році, 9 лютого, найменший. А де хто з інших народився, не знаю.

Під час революції в нашій місцевості побували Котовський, Щорс, Петлюра, Зелений та Денікін. Всі переходили, але ні в чий частині ніхто з сім'ї участі не приймав.

В 20-х роках конфіскували млин, а згодом він згорів. Землі, на котрих працювали, горбисті, хазяйство крупне, але батько все сплачував борги за млин, а доки не знаю. Робили проклято. Клубу та культурних розваг ніяких не було.

Батьки турбувалися про те, щоб «баритись поменше, а робити побільше», турбувалися про освіту дітей.

В 1921 році я почав ходити до школи в своєму селі Шмідтово. В 1924 році пішов до Вербецької початкової школи. Школа знаходилася біля церкви. Під час занять в школі я з хлопчиком обірвав квіти біля коней, на котрих молодята приїхали до шлюбу. За це мене виключили зі школи.

Дитинство. Батько влаштовує мене в п'ятий клас Джугастринецької семирічної школи, яка знаходилася за 6 кілометрів від Шмідтово. Як і всі діти, я щоденно ходив до школи. Дисципліна в школі була хороша, вчився той, хто хотів. Поєднував працю вдома з обов'язками і порядками в школі. Вдома господарство крупне: корови, коні, свині, птиця, котята та інше. Ще й мишка була. В школі я приймав активну участь в гуртках, ходив на паради. На параді навіть був в попівських ризах, де критикували духівництво. Особливо прославився я в торгівлі шкільної кооперації. Все шкільне приладдя і знаряддя йшло через школу, а я ним відав.

Плакати 20-х років

Ситуація з власністю і порядками в країні була надзвичайно важкою, але батько до останнього часу був у своєму домі. Батько ходив до церкви, стійко тримав удари долі. Діти не завжди одобряли його духовний потяг до церкви, вважали, що він недооцінює ситуацію. Це призвело до непорозумінь в сім'ї, наклало відбиток на долю усіх дітей.

У важкі роки гонінь сім'я завжди знаходила затишок і допомогу в рідній Вербці. Батьки позбавлені виборчих прав, всі релігійні. Святки справляють регулярно. Нашу сім'ю скрізь і всюди поважають. В сільській раді видають документи, які потрібні для роботи або навчання.

Вербівчани 30-х років, де ви? Як вам, яка Ваша ціна? Як можна виразити Вам шану, то чим можна було б оцінити Вашу Доброту і Людність, відданість справі свого народу!!!

Син Володя, під час відвідування могил у Вербці, зміг відчути доброту вербівчан. Тут нас гарно вітали і зустрічали. Це найкраще почуття, коли радо зустрічають «блудного сина» в рідних місцях.

В 1930 році я закінчив семирічку. З школи дали рекомендацію на продовження навчання і характеристику з своєї сільської ради. Спочатку поїхав до села Стіна, де родився батько Федот, більшість братів і сестер. Жив у сестри Ніни, чоловік якої Ніл Савуляк був в селі головою колгоспу.

На порядку денному політики держави – колективізація. Колективізація проходила «добровільно та одногосно». Наведу пісню, яка тоді славилась між молоддю.

«Стань тут, не вертись, в комсомол запишись, в протокол запишіть, вона піде, піде лєнінським шляхом» і т.п.

Стіна. В 30-і роки в Стіні вступаю в колгосп. В колгоспі доручають мені очолювати лікнеп (ліквідація неписьменності) та ставлять на посаду сторожа ферм. Потім я зрозумів, що ця посада поставила мене і моїх батьків під велику загрозу. Навкруги крадіжки, пожежі, шкідництво. Дуже озлоблені та ворожі люди. Під час вахти мене зачинили в приміщенні і організували грабіж пшениці. Все минулося, а могло бути і гірше.

В 1931 році під час свята Відпуста приїжджають батьки до Ніла в Стіну і застають міліцію. Міліція оформила справу для перевезення мене в Томашпіль. Міліціонер поговорив з батьками, а мене посадили в машину і повезли під охороною. Моя попередня служба підпорядковувалася не міліції, а ГПУ, тому відношення було поблажливе, усмішка та жарти. Нарешті я даю підпис і оформляю справу відносно вірності владі. Отримую інструктаж, мене відпускають.

За часів перебування в Стіні пригадую один епізод. Ніл купив грошову скриньку, котра рахувалась невибірною для грошей. Коли я уже виїжджав з Стіни, її відкрили, щоб дати мені гроші на дорогу. В скриньці грошей не було, до цього уже була підозра, що я їх вимотав. Правда, мені на це нічого не сказали, але я добре запам'ятав цю неприємну ситуацію. У повоєнні роки ми ще не раз згадували з посмішками про це загадкове зникнення грошей.

Юність. Час йде, а роки беруть своє. Мене звільняють від роботи в колгоспі, виплатили гроші, дали піджак, і я повертаюсь без документів додому у своє село Вербку. Ситуація жахлива, безправні батьки, голод, повна невизначеність, а жити потрібно. Сільська рада Вербки-Волоської, до якої ми належали, надала необхідні для життя документи для влаштування на роботу.

Перші кроки життєвого шляху. В серпні 1931 року батько відправляє мене з одеським шахраєм Жуковським Федором на станцію Рудниця для поїздки в Одесу на роботу. Дивлюсь, Федір з молодницею уже крутяться біля буфету, розглядають курочку жарену, салатик свіженький, а до мене справ немає. В залі багато хлопців. Вони з Бершадського району по вербовці їдуть на Урал. Підхожу

до вербовщика тов. Горбова. Він подивився мої документи і сказав брати білета на поїзд. Не встиг з Жуковським попрощатись, як колеса вагону позвали в далеку дорогу.

«Да здоровуєт Урал». Станція Губаха. Кізелівський район, Пермська область. Будівництво крупнішого механізованого коксохімічного заводу.

Місцевість зовсім не знайома. Побут помінявся. Живу в гуртожитку. Харчуюсь в їдальні. Основні знаряддя праці: носілки та лопата. Зв'язуюсь з учкомбінатом. Курси слюсарів відвідую по вечорам. Великий лагерь ув'язнених, що працюють на будівництві. Багато безробітних, що бажають роботи й хліба. Ранком або ввечері підвода везе трупи, якщо не руку, то ногу видно з-під рядна. А повідомлення з України надзвичайно сумні, люди гинуть від голоду. Батько в цей важкий час приймає духовний сан священника.

Переходжу в ковальський цех молотобійником, вступаю в комсомол. Приймаю активну участь в ліквідації неписьменності. В 1932 році закінчив курси слюсарів. Залишився працювати на старому місці роботи.

1933 рік. В кінці жовтня викликає секретар комсомольської організації тов. Корж і завів розмову: «Коля, поступило важливе розпорядження з міністерства шляхів і сполучень. На транспорт дають 5 тисяч комсомольців по **«Призиву до букси»**, причому кращих комсомольців». Пропозицію прийняв з великою повагою і задоволенням. Отримав документи і поїхав по призначенню.

Здравствуй Кізел. Чусовський вагонний участок, курси два місяці. По-перше, водіння залізничного потягу Кізел-Чусово. Слідкувати за буксами (колісними парами вагонів). По-друге, автотормоза знати й налагоджувати. В-третьє, автосцепка вводилась. По закінченні курсів приступив до обв'язків.

Робота ладилась. Отримував премії і був нагороджений іменним годинником «Молнія», що дуже славився в той час. Все добре, але не надовго.

В одну хуртовинну ніч на крутій ділянці до станції Нагорна обірвалась третя частина потягу. Бригада не помітила цю ситуацію, машиніст тривоги не подав. Обрив пішов на роз'їзд, на котрий підходив пасажирський поїзд. Обрив подали на запасну колію, а він з розгону прорвався і весь пішов далеко під відкис. На станції Нагорна нам дали на прохід. Але на слідуєчому роз'їзді побачили втрату. Справу направили до лінійного суду. Від роботи не відлучають. Велике щастя, що я залишився в головній частині потягу, а то бути гіршому лиху.

Суд! Мене виправдовують, враховують, що комсомолец, п'ятитисячник, сумлінне відношення до попередніх обв'язків. Старшому кондуктору - 3 роки позбавлення волі, а кондуктору - 2 роки.

Продовжую працювати. А з України новини жуттю наповнені. Я шлю посилки брату Феді і не віриться мені, що пишуть про лиху голодну ситуацію.

В 1934 році їду на Україну – у відпустку. Побував у Одесі, Стіні. Побачив надзвичайно жахливе становище: голод, злидні, розруха, велика смертність, різна скрута. Да, повірив! Подумалось, якби народ увесь був як в нашій Вербці - можливо, цього не було б!

Плакати 30-х років

Заклик: «Залізничник – рідний брат Червоної армії». В 22 роки – на службу. Медична комісія, мандатна комісія. Мене викликають в військомат і попросили точну адресу мого народження. Даю точну адресу: с. Шмідтово, Вербки-Волоської с/р, Крижопільського району, Вінницької області. Швидко минув час. Настала гроза, але без грому. Мене викликали на комсомольські збори, питання одне: «Розбор личного дела Пентюка Н.Ф.». Виступає секретар комсомольської організації тов. Сентемов: «Комсомолец Пентюк М.Ф. себе оправдав в нашій коморганізації, це ми знаємо і враховуємо, але в рядах комсомолу не місце – здай комсомольський квиток». Вийшов без квитка. Слідуючого дня мене переводять в ковальський цех.

Повідомлення з райвійськкомату про явку. Готуються до відправки в м.Пермь на авіазавод імені Сталіна (зараз імені Фрунзе) в частину «ТО» («тиловоє ополчення») на будівництво аеродромів. Мені знову муки на руки знайшлись. Очолюю роботу бібліотеки. Займаюсь ліквідацією неписьменності без всяких пільг за це. Умови були непогані. Були екскурсії в місто, по Камі. Я ще мало не втонув, попавши на підводне русло.

Влаштуваюся слюсарем-автоматником у вагонному депо станції Чусово. При металургійному заводі вступаю у вечірню школу.

Викрито ворожу групу в промисловості – **“Промпартію”**. Через деякий час мене викликають в контору, вручають мені документи на звільнення, з котрими я не тільки роботи, а й куска хліба не находжу для себе.

Донбас. Макіївка. «Песня на Уралі спета», вихід один – їхати на Донбас в місто Макіївка, де багато хлопців з нашого села Вербка. Круковський Міша працював у вагонному депо, тут Когон Йосип та інші. В Макіївці влаштуваюся прохідником на шахті «Італія», потім імені Кагановича.

Зима 1937 рік. Рабфак, далі гірничий рабфак. Впросився в педрабфак, який згодом переводять в місто Луганськ. В гірничий рабфак стали приймати на базі семирічки, його на загальних підставах закінчую в 1940 році.

Разом зі мною в рабфаці вчилася Марух Ніна Яківна із шахти «Лебедична». З нею часто ходив на святки до її сестри. Ніна залишила рабфак і пішла на курси вчителів 1-4 класів. Стала працювати вчителькою. З нею я зустрівся, вів переписку.

В 1940 році вступаю до Донецького гірничого інституту на стаціонар. Мені дали матеріальну підтримку в розмірі 46 карбованців.

1941 рік. Вихідний день. Гарна сонячна погода, я в гуртожитку. Почувся голос Левітана по радіо. *«Товарищи радиослушатели, на 12 часов все к радиоприемникам, будет передано важное сообщение!»*

22 червня 1941 рік. Всі поспішають в ленкімнату до радіо. 12 година – Левітан : *«Сьогодні о 4 годині ранку німецькі війська перейшли в наступ від Чорного до Білого моря, на деяких ділянках відкинуті, а в основному продовжують наступ».*

Хвиля безпорядків. На другий день зійшлися студенти і викладачі в корпусі інституту. Особливо запам'ятався мені плач лекторки Марчук Оксани Саввічної: *«Знову молодь переб'ють! З ким залишиться Матір-Батьківщина!»* Народ заметушився, машини безперервним потоком з заводу на станцію, на погрузку. Ті з «вещмішками» по місту, ті з кирками, лопатами за місто.

24 червня. Почувся голос: *«Всі на збір біля гуртожитку для відправки до військомату».* З військомату на станцію, експрес на Суми через Харків.

Суми. Артучилище над крутими берегами річки Псьол. Шиккування. Оголошення задач: *«Якщо війна буде затяжна - скоріше випустять, якщо скоро закінчиться – продовжать учобу і повічно військові».* Хто відчуває себе хворим, або не бажає служити в рядах офіцерського складу – три кроки вперед». Вирішив вивчати та удосконалювати знання по військовій техніці. Ті, що вийшли із строю, їх в Чугуїв 25 км від Харкова, дві неділі навчали штикового бою – і в бій. В Сумах листи від знайомих з госпіталю про вбитих і поранених.

Життя в Сумах проходить задовільно, але погані новини по радіо. У мене немає нікого, всі уже під німцями. Пишу і отримую листа від Ніли, а до Корсунь-Шевченківського уже добираються німці. Прийняли дві присяги в Сумах. Одна про *«Вірність Батьківщині»*, друга *«Про Вірність офіцерському складу».*

Після прийняття присяги уже стали нам відкривати тайни. Морально важкою була інформація про здачу німцям армій генералами Власовим та Павловим і організація РОА (*Российская Освободительная Армия*), котрою відав генерал Власов.

Тривожно на душі. Жалко свій народ, але тут згадалися 30-ті роки, *«мы сильны, мы крепки, у нас засекреченая техника передовая».*

1 січня 1941 року Куйбишев, госпіталь, 3.04.1943р.

Недовго прийшлося бути в Сумах. Підчепивши бойові гармати на кінній тязі, ми виїхали на затримку німців, котрі уже обходили Київ. Нас спорядили гарматами старого зразка, бойові гармати та іншу зброю дали на передову. Проте і нова зброя не завжди була надійною. Наприклад, гвинтівка СВТ «секретна автоматична гвинтівка». Наші загони бойові попереджають, що на плечах вона хороша, а у бою кидають СВТ і беруть стару зброю. Коли прийшлося викочувати гармати на відкрите, повзати з ними, то вони враз засмічуються і не придатні до вогневого бою, тобто секретна зброя прийшла в «пшик».

Листопад. Дощі. Воші та інше. Неспокійно. Переодягнення не було. Все ніпочому. Багато казали: «Уже видно на чийй стороні перемога, пішли на Донбас» і тому подібне. Дивися уже їх і не видно. А особовий склад училища відвели на станцію Рогова. Посадили в потяг і повезли в Сибір, місто Ачинськ Красноярський край.

Сибір. Казарми ще царські. Опалення дровами. Морози мінус 48 градусів. Снігові заноси. В їдальні якісні обіди, але що «не ложкою, то і язиком доїсиш». В самому Ачинську та взагалі в усіх їдальнях розсольник з груздів та капусти і кусочок хліба. Різниці не було, що ніч, що день. А в училищі теорія і практика, все до бою і по-військовому порядку.

Квітень повертає на весну. Я отримую звання молодшого лейтенанта і направляюсь в Московський військовий округ.

Москва. З Москви – Можайськ. Діюча армія. 116 дивізія стрілкова, 548 артполк. Саме жарка пора, на рубежі німці, які дочекались тепла та підтримки,

приступили до основної оборони. Я при обов'язках командира взводу. Спочатку було страшно, але це було моїм «хрещенням». Згодом, зігнаний з рубежів, німець став жорстоко оборонятись. Ми закріпилися за його бувшою основною обороною на вигідних висотах.

Закінчується липень місяць, німець почав наступати на південь в напрямку Сталінграда. В перших числах серпня нас перекидають в степи Сталінграда. Тут кругом, скільки оком глянеш, степ та степ, по якому проходять подекуди рови – балки. В степу пшениця коливається від вітру та в деяких місцях горить від вогню та бомб. А комбайни немов гусаки попіднімали голови. Все як на долоні, тільки німецький коректувальник безкарно в небі і зовсім невисоко. Бомбардувальники луплять по наших вогневих позиціях. Танки одні за другими повзуть на наші позиції. Попереду вогневої позиції виставляємо заслін з гарматних та гранатних пострілів. Маскуватися нічим. Писати про бойові дії неможливо, багато говориш і нічого не скажеш. З фільмів і книжок уявити ситуацію не можливо.

Наказ № 227 «Нікому назад». Розтрошують НП, під бомбардуванням загинув комбат, загинув командир взводу Нетеса, справи батареєю доручають мені, поскільки я знав хорошо підготовку даних стрільби по закритих цілях.

Згодом справи пішли краще. Завод «Красний Октябрь» удосконалив «Катюші». Дали нам термітні снаряди і протитанкову зброю. Все пішло веселіше. Рами – коректувальника уже не стало, боїться «гостинців».

Що таке термітний снаряд? Снаряд, котрий доторкнувшись до металу, плавить його і пробивається в середину, а бронебійні снаряди часто давали рекошети, яких не боялась рама-коректувальник. Німці почали залишати по степу свою пошкоджену техніку і не без нашої допомоги. Так німецька техніка зазнала деякої «засі».

Німці все рвались на тракторний, а наша мета їх не допустити. Літаки стали бомбити наші вогневі позиції. В хід пішли танки. Гармати ставили на пряму наводку. З НП поступила команда «по танкам вогонь», розгорнувся бій. Чим і як закінчився – не знаю. Почув слова політрука : *«Коля, ти узнайош, хто возле тебе?»* Я почув голоси і стогони, коли прийшов до свідомості, пам'ятаю, що гірко заплакав. Права рука підвішена на грудях, гіпсом огорнута. Якби в спокійних умовах, то можна було б привести руку в порядок, а так фактично скалічена. Що ж дивуватись? Лікар має справу з одним, а десять на нього дивляться.

Почалось завершення Сталінградського котла. Справа полегшилася. Але німці прагнули зайняти селище заводу Спартаківку і пробитись до Волги. Тут стояла наша дивізія, яка вистояла і не дозволила пройти німцям до ріки.

Після бою і поранення, я з перев'язаною рукою був переведений на КП, допомагав готувати дані для бою. Згодом перейшов командиром взводу. При замкненні кільця німці стихли. Але не надовго. Політрук полку зібрав нас офіцерів і доповів: «Товариші офіцери, чорна хмара нависла над нами, час загрози недалеко. На підкріплення надіятися не приходиться, з почуттям

відповідальності перед Батьківщиною прошу надавати заяви до партії, це буде ваш кандидатський стаж!». Подав заяву до вступу у партію.

Коли армія Манштейна ослабла, почали «стискати кільце», 30 січня 1942 року бойові дії прикоротилися. 2 лютого сталася повна капітуляція. Німецькі загони проходили, скидали зброю, прапори, залишали військову техніку біля заводу. Колона «чучел» німецьких солдат протягнулась скільки оком глянеш. Перед переходом до подальшого завдання сталася показова розправа зі зрадниками. Німці рахувались полоненими – відсиляли їх в тил. Наших, що були на стороні німців в відповідному одязі, перед дивізією розстріляли.

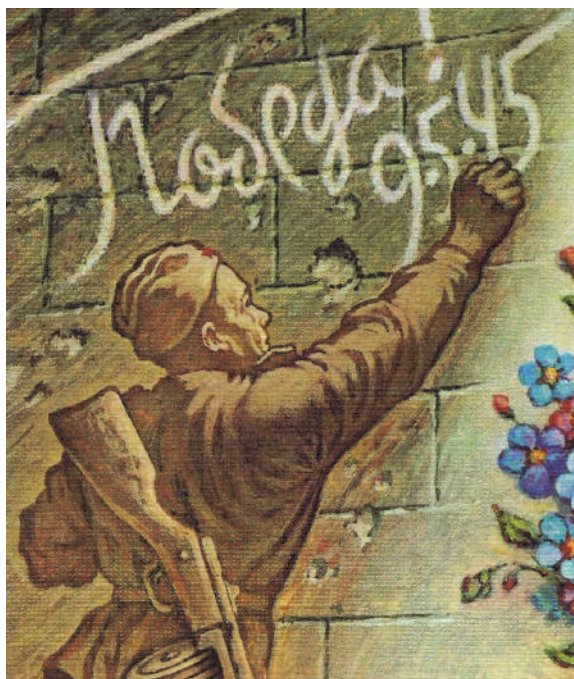
Орловсько-Курська дуга була основним і явним плацдармом нової авантюри німців. Лісостеп, гарно, приємно, на душі легше. Мене підвищили у званні, вручили партквиток, нагородили орденом «**Червона зірка**».

Зайняли основний рубіж. Навчання, поповнення в підрозділах. Прочісування гаїв, пошуки шпигунів. Швидко проходить час, гарна сонячна година. Раптом туман. З КП передають : «Прийняти бойовий стан».

Перша оборона німцями прорвана. Друга оборона стала зазнавати поразки на деяких ділянках. Наша техніка в цей час не поступається німецькій. Як тільки появиться коректувальник, то зустрічає зенітні «подарунки». Але що характерно, тут на Орловсько-Курській дузі діяла РОА. Вона ще краще за німців тримала оборону. Набитої техніки було жуть. Німецькі «фердинанди», «тигри», інша військова техніка. Знову показові розправи зі зрадниками – власовцями.

76-мм гармата

Плакат «День перемоги»

Сумська область. Конотоп. Ворожба – Белгород зупинились. Важкий рубіж німців. Підтягнулись резерви, зав'язався жорстокий бій, котрий відбувався з ранку до вечора. Я отримую медаль «За бойові заслуги».

Шлях на Дніпро. Чернігівська область. Підійшли до основного рубежу Дніпра. Селище недалеко від вузлової станції Дмитрівка. Важке поранення в жорстокому бою. З польового госпіталю направляють в евакогоспіталь, станція Тімашево 70 кілометрів від Куйбишева.

1944 рік. З госпіталю направляють в Куйбишевський військовий округ, звідки попадаю в Пензу. Наші частини ген-ген на заході. З боку американців боялися відкриття четвертої світової війни та їх можливих бажань взяти верх над німцями і Радянським Союзом. На Ельбі якраз це і відчувалось, але швидко затихло. Хоча стичка з американцями відбулась, але вони мотивували це тим, що попутали нас з німцями.

Відсвяткували Перемогу. Нас везуть на схід до Саратова. Проїжджаємо недалеко від Калинівки. Від командира полку отримав відпустку. При повній бойовій формі, навіть патрони до пістолета були в запасі, трохи шкутильгаючи, з раною на лівій руці прибув до Сальника. Вночі Настя Миколаївна і Микола Миколайович Лихогляд пустили в Сашину квартиру.

На слідуєчий день вітали брат Саша з дружиною Анною Андріївною, учителі школи: Соломко Григорій Миколайович, Парфенюк Ксенія Григорівна, Свинарчук Олена. Ходили на випровадини поляків у Польщу. Ввечері голова колгоспу Сколік дав свою підводу і мене відвезли на станцію Калинівка.

Саратов. Перебували деякий час в Саратові, нас по черзі викликали на комісію по працевлаштуванню, запрошували залишитись в армії. Але я завжди мріяв про спеціальність, тому не погодився залишитися. Дали мене в запасний офіцерський полк.

В цей час, при демобілізації офіцерського складу, організовується група «**Чорна кошка**», в котру входить виключно командний склад. Її ідеал - «не грудь, а кишенья». Не заслуги, а нажива. Звичайно, це не відкрито, а нишком. При вході до групи давали роботу покраще та інші привілегії. Я цю агітацію пускав мимо вух, а сам подалі від неї.

1945 рік. 9 грудня. Демобілізація по хворобі. По місцю демобілізації - Донецьк. В Донецьку розруха, голодовка. Мені сказали, що тут тяжко, не будеш мати зв'язку з селом, то жити не будеш, а лише існувати. Я взяв дозвіл на військовий облік у Вінницькій області. Побував в Саші, Ніла у Стіні, у Феді в Могилеві-Подільському, зупинився на місце роботи у Саші в селі Сальник.

1946 рік поступаю в інститут. Веду воєнізацію в школі. Фізрук **Прощарук** і я - 2 парубки. Він старається, як молоденький, перед дівчатами. А я, як старенький, за учобою. Через деякий час до Саші приходить міліція, описують майно і повідомляють про явку на слідуєчий день в міліцію. Коли прибув Саша з міліції, розповів, що це по поводу участі в групі «самостійників України». Він дав розписку не виїжджати. Новини неприємні. На місце його директорства дають Смольського, котрий теж був директором при німцях. Мене переводять з Сальника в Радівку.

Мій батько

1948 рік. Одружуюсь з Панасюк Ганною Максимівною.

1949 рік. Родився син Володя. Закінчую інститут історії. Уроків історії мені не дають, математика. Оформлююсь в інститут. Прошусь у Павлівку ближче до сім'ї, але дають перевід у Медвідку. Тут ставлять секретарем парторганізації, потрібно жити життям села, колгоспу.

1952 рік. Військкомат посилає мене на перекваліфікацію з вогневіка на звукометриста під Ленінград, місто Луга. Згадав про те, як рідні проводжали до армії в 1941 році, а тут знову військові події в Кореї між американцями і радянськими військовими. Американці з японцями уже в ладу.

Посходились на випровадини. Малий син Володя, хвора теща Тетяна Павлівна. Стан тривоги і безвиході, стакан за стаканом почав пити горілку. До і після в такому стані не був. На ранок добрався до облвійськомату.

На перепідготовці швидко пройшов час. Мені підвищили військове звання.

1954 рік. Я в Павлівці. В полі пробивна язва шлунку, операція. Залишаю фізмат. В Павлівці директор вечірньої школи і частково години в денній школі.

1955 рік. Родився син Борис.

Почалось навчання виробництва в школі, надали різноманітні верстати. Покійний батько давав настанову: «Діти, святе діло – ремесло в руках». Я скорочую свої години у вечірній школі, берусь за трудове навчання. Для забезпечення знань вчителів організовую технічний гурток, для поповнення своїх технічно-наукових знань підтримую зв'язки з машзаводом. В перший рік здав слюсарну справу, другого року - токарну справу. Отримую відповідні свідоцтва. Хочу ознайомитися з підприємством, щоб самому змогти давати учням добрі знання.

Мої батьки

Сім'я Панасюків. Описуючи своє життя і даючи мізерні відомості про своїх батьків, я не можу бути осторонь рідних своєї дружини. Найстарший син Андрій загинув в першу світову війну під Петербургом. Батько, не шкодуючи сил і життя, спасаючи людей від поширення епідемії і тифу, в 40 років перервав своє життя, залишив жінку і шестеро дітей.

Ганна Максимівна закінчила педтехнікум. Вчителювала, займалася господарством, доглядала за хворою мамою. Сестра Мартоха ходила на важку роботу в колгосп. Отже, займатись службовою роботою і вести господарство справа не легка. Культурних розваг, як і наша сім'я, не бачили. Основний ідеал життя: наполеглива, чесна праця.

Висновок. Витримав суворі 1941-45 роки. Загубив здоров'я під Сталінградом і на Дніпрі. Минув полон і окупацію. Подолав спокуси під Києвом в 1941 році і в Саратові 1945 році. Слів багато і всі милі. А до всього: коли став на ноги, тоді і партійна організація допомогла, і слава ожила.

Боря, згадую той час, коли ти привіз мені книжку «Велика Вітчизняна війна» і попросив описати мій бойовий шлях. Я уточнив те, на що ніколи не звертав уваги.

Сини і онуки

По-перше. Курсантом приймав участь у бойових діях, а не зразу попав в Ачинськ. По-друге. Дніпро брали в перші числа вересня, а по документах під кінець серпня уже в Харкові ранений, де моєї ноги не було. Місцеві карти показали, що Дмитрівка, де мене ранили, на території Чернігівської області. Проте медалі за Дніпро не дали. Все це ніщо, коли ти живий, потрібен сім'ї, рідним, живеш у своїй Батьківщині.

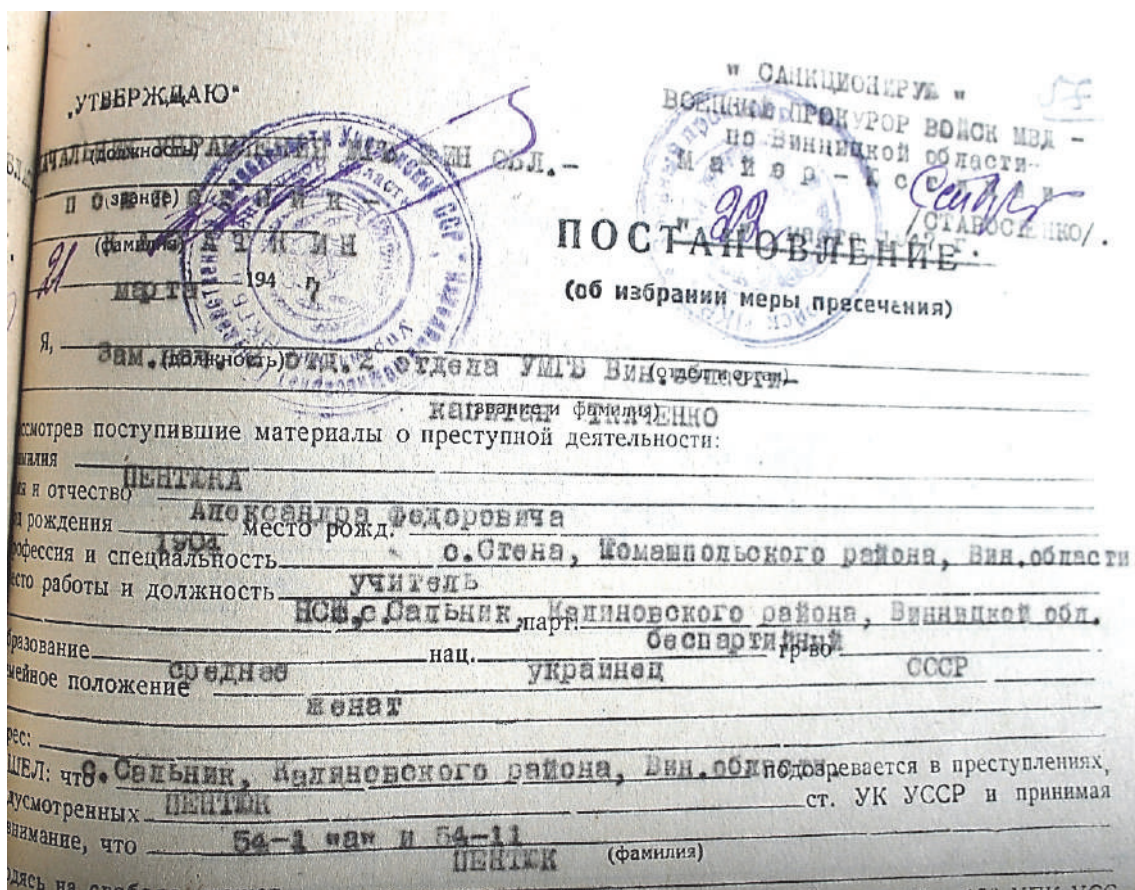
Оформляла Пентюк Вікторія.

5.2. Кримінальна справа № 518

Про кримінальну справу № 518 Управління МДБ по Вінницькій області стосовно звинувачення і засудження Пентюка О.Ф. в 1947 році стало відомо уже в незалежній Україні.

Думка про те, що дядя Саша був засудженим, у нас малих не сприймалася по суті. Адже в нашій сім'ї про дядю були найкращі враження: спокійний, толерантний, освічений. До певного часу дядя перебував у Караганді (Казахстан). З розмов батьків: «Дружина дяді Саші в пориві гніву написала донос на чоловіка і його засудили». Навіть після повернення дяді у Могилів-Подільський дійсного стану справ ми достовірно не знали. Для нас, дітей, кращим і бажаним було взаємне спілкування і подорожі до родичів. Проте були певні моменти, дядя був заарештований органами КДБ. Коли? Де? Чому?

Постанова про арешт Олександра Пентюка

Після смерті дяді Саші в 1976 році звернувся до архівів КДБ стосовно справи Пентюка О. Ф., але було відмовлено у наданні інформації. В 90-х роках справу дозволили переглянути, на початку 2000-х років - дозволили сфотографувати справу № 518.

Отже, справа № 518 в 2-х томах, розпочата 17.01.1947 року і завершена 15.05. 1947 року, стосується звинувачення Лисенко В.І., Нажда В.П., Рибалко С.А., Пентюка О.Ф. в підпільній націоналістичній діяльності на окупованій німцями території. Не розглядаючи перебіги справи № 518 в повному обсязі, зупинимось на розгляді тільки звинувачення Пентюка О.Ф.

З матеріалів справи слідує, що дядю Сашу заарештувала контррозвідка «Смерш» 22 березня 1947 року разом з Рибалко С.А. Під час обшуку була вилучена брошура «Мала історія України», яка вважалася націоналістичною. Допити проводив старший слідчий слідчого відділу УМДБ по Вінницькій області лейтенант Чернов.

Згідно допиту слідує, що Пентюк О.Ф. з 1935 року працював у Сальнику директором неповної середньої школи. Будучи інвалідом з 1938 року (туберкульоз кістки ноги), не встиг евакуюватися і залишився в Сальнику на окупованій території.

Война є грашмибелю Германшею Заліза
 шенд в с. Салоник, Камішового району,
 еде в с. 1945 еде радоман ушбелен
 Мелонно-средней шкони. Неакциривант
 в итмикован району есер в не ушел вше
 внедайможити дохваня чешуали Камі-
 шового району, в евідч с чеш ешбелю
 ирошвант на акциривант шерибори.
 До ешбелю ш-ча 1941 еде шде не
 Бешу

Свідчення Олександра Пентюка

З жовтня 1941 року був призначений новою владою директором цієї ж школи у Сальнику.

Дядю Сашу звинувачували в тому, що «проживаючи на тимчасово окупованій території в с. Сальник, був вороже налаштований до радянської влади, вступив до лав організації українських націоналістів, написав статтю антирадянського змісту, яку розмістив у фашистській газеті «Вінницькі Вісті».

Будучи директором школи, виховував дітей у націоналістичному дусі, отримував і поширював націоналістичну літературу, зберігав контрреволюційні книги та газети.

«Злочинно-зрадницька діяльність доказана і признана всіма учасниками банди ОУН».

З допиту учительки с. Сальник **Полянчук Марфи Давидівни** слідує, що Пентюк Олександр Федорович був явно націоналістично налаштований, а його дружина **Прохорова Ганна Андріївна** мала віддруковану програму Ж.С.У. (жіночий союз українок). Пентюк, його дружина і кілька вчителів розмістили статтю в «Вінницьких вістях», яка мала націоналістичний характер.

Цікавою інформацією про підпільну діяльність націоналістичних сил в Вінницькій області під час окупації є виписка із допиту від 20.09.1944 року **Сташко Миколи Корнійовича**, бувшого студента підготовчого курсу Дніпропетровського металургійного інституту. Із допиту слідує: в одному із сіл (неподалік Вінниці та Калинівки) знаходився Вінницький обласний Провід ОУН, очолюваний «**Батьком**», приписана до нього сотня УПА, очолювана «**Лемком**», також курінь «**Наливайко**».

До Вінницького обласного Проводу входили:

1. Обласний провідник по кличці «Батько», при направленні в Вінницю прийняв псевдонім «**Богун**», вік- близько 40 років.
2. Замісник обласного Проводу – «**Юрко**», в період окупації був обласним провідником у Дніпропетровську, вік – близько 30 років.
3. Обласний СБ – «**Лихо**», уроженець Хмільницького району Вінницької області, вік- близько 25 років.
4. Воєнний референт обласного Проводу «**Гармаш**», прийняв псевдонім «**Охрім**», близько 45 років.
5. Референт пропаганди – «**Тягар**», він же «**Бора**», близько 26 років, навчався в Берлінському університеті.

На початку травня 1944 року місцем дислокації обласного Проводу був Брусленівський ліс біля містечка Янів (Іванів). Тут була проведена нарада під керівництвом начальника штабу – «**Олег**», близько 45 років.

Після наради сотню розбили на три групи. Одну очолив чатовий «**Матрос**», другу – «**Лис**», третю – «**Нечай**».

Група «**Матроса**» направилися в район Хмільника, група «**Лиса**» залишилися при штабі Вінницького Воєнного округу УПА для охорони, група «**Нечая**» направлена на територію Калинівського району розшукати «**Грома**», який забезпечував зв'язок ОУН на території Вінницької області.

Підслідному Сташко відомий в Іванові районний військовий провідник **Лисенко**, близько 22 роки, жив у батька біля школи. Лисенко був за провідника групи «**Нечая**» і був підозрюваний у справі №518.

Із вказаного слідує, що підпільна націоналістична діяльність була розгалуженою на теренах Вінницької області як в період окупації області німцями, так після звільнення від фашистів. Представники ОУН в Калинівському районі були низовою районною ланкою і підтримували зв'язки з обласним Проводом ОУН.

Зважаючи на такий перебіг націоналістичної діяльності в області, годі було сподіватися на пом'якшення звинувачення або помилування підозрюваних у справі № 518.

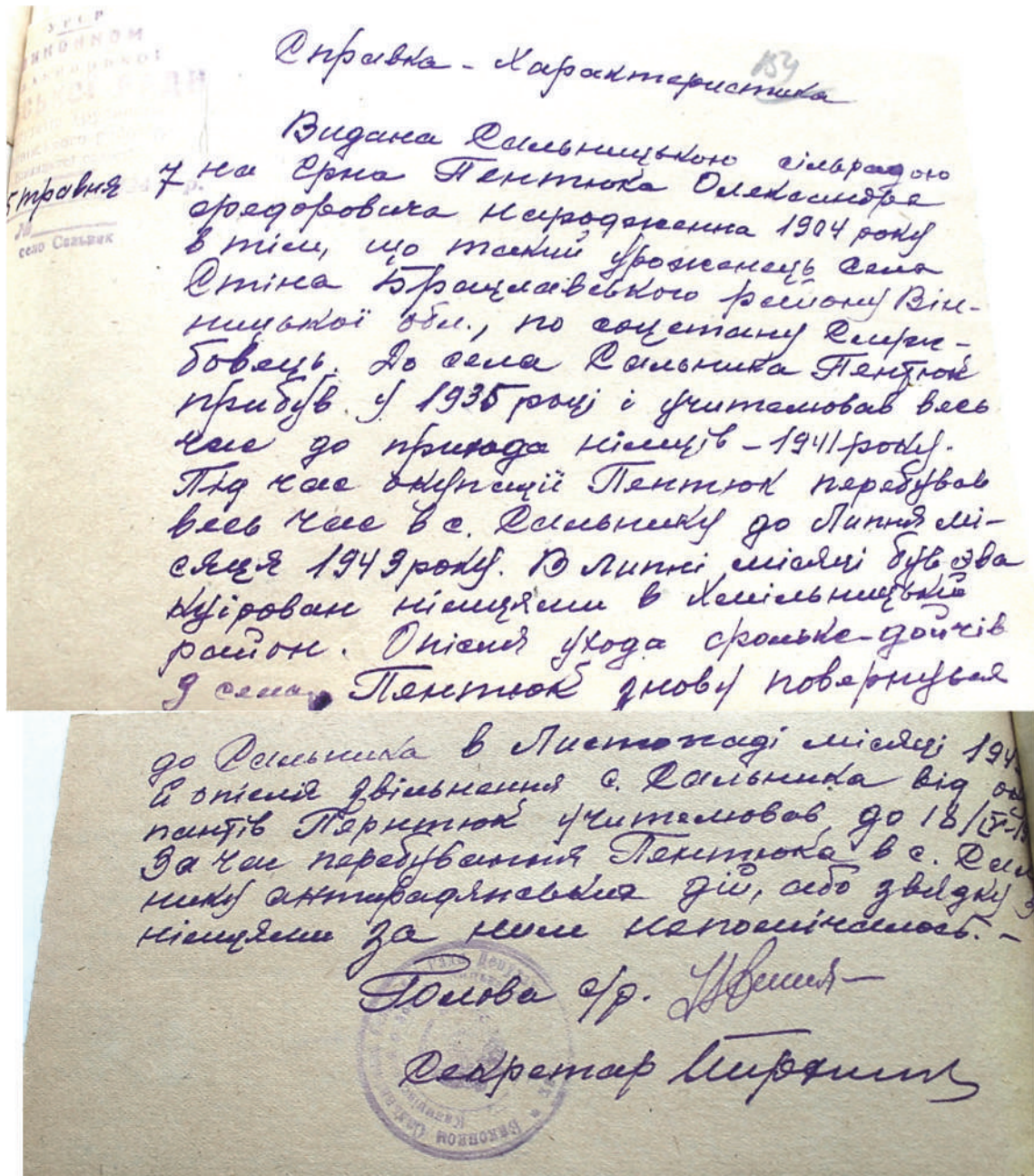
Спочатку Пентюк О. Ф. відмовлявся від звинувачень слідчого, але під впливом слідства (відсутні дані про фізичні тортури, а психологічні були безумовно), показів звинувачуваних і свідків, він підтвердив свою участь в рядах ОУН під кличкою «**Сизий**».

На основі допиту підозрюваних по справі та показів свідків, 1.04.1947 року була винесена постанова про звинувачення Пентюка О. Ф. згідно статей 54-«а» і 54-11 УК УРСР.

В такій непростій ситуації з арештом і допитами свідків голова сільської ради Сальника 5 травня 1947 року видає позитивну довідку-характеристику на Пентюка О.Ф. в тому, що: «За час перебування Пентюка О.Ф. в Сальнику антирадянських дій або зв'язків з німцями за ним не помічено». Це могло

МОЛИТВА В ДІДОВОМУ САДКУ

характеризувати високу громадянську позицію самого голови сільської ради і високу повагу селян до бувшого директора школи.

Довідка-характеристика на Олександра Пентюка

Проте колесо звинувачень за антирадянську діяльність і підпільну націоналістичну діяльність в 1941-43 роках на окупованій території роблять свою грізну справу.

24 травня 1947 року було винесено звинувачення по кримінальній слідчій справі № 518.

9 червня 1947 року військовим Трибуналом Пентюку О.Ф. був винесений вирок по статті 54 -1 «а» УК УРСР: позбавлення волі до 10 років таборів і обмеження в правах на 5 років з конфіскацією майна.

Дружина засудженого, Прохорова Анна Андріївна, подала скаргу Голові Ради Міністрів СРСР про перегляд присуду по справі її чоловіка Пентюка О.Ф., проте у відповіді від 17.01 1948 року скаргу Прохорової А.А. було відхилено як не обгрунтовану.

Отже, дружина дяді Саші Прохорова А.А. не засуджувала дій і помислів свого чоловіка, захищала його інтереси перед радянським правосуддям, до того ж вона була членом Ж.С.У. (жіночий союз українок). Зважаючи на вказане, немає підстав звинувачувати дружину у судових проблемах дяді Саші, що було «на слуху» у наших родинах. Підпільна націоналістична діяльність у сім'ї дяді при різних владах не надавала будь-яких благ у повсякденному житті. Тому можна вважати, що це було особистим переконанням, яке ніколи не обговорювалося в родинному колі, навіть після звільнення із заслання.

Розгляд справи в незалежній Україні від 5 травня 1995 року привів до висновку, що на Пентюка Олександра Федоровича поширена дія ст. 1 Закону України «Про реабілітацію жертв політичних репресій на Україні» від 17.04.1991 року, зважаючи на відсутність доказів винуватості підсудного.

16.05.1995 року, майже через 50 років, був висновок про відсутність даних участі Пентюка О.Ф. в зрадництві Батьківщини, а також боротьбі проти мирного населення. Організація ОУН, в якій він перебував, була створена під час окупації і фактично вела боротьбу проти фашистського режиму.

10 років таборів, 5 років позбавлення у правах не змогли зламати нашого дядю Сашу. Після усіх митарств, він ще 14 років перебував зі своєю ріднею у рідній Україні.

5.3. Роздуми в день народження батька

Ранок. Трускавець. Санаторій «Кришталевий палац». Добрий настрій, приємні відчуття. Вночі не міг заснути, працював над родами Пентюків і Ігнатовських. Почав переглядати спогади батька «Мій життєвий шлях». Вразив обсяг спогадів, їх зміст і час написання. Чому почав читати сьогодні? Невже вперше читав? Очевидно, не вперше, але сьогодні все відкрилося по-новому, прийшов свій час. До того ж, сьогодні, 9 лютого - у батька день народження, 105 років! Все робиться по волі Божій.

Митарства 1985 року - року написання батькових спогадів. В березні мій захист дисертації у Москві. Почуваюся недобре, слабкість, швидка втома, але захист відбувся успішно. Потрібно оформляти матеріали до ВАКу.

Захворів батько. Діагноз приголомшливий: «Саркома харчоводу». Голодна смерть. Життя на кілька місяців. Їдемо з лікарні втрьох: я, Володя і батько, а батько каже: «Я не знаю випадків, коли бджоляр помер від раку». А ми з братом мовчимо і тільки піддаємо, адже не озвучували батькові його діагноз.

Вирішили помістити батька в Калинівську лікарню, згодом перевели в Корделівку. Я попросив батька написати спогади про його життя. По-перше, це один із засобів відволікти від болячки, а по-друге, залишити згадку і пам'ять про себе.

В червні мені роблять термінову операцію на нирках. Вийшов з лікарняного через півроку. П'ять операцій. Двічі відходив у потойбічне життя. Бачив ту «трубу», по якій мав іти в незвідане. В цей час думки про дочку, їй всього 9 років! І просився залишитися у земному бутті; терпіти і боротися за життя.

В серпні в лікарні отримав повідомлення ВАК про затвердження мені наукового звання кандидата технічних наук. Такого повідомлення чекають з нетерпінням, це визнання результатів наукової роботи. Це повідомлення у мене в пам'яті, а ще більше - графіки погодинного запису температури тіла! На вулиці дивувала обставина, що люди ходять у різнокольоровому одязі, адже звикся з білим кольором лікарняних халатів і сірими тонами одягу хворих.

Найважчим було відвідування Віки, коли вона приносила супчик від бабусі Марії. А чого варті співчутливі очі Ірочки? Таке враження, що вона не виходила з лікарні, адже була майже кожен день. Це моя сила і надія, це мої радощі навпіл зі смутком і болями.

Уже зараз, Боже, дякую Тобі за біль і за радість! За дароване життя! За моїх рідних! А тоді було тільки терпіння і безмежна надія на кращий вихід із непередбачуваної і довготривалої критичної ситуації.

В кінці літа батько виписався з лікарні, йому стало краще. О, чудо! Невже збулося невірне! Це було додатковою надією на прихід мого чуда!

А попереду були ще чотири нелегкі місяці лікарень і операцій. Перед новим 1986 роком вийшов з лікарні. Виписали відпочити від лікарняних ліжок. А надалі - як складеться. Ось так, сьогодні пишу про два страхи і два чуда у нашій сім'ї в скрутному 1985 році.

Слава Богу за все!

Написав батько спогади «Мій життєвий шлях», згодом «Участь у Великій Вітчизняній війні». Під час моєї хвороби спогади батька відганяли погані лікарняні думки, надавали мені надію на выздоровлення. Я розпочав описувати свій стан лікарняного перебування, вів щоденник, проте це окрема сторінка моїх сподівань і засобів виживання.

Прожив батько після важкого діагнозу ще 12 років. Пережив ампутацію ноги. Весь час працював. За своє життя батько побудував будинок, вивчив дітей, допоміг дітям із влаштуванням власного життя і житла. Батько був роботязим, відповідальним, весь час з поглядом на прогрес в техніці і роботі. Слово «прогрес» було ключовим і направляючим у різних життєвих ситуаціях

4 вересня 1997 року. Я з братом був у батьків в Павлівці. Звичні осінні роботи. Батько лушив квасолю в хліві. Попрощалися з батьками і поїхали додому.

5 вересня 1997 року. Помер батько. Сердечний приступ. Хворів ішемічною хворобою серця.

Псалтир читала Параска Коваль, похорон служив місцевий священик Василій Кушнір, все відбулося спокійно і по-православному.

Слава Тобі Боже !

Сповідь. Хочу виразити свою подячність батькам. Прожив в любові, про яку не здогадувався, але відчував постійно у своєму дитинстві, яке протікало без відчуття простору і часу; за увагу, терпіння і допомогу моїй сім'ї. Проте згадується і прикре. Часто говорив батькові про те, що не потрібно багато і важко працювати, можемо обійтися без корови, городини і т.п. Тільки тепер зрозумів прописні істини, що ця робота тримала батька на цьому світі, він був необхідний і самореалізований в роботі. Дотепер у мене є відчуття вини перед батьком, тільки тепер зрозумів, що всяка робота в радість, коли людина потрібна, її бажання і старання важливі для близьких людей.

Два брати. Окремою темою у житті батька були відносини зі своїм старшим братом. Після демобілізації в кінці 1945 року батько приїхав до брата Саші в Сальник, Тут почав працювати, згодом одружився з вчителькою Ганною Панасюк. Батько йшов за призивами свого часу: комсомолец, учасник новобудов, захисник країни, бойовий офіцер, комуніст.

Павлівка. Володя і Борис, мама Ганя, Емма Пентюк, батько Коля, т. Лена, д. Саша, т. Мартоха Панасюк

Проте в 1947 році доля зробила крутий віраж. Батькового брата Сашу засудили за нелегальну націоналістичну діяльність в часи окупації, вислали на 10 років до Казахстану у ВТТ. Ці обставини з засудженням брата були дуже обтяжуючими у радянський час, але батько не цурався його. Продовжував переписку з братом Сашею, з сестрою Тонею, яка проживала в капіталістичній Фінляндії. Перспективи для мого батька у Калинівському районі були примарними. Але уже був син Володя, до того ж хвора стара бабуся Тетяна, і батько пожертвував своїми можливостями освіченого офіцера, орденосця, комуніста, не залишив сім'ю і рідних у важку хвилину. Вчинок, який власне характеризує властиве усім Пентюкам: самопожертва для блага сім'ї і родини, яка є часткою країни.

На відстані часу я звернув вагу, які різні долі у братів, різні були погляди на життя, але старший і найменший брати ніколи не піднімали спірні питання у взаємних відносинах, не опустили до взаємного осуду. Ми завжди чекали д.Сашу і залюбки їздили погостювати до нього і чисельної могилівської родини.

«Бо якщо ви прощаєте людям провини їхні, то простить і вам Отець ваш небесний» (Мф. 6.14) - ці біблійні істини були завжди пріоритетом у сім'ї Пентюків, тому завжди і регулярно рідні цікавилися взаємними сімейними проблемами незалежно від соціального статусу і матеріального становища.

Прости, Боже, і помилуй нас грішних

5.4. Спогади Марії Закриничної

Я, Марія Закринична, народилася 7.08.1946 року в с. Цибулівка Тростянецького району. Там мама Люда працювала на пункті по прийманню молока, а батько Михайло Назарович, який прийшов з фронту контуженим, працював їздовим разом з мамою. В 1947 році до нас приїхала бабуся Анна Тітовна із Сальника. Дядю Сашу заарештували і засудили до 10 років лагерів. Бабуся Анна повторювала: «Сину, не буду тебе бачити!», її взяв параліч, але мене малу ще доглядала. Згодом ми переїхали ближче до рідні у Вербку. Тут за сімейний килим купили стареньку хату.

У Вербці жили погано. Ми - діти репресованих, з мене прозивалися - «Пентючка». Мама Люда копала городи за мисочку муки.

Згодом вчилася у Вільшанці, вчилася добре, там дуже приємні люди. В 8 чи 9-ому класі до мене прийшов лист від солдата Рашита, який служив в Одеській області. Разом з подружками відписувала листи, сміялися. Писав про любов, пропонував одружитися, 31.12. 1962 року приїхав у Вільшанку. У нас злидні,

мама вмовила виходити заміж, а мені 16 років.

В Узбекистані важко, плакала, узбеки і їх побут були зовсім інші від наших. Отримала паспорт, бо село наше було непаспортизоване і виїжджати з села було проблемно.

Згодом приїхали у Вільшанку, зареєстрували шлюб, не змогли знайти роботу, і знову Узбекистан - центр Катерчі біля Самарканда.

*В Узбекистані: Маруся з чоловіком Рашитом
і дітьми: Боря і Коля*

Керівник медзакладу Софія Іванівна сприяла вступу до технікуму медсестер. З 1965 року працюю в медзакладі. Появилися діти: 1967 р. – Боря; 1969 р. – Коля. Приїхала сестра Соня з дочкою Людою, згодом мама Люда. Соня вчиться у технікумі медсестер, мама працює в медпункті.

Все наладилося, окрім особистого. Рашит має іншу сім'ю і дітей. В вересні 1980 року прибуваю до Могилева - Подільського на постійне проживання. Жила у тьоті Соні, купила хатину. Через рік приїхала сестра Соня з чоловіком Расімом Гафіатуліним і дітьми: Рая і Саша (народилися в Узбекистані), Люда (народилася у Вільшанці).

В цей час в Могилеві-Подільському проживало сімейство дяді Феді. До міста дядя приїхав ще до війни, після закінчення ФЗУ (училища) в Чоботарівці. Майже все життя пропрацював на машинобудівному заводі. До війни короткий час побував на Донбасі, де народився син Володимир.

Жив дядя Федя на Пушкінській вулиці, побудував будинок біля хлібзаводу. Тьотя Льоля (Лена), струнка і енергійна дружина, народила дітей: Коля, Валя,

Надя, Борис. В кінці життя дядя Федя проживав у Анюти, яка жила в Карпівському тупіку і була поваром в лікарні.

Після невдалої операції, в 1966 році помирає дядя Федя.

У Могилеві-Подільському проживала тьотя Маруся Вайс, яка з синами Льонею та Едіком, свекрухою Катериною Вайс приїхали після закінчення війни. Спочатку жили біля полкової церкви, потім придбали будиночок під горою в Островках.

Згодом Катерина Вайс проживала у Вербці в мамі Люди, водила мене (Марусю) у село Шуми до своєї рідні; знову у Могилеві-Подільському; потім переїхала до Льоні у Пущино під Москвою, де він жив з дружиною Тетяною. В Пущино Катерина Вайс і померла.

На початку 60-х років тьотя Соня, після виходу на пенсію, переїхала до Могилева-Подільського, купила хату біля дяді Феді. Згодом тьотя одружилася з Карлом Христофоровичем і перейшла жити до нього на вулицю Пушкінську, біля хлібзавода.

В середині 60-х років у місто із Казахстану приїхав на постійне проживання дядя Саша, одружився на подрузі тьоті Марусі-тьоті Лені. Купив стару хату, потім мав квартиру в центрі міста. Дядя Саша був у засланні, працював на уранових рудниках, потім в Караганді на шахті, захворів туберкульозом. Йому давали путівки на лікування, під час перебування в санаторії м. Немирів він помер. Поховали дядю Сашу на цвинтарі в Могилеві-Подільському.

PS. У діда Федота і бабусі Анни Тітовни в Вербці був млин. Коли млин згорів (початок 20-х років), то діда і мою маму Люду заарештували, звинувачували у підпалюванні. Серед слідчих був Григорій Закриничний, який надругався над мамою. В керівних органах влади був Береза, одnogрупник тьоті Тоні по Ямпільській гімназії. Береза допоміг звільнити діда і маму від арешту, при цьому заставив Закриничного одружитися на мамі. В браці було дві дочки, які померли, в 1941 році родилася Соня. Під час війни Закриничний пропав безвісти.

Дід Федот був священиком в Олександрівці. Після заготовки дров дід сильно простиг і помер в січні 1941 року. Отець Федот говорив дружині: «Тепер без мене - тебе скрізь буде, по дітях». Після смерті чоловіка бабуся Анна Тітовна поїхала до сина Саші в Сальник. Арешт Саші в 1947 році призвів до паралічу бубусі, і моя мама забрала її до себе в Цибулівку, згодом купили хату в Вербці. На Іордан 1948 році бабуся померла, поховали її у Вербці.

6. Православні традиції

Господи Ісусе Христе, Сину Божий, помилуй нас грішних

Питання віросповідання, духовності і походження предків були непростими в родині. Показовим є приклад мого батька Миколи Федотовича Пентюка. Вчитель, орденоносець, комуніст – чим не зразковий будівник комунізму, але його мама – дворянка, батько – священник, брата засудили за націоналізм. В радянські часи це цілий букет причин для виникнення проблем у роботі і житті.

Віросповідання пращурів вдома майже не обговорювалося. Батьки вчителі, тому офіційно зобов'язані притримуватися атеїстичних поглядів, але ці погляди мали свою особливість. Батько часто повторював одного із західних філософів: «Не знаю чи Бог є, але потрібно, щоб він був», – в переносному розумінні, хоч і не вірю, але потрібно вірити.

Батьки: Ганна Максимівна і Микола Федотович Пентюки

У роки атеїстичних гонінь члени родини не забувала про храми. Періодично бували у храмах Київської, Почаївської, Троїце-Сергієвої лавр, рідше в храмах Павлівки, Москви.

МОЛИТВА В ДІДОВОМУ САДКУ

*Київ. Володимирська гірка.
Експедиція павлівчан по святих місцях*

З московською ріднею у Троїце-Сергієвій лаврі

Вдома був сімейний псалтир, його зберігали під матрацом ліжка, подалі від сторонніх очей. Вдома були книги атеїстичного спрямування: «Як народжуються, живуть і вмирають боги та богині» **О. Ярославського**, «Забавне євангеліє» **Я. Косідовського**.

У Свято-Успенській Почаївській лаврі

В Лядовському монастирі, кісниця

Результат від читання подібної літератури, а до того ж відвідування храмів і музею атеїзму у Львові мав непередбачуваний авторами перерахованих книг ефект. Виникало запитання, чому в книгах і експозиціях стільки різної інформації про те, чого «немає», а «воно» (вірування і Божі справи) існують поряд, повсякчас і на протязі тисячоліть. З часом відповідь на ці питання прийшла:

Церква була, є і буде. Бог поруганим не буває.

6.1. Віросповідання і духовні служителі в роду

Селянський рід Пентюків завжди тримався Православної віри, запитань відносно вибору віросповідання не виникало.

Предки дворянського роду Ігнатовських по бабусі Ганні Тітовні більше двох століть були католиками. У ХІХ столітті Миколай (Гжесь) Ігнатовський (дід моєї бабусі Анни Тітовни) приймає Православну віру. Невідомі причини таких поворотів у питаннях віри, але цей факт стався і мав наслідування в подальшому.

Моя тьотя Антоніна Пентюк (Мала) проживала у протестантській Фінляндії, але залишилася з вірою батьків, сповідувала Православ'я і опікувалася православним храмом.

Хрещення двоюрідного онука Івана. Протоієрей Борис з похресником, хресна мама Людмила, архимандрит Адам

Відомі випадки, коли споріднені члени родини із мусульман переходили до християнської віри; дехто змінив свої світські імена на православні. Не простими були питання віросповідання у часи атеїстичних гонінь, але відсутні знані випадки свідомих атеїстичних виступів, відходу і відлучення від православної віри.

Підтвердженням стійкості православних прагнень є наявність священослужителів у трьох гілках і поколіннях родини на сьогодні.

Першим священнослужителем у роду був дід протоієрей Федот Пентюк, який 19 грудня 1932 року в Свято-Преображенському соборі м. Вінниця

рукопокладений у сан священника Його Високопреосвященством Високопреосвященнішим **Іоанном, Архієпископом Вінницьким і Тульчинським**. Ніс послух священства у храмі Різдва Пресвятої Богородиці у селі Олександрівка Тростянець-Ладижинського району Вінницької області до своєї смерті у січні 1941 року.

Наступним був **архимандрит Адам** (Олександр Гафіатулін), правнук протоієрея Федота, який в Свято-Преображенському соборі м. Вінниця рукопокладений у сан священника Його Високопреосвященством Високопреосвященнішим **Агафангелом, Архієпископом Вінницьким і Могилів-Подільським**. Ніс свій послух священства у селі Лозова Чернівецького благочиння Могилів-Подільської єпархії. Закінчив Київські духовні семінарію і академію.

15 березня 2018 року отець Олександр прийняв постриг у храмі села Сокіл з духовним іменем Адам і саном ієромонах. Символічним є те, що до постригу його приводила черниця Іуліанія - його мама Софія Закринична.

У квітні 2018 року ієромонах Адам удостоєний сану архимандрита.

Хрещення онуків Євгена і Бориса

Протоієрей Борис Пентюк, внук протоієрея Федота, 28 січня 2007 року Його Високопреосвященством Високопреосвященнішим **архієпископом Пантелеймоном**, вікарієм Вінницької єпархії у Свято-Миколаївському храмі села Ільківка Вінницького районного благочиння рукопокладений у сан диякона. 9 листопада 2008 року Його Високопреосвященством Високопреосвященнішим

Симеоном, митрополитом Вінницьким і Барським рукопокладений у сан священника в Свято-Преображенському соборі м. Вінниця.

З 5 лютого 2014 року ієрей Борис – настоятель храму Собору Іоанна Предтечі у м. Вінниця.

Отець Борис закінчив Почаївську духовну семінарію, Київську духовну академію, захистив дисертацію на здобуття ступеня кандидата богослов'я. Продовжує дослідження у сфері духовної історії краю і родини.

Написав наукову монографію «Шаргородський Свято-Миколаївський монастир» у 2015 році, науково-популярну книгу «З вірою в майбутнє» у 2017 році.

Дружина **Ірина Пентюк** очолює службу на кліросі, дочка **Вікторія** читає богословські часи, онуки **Євгеній і Борис** співають у хорі, брат **Володимир Пентюк** допомагає у вівтарі.

Протоієрей Борис (зліва) і Олександр зі своїми дружинами

Протоієрей Олександр Лапко пра-правнучатий зять протоієрея Федота. Настоятель храму у селі Чернятин Жмеринського благочиння. Закінчив духовну семінарію у м. Городок. Його Високопреосвященством Високопреосвя-

щенійшим митрополитом Симеоном рукопокладений у сан священника в Свято-Преображенському соборі м. Вінниця. Очолює будівництво храму у селі Чернятин.

Черниця Іуліанія (Софія Закринична), внучка протоієрея Федота прийняла чернечий постриг у Каларашівському монастирі в Молдові. Проходить свій чернечий послух разом з архімандритом Адамом, допомагає у богослужбових справах.

Три діючі священники і черниця Іуліанія регулярно зустрічаються на сімейних зібраннях. Проводять спільні Богослужіння в храмах і на могилах пращурів в Вербці, Олександрівці, Могилеві-Подільському, Павлівці. Разом з рідними і для рідних здійснюють таїнства Хрещення, Вінчання, Єлеопомазання, Сповіді і Причастя.

З владикою Варсанофієм

МОЛИТВА В ДІДОВОМУ САДКУ

Вербка. Родина в храмі після спільної літургії

Сповідь онука Женятка

Різдвяна коляда у настоятеля

Так архимандрит Адам (на той час отець Олександр) брав участь у хрещенні онуків Євгенія і Бориса, є духовним батьком онука Євгенія. Протоіерей Борис вінчав Бориса і **Світлану Ахтямових**, згодом хрестив їх сина Івана Ахтямова і є його духовним батьком, провів хрещення **Анастасії Ахтямової**, духовною мамою якої є **Вікторія Борисівна Пентюк (Добродєєва)**, а духовним батьком **Віктор Володимирович Пентюк**

Священики родини періодично збираються на спільні молитви, продовжують справу пращурів у їх духовних православних сподіваннях.

6.2 Момент істини

Значний вплив на духовне життя нашої сім'ї мали похорони батька Миколи Пентюка. Тут земні проблеми і духовні переживання сконцентрувалися в малому земному відрізку часу, а час вічності набрав рис безконечності.

Отже, в п'ятницю 4.09.1997 року я з братом був в Павлівці у батьків. Осінь, роботи на городі, заготівля овочів і фруктів, батько лущить квасоллю в клуні. Ввечері попрощалися з батьками і з дарами осені поїхали у Вінницю і Калинівку.

Субота 5.09.1997 року, я на лекції у ВНТУ. Вперше до інституту на моє заняття приходить дочка Віка. Каже: «Помер дідусь Коля...»

Павлівка. Метушня і переживання. Вечір. В кімнаті батько – в домовині! Вінки, хліб і свічка, ікона і молитва. Параска Коваль за столом читає псалтир, мама сидить на дивані. Прочитали кафізму, поговорили про покійного, згадали минуле, попили чаю і знову за молитву.

Ближче до півночі нас, молодших, почали переймати таїнства спокою і молитви. Молитва незрозуміла, але її незрозумілість ще більше повертала від земної суєтності до таїн вічного. В такі моменти Божий промисел переймає душу і не хочеться мудрування над тим, що для тебе ще не стало потребою помислів і дій. В такій молитві у колі рідних: рідних живих і тих, які відійшли в інший світ. Все життя концентрується в одній думці: минуле вже було, а майбутнє – у вічності. Вічність набуває своїх обрисів, тут час не має свого початку і закінчення, все перетікає і змінюється, одне замінює інше. Душа відкривається до вічності. Починаєш задумуватися про марноти земних турбот. Спільна сімейна молитва принесла заспокоєння нам, живим у нашому домі, в якому знаходився гріб з покійним господарем-батьком.

Похорон. Прийшла рідня, сусіди, близькі із Вінниці і Калинівки. Вранці дощило, а ближче до полудня виглянуло сонечко.

Відбулися поминальні молитви вдома, потім почули настанови отця Василя для близьких. Не можна сказати, що повчання були зрозумілими для усіх присутніх, але моменти покори і смирення – безумовно.

Провадили батька по вулиці Шевченка і Мізаківській до сімейних поховань родини Панасюків на цвинтарі під лісом. Рідні й сусіди «переймали» похоронну процесію з рушником і хлібом. Священик читав Євангеліє, рідня низько схилила свої голови. Погребіння відбулося без гучних промов. Священик запечатав могилу.

Поминки справили вдома. Ближче до вечора знову задощило. Такі погодні умови сприятливі для похорону: дощовий день, спокійні поминальні молитви, рідня над гробом батька, колишнього комуніста, нав'яли спомини про діда-священника Федота Пентюка, про його духовні труди у важкі атеїстичні часи, його молитви за рідню і найменшого сина Миколу.

Все у цьому світі має початок і закінчення, тільки Бог вічний.

Важливою складовою відновлення сімейних духовних витоків були останні дні життя нашої мами Гані. Деякий час мама проживала в Вінниці, періодично хворіла і лікувалася в госпіталі інвалідів. Мамі стало важче зі здоров'ям, і сини вирішили її пособорувати і причастити.

Приїхав отець Олександр (згодом – архимандрит Адам Гафіатулін) зі своєю мамою Сонею (черниця Іуліанія) з Могилева-Подільського, зібралися всі: сини – Володимир і Борис; невістки – Валентина та Ірина; онуки – Віктор, Вікторія, Наташа.

Таїнства Соборування і Причастя відбулися при повній свідомості мами. Отець Олександр сказав: «Соборування є лікуванням душі і прощенням забутих гріхів. Якщо мамі дано одужати, то це відбудеться швидше, а якщо Боженька призиває до себе – то відбудеться легше». Мама була рада бачити рідних, з відчуттям покути прийняла Божі таїнства.

Після здійснення Таїнств мама захотіла відпочити і не сідала за трапезний стіл. Родина разом пообідала, і всі поїхали по своїх справах. Ми з братом залишилися з мамою. За час по обіді мами не стало, померла на руках своїх синів. Племінник отець Олександр зі своєю мамою Сонею ще не встигли поїхати додому і повернулися з автовокзалу.

Женя і Борис з дідусем Борисом на могилах пращурів

На наступний день за православними традиціями, під проводом отця Олександра, маму припровадили на вічний спочинок до батька і її сімейного місця поховання.

Бережи, Боже, наш рід і Батьківщину

6.3 Фотоархів духовних спілкувань

В житті церковнослужителів постійно відбуваються спілкування з правочірними, є знакові події у соборних богослужіннях. Не вникаючи у непростий стан на спільних службах, хочеться коротко розглянути фотосюжети із зустрічей під час навчання у Почаївській духовній семінарії і Київській духовній академії, відвідування і служіння у святих місцях Ізраїля, Йорданії, Сінаю; перебування у друзів в Закарпатті. Це тільки мала частка фото із церковного життя, але вони нагадують про труди во славу Божу.

Перед Богослужінням біля Гробу Господнього

Служіння біля Гробу Господнього

У Назареті

На річці Йордан о.Борис і о.Петро з Берліна

На горі Сінай

*Випускники Почаївської духовної семінарії: ієрей Євген,
ієродиякон Веніамін, ігумен Серафим, ієрей Борис*

Київська духовна академія. Вручення дипломів

МОЛИТВА В ДІДОВОМУ САДКУ

Колядки вінницьких священослужителів і вірян у о.Бориса

Спільні служби і відпочинок

Закарпаття. Служіння з митрополитом Марком

Тятівщина. В гостях у архімандрита Артемія

На хресних ходах в Калинівці та Вінниці

МОЛИТВА В ДІДОВОМУ САДКУ

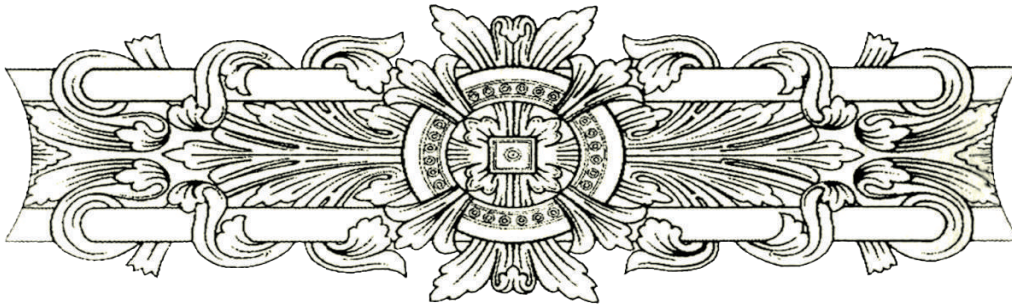
В лаврі та храмі з академістами

Борис ПЕНТЮК

*Випускники КДА:
протоієрей Борис та ієромонах Веніамін*

7. За матеріалами періодичних видань

7.1. Медведєва І. «Хліб на могильній траві» (витяг)

У 1932 році, коли громили церкви, парафію (в селі Олександрівка) очолив колишній міцний господар із Вербки отець Феодот Пентюк. Нелегку пастирську ношу Феодот Пентюк ніс дев'ять років - до початку 1941-го.

Одного дня до отця Миколая прийшли люди: „Ми - Пентюки. Десь тут могила нашого діда”.

Онуки Феодота Пентюка, передусім Борис Пентюк із Вінниці та Леонід Вайс із Москви, зібравши скриню родинних документів - метрик, шлюбних свідоцтв, книжок ополченця, приватних листів та поживклих фотографій - „вирахували” останній притулок діда Феодота. А заодно – знайшли рештки пам'ятника отця Іоана Сулими. З благословення отця Миколая Прищепи й підтримки керівника місцевого підприємства Андрія Тучика дружні Пентюки впорядкували знайдені могили, встановили надгробки.

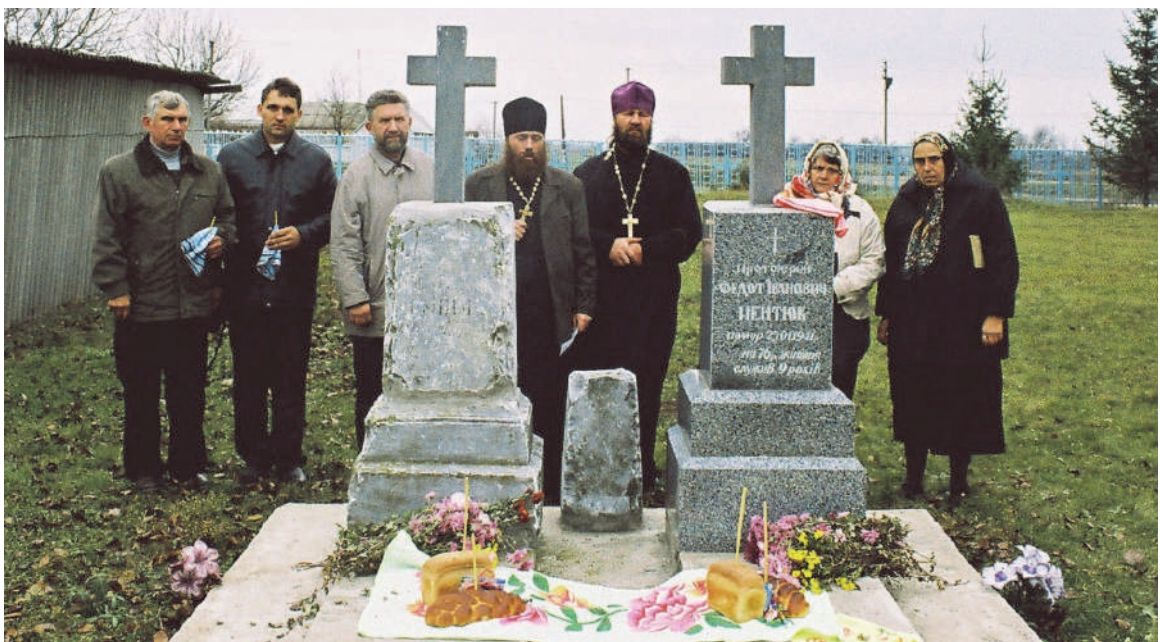

Внуки Федота Пентюка та представники села біля надгробків.

На другий день Маковія, 15 серпня, відбулося освячення могил, яке перейшло у світле, щемке, як передосіннє небо, велике сільське свято.

До Олександрівки, з різних куточків, прибули нащадки Пентюків-Ігнатовських. Гордо, як прапор, вони демонструють свій родовід: 18 онуків діда Феодота, 36 правнуків, 28 праправнуків, один тричі правнук.

Борис Пентюк, викладач Вінницького технічного університету, дослідив коріння дерева роду Пентюків-Ігнатовських на 350 років углиб - аж до тієї доби, коли шляхтичі Ігнатовські оселилися на Україні та прийняли православну віру. Досліджують начебто, суто свої, сімейні пласти, а крізь них, як крізь товщу води, просвічує історія - висока і ница, з вузлів і зигзагів, протирічна, мінлива, мов жінка. Так і виходить, що москвич Леонід Вайс, син найменшої з доньок Феодота Пентюка, знає про наші краї, про Олександрівку, про храм Різдва Богородиці, либонь, більше, ніж корінний уродженець.

Нащадки Пентюків на могилах священників

Могили Іоана Сулими та Феодота Пентюка вбрали гарячими літніми квітами. Крім отця Миколи, службу правив отець Олександр, один із правнуків Феодота Пентюка. У тісному колі прихожан, в гущі великої родини Пентюків, стояли Андрій Тучик, сільський голова Олександр Булан, сільська інтелігенція. На знак поваги та подяки отець Микола роздав гостям освячені хлібини, а потім відбувся обід.

...Ці могили, ці квіти, цей хліб - не вічні. Вічні Віра, Пам'ять та Рід, триоснова білого світу.

Газета ВІННИЧЧИНА, 20 серпня 2004 року

7.2. Осаволук С. «Музей під відкритим небом облаштували брати Пентюки у Павлівці»

Вибілена хатина під очеретом дивиться на світ блакитними очима-шибками, біля неї віз, криниця з журавлем, дерев'яний вітряк весело лопотить своїми «крилами», невелика капличка, поклінний хрест при вході на подвір'я, а на краю городу причаївся курінь з очерету та скирта сіна. Щоб побачити усе це, не треба перегортати сторінки історії, а варто завітати у Павлівку до родинного обійстя братів Пентюків.

-Вже багато років я захоплююся різними старожитностями, збираю цікаві старовинні речі, - каже Борис Пентюк. - Друзі та знайомі знають про моє захоплення й часто привозять мені такі подарунки. От зі всього цього й назбиралося стільки експонатів. Але це не просто музей для споглядання, на мою думку, усе це повинно жити своїм життям. Тут мають гратися діти, усім цим користуватися люди.

Друзі Пентюків, які приїждять у гості, та самі господарі люблять відпочивати у невеликому будиночку на різьблених ліжках, працювати за довгим дерев'яним столом. Тут часто лунає музика зі старенького патефона, а бажаючі можуть навіть зайнятися ткацтвом на верстаті. Обійстя Пентюків вже облюбували сільські дітлахи, які бавляться тут на гойдалках. Приходять до незвичайного обійстя й молодята, щоб вклонитися поклінному хресту, сфотографуватися біля старожитностей.

А починалося все з напіврозваленого будиночка, який довелося підіймати з руїн.

- У цьому будинку колись жив наш дядько, тут виросло шестеро дітей, - продовжує розмову Борис Пентюк. - Хотілося передати увесь колорит українського побуту. Ми довго шукали майстрів, які б перекрили дах очеретом. Потім почали відновлювати внутрішній інтер'єр. Тут зібрані речі не лише з нашого села, багато привезли з батьківщини нашого діда, з Крижопільського району. Ось такі софки майстрували лише тамтешні майстри. А у такій колісці виростили наші діди та батьки.

Борис Пентюк може годинами розповідати про експонати свого сімейного музею. А зібрано тут чимало цікавих речей - старовинні меблі, ікони, посуд, вишиванки. Кожна кімната в точності передає побут українських селян. Усе на своїх місцях, і все має своє призначення. Невеличка кухня, світлиця, комора наповнені цікавими експонатами, які можна потримати у руках, а при бажанні й

наповнені цікавими експонатами, які можна потримати у руках, а при бажанні й випробувати у роботі. Усі ці речі господарі намагаються підтримувати у робочому стані, бо як іще показати дітям, як працює керогаз, патефон, ступка чи ще щось. Навіть вітряк, який є копією павлівського вітряка, лише в два рази менший від оригіналу, також справний і може молоти борошно.

А над усім цим колоритним сільським володінням розвівається український прапор.

- Як тільки я почав відроджувати обійстя, відразу ж вивісив жовто-блакитного прапора, - продовжує господар. - Я був за кордоном і бачив, як іноземці пишаються своєю історією, тим, що живуть у своїй країні, то чому ми не переймаємось таким патріотизмом? Хочеться, щоб і наші діти пишалися тим, що живуть в Україні, берегли історію свого роду.

Свою ж багату історію роду брати Пентюки бережуть та шанують. Дерево роду Пентюків-Ігнатовських сягає трьохсот п'ятдесяти років. Історія багатьох поколінь зберігається у батьківському будинку Бориса та Володимира Пентюків.

- Наш дідусь у 1932 році прийняв сан священника і прослужив до своєї смерті у 1941 році, - розповідає Борис Пентюк. - А бабуся Анна була дворянського роду. У нас збереглося дуже багато старих фотознімків, документів. На одному стенді ми зібрали ще дореволюційну історію своєї родини, а на іншому - історію періоду між революцією і війною. Маю також напрацювання про історію села Павлівки, про людей, які жили тут.

Здається, кожен сантиметр землі Пентюків нагадує про минуле, дає надію на майбутнє.

Газета «Прапор перемоги», 23 листопада 2012 року

7.3. Сарахан М. «Дві вершини отця Бориса»

Від Вінниці до Павлівки Калинівського району менше тридцяти кілометрів, і священник Борис Пентюк приїздить сюди частенько, іноді двічі на тиждень. У цьому селі жили його батьки, тут він народився і вчився у середній

школі. Коли тато з мамою відійшли у вічність, Борис Миколайович зі своїм старшим братом Володимиром вирішили не продавати хату, адже батьківський поріг дорожчий за все на світі.

З роками сталось диво. Садиба родини Пентюків перетворилась у музей під відкритим небом і стала просто святим місцем для всіх павлівців. Саме так, без найменших перебільшень, бо ж таких музеїв у будь-яких селах не тільки на Вінниччині, а й в Україні нема.

Відчиніть хвіртку, яка ніколи не бачила замка, зайдіть на подвір'я, і неодмінно вашу увагу приверне височезний вітряк, на якому прикріплений жовто-блакитний прапор. Вітряк діє, можна молоти зерно. На цьому ж оксамитовому подвір'ї побачите криницю з журавлем, чепурну каплицю, дерев'яну альтанку, дві селянських хати, відреставровані під старовину. На задній стіні однієї хати, покритої очеретом, висять ярмо, дерев'яні колеса від воза, граблі, вила, коси й інший сільський реманент. А спереду хати, на відстані 20 м, під крислатими яблунями та грушами стоїть віз, поруч нього – плуг, наче на старті: запрягай коней і починай орати город. Далі простяглася широка левада, напевно, загальною площею понад один гектар. У кінці під верболозами стоїть курінь з очерету й копиця сіна. Там – копанка, де водиться риба. Та найбільша окраса цього так званого музею під відкритим небом – дві хати зі своїм дорогоцінним начинням. Це сотні експонатів, які відображають життя, трудову діяльність наших пращурів, їхні обряди та звичаї.

Коли детально розповідати про ці скарби сивої давнини, то під впливом приємних вражень можна забути про подвижника збереження старожитностей Бориса Пентюка, життя якого складається начебто з двох половинок і двох доріг, якими він ішов (і йде) в роки тоталітаризму і нашої незалежності, як завжди, зі своїми прагненнями, переконаннями, з вірою і надією, що завтрашній день буде кращим, а про нього ніхто не скаже поганого слова.

Ось він підходить до своєї садиби, повільно відчиняє хвіртку, йде протоптаною стежкою до поклонного хреста, хреститься. Кілька хвилин стоїть мовчки, наодинці зі своїми роздумами і спогадами. Може, в таку мить дякує Всевишньому за блакить мирного неба, яке з усіх сторін обіймає його садибу і рідне село, чи за оті яскраві сонячні промінці, котрі заглядають у вікна батьківської хати.

Зупинивсь біля порога, відчинив двері. Тихо-тихо. Але Борис Миколайович чує голос тата й мами. Микола Федорович у юнацькі роки працював на Уралі. За рік до початку війни закінчив Донецький гірничий інститут. Потім, як і всі юнаки, взяв до рук зброю і пішов захищати рідну землю від німецько-фашистських загарбників. Захищав Москву, брав участь у Сталінградській битві. Вогненними дорогами дійшов аж до Ельби. Був важко поранений. Після контузії ледь вижив. Додому повернувся з багатьма орденами і медалями. У повоєнні роки працював учителем середньої школи села Павлівка. Вчителькою молодших класів була і мама, Ганна Максимівна. Пентюки п'яніли від щастя, коли в них народились два сини. Молодший, Борис, з'явився на світ третього дня після Водохреща, тобто 21 лютого 1955 року. Батько, хоч і був

комуністом, але вірив у цілющі властивості святої водиці, і свого маленького синочка кропили і навіть купали у ній. Може, тому Борис Миколайович досі завжди відчуває приплив сил, має чудову пам'ять, а ще спалах інтуїції, що допомагає йому в наукових дослідженнях передбачити щось чи вигадати.

Навчаючись у школі, Борис Пентюк більше любив математику, фізику, хімію, а тому мріяв стати інженером. Отримав атестат зрілості з відзнакою і вступив до Вінницького політехнічного інституту на факультет машинобудування. Ще у студентські роки захопився науковою діяльністю і під керівництвом професора Георгія Лепіна зумів створити кіно-фотостудію. Тоді таких студентів називали інтелектуалами, преміювали, ставили взірцем для інших.

Потім Борис Пентюк працював у лабораторії доцента, згодом професора Ростислава Дмитровича Ісковича-Лотоцького, де створювали і впроваджували засоби гідроімпульсної техніки у виробництво керамічних виробів з порошкових матеріалів. А коли отримав диплом інженера-механіка, залишився працювати в цьому навчальному закладі.

У лютому 2007 року призначили проректором з наукової роботи Вінницького соціально-економічного інституту університету «Україна», а в жовтні він стає ректором цього вишу.

1985 р. Б. Пентюк захистив дисертацію на здобуття вищого ступеня кандидата технічних наук у Московському вищому технічному училищі ім. Миколи Баумана. А через рік йому було присвоєно звання «Лауреата премії УРС НТО» за роботу «Розробка та впровадження автоматизованого технологічного обладнання для виробів з керамічних порошків». Минув ще рік, і молодий вчений був нагороджений Дипломом і медаллю Академії наук УРСР з премією для молодих вчених за цикл робіт «Розробка і впровадження прогресивних способів та устаткування вібропресування заготовок з вогнестійких і керамічних порошків».

Борис Пентюк – автор 140 наукових робіт, у тому числі має 35 авторських свідоцтв на винаходи, 12 патентів України та дві монографії. А ще він був керівником багатьох дослідних робіт і нагороджений знаком «Винахідник СРСР».

Чим був зумовлений отакий підйом і швидкий ріст у кар'єрі?

Відповідь однозначна: наполегливість і велика сила волі. Борис Миколайович чесно зізнається, що доводилось вивчати й осмислювати марксистсько-ленінську ідеологію, мимохіть сприймати як одну з кращих, хоч насправді політична казуїстика, якою натовкували голови студентів чи переважно молоді, нічого доброго не приносила, а більше призводила до очерствіння душі, затьмарювала віру в Бога. Та все-таки Борис Пентюк взяв до уваги слова Карла Маркса: «В науці немає стовбової дороги і лише той досягне її вершини, хто, не боячись втоми, дереться по її кам'янистих стежках».

Так, не досипаючи ночей, образно кажучи, хай каміння на голову падало, а він підіймався все вище і вище і таки досяг своєї омріяної вершини, став почуватися як на сьомому небі. Однак ректор університету вже в перші роки

незалежності України, коли радянська ідеологія почала відмирати, всією душею відчув, що начебто десь у чомусь помилявся чи втратив щось. А що саме? Це хрест. Так. Хрест як символ культу християнської релігії. Роздуми про свою долю, про свою прийдешність, коли доведеться спонукати гріхи перед Богом, зроблені всупереч своїй совісті і принципам моралі, не давали спокою. Про це зізнався своїй дружині, Ірині Костянтинівні, з якою ще у студентські роки подружився. Тоді так спалахнуло кохання, що скоро одружились. Відтоді вона стала його найкращим порадником.

– Та в тебе ж чиста совість! – усміхнулась дружина. – Ти ні в чому не завинив перед Богом.

- Все одно хочу бути учасником відродження духовності в нашій країні, – сказав Борис Миколайович.

І почали збирати кошти на будівництво своєї церкви. Купляли старовинні образи, книжки, картини. За всяку ціну хотілося створити в музеї «Церковну недільну школу» для дітей села Павлівка. Одночасно з науковою діяльністю він почав усе більше цікавитись історією розвитку нашої держави, її духовністю. Захопився краєзнавчою роботою. Зумів дослідити свій рід аж до 13-го покоління.

Після деяких вагань вирішив прийняти священицький сан. Рукопокладений у сан диякона, почав проводити Богослужіння в с.Ільківка Вінницького району. Це суперечило його посаді в університеті, а тому вирішив розрахуватись. Погодьтеся, що не кожен навіть з вірян зможе зробити ось такий вибір з втратою чогось матеріального і, може, на чийсь думку, престижнішого в цьому безладному світі. Але це був уже новий вчинок у його духовному житті.

Борис Пентюк знову проявив велику силу волі і закінчив Почаївську духовну семінарію і Київську духовну академію. Захистив ще й дисертацію кандидата богослов'я. У Вінниці по вулиці Степовій, поруч зі своїм житловим будинком, спорудив невелику церкву: Собора Іоанна Предтечі (див. дод.). Якраз 11 вересня, в день свята Усікновення голови Іоанна Хрестителя відбулася зустріч із о. Борисом. Він завершував богослужіння й окропив мене святою водицею, вручив проскурку, подарував хрестик. Жінки проспівали мені «Многая літа», і на душі стало якось легше, що не хотілось виходити з храму.

Отже, завітаймо в отой музей під відкритим небом. До речі, сюди приїзять чи приходять не тільки павлівчани, а й люди з багатьох районів Вінниччини: духовні пастири, відомі і маловідомі працівники культури, письменники, художники, краєзнавці, аби хоч трішки торкнутись до скарбів старовини, духовних цінностей, до історії наших пращурів і відчутти насолоду від побаченого і набратися вражень.

Ентузіасти, друзі і помічники по утриманню музею

Спершу заходимо в меншу хату, яка дісталась Борисові Миколайовичу від рідного дядька Корнила. Чого тільки в цій хаті нема! Вже при вході бачимо стародавній одяг: свиту, полотняні вишиті сорочки, у яких ходили в ХІХ столітті. В якомусь особливому розмаїтті кольорів представлені гончарні вироби: глечики, горщики, миски, друшляки, виліплені з глини півники, баранчики, свищики в образі птахів і звірів. А ще – старовинні вишиті павлівські рушники, інші ткані вироби, розмальовки на скрині й шафі. Візерунчасті фіранки на вікнах віддзеркалюють помешкання селян минулих часів і майстерність народних умільців. Викликають інтерес кілька старовинних гасових ламп, колекція чавунних прасок, дерев'яні ступи, жорна, мишоловки, виготовлені з дерева, особливо ткацький верстат, який досі в робочому стані.

Над дерев'яним ліжком на стіні з глини відновлено дерево роду з розмальованими гілками, листочками і квіточками. На невеликому столі – Біблія, інші релігійні книжки, деякі архівні документи чи копії, цікаві публікації з газет і часописів про село Павлівку та її мешканців.

Під час наших оглядин Борис Миколайович накрутив пружину старого патефона. Гостра голка торкнулась чорної платівки – і чарівні мелодії романсу, торкнувшись стін, вилетіли крізь напіввідчинені двері музейної кімнати.

Зустріч однокласників

– У вихідні чи в церковні свята сюди приходять наші односельці, – каже Борис Миколайович. – Вони співають, колядують, пробують товкти пшеницю у ступі, виготовляти глечики чи миски на гончарному крузі чи ткати полотно на верстаті. А ще в цій кімнаті навчаємо дітей нашої недільної церковної школи. Вони гарно проводять тут своє дозвілля на подвір'ї біля вітряка, каплиці чи в нашому садку.

Друга хата (у ній народився Борис Миколайович) теж стала музеєм. Тут багато родинних світлин, деякі вже пожовкли від часу. Більшість їх зберегла бабуся, Ганна Ігнатовська, яка походить з дворянського роду. На одній світлині бачимо діда Федота, який ще 1932 року прийняв сан священника і до смерті ніс Боже слово людям на Тростянецьчині. Рід Пентюків-Ігнатовських сягає за 350 років. Серед музейних експонатів у куточку нумізматики вабить зір мідна п'ятикопійчанка, трохи більша величиною, ніж одна гривня, монета 1711 року. Ще в юності Борис Миколайович десь знайшов її і, напевно, саме вона спонукала його створити власний музей. Є багато паперових куп'юр по 100 – 500 грн. випуску 1919 року УНР, куп'юри царської Росії, Швейцарії, інших країн. В окремій кімнаті стоїть кухонна шафа, дуже приваблива, ручної роботи, напевно, ще за часів Яна Потоцького. В цій та інших кімнатах багато старовинних образів, картин, чеканок з дерева, а в коридорчику при вході висять ще й металеві речі: кінські пута, підкови і багато іншого. Є ще одна кімната, де можна побачити розмальовану селянську піч. У ній мама Бориса Миколайовича пекла хліб, готувала смачні страви.

Він обережно підсунув до затули горнятка і глечик, долонею торкнувся комина і тихо мовив:

– Ой як швидко летять наші роки! А так хочеться ще багато чого зробити!

Далі розповів, що в старій хаті щороку збираються його однокласники. Це вже традиція. Є про що поговорити і гарно провести дозвілля у цьому справді райському куточку. Борис Миколайович цього року видав свою книжку «З вірою у майбутнє». Це нариси церковної історії села Павлівка. У ній найбільше уваги приділено життю і діяльності священників села і району. Цю книжку зі своїм автографом він подарував багатьом родичам, друзям і просто деяким добрим людям під час знайомства. Мріє видати ще одну книжку, теж документальну, про свій рід, життя церковнослужителів і про деякі факти та події щодо відродження духовності в нашій країні.

Титульні сторінки духовних книг протоієрея Бориса Пентюка

Сьогодні Борис Миколайович Пентюк священник, але аж ніяк не можна сказати, що він науковець у минулому. Він і тепер таким є. Для нього наука – це теж храм. У своєму житті він досяг двох вершин. У своєму виборі він не помиливсь, бо ж і в духовному просвітництві потрібні служителям церков високі знання з богослов'я, християнської релігії. Але є ще одна заповідь святого Іоанна Златоуста: «Священик стоїть посередником між Богом і родом людським». Вдумайтесь у ці слова і самі оцініть життєву позицію о. Бориса.

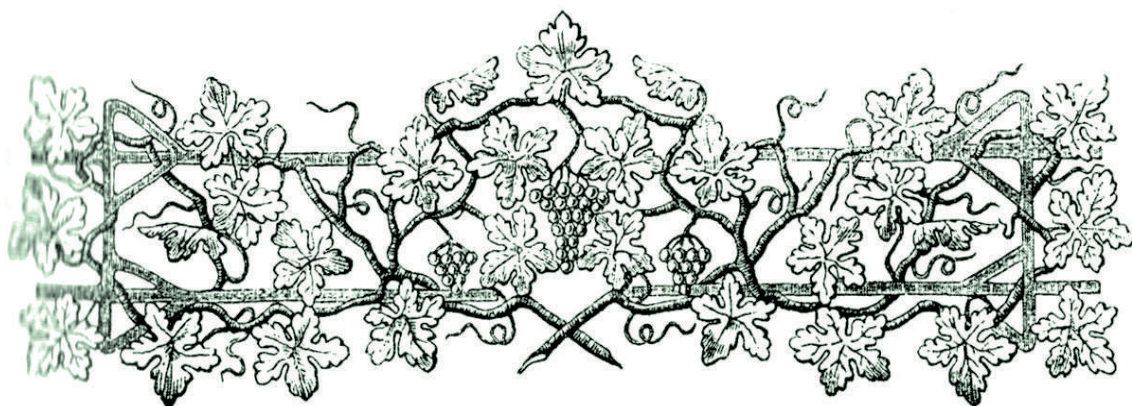

Протоієрей Борис Пентюк

Священика Бориса Миколайовича люблять і поважають. Про нього пишуть, знімають фільми, хай навіть любительські, але всі – про його добрі справи. Хіба це не найбільше щастя? Хіба це не радість, коли люди після богослужіння, причастя, добрих порад священика виходять з храму добрішими, з вірою у Бога, з любов'ю до ближнього? Отець Борис про це добре знає і несе слово Боже людям. Тож хай над його храмом, оселею і над музеєм під відкритим небом літають янголи і оберігають від усяких бід.

Газета «13 Округ» 2017-18 роки

Завершення

Пам'ять про своїх прашурів є мостом у часі, коли історія набуває живих рис існування твоєї сім'ї. Небайдужа людина починає відчувати, що вона є часткою єдиного дійства минулого, теперішнього і майбутнього. Приходить розуміння спільних цінностей у часі, які потрібно передати нащадкам, щоб вони не загубилися у вирі швидкоплинного сучасного життя з його витонченими спокусами.

У нашій родині була доля переживати війни, репресії, революції, помирати без очікуваного земного відчуття щастя. По волі Божій ніхто із рідні не загинув наглою смертю. Віра в Божі справи була надією в найважчі періоди життя. Своєю працею рідні заробляли на достойне життя, виховували дітей по Божих заповідях і знаходили в них своє щастя.

Часто виникало запитання, а навіщо виконуються ці затратні у часі та засобах дослідження? Кому вони потрібні? Пригадується вираз «*La noblesse oblige*», що означає «гідність зобов'язує».

У мене відсутнє особливе відчуття, яке було б обумовлене відношенням до родового дворянства, його гербів, немає також ігнорування цієї обставини. Ведення власної родової лінії, це більше як прояв поваги і бажання наслідувати приклад біблійного родоводу, пам'ять про минуле, про близьких людей, які своєю працею, своїм життям і духовним служінням, забезпечили збереження роду, турбувалися про насущне і духовне нащадків.

У книзі розглянуті два роди: селянський Пентюків і дворянський Ігнатовських, які об'єдналися в один. Члени роду Пентюків приймали активну участь у суспільному житті села Стіна, розвивали сільське підприємництво. Дворянська гілка Ігнатовських з 17 століття перебуває на Поділлі, освоєно нові землі, стверджує устрій тогочасної держави.

В нових умовах радянської влади родина відказалася від набутих матеріальних цінностей. В ситуації насилля і терору ствердилися духовні цінності, які проявилися у священстві бувшого сільського підприємця і землевласника Федота Пентюка.

Наш рід був однією із складових часток різних держав і різних цінностей, при цьому: родинні в'язки були і є пріоритетними; члени родини зустрічалися і листувалися у самих скрутних і неоднозначних життєвих ситуаціях незалежно від соціального та матеріального стану кожного; характерна складова відносин в роду - це єднання навколо православного духовного життя.

В родині були і є заслужені науковці, економісти, педагоги, працівники різних галузей галузей, але не хотілось би когось виділяти більше у порівнянні з іншими. Всі займаються своїми справами, спільні зустрічі урівнюють в посадах і можливостях. Дух родинних відносин і духовних цінностей завжди був пріоритетним, а основним із направляючих – це приклад життя діда Федота: селянин, військовий, землевласник, підприємець і священик.

На сьогодні відомі Пентюкові садки: у селі Стіна, де народився і ріс дід Федот; в селі Вербка, де підприємець Федот посадив садок в долині біля свого млина. Проте останні роки свого життя священик Федот доглядав за духовним садком своєї рідні і вірян в селі Олександрівка.

В своїх садках пращури Пентюків молилися за свій рід, за його долю, за духовні садки у душах нащадків. По їх молитвах нащадки мають можливість споживати плоди із садків Пентюків, як земних так і духовних. Онуки продовжили справу діда: посадили садок біля музею «Родинна оселя» в селі Павлівка; сіють Слово Божого служіння. На теперішній час в роду є три священика і черниця, більшість нащадків роду прислухаються до Заповідей Божих.

Всі шляхи ведуть до Бога!

Очевидно не всі члени роду цікавилися і сьогодні вивчають питання духовного життя, можливо ще не прийшла пора. Проте в роду все більше стверджуються традиції Православної віри у різних її проявах. Відбуваються зустрічі нащадків роду і спільні Богослужіння в храмах, на могилах пращурів, здійснюються святі Таїнства за участі рідні і для рідні, відбувається духовна опіка між різними поколіннями. Це дає надію на гідне майбутнє роду з його віковими православними цінностями.

Боже, укріпи нас у вірі, дай мудрості гідно долати випробовування життям, йти невпинно до Тебе!

Подячність

Я найменший від наймолодших Миколи і Ганни Пентюків. Часто двоюрідних, а їх було 18 у двох родах, називав дядями, деколи двоюрідні племінники були старші за мене. Я жив серед близьких мені людей, які завжди були готові вислухати мене і в міру можливостей допомогти.

Хочеться сьогодні своїми спогадами і цією працею виразити подячність моїм батькам: Миколі Федотовичу і Ганні Максимівні, з якими був не завжди справедливим; брату Володимиру за спільне обговорення родини справ і чисельні зустрічі у родинних місцях; дружині Ірині і дочці Вікторії за спільні поїздки і допомогу в підготовці матеріалів книги.

Не пам'ятаю, чи подякував усім своїм тьотям і дядям, братам і сестрам за гостинність, за добре слово. Я жив, зустрічався і спілкувався, я був самим собою серед своєї рідні. Ніхто не виставляв перед мною особистих зобов'язань, завжди мав підтримку рідних. Брати значно старші від мене, але не відчував від них зверхності у стосунках, був зрозумілим у своїй родині, яка близька мені по духу. Я не скажу, що це була особлива любов, але теплоту відносин відчував завжди. Вклоняюся і дякую усім моїм близьким за те, що були у моєму житті, спонукали до наукової діяльності, а згодом і священства.

Висловлюю свою вдячність за надані матеріали і допомогу при підготовці цієї книги: професору, д. м. н. Корпачову В. В. із Києва, директору Вінницького державного архіву професору, д. і. н. Легуну Ю. В. і його заступнику к. і. н. Петренко О. С., професору, д. і. н. Прокопчуку В. С. із Дунаєвець, доценту, к. і. н. Лисому А.К., голові Вінницького церковно-історичного комітету Сварчевському А.В., журналісту Сарахану М.М. із Калинівки, павлівчанину Гуменчуку Л.О.

Вдячність моїм двоюрідним: Вайсу Леоніду і Пентюку Миколі з Москви за участь у дослідженні гілок роду, Марії Атямовій, Євгенії Мартинюк, черниці Іуліанії (Гафіатуліній) за спогади і надані сімейні архіви; двоюрідним племінникам: архимандриту Адаму за організацію спільних родинних Богослужінь, Людмилі Осипенко із Стіни за гостинність; далекій родичці Євгенії Дідик із Одеси за спогади про Ігнатовських; священникам протоіерею Миколаю з Олександрівки і протоіерею Миколаю зі Стіни за спільні заупокійні молитви; родинам Наташі Николиці з Вербки, Миколі Ярушняк і Миколі Осипенко зі Стіни, які надавали допомогу при зустрічах і знайомстві з місцями проживання родини Пентюків.

Окрема вдячність Олексію Якименко – президенту адвокатської компанії «Якименко та Партнери», Вадиму Вітковському – директору Видавничого Дому «Моя Вінниччина» і редактору Михайлу Каменюку за організацію видавництва даного видання.

Слава Богу за все !

Джерела

1. Біблія. Книга Священного Писання Старого і Нового Завіту. – К., 2007.

Архівні матеріали:

2. Ф-315, Кам'янець-Подільська духовна консисторія. Метричні книги про народження, шлюб і смерть по с. Стіна Ямпільського повіту. Оп. 1, спр. 6872 (1807-1830 рр.); спр. 7356 (1831-1840 рр.); спр. 7537(1841р.); спр. 8249 (1853р.); спр. 11864 (1874р.); спр. 12001 (1876р.); спр. 12037 (1877р.).
3. Сповідальні відомості по с. Стіна Ямпільського повіту, Оп. 1, д. 7398 (1827 р.); д. 7359 (1831р.); д.8159 (1851); д. 8469 (1859р.).
4. Ф-226, Підільська казенна палата. Ревізькі сказки селян с. Стіна Ямпільського повіту. Оп. 79, спр. 2746 (1795 р.); спр. 3842 (1816р.); спр. 4738 (1834р.); спр. 5243 (1850р.); спр. 6196 (1858р.).
5. Ф-112, Подільське селянське по селянських справах присутність. спр. 3098. Ставна грамота на садибу поміщика с. Стіна Ямпільського повіту Собанського Ф.Л. (1862р.).
6. Ф-112, Подільська селянська у селянських справах присутність. спр. 3249. Документи про викуп землі селянами с. Стіна Ямпільського повіту поміщика Собанського (6.02.1888р. – 25.01.1914р.).
7. Ф-113. Старший нотаріус Кам'янець- Подільського окружного суду. Оп.38, спр.40. Про продажу Ф. Ліпінським Пентюку землі (1882р.).
8. Ф-113. Старший нотаріус Кам'янець- Подільського окружного суду. Оп.38, спр.2028. Про дарунок Г. Сидока Ф. Пентюку (1914р.)
9. Ф-113. Старший нотаріус Кам'янець- Подільського окружного суду. Оп.58. Про купчу Острамецького з Пентюком і Беднарським (1903р.).
10. Ф-315, Подільська духовна консисторія, Оп. I, Метричні книги церков: спр. 8254 (с.Вербка Волоская, 1853р.); спр.12651 (с.Вербка Волоская, 1905р.).
11. Ф-665, Подільська духовна римо-католицька консисторія. Метричні книги М'ястковецького костелу: Оп. 2, спр.135 (1853 - 55 рр.); спр. 157 (1856 - 1857 рр.); спр. 198 (1875 р.); спр. 199 (1875 р.); спр. 200 (1876 р.); спр. 238 (1908 р.); спр. 241 (1911 р.); спр. 245 (1911 р.);
12. Ф-665, Подільська духовна римо-католицька консисторія. Метричні книги М'ястковецького костелу: Оп. 5, спр. 20 /1892 р./.

13. Ф-230, Подольское дворянское депутатское собрание, опись I, спр. 2986, О дворянстве Игнатовских; спр. 58. Родословная книга дворян на буквы «"Г", "И" "Р", "Я", "К", "Е"».
14. Архівна справа СБУ у Вінницькій обл. № 20820 (Н-1941, № 518).
15. Список дворян, внесених в дворянську родослівну книгу Подільської губернії. м. Кам'янець-Подільський. Типографія Подільського губернського правління 1897 рік, частина 6. –С. 236

Науково-популярні джерела

16. Легун Ю.В. Генеалогія селян Подільської губернії: джерела. – Вінниця: О. Власюк, 2005. – 515 с.
17. Маркевич А. И. История Местничества в Московском государстве в XV – XVII вв., Одесса, 1888.
16. Дольницький Олег. Літопис роду Дольницьких, Документи, матеріали, спогади: генеалогічне дослідження. – Львів: Видавництво Українського Католицького Університету 2004. – 658 с.
17. Колесник В.В. Відомі поляки в історії Вінниччини. Краєзнавче товариство «Поділля». – Вінниця. Розвиток. 2007. – 1008 с.
18. Дорош І.А. Боротьба шляхти за земельні володіння в північно-західній частині Брацлавського воєводства на рубежі XIV - XVII століть. Подільська старовина. Зб. Наук. Праць/Вінницький краєзнавчий музей. Відп. ред. В.А. Косаківський. –Вінниця. РВВ ВАТ «Віноблдрукарня». 1998. – 149 с.
19. Пентюк Б.М. Шаргородський Свято-Миколаївський монастир. Сторінки історії та відродження. –Вінниця: ПП «Едельвейс і К», 2015. – 162 с.
20. Пентюк Б.М. З вірою в майбутнє. Нарис церковної історії села Павлівки. – Вінниця: ПП «ГД «Едельвейс і К», 20017. –112 с.
21. Сварчевський А. В. Подільська Голгофа ХХ століття, Видання друге. – Вінниця, ПП Балюк, 2016. – 208 с.
22. Приходы и церкви Подольской епархии. Под. редакцией священника Евфимия Сецинского – Біла Церква. Вид. О. Пшонківський. - 2008. – 996 с.
23. Косидовський З. Оповіді євангелістів: Пер. з пол./Післямова Свенціцької. - 2-е вид. – К. : Політвидав України, 1985. – 262 с.
24. Ярославський О. Як народжуються, живуть і вмирають боги та богині. – К. : Політвидав України, 1983. – 248 с.

Періодичні видання

22. Панчук Ф. В. Мандрівка до музею під відкритим небом. Вінницький край. № 2, 2015. – С. 132-137.
23. Гуменчук Л. Духовна перлина Павлівки. Вінниччина. 29 квітня 2016 року, № 33, – С. 10
24. Читальниці Псалтиря. Православна Вінниччина, № 12, грудень 2017р., – С.7
25. Медведєва І. Хліб на могильній траві. Вінниччина, 20 серпня 2004р., – С.3
26. Бабій В.В. Сліди роду Рудананського в Павлівці. Прапор перемоги. 21 листопада 2016 року. – С. 3

27. Осаволюк С. Музей під відкритим небом. Прапор перемоги. 23 листопада 2012 року. – С. 2
28. Сарахан М. Голос вічності, або про те , як Олексій Боржковський шукає, знаходить і доглядає могили своїх пращурів. 13 округ, № 34, 24 серпня, 2017 року. – С. 9
29. Сарахан М. Дві вершини в житті отця Бориса. 13 округ, № 38, 21 вересня, 2017 року. – С. 8
30. У духовному зв'язку з рідним селом. Прапор перемоги. 16 червня 2017 року. – С. 12
31. Сарахан М. Чи існують загадкові властивості молитв? 13 округ, № 40, 5 жовтня, 2017 року. – С. 11
32. Сарахан М. Свята сімейна реліквія отця Бориса. 13 округ, № 46, 11 квітня, 2018 року. – С. 10
33. Махотін О. Родовід шляхетського роду Ігнатовських-Дідиновичів (середина XVII-початок XX ст.). Генеалогічні записки Українського генеалогічного товариства. – Біла церква. 2000.-Вип 1-192 с.

Джерела іноземного походження

34. Православие. Словарь-справочник. Изд. 2-е доп. –М., «Дар». 2007. – 900 с.
35. Полное собрание творений святителя Игнатия Брянчанинова, т. 1. –М., Паломник. 2000. – 624 с.
36. Орлов К.О. Перхуровы. 500 лет служения отечеству. История и судьбы. - М. –Ст. Басманная. 2009.160 С. :илл 24 с.
37. Sławomir Górczyński, Jerzy Kochanowski, Herby szlachty polskiej, Warszawa 1990.
38. Marek Derwich, Marek Cetwinski, Herby, legendy, dawne mity.
39. Boniecki A. Herbarz polski Warszawa, 1905. Т.1.
40. Uruski S. Rodzina herbarz szlachty polskiej. Warszawa, 1908. Т.5.

PS

41. Державний архів Житомирської обл. Ф-178, оп.53, спр. 37, арк. 151-157
42. Корпачев В. Судьбы нашего рода. –К. 2014. -700 с.
43. Русава (етнографія та фольклор), с. Стіна на Поділлі) Вінницький обласний центр народної творчості. – Вінниця, 2003.-224 с.
44. Пентюк Б. Павлівка. Витоки духовності. – Вінниця, ТОВ «Твори», 2019. - 250 с.

Борис ПЕНТЮК

Додатки

Вінчання Бориса і Світлани Ахтямових

Хресна мама Вікторія

МОЛИТВА В ДІДОВОМУ САДКУ

З вербівчанами Ніколіцями в Іосафатовій долині

На храмовому святі у Вербці

В Лядовському монастирі

В Юсафатовій долині

МОЛИТВА В ДІДОВОМУ САДКУ

Вапнярка. Троюрідні по т.Ніні та т.Люді: о.Олександр Гафіатулін, Саша Савуляк, Паша Куторій; сидять: Люда Рурак, Вова Куторій, Валя Павліченко

Обід в колі рідні біля руїн млина діда Федота

Борис ПЕНТЮК

Одновласники. Помічники у благих справах

В музеї «Родинна оселя». Цвіте сад

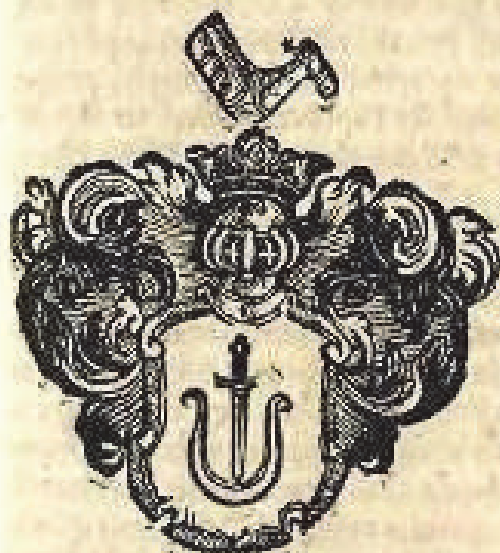

Києво-Печерська лавра, біля мироточивих глав з онуками

Храм «Собора Іоанна Предтечі». В колі друзів

NOWINA aliàs ZŁOTOGOLEN.

CZYK. Et WOYNIA, *ut Sarnicius fol. 246.*

DELINEATIO.

EST auris ahenæ coloris albi in campo cæruleo, basis deorsum mittitur extremitates sursum, intra cuius medium est gladius quassatus erectus. Super coronam est pes hominis, quem alij ponunt stantem, ad talos circulum ferreum, hoc est compedem retinet: alij ponunt pedem lorricatum cum ocreis, genu coronam tangit.

O R I G O.

A Ntiqua familia in Regno, quod colligitur, tum quod eisdem armis uteretur fortunatissima genitrix S. Stanislai Episcopi Cracouientis nomine Bogna seu Benigna, *ut Cathalogus meminit ad Annum assumptionis in Episc: 1072.* Sed iterum eadem arma renouata fuerunt in Regno, circa Annum 1121. à Boleslao Kriouustio in bello contra Russos, dum Rothmagistro qui equum proprium Sereniss. Regi, ut saluti suæ melius provideret defatigato, & vulnerato equo dimisso, subministrauerat, illa concesserat. Huius militis genitor erat Faber ahenarius, vnde insigne gentilicium auris ahenæ cum gladio quassato. Sed dum militarem operam impensius proficeretur in Silesia, vna cum Duce suo, postea in captiuitatem deuenit, atque eodem compede cum Duce vincus in carcerem deiectus fuit. Cùm verò arctam custodiam sua vigilia non superarent, miles ut Ducem generosum liberaret, abscidit pedem suum ad genua, & cingulo Ducis alligauit, & patiens doloris ad triduum longius recedere Ducem permisit. Tanti amoris Patriæ, atque fidelitatis in Ducem suum admiratus Princeps, militem tam strenuum remuneratum in patriam remisit, atque pedem abscissum armatum aureum armis illius, in memoriam æuiternam & famam apposuit. Antiqua igitur arma vocabantur Złotogolenczyk, moderna verò vocantur Nowina. Non quod nouum fuerit Polonis Nobilibus atque subditis coronæ Regiæ fidelitatem præstare Regi suo cum periculo proprio, hoc namque innatum est Nobilibus Regni, sed quia cognomen fuit tale ex parente militis, qui Nowina vocitabatur, à Cechmagistris suis. Ita colligitur

N II

ex utroque

Інформація про герб «Новина» з періоджерел

Державний архів Житомирської області, ф. 178, оп. 53, спр. 37, арк. 148 зв. – 150 зв. Оригінал.

ПЕРЕКЛАД

Року 1784 дня 3 місяця *січня старого стилю* в селі Стіні. Візита генеральна церкви під титулом Святого Миколая Єпископа.

Церква і її оздоблення

Церква парафіяльна в селі Стінах під титулом святого Миколая Єпископа у Брацлавському воєводстві, Вінницькому повіті, а в деканаті Комаргородському розташована, в фундації вельможного його милість пана Каєтана Собанського, брацлавського підстоля, як давно заснована (споруджена) мешканці села Стінянського засвідчують, що жоден з них, ані їх батьки жодної відомості не мають, з огляду на давність такого часу *не відомо* за чийм розпорядженням закладена й освячена. Досить вишуканою структурою мурована в квадрат, з шпихліром мурованим. Мур обштукатурений всередині і ззовні, з трьома верхами (банями), з двома хрестами, гонтами покрита, покриттям не закінчена. Вікон зі склом, в дерево оправлених, з хрестами (очевидно, ґратами у формі хрестів) залізними чотири. Двері одні на залізних завісах, підлога з каменю. Маєстат (деісус) увесь різьблений сніцарської роботи розмальований і позолочений. Двері царські сніцарської роботи розмальовані, вівтар великий сніцарської роботи розмальований, в який поставлено образ Божої Матері. Престіл у великому вівтарі з обходом¹, трьома чистими тувальнями² накритий. Антимінс *найсвітлішого* Атанасія Шептицького, *митрополита всієї Руси*, з реліквіями не пошкодженими, підписаний. Кивот сніцарської роботи розмальований, у якому в срібному ковчежці, всередині та ззовні частково позолоченому, зберігаються святі дари, на чистому корпоралі³. Мирниці олов'яні. Хоругви три з матерії. Хрест процесійний один мальований. Плащаниця на полотні мальована. Ручних хрестів малих дерев'яних три.

Облачення

Риза одна матеріальна з *належностями* тієї ж матерії. Риза друга ройова червона з *належностями* іншої матерії. Риза третя адамашкова червона з *належностями*. Стихарів чотири з простого полотна, один з швабського полотна. Гумерал⁴ один зі швабського полотна. Корпоралів⁵ два зі швабського полотна. Пурифікаторів⁶ три зі швабського полотна. Пасків шовкових два. Заслінок на обрусах матеріальних. Коронка срібна одна.

¹ Очевидно, йдеться про престол на підвищенні, яке виступає за межі його периметру.

² Тувальня – жалобний рушник.

³ Корпорал - полотняна скатерка для розкладання на ній літургійного начиння.

⁴ Гумерал – елемент священицького одягу в католицькій церкві у вигляді білої хустки, яка накладалася на шию. Уживався разом із альбою (стихарем).

⁵ Корпорал - полотняна скатерка для розкладання на ній літургійного начиння.

⁶ Пурифікатор – білий рушничок для витирання чаші під час відправи літургії.

Начиння й інші речі церковні

Ковчежець для зберігання святих дарів вище описаний. Чаша срібна позолочена з диском, ложечкою і звідницею срібною позолоченою. Кадильниця латунна одна, дзвоників елеваційних⁷ (вівтарних) бронзових три. Ліхтарів дерев'яних два.

Світло

Свіч вівтарних дві. Поставників (ставників⁸) п'ять. Свіч братерських (братських) двадцять.

Книги

Євангеліє одне, в оксамит гранатовий оправлене, при якому бляшок срібних п'ять, друку московського. Службеник *ін фоліо*⁹ друку почаївського. Апостол *ін фоліо* друку київського. Тріодь Пісна і Цвітна *ін фоліо* друку київського. Октоїх *ін фоліо* друку київського. Псалтир *ін кварто*¹⁰. Часословець *ін октаво*¹¹ друку почаївського. Ярмолой *ін фоліо* друку унівського. Требник *н октаво*¹² друку унівського.

Дзвіниця. Цвинтар.

Дзвіниця будована з дерева дубового в брус обтесані з однією банею, гонтами покрита, на якій підвішених дзвонів бронзових п'ять. Цвинтар довкола обгороджений. При цвинтарі школа трохи на віддалі.

Посаг надання і документи, що слугують церкві

Ерекції при церкві стінянській немає, згідно з якою за правом презенти, даної їй від його світлости князя **Станіслава Любомирського**, брацлавського воєводи, дня 14 місяця грудня 1769 у Варшаві датованої, свідки, під час тієї візити для показів викликані, мешканці села Стінки працьовиті **Іван Пінтюк** – старший брат, що має 50 років, **Стефан Бутильський**, що має 70 років, **Іван Війт**, що має 70 років, **Василь Пинтяк**, що має 80 років, також й інші тієї церкви парафіяни мешканці села Стінки, котрих було більше тридцяти під час тієї візити присутніх, теж саме признавали, що ті ґрунти та к в собі мають і в своїх місцях і межах розташовані. В першій руці від Гнаткова починаються від тракту, що йде до М'ястківки, між нивами **Івана Василишиного** й **Івана Пахольчука** на днів¹³ двадцять. В другій руці від Дзигівки на днів 20, починається від дороги, що йде до Дзигівки, між нивами **Василя Пинтюка** і **Теодора Ткачика**. В третій руці від Борівки на 20 днів між нивами **Василя Пинтюка** і **Дмитра Пелеха**.

Сіножать

Від шляху, що йде з Дзигівки до Томашполя, між сіножатями двірською, з одного боку, з іншого боку від сіножаті **Антонна Базилиського** на косарів¹⁴ 50.

⁷ Елевація – піднесення святих дарів під час літургії.

⁸ Ставник – велика свічка.

⁹ Ін фоліо – розміром у половину аркуша (приблизно 34x21 см).

¹⁰ Ін кварто (в чверть) – половина ін фоліо.

¹¹ Ін октаво (1/8) – половина ін кварто.

¹² Ін октаво (1/8) – половина ін кварто.

¹³ День орання = 1/3 морга = 0,2 га.

¹⁴ День косовиці – близько 1 морга (0,53-0,59 га).

Виноград церковний

Між горами над рікою Русавою.

Садиба ерекційна церковна

На якій забудована плебанія¹⁵ з дубового дерева, одна кімната з алькиром, друга кімната з алькиром, через сіни пекарня, між хатами **Леська Шендеровського і Симона Чабанюка**, коштом і старанням забудування поставлене чесного отця **Якуба Галітевича**, колишнього пароха стінянського.

Парох і служителі церкви

Чесний отець Євстафій Ченкаловський, парох церкви стінянської, висвячений на пресвітера ясновельможним **Феліціаном Володковичем**, митрополитом всієї Руси, з відібранням інституції (поставлення) до тієї ж церкви в році 1771, через страх утрати майна і здоров'я під час бунтів українських прийняв був не унію, від якого відступництва був розгрішений чесним його милість паном Любінським, брацлавським офіціалом, *дня 4 серпня 1775 року*. В школах латинських не навчався, *має посередні здібності в моральній теології як з'ясувалося*. Книги метрик належно при церкві зберігаються. Дружина отця статечна. Дяк Сава тверезий. Паламар **Петро Статек**.

Братство і скарбниця церковна

Братство, під час візиту представлено, гроші, які мали, на будівництво церковне видали.

Парафіяни

До церкви парафіяльної стінянської одне тільки село Стінянське належить, в якому дворів 130.

Людоу здатного до сповіді є чоловічої статі 400, жіночої статі – 360.

Не здатних до сповіді є чоловічої статі 80, жіночої статі – 60.

Усі у вірі святій перебувають і сповідь пасхальну здійснюють.

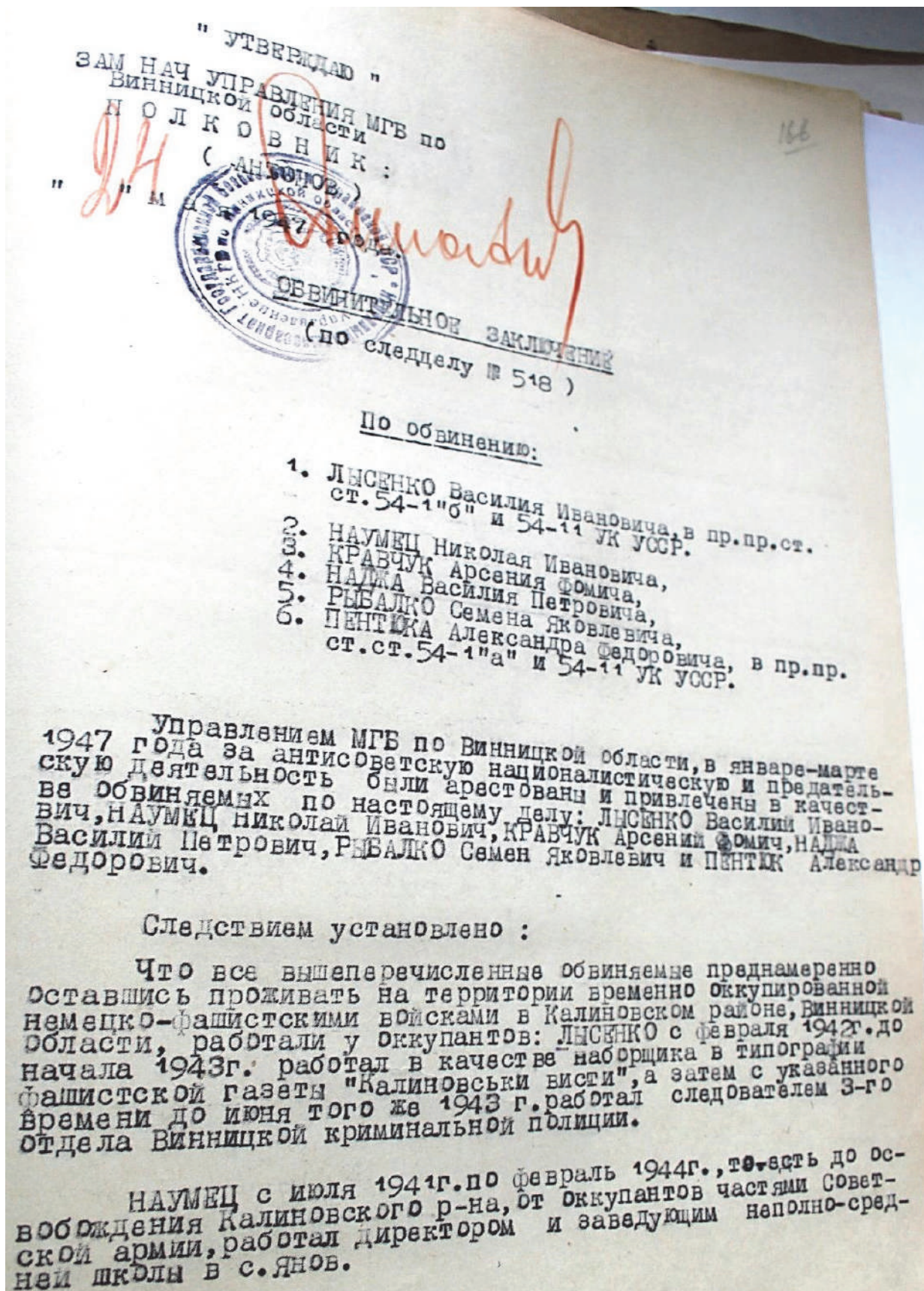
Декрет виправлення

Всечесний йогог милість отець **Андрей Кондратович**, *ліцензіат (магістр) святої теології*, овруцький пробощ, генеральний візитатор, по завершенні візитації вищезгаданої парафії (церкви) братству і парафіянам церкви стінянської наказав бані церкви своєї гонтами покрити, хрест на бані поставити, ліхтарів латунних дві пари придбати, ампулок дві з білого скла купити. Чесного ж пароха місцевого зобов'язав мати усі притаманні духовному стану чесноти, в провадженні треб святи, в навчанні людей положень святої віри і молитов бути добрим і чуйним пастирем, метрики дітей шляхетських належно записувати і щорічно до повітового городу відсилати.

Опрацював О.Петренко. 1.02.2020 р.

¹⁵ Плебанія – двір священика.

Витяги із справа № 518

" УТВЕРЖДАЮ "

ЗАМ НАЧ УПРАВЛЕНИЯ МГБ по
Винницкой области
ПОЛКОВНИК:
(АНДРОНОВ)

ОБВИНТЕЛЬНОЕ ЗАКЛЮЧЕНИЕ
(по следделу № 518)

По обвинению:

1. ЛИСЕНКО Василия Ивановича, в пр. пр. ст. ст. 54-1"б" и 54-11 УК УССР.
2. НАУМЕЦ Николай Ивановича,
3. КРАВЧУК Арсения Фомича,
4. НАДЖА Василия Петровича,
5. РЫБАЛКО Семена Яковлевича,
6. ПЕНТИКА Александра Федоровича, в пр. пр. ст. ст. 54-1"а" и 54-11 УК УССР.

Управлением МГБ по Винницкой области, в январе-марте 1947 года за антисоветскую националистическую и предательскую деятельность были арестованы и привлечены в качестве обвиняемых по настоящему делу: ЛИСЕНКО Василий Иванович, НАУМЕЦ Николай Иванович, КРАВЧУК Арсений Фомич, НАДЖА Василий Петрович, РЫБАЛКО Семен Яковлевич и ПЕНТИК Александр Федорович.

Следствием установлено :

Что все вышеперечисленные обвиняемые преднамеренно оставшись проживать на территории временно оккупированной немецко-фашистскими войсками в Калиновском районе, Винницкой области, работали у оккупантов: ЛИСЕНКО с февраля 1942г. до начала 1943г. работал в качестве наборщика в типографии фашистской газеты "Калиновські висти", а затем с указанного времени до июня того же 1943 г. работал следователем 3-го отдела Винницкой криминальной полиции.

НАУМЕЦ с июля 1941г. по февраль 1944г., то-есть до освобождения Калиновского р-на, от оккупантов частями Советской армии, работал директором и заведующим неполно-средней школы в с. Янов.

113
КРАВЧУК с июля 1941г. до февраля 1944г. работал в качестве старшего счетовода на станции Дамлевская (Янов).

НАДЖА с первых дней оккупации и до освобождения Калиновского района от оккупантов Советской Армией, работала в должности ветфельдшера в общинном хозяйстве села Сальник.

РЫБАЛКО с июня 1941г. по август 1942г. работал учителем неполно-средней школы села Сальник. С данного времени на протяжении около 3-х месяцев, работал политинспектором районного отдела народного образования, а затем в должности учителя, работал в с.Шепивке до февраля 1944 года.

ПЕНТЮК весь период оккупации работал заведующим начальной школы в с.Сальник.
(Л.Д.Т. 1 л.д. 14, 102, 186, 221, т.2 л.д. 11, 68).

Обвиняемые : ЛИСЕНКО, НАУМЕЦ, КРАВЧУК, НАДЖА, РЫБАЛКО, и ПЕНТЮК, проживая на временно-оккупированной противником территории, являлись участниками контрреволюционной организации украинских националистов, созданной в Калиновском районе ярким националистом западником - ЛИПОВИМ в последствии возглавляемой районным проводником "ОУН" - ЛИСЕНКО Онуфрием Ивановичем (ныне на нелегальном положении).

Все обвиняемые по делу в указанную антисоветскую организацию вступили в разное время 1941-1942гг.: ЛИСЕНКО В.И. зимой 1942г. по предложению районного проводника "ОУН", его брата ЛИСЕНКО Онуфрия, работавшего редактором фашистской газеты "Калиновські вiсти", НАУМЕЦ Н.И. и КРАВЧУК в начале 1942г. по предложению того же ЛИСЕНКО О., НАДЖА в октябре 1941г. вступил в "ОУН" по предложению западника-ЛИПОВОГО, являвшегося "проводником" окружной оуновской организации.

РЫБАЛКО и ПЕНТЮК в ноябре 1941г. по предложению станичного "проводника" "ОУН" по селу Сальник, Калиновского района, Винницкой области, обвиняемого по данному делу - НАДЖА В.П.

При чем, обвиняемые НАУМЕЦ, НАДЖА, КРАВЧУК, РЫБАЛКО и ПЕНТЮК в январе 1942 года приняли присягу на верность службе украинскому национализму и в целях конспирации в работе "ОУН" избрали для себя "оуновские": НАУМЕЦ - "ЧУМАК", КРАВЧУК - "ВЕРБА", НАДЖА - "ОРЕЛ", РЫБАЛКО - "РОСА", и ПЕНТЮК - "СИЗЬМ".

190

6. ПЕНТИК Александр Федорович, 1904г. рождения, урож. села Стена, Томашпольского р-на, Винницкой области, из крестьян-средняков, украинец, гр-н СССР, б/п, служащий, со средним образованием, женат, ранее не судим, правительственных наград и родственников находящихся в Советской Армии не имеет, до ареста работал учителем в НСШ села Сальник, Калиновского р-на, Винницкой области, -

В ТОМ, ЧТО : оставаясь проживать на оккупированной противником территории в с. Сальник, Калиновского р-на, Винницкой области, в 1941г. на почве своих антисоветских убеждений связался с руководителем Калиновского окружного прохода "ОУН" пидпартией ЛИПОВЫМ возглавлявшим районный отдел народного образования, им был назначен директором НСШ с. Сальник, и осенью 1941г. при участии активного националиста обв. НАДЖА завербован в "ОУН".

Будучи участником "ОУН" принял присягу на верность службе украинскому национализму, избрал для себя оуновскую кличку "СИЗНИ" и являлся содержателем оуновской конспиративной квартиры в с. Сальник. От участников "ОУН" - РЫБАЛКО, НАДЖА и КАМАРНИЦКОГО получал антисоветскую националистическую литературу, принимал участие в проводившихся у него на квартире и м. Калиновке нелегальных собраниях оуновцев, а также выступал в немецко фашистской печати со статьями антисоветского клеветнического характера.

Занимая должность директора школы, организовал преподавательскую и воспитательскую работу с учащимися в антисоветском националистическом духе, вел изучение националистической брошюры т/н "мала история України" и преподавание "закона обжего", а так же в качестве наглядной агитации лично установил в школе националистический герб "тризуб" и портрет Гитлера, т.е. в совершении пр. пр. ст. ст. 54-1"а" и 54-11 УК УССР.

Руководствуясь ст. 204 УПК УССР, следдело № 518 по обвинению: ЛЫСЕНКО Василий Иванович, НАУМЕЦ Николая Ивановича, КРАВЧУКА Арсения Фомича, НАДЖА Василия Петровича, РЫБАЛКО Семена Яковлевича и ПЕНТИКА Александра Федоровича, направить Военному прокурору войск МВД Винницкой области, для утверждения обвинительного заключения и предания обвиняемых суду Военного Трибунала.

Обвинительное заключение составлено 22 мая 1947г. в гор. Виннице.

СТ. СЛЕДОВАТЕЛЬ
лейтенант: *В. М. [подпись]* УМГБ ВО (ЧЕРНОВ)

" С О Г Л А С Е Н ":

ЗАМ НАЧ СЛЕДОТДЕЛА УМГБ ВО
КАПИТАН: *Г. [подпись]* (ИВИН)

ПАСПОРТ
Действителен по 29 Апрелья 1951 года

1. Имя, отчество, фамилия: **Пентюк Александр Федорович**

2. Время и место рождения: **1904 г. г. Стена Томашпильского уезда Вин. обл.**

3. Национальность: **Украинец**

5. Социальное положение: **лице ацый**

6. Отношение к военной службе: **снят с учета по ст. 49.**

7. Кем выдан паспорт: **Калиновский 120 МЗР Винницкой обл.**

8. На основании каких документов выдан паспорт: **Свидетельство об освоб. от моб. и 807 Калиновский р-н стр. о шестидесятилетии**

Начальник Р.К. милиции

М. П. [подпись]

Дата выдачи: **29/1-1946 г.**

№ 628362

И-ШД № 628362

4. Подпись владельца паспорта

На ПЕНТЮКА АЛЕКСАНДРА ФЕДОРОВИЧА распространяется действие ст. 1 Закона Украины "О реабилитации жертв политических репрессий на Украине" от 17.04.1991 г. ввиду отсутствия совокупности доказательств, подтверждающих виновность осужденного.

НАЧАЛЬНИК ОТДЕЛА ВОЕННОЙ ПРОКУРАТУРЫ
ЦЕНТРАЛЬНОГО РЕГИОНА УКРАИНЫ
ПОЛКОВНИК ЮСТИЦИИ

П.А. ШЛОГНИКО

"5" мая 1995 г.

№ 1477
от 1943

СЕКРЕТНО.
Экз. № 2

П Р И К А З

116-й СТРЕЛКОВОЙ ДИВИЗИИ, 53 АРМИИ

" 5 " июля 1943 г. № 042/Н Действующая армия.

От имени Президиума Верховного Совета Союза ССР, за образцовое выполнение боевых заданий Командования, на фронте борьбы с немецкими захватчиками и проявленные при этом доблесть и мужество **П А Т Р А Ж Д А Ю** :

ОРДЕНОМ " КРАСНАЯ ЗВЕЗДА " :

1. Красноармейца БЕКАЛЕВА , Иманан	- Стрелка 6 стрелковой роты, 656 стрелкового полка.
2. Ефрейтора ДУШИМЕАЕВА , Сито	- Снайпера 7 стрелковой роты, 656 стрелкового полка.
3. Лейтенанта ЮЛЧИНА , Владимира Васильевича	- Адъютанта старшего стрелкового батальона 548 стрелкового полка.
4. Старшего лейтенанта ЮСТЮ- ЮВА , Александра Петровича	- Командира 1-й минометной роты 441 стрелкового полка.
5. Младшего лейтенанта ПЕН- ТЮК , Николая Федотовича	- Командира огневого взвода 76 мм батареи, 548 стрелко- вого полка.
6. Красноармейца СИБАГАТУЛИНА , Гениад	- Пулеметчика 2-й пулеметной ро- ты, 441 стрелкового полка.
7. Красноармейца СУЛТАН-ГЕЛЬ- ДИН Ахмет	- Пулеметчика 7 стрелковой роты 656 стрелкового полка.
8. Сержанта ЮСУПОВА , Кадир	- Командира отделения 7 стрелко- вой роты, 3-го батальона, 548 стрелкового полка.

Наказ про нагородження

Студентський Вісник

Вінницький соціально-економічний
інститут
Університету «Україна»
№ 10-11 (17) вересень-жовтень 2007 р.

Борис Миколайович Пентюк - ректор
Вінницького соціально-економічного інституту
Університету «Україна»

Рік народження - 1955, українець, освіта вища, Вінницький політехнічний інститут, інженер-механік, кандидат технічних наук з 1985 року, доцент з 1990 року.

З червня 1977 року по лютий 2007 року працював у Вінницькому політехнічному інституті; з лютого 2007 року - проректор з наукової роботи ВСЕІ Університету «Україна»; з жовтня 2007 року - ректор ВСЕІ Університету «Україна».

Протягом багатьох років був відповідальним виконавцем і науковим керівником госпдоговірних робіт; має 125 наукових робіт, в тому числі 35 авторських свідоцтв на винаходи, 12 патентів України та одну монографію.

В 1985 році захистив кандидатську дисертацію на здобуття вченої ступені кандидата технічних наук в Московському вищому технічному училищі (МВТУ) ім. М.Е. Баумана.

У 1986 році присвоєно почесне звання «Лауреат премії УРС НТО» за роботу «Розробка та впровадження автоматизованого технологічного обладнання для виробів із керамічних порошків».

У 1987 році нагороджений дипломом та медаллю Академії наук УРСР з премією для молодих вчених за цикл робіт «Розробка і впровадження прогресивних способів і устаткування вібропресування заготовок з вогнестійких і керамічних порошків».

На даний момент працює над докторською дисертацією.

Літературно-документальне видання

Борис Пентюк

**МОЛИТВА
В ДІДОВОМУ САДКУ**

Підписано до друку 20.05.2020.
Формат 60х84/8. Папір офсетний.
Друк цифровий.
Умов. друк. арк. 29,8. Обл.-видавн. арк. 18.
Наклад 10 прим. Зам. № 2946.

Віддруковано з оригіналів замовника.
ФОП Корзун Д.Ю.

м. Вінниця, вул. Келецька, 51А, прим. 143.
Тел.: (0432) 69-67-69, 603-000
(096) 97-30-934, (093) 89-13-852
e-mail: info@tvoru.com.ua
<http://www.tvoru.com.ua>